

dolenjska, d.d.

NOVO MESTO

Obiščite novo odprto prodajalno "MARKET"
v Brežicah na Trdinovi ulici 1.

Priporočamo se za obisk!

Vsem našim kupcem širom Dolenjske,
Bele krajine in Posavja želimo
VESEL BOŽIČ!

DOLENJSKI LIST

Št. 51 (2574), leto XLIX • Novo mesto, četrtek, 24. decembra 1998 • Cena: 210 tolarjev

ISSN 0416-2242

vaš četrtkov
prijatelj
DOLENJSKI LIST

OBVESTILO

Notarka Marta Malič obvešča občane in občanke, da bo notarska pisarna od 1. januarja 1999 poslovala v prostorih v Novem mestu, Rozmanova ulica 38 - nad A BANKO.
Uspešno leto 1999!

DEJA MUŠIČ NA PREVOLAH - V nedeljo so v osnovni šoli Prevole imeli v gosteh priljubljeno pevko Dejo Mušič. Kulturno društvo Hinja in šola so v nadaljevanju pripravili tudi tekmovanje v karakolah in novoletno zabavo, kjer so se solariji obdarili. Deja Mušič, ki je poslušalce navdihnila, je na koncu ravnatelj šole Jože Hribar podaril tudi Božička, ki smo ga lahko še isti večer videli v oddaji Zoom na TV Slovenija. (Foto: S. Mirtič)

Čestitamo ob dnevu samostojnosti!

Uredništvo Dolenjskega lista

OB DNEVU SAMOSTOJNOSTI

Samostojnost naprodaj?

26. december 1990 je bil prelomni trenutek v zgodovini našega naroda, ki je s svojo odločitvijo za samostojno pot sprožil spremembe, ki jih takrat niti slutiti nismo. In kaj imamo danes? Demokracijo, ki nam gre ob neskončnem nategovanju med koalicijsko in opozicijsko precej na živce, liberalni kapitalizem, ki je že marsikatero slovensko družino spravil čez rob lakote, denacionalizacijo, ki je bolj kot popravila stare krivice povzročila nove, vse glasnejši verski fundamentalizem in evropeizacijo države, očitno edini strateški projekt, kjer opozicija podpira stranke na oblasti.

V Evropo pa lezemo skrajno počasi, a skozi priškrnjena vrata EU se moramo preriniti, kajti če ostanemo zunaj, bomo drugorazredna država, obsojena na životarjenje onstran tesno zaprtih šengenskih meja. Cena članstva v družbi izbranih ne bo majhna. Le dobro desetletje po tistem, ko smo izstopili iz jugoslovanske države, se bomo prostovoljno zlili v evropski Babilon. Da nam odprejo meje drugi, moramo mi svoje odpreti drugim. Naša podjetja in ustanove bodo postopoma dobivale tuje lastnike, na naših ulicah bo vse pogostejše slišati tujo govorico.

Evroskeptiki, ki jih je pri nas po raziskavah javnega mnenja vse več, se upravičeno bojijo, da je Evropa kletka, v kateri bo tako majhen narod, kot je slovenski, izginil, tega pa, ko smo na plebiscitu obkrožali "za" za samostojnost, nismo imeli v mislih. Pod Habsburžani in v Jugoslaviji smo Slovenci ostali Slovenci, ker nam je uspelo ohraniti svoj jezik. Če ga bomo v Evropi zavrgli, smo na plebiscitu obkrožili "za" za propad.

IGOR VIDMAR

Mokroniški Italian Shoes Studio v stečaj

Konec večletne agonije

MOKRONOG - Večletne agonije delavcev zasebne družbe Italian Shoes Studio je konec. Upravitelj prisilne poravnave je ugotovil, da ta ni mogoča, zato je predlagal stečaj. Oklican je bil 15. decembra, postopek pa teče pred ljubljanskim okrožnim sodiščem.

Okrog 50 delavcev, ki jih je od začetnih 130 v družbi še ostalo, je že nekaj časa delalo v izrednih razmerah. Tri leta niso dobivali regresa za letni dopust, zadnjega pa so dobili izplačanega kar v čevljih, ves ta čas so imeli nizke plače in niti ene niso dobili izplačane po kolektivni pogodbi; plače včasih niso dosegale niti minimalne predpisane. Delodajalec Stefan Marolt iz Ljubljane ni izplačeval stroškov prevoza na delo, čeprav jih je na plačilni listi prikazoval, itd. Vse to so bili razlogi za stavke delavcev. Zadnja sredi oktobra je potekala celo pred zaklenjenimi vrati proizvodnih prostorov Iskre Elektrolita, ki je bil lastnik prostorov in je zahteval izplačilo najemnine.

Kot so povedali pri Zvezi svobodnih sindikatov Slovenije v območni enoti za Dolenjsko, si s stečajem upniki ne morejo obetati poplačila, saj družba razpolaga le s stroji, ki so pod hipoteko, za delavce pa bo zdaj verjetno boljše. Nekateri bodo dobili zaposlitev preko zavoda za zaposlovanje, težje zaposlivi pa le imajo zagotovljeno nekaj varnosti pri zavodu za pokojninsko in invalidsko zavarovanje.

L. M.

NEZAKONITO DEJANJE KBM

Sovražni prevzem Dolenjske banke?

Nova Kreditna banka Maribor skuša za nazaj dobiti soglasje za 23-odstotni glasovalni delež v Dolenjski banki - Poskus ponovnega podržavljenja privatne Dolenjske banke?

NOVO MESTO - Vse bolj postaja jasno, da gre pri nakupu paketa 60.000 delnic Dolenjske banke, kar je nekaj manj kot 23-odstotni lastniški delež te banke, ki se je na Ljubljanski borzi zgodil prejšnji ponedeljek, za poskus (sovrážnega) prevzema. Za vsem tem je nedvomno Nova Kreditna banka Maribor.

V Dolenjski banki so nad takim načinom poskusa prevzema ogorčeni. V ponedeljek, 21. decembra, so o tem razpravljali na sejah upravnega in nadzornega odbora Dolenjske banke. O novih razmerah, stališčih lastnikov in vodstva banke

so v posebnem pismu obvestili predsednika slovenske vlade dr. Janeza Drnovška, ministra za finance Mitjo Gasparija in guvernerja Banke Slovenije dr. Franceta Arharja.

"Nakup tako velikega paketa delnic brez prejšnjega dogovora z up-

ravljenci in vodstvom banke ni v skladu z običajnimi načini in postopki v svetu, kar kaže na poskus sovrážnega prevzema," piše v pismu. Večje število delnic je prodalo le nekaj pravnih oseb, nasploh pa so posredniški kupci od lastnikov izmamili delnice celo z lažmi, češ da jih prodaja tudi direktor banke. Lastniška struktura banke je zelo razpršena; od skupaj 806 delničarjev je kar 787 ali 97,6 odst. takih, ki imajo manj kot 1 odst. lastništva, od tega je več kot 600 delničarjev fizičnih oseb," piše v pismu.

Poskus, da bi Nova Kreditna banka Maribor na tak način prevzela Dolenjsko banko, je še posebej nesprejemljiv, saj je mariborska banka v državni lasti, Dolenjska banka pa je prva povsem zasebna večja banka v Sloveniji in bi bil tak "požegan" prevzem poskus ponovnega podržavljenja Dolenjske banke. To bi bilo toliko bolj nenavadno, ker je aprila letos Dolenjska banka od Ministrstva za finance na njihovo ponudbo odkupila 1872 delnic Dolenjske banke.

Kakor koli že, nakup svežnja delnic Dolenjske banke ni v skladu z določili zakona o trgu vrednostnih papirjev, ki med drugim zahteva predhodno soglasje Banke Slovenija za nakup več kot 15 odst. delnic

• Glede na določila zakona je bil nakup nezakonit, zato upravni in nadzorni odbor ter vodstvo Dolenjske banke pozivata Banko Slovenije, naj Novi Kreditni banki Maribor ne izda potrebnega soglasja.

banke s pravico upravljanja. Tega soglasja pa Nova Kreditna banka Maribor pred nakupom ni dobila niti ni pri Banki Slovenije vložila zahtevka zanj, ga pa skuša dobiti naknadno, za nazaj. Prav tako o nameri nakupa Nova Kreditna banka Maribor ni obvestila svojega lastnika, se pravi slovenske države.

A. BARTEJ

40 LET DOLENJSKE AVTOCESTE - Izgradnja avtoceste od Ljubljane do Zagreba pred 40 leti, ki je trajala pičlih 7 mesecev, je bila veliko in nepopolno dejanje več kot 54.000 jugoslovanskih mladink in mladincev, ki so delali v 469 mladinskih delovnih brigadah. Tako je izvenela tudi proslava ob tem jubileju v soboto v novomeški športni dvorani, ki so se je udeležili številni takratni brigadirji, med njimi predsednik Slovenije Milan Kučan, komandant ene od slovenskih brigad, in Jože Brodnik (levo), direktor Družbe za avtoceste Republike Slovenije, ki bo dokončala brigadirsko delo in zgradila prvo pravo dolenjsko avtocesto. Na proslavi so nastopili: novomeški gimnazijski pevski zbor, Darja Švajger, Tereza Kesovija, Arsen Dedič, Oto Pestner in New Swing Quartet, slavnostni govornik pa je bil predsednik Državnega sveta Tone Hrovat. (Foto: A. B.)

DELAVEC NA DRUŽBENEM DNU

Sindikrat ostal edini zaščitnik

Manjše družbe in podjetniki najbolj pogosto in grobo kršijo pravice delavcev

NOVO MESTO - Dolenjska območna organizacija Zveze svobodnih sindikatov Slovenije ima

okoli 18.000 članov, članarino pa jih plačuje kakih 5.000 manj. Tudi to govori o stanju delavcev na tem območju, kajti tisti, ki članarino ne plačujejo, je ne zato, ker je ne morejo, saj so v glavnem ostali brez dela.

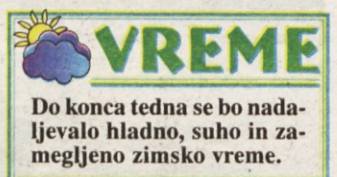
"Območna organizacija ZSSS za Dolenjsko opravlja pomembno vlogo pri zaščiti pravic delavcev," pravi sekretar te organizacije Jože Miklič. "Ob počasnem sodstvu in neučinkoviti inšpekčiji dela smo skoraj edini, ki v naši regiji varujemo pravice iz dela." Na srečo v letošnjem letu na tem območju ni

bilo več večjih stečajev. Da je križa že dosegla dno, se po mnenju sindikata kaže tudi v tem, da se povečujejo proizvodnja, izvoz, kakovost, skratka, da se gospodarske razmere izboljšujejo. V sindikatu so prepričani, da so k temu s svojo dejavnostjo pripomogli tudi oni. Regijsko gospodarstvo ustvarja 17 odst. slovenskega izvoza.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Sporočilo bralcem

Naslednja številka Dolenjskega lista bo zaradi praznikov izšla dan poprej, to je že v sredo, 30. decembra. Po novem letu bo DL spet izhajal ob običajnih dnevih, prva številka izide 7. januarja.

Do konca tedna se bo nadaljevalo hladno, suho in zamgljeno zimsko vreme.

Spoštovane občanke in spoštovani občani Mestne občine Novo mesto!

Predpraznični nemir in prihajajoče novo leto nas že prevzemata. V teh zadnjih dneh, ko poskušamo oceniti preteklo leto, se moramo zavedati, da zgodovino jutrišnjega dne pišemo sami kot posamezniki, skupine in vsa družba.

Vsem želim veliko lepega ob praznovanju božičnih praznikov, v novem letu pa bi vam zaželel predvsem zdravje, da bi lahko uživali lepote življenja, pogum, da bi vas osvobodil strahu, modrost, ki naj vas rešuje dvomov, in srečo, ki je potrebna zato, da lahko osrečujemo druge.

Lepo in srečno novo leto 1999!

Vaš župan
Anton Starc, dr. med.

Berite danes

stran 2:

• Zdravo jedro Adrije živi naprej

stran 3:

• Posodobljeni čistilni napravi

stran 9:

• Kako od slabega k dobrem mleku?

stran 10:

• Devetdeset let Pie Mlakar

stran 11:

• Detomor zaradi težkih razmer?

stran 18:

• Silvestrska večerja po domače

stran 19:

• Med prazniki so pozabili na revščino

stran 25:

• Z babico pečeva potico

Danes koledar za 1999. leto

Današnji številki Dolenjskega lista je priložen koledar za prihodnje leto. Izdajo koledarja je omogočilo podjetje

iz Novega mesta. Če koledarja v vašem izvodu časopisa morebiti ni bilo, ga lahko dobite v naši naročniški službi.

Uredništvo Dolenjskega lista

JASLICE V NARAVNI VELIKOSTI - Vse kaže, da so med Belokranjci prav Semečani najbolj domiselni pri postavljanju jasic. Ančka Golobčič s Štrekljčevca, ki je letos svoje že tako največje belokranjske jaslince še povečala, in športno in kulturno društvo Orel iz Semeča pa sta prvič postavila lesene jaslince v naravni velikosti kar v dvorani kraške jame Malikovec. Organizirani ogledi jasic bodo 24. decembra od 21. do 24. ure, 25., 26. in 27. decembra pa od 9. do 17. ure. V društvih že razmišljajo, da bi v prihodnjih letih v Malikovcu pripravili tudi žive jaslince. (Foto: M. B.-J.)

Koliko še prostovoljstva?

Nedavno so se v Novem mestu spomnili gradnje t.i. avtoceste bratstva in enotnosti, pri tem tudi, da so avtoceste delali udniki ki po vojni brezplačno. Obledniti so pripravili v delu koledarskega leta, v katerem sicer pride nekako bolj do izraza prostovoljno delo: takrat aktivisti Rdečega križa obdarujejo ljudi. Prav tako na prostovoljnosti zasnovana Karitas organizira dobrodelne akcije, kot je bilo npr. nedavno v Brežicah. Neodvisno od vsega tega in hkrati vsebinsko dosti blizu je bil dogodek v Brežicah konec novembra, ki so mu dali naslov srečanje prostovoljcev - srednješolcev in študentov Posavja in ki sta ga organizirali Slovenska filantropija in gimnazija Brežice. Navedeno ni vse iz vrste dogodkov s predznakom prostovoljstva, vendar dovolj za nekaj vprašanj nasploh o prostovoljnem delu v podjetniško usmerjeni liberalni slovenski družbi. Prostovoljci še hodijo naokoli, toda ali so štete ure njihovim vzvišenim vrednotam o človekoljubju? Kakšna je bodočnost človekoljubnih organizacij, ki jih držijo pokonci prostovoljci vseh mogočih svetovnih nazorov? Je morda na obzorju zaton prostovoljnega gasilstva? Ali se prostovoljnost neprostovoljno udinja različnim političnim skupinam in ciljem? V čem mogoče utegnejo biti prostovoljne akcije krivične? So še druga vprašanja, za katera je odprt tokratni anketni kotiček Dolenjskega lista.

DARJA JANEŽIČ, svetovalka v Kmetijski svetovalni službi Ivančna Gorica: "Zadnje čase žal zelo malo slišim o solidarnostni pomoči tako v svojem okolju kot širše. Žal zato, ker je revnih družin in drugačne vrste pomoči potrebnih čedalje več naših ljudi, nastaja pa tudi sloj premožnejših. Ne bi nam smelo biti vseeno, kako živijo drugi. Vsak mora pomagati po svojih močeh."

MARJETA BABIČ, vzgojiteljica iz Črnomlja: "V vseh si ljudje še prostovoljno pomagajo med seboj, a tudi v mestnih naseljih z družinskimi hišami še niso tako odtujeni. Kjer so dobri odnosi med sosedi, je prostovoljnost več, na splošno pa je je pre malo. Več je pri gasilcih, aktivistih RK, kmečkih ženskah. Ljudje pač živijo težko, zato so bolj kot zastoj pripravljeni delati za denar."

MILKA ŠOŠ, upokojenka iz Sadije vasi pri Semiču: "Čedalje manj je prostovoljnosti. Ko smo bili mi mladi, smo sli pomagat prostovoljno, preden nas je kdo sploh prosil za pomoč. Bili smo srečni, če smo za to dobili jabolko ali kos kruha, danes pa hočejo vsi za vsako pomoč denar. Prostovoljnega dela je vedno manj, ljudje se zapirajo vase, prijaznosti in domačnosti pa je vse manj."

MATEJ KUKMAN s Suhorja pri Prečni: "Pri nas je bolj malo zanimanja za prostovoljno delo, saj bi skoraj vsak rad za svoje delo plačilo. Prostovoljno delo bi morali bolj spodbujati že v osnovni šoli. Odkar civilno služim vojaški rok pri novomeškem Rdečem križu, sem spoznal, kako veliko ljudi potrebuje pomoč in kako pomembno je delo prostovoljcev, ki jim nesebično pomagajo."

JANJA STRUNA, gimnazijska maturantka iz Kočevja: "Ljudje, ki kaj počno prostovoljno, to delajo s srcem, zato so pripravljeni delati brezplačno. Takšnih ljudi bo vedno vsaj nekaj. Zaslužijo si priznanje; če tega tega niso deležni, naj se jih vsaj ne ovira pri delu. Še tako zagnani sčasoma izgubijo voljo. Potrebno jih je spodbujati, da bi iz dobrega dela naredili še boljše."

MATJAŽ PLESNIČAR, obrtnik iz Ribnice: "Se vedno je in tudi bo dovolj ljudi, ki so pripravljeni delati prostovoljno in tudi brezplačno, če je namen dober. Težje je, kadar gre za zbiranje denarja, saj ga ljudje težko dajo. Prav je, da se dela brezplačno, če gre za dobrodelno zadevo. Prostovoljcev ne smemo bremeniti s stroški za prevoze, elektriko in podobno."

ALOJZ PEČARIČ, prevoznik s Smednika: "Je še nekaj prostovoljnega dela. Delajo posamezniki in tudi nekatere organizacije, na primer aktiv kmečkih žena, Rdeči križ. Najbolj aktivno je verjetno gasilsko društvo. Prostovoljnega dela je v družbi manj, kot ga je bilo včasih. Najhušja je strankarska pripadnost, to grizenje strank in že tudi ljudi med seboj."

VALENTIN DUHANIČ, elektrikar-elektronik iz Gazice: "Prostovoljnega dela je še veliko. Precej tega organizira Cerkev. Tako imamo na primer v Cerkljah ob Krki mladinski center. Ena redkih prostovoljnih organizacij so gasilska društva. Za gasilstvo država daje pre malo dobre opreme. Prostovoljno delo se v družbi opremalo ceni. ceni ga tisti, ki ga je že potreboval."

IVANKA TRAVEN, lastnica trgovine Kolo v Sevnici: "Že vse življenje se ukvarjam s prostovoljnim delom različne vrste: na kulturnem in cerkvenem področju, pri vzgoji, v mladinskem centru, pri miklavževanju. Menim, da to družijo ljudi, zato bi morala take akcije in prizadevanja v večji meri podpirati tudi država. Če bi bilo več prostovoljnega dela, bi se ljudje med sabo bolj razumeli."

Sindikati ostal...

(Nadaljevanje s 1. strani)

brezposelnost se sicer zmanjšuje, tako da je sedaj na tem območju (nekdanja občina Novo mesto in Trebnje) brez dela še kakih 4.600 ljudi (bilo jih je že 6.300); stopnja brezposelnosti je okoli 10-odstotna, kar je 4 odst. pod slovenskim povprečjem. Vendar se bo prava slika pokazala šele konec leta, ko bo nehala delati nočna izmena v Revozu in bo brez dela ostalo okoli 500 ljudi. Pa tudi novo zaposlovanje, kolikor ga je, je v glavnem za določen čas.

Plače v regiji se v zadnjih dveh letih približujejo slovenskemu povprečju. "Temu in dejstvu, da podeželje preživlja veliko ljudi, gre v glavnem pripisati, da na Dolenjskem ni večjih socialnih pretresov," pravi Miklič. Največ težav je v elektrokovinski, tekstilni, obutveni in gradbeni dejavnosti, ki jih pestijo nelikvidnost, težave s plasmajem proizvodnje, tu prihaja do zakasnitve izplačila plač, regresa (in še to v bonih), pojavljajo se kršitve pravic iz dela, seveda se ob tem zmanjšuje motivacija za dobro delo. "V zadnjem obdobju je vse več kršitev pravic zaposlenih v manjših družbah in pri samostojnih podjetnikih," je povedal Miklič. "Delavci nimajo pogodb o zaposlitvi, zlasti v go-

• Število socialnih pomoči se povečuje. Letos je območna organizacija ZSSS za te pomoči nameni 5 milijonov tolarjev, 800 članom pa so pomagali z ugodnim posojilom. Po pravno pomoč se je letos na sindikat obrnilo 1760 delavcev, kar je sicer manj kot v preteklih letih, vendar je iz preteklih let še veliko neresenih primerov na sodiščih in v stečajnih postopkih.

stinstvu, trgovini in storitvenih dejavnostih, dobivajo minimalne plače in še te jim izplačujejo na roke, ne dobijo regresa in denarja za prehrano, ne vračajo jim potnih stroškov, ne izplačujejo jubilejnih nagrad. Inšpekcija dela je neučinkovita, o čemer smo obvestili glavnega republiškega inšpektorja." Povrh vsega je le kak desetina zaposlenih v teh dejavnostih v sindikatu, na območno organizacijo pa največkrat prihajajo po zaščito, ko je že prepozno.

A. BARTEJ

PODELITEV DIPLOM DIPLOMANTOM VIŠJH STROKOVNIH ŠOL

LJUBLJANA - V torek, 15. decembra, je bila v Narodni galeriji v Ljubljani podelitev diplom prvi generaciji diplomantov in diplomantk 5 višjih strokovnih šol: Višje strokovne šole za gostinstvo in turizem z Bleda, Višje strokovne šole za strojništvo iz Celja, Višje strokovne šole za elektroniko iz Velenja, ELES-ove Višje strokovne šole za energetiko in Višje strokovne šole za strojništvo iz Novega mesta. Skupaj je diplome prejelo 152 diplomantk in diplomantov, od tega 15 iz novomeške Višje strokovne šole strojništva. Ob tej priložnosti je o razvoju višjih strokovnih šol spregovoril tudi minister za šolstvo in šport dr. Slavko Gaber.

OSMA OBLETNICA MORISA - V Primožih pri Kočevski Reki je bila v četrtek, 17. decembra, svečanost ob osmi obletnici ustanovitve specialne enote Moris, ki se je maja letos z desetimi bataljoni za mednarodno sodelovanje združila v prvo brigado Slovenske vojske. Poveljstvo ima v Ljubljani, enoti pa v Škrlju pri Kočevski Reki in Logatcu. Svečanosti so se udeležili tudi nekateri predstavniki manevrske strukture narodne zaščite. Brigada je elitna, v njeni sestavi je deset odstotkov vojakov in je zameetek sil za hitro posredovanje Slovenske vojske. Trenutno je na Cipru v mednarodnem kontingentu vod njenih vojakov, ki opravljajo najbolj kočljive naloge v četrtem sektorju. Brigadi so podelili prvi bojni prapor, več častnikov, podčastnikov in vojakov pa je prejelo posebno priznanja. Slavnostna govornika sta bila načelnik generalštaba Slovenske vojske, brigadir Iztok Dobregar, in poveljnik enote, polkovnik Janez Butara. (Foto: M. Glavonjič)

NAČRTI ADRIE MOBIL

Zdravo jedro Adrie živi naprej

Proizvodnjo počitniških prikolic povečujejo za 20 odst. letno - Skoraj vse izvozijo

NOVO MESTO - Počitniške prikolic, ki so jih v Novem mestu začeli proizvajati pred 33-timi leti, so plod domačega znanja in izkušenj. V največji krizi se je njihova proizvodnja znašla v letih 1992 - 1995, ko je Adria Caravan šla v stečaj. Z izdelavo prikolic Adria pa že četrto sezono nadaljuje podjetje Adria Mobil, ki ga od leta 1996 uspešno vodi glavna direktorica Sonja Gole.

Poleg počitniških prikolic so pred dvema letoma začeli proizvajati tudi avtodome, in sicer kot nadgradnjo forgona ter mansardne avtodome. V razvoju pa imajo tudi polintegrirane avtodome. Počitniške prikolic delajo v treh kakovostnih razredih z različno opremljenostjo. Ker jih prodajajo v različne države zahodne Evrope, morajo za vsako državo posebej ustrezati tudi njihovim predpisom oz. homologacijam. "Letos smo izdelovali 318 različnih modelov počitniških prikolic, dodali smo novo serijo C, to je višji kakovostni razred, in s tem popestrili našo ponudbo, hkrati smo s tem dvignili tudi ugled podjetja," je povedala direktorica Sonja Gole.

Počitniške prikolic Adria Mobil, ki sodijo v višji srednji cenovni razred, prodajajo v vse države zahodne Evrope. Največ počitniških prikolic prodajo v Holandijo,

KANDIDATKA ZA SLOVENKO LETA - Direktorica Adrie Mobil Sonja Gole je tudi ena od petnajstih kandidatk za Slovenko leta v že tradicionalni akciji revije Jana. To je prav gotovo veliko priznanje za njeno delo kot tudi za podjetje, ki se je po zlomu Adrie Caravan kljub številnim težavam uspešno postavilo na noge. (Foto: A. B.)

na Dansko in v Italijo. "Zelo pomembni so tudi skandinavski trgi, kjer njihova prodaja raste, medtem ko v ostalih evropskih državah še vedno stagnira," je razložila Goletova. V 90. letih se je evropski prikoliški trg skoraj za pol zmanjšal. Zaradi spremenjenih navad ljudi in želje po večji mobilnosti pa vse bolj narašča prodaja avtodomov. Letos je prodaja počitniških prikolic narasla tudi na domačem trgu, kjer prodajo le okrog 2 odst. celotne proizvodnje.

Leta 1996, ko je 186 zaposlenih nadaljevalo delo v Adrii Mobil, so izdelali 3.305 prikolic, potem so

• Lani so pridobili certifikat ISO 9001. In kakšni so njihovi načrti? "V prihodnje želimo našo ponudbo dopolniti še s paleto novih proizvodov višjega cenovnega razreda tako prikolic kot avtodomov, zadržati trend rasti in v nekaj letih preseči obseg proizvodnje 7.000 enot letno," pravi Goletova.

proizvodnjo vsako leto za 20 odst. povečevali, letošnje leto pa bodo zaključili s 5.000 enotami, od tega je 95 odst. počitniških prikolic in 5 odst. avtodomov. V tem času so povečali tudi število zaposlenih na 290 delavcev. V dobrih treh letih so si zagotovili možnosti za normalno delo in dobiček, zavedajo pa se, da morajo biti previdni in da bo boj za obstanek tudi v prihodnje težak. J. DORNIŽ

Vloga Revoza v strategiji Renaulta

Predsednik skupine Renault Louis Schweitzer pri predsedniku slovenske vlade dr. Janezu Drnovšku - Za še tesnejše sodelovanje - Slovenski dobavitelji

LJUBLJANA - Predsednik slovenske vlade dr. Janez Drnovšek je prejšnjo sredo na Brdu pri Kranju sprejel predsednika skupine Renault Louisa Schweitzerja, ki se je s sodelavci mudil na obisku v Sloveniji. Gospod Schweitzer je v pogovoru izrazil zadovoljstvo skupine Renault nad dobrim sodelovanjem med Renaultom in novomeškim Revozom, največjim proizvajalcem avtomobilov v Sloveniji.

Poudaril je, da bo Revoz tudi v prihodnji strategiji razvoja Renaulta imel eno pomembnejših vlog. V Renaultu vidijo prihodnost Revoza v nadaljevanju doseganja visoke kakovosti izdelkov pa tudi v zadovoljevanju potreb po avtomobilih na novih evropskih tržiščih, posebno ob vključevanju Slovenije v Evropsko unijo.

Predsednik dr. Drnovšek je poudaril, da so v Sloveniji z dosedanjim sodelovanjem s skupino Renault zelo zadovoljni, saj je prav to sodelovanje dokazalo konkurenčnost slovenskega znanja in dela na zahtevnih evropskih tržiščih. "Želimo, da bi se sodelovanje med Renaultom in Revozom povečalo," je dejal.

MOBITEL ZA KOSTEL

KOSTEL - Od torka, 22. decembra, je območje nove občine Kostel pokrito s signalom za mobilni GSM. Naprave so montirane na TV pretvorniku nad Faro. Do kod vse pa je Kolpska dolina pokrita s signalom s tega pretvornika, še preizkušajo.

Ljubljansko pismo

Rop obljublja prelomnico v letu 1999

Padec nezaposlenosti kar za 15.000 oseb?

LJUBLJANA - V letu 1999 oblublja Rapovo ministrstvo za delo nova delovna mesta in zmanjšanje nezaposlenosti. Kot predvidevajo, bo ob koncu tega leta pri Zavodu RS za zaposlovanje prijavljenih 126.000 brezposelnih, ob koncu leta 1999 pa naj bi jih bilo 15.000 manj. Priliv brezposelnih bo po napovedih tega ministrstva enak kot letos, to je 79.000. Z različnimi ukrepi aktivne zaposlovalne politike bodo, kot oblubljaajo povečali zaposlovanje za 12 odstotkov.

In zdajšnji podatki o nezaposlenosti? Skoraj polovica vseh brezposelnih je starejša od 40 let. Naraslo je tudi število starejših od 50 let. Deloma je to tudi posledica predčasnega upokojevanja delavcev v tej starostni skupini. Letos je namreč prijavljenih 16.000 takšnih, ki bodo v prihodnjih petih letih čakali na pokojnino na zavodu za zaposlovanje. Zaposlitvene možnosti za ljudi brez temeljne izobrazbe se še naprej zmanjšujejo, medtem ko potreba po delavcih z visoko stopnjo izobrazbe ni mogoče kriti. Brezposelnih z visoko izobrazbo je letos 2.000, slovenski trg dela pa bi jih potreboval okrog 8.000.

Zaradi težje zaposljivosti starejših občanov sta zavod za

zaposlovanje in ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve pripravila nove programe javnih del, v katere so brezposelne osebe, starejše od 55 let, lahko vključene do izpolnitve pogojev za upokojevanje. In katere so te novosti?

Delodajalcu, ki zaposli brezposelno osebo, starejšo od 50 let, lahko zavod povrne polovico prispevkov za čas treh let. Po izteku denarnega nadomestila lahko nezaposleni (ob izpolnjevanju zakonskih pogojev - cenzus je drugi pogoj) uveljavijo pravico do denarne pomoči v skladu s predpisi, ki so veljali do uveljavitve novele (trajanje največ 6 mesecev). V skladu s tem bodo lahko ti zavarovanci uveljavljali podaljšanje izplačevanja denarnega nadomestila do izpolnitve pogojev za upokojevanje ter možnost dokupa zavarovalne dobe v polovični višini zneska dokupa. Starejšim zavarovancem, ki bodo uveljavili pravico do denarnega nadomestila po novi zakonu, bo leto odmerjeno za 18 mesecev (starejšim od 50 let in z zavarovanjem nad 25 let) oziroma za 24 mesecev (starejšim od 55 let in z zavarovanjem nad 25 let). Po izteku nadomestila pa bodo lahko uveljavili pravico do denarne pomoči (glede na dohodkovni in premoženjski cenzus), ki se jim bo lahko izplačevala 15 mesecev. Če jim bo po izteku denarnega nadomestila do izpolnitve pogojev za upokojevanje manjkalo največ tri leta, bodo lahko uveljavili izplačevanje prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje vse do izpolnitve teh pogojev. Če pa bodo izpolnjevali tudi pogoje za pridobitev pravice do denarne pomoči, jim bodo tudi to pomoč lahko izplačevali do izpolnitve pogojev za upokojevanje. VINKO BLATNIK

ČESTITKA - Ob koncu leta je navada, da prijateljem, znancem, sodelavcem zaželimo vse najboljše v prihajajočem letu. Tako se nekatera podjetja spomnijo tudi svojih upokojencev in jim zaželijo zdravja in miru. To navado že leta gojijo tudi v straškem Novolesu. Za velike sisteme je znano, da se bolj počasi obračajo, a po treh letih bi pa že lahko ugotovili, da enega njihovih nekdanjih delavcev iz novomeške Ulice k Roku ni več med živimi. Namen je sicer dober, poštar je pa v zadregi.

PAKET - Raznašalec, ki bi moral oddati novoletno darilo Krke na Regrških košenicah, naslovljenke očitno ni našel in se je ravnal po svetopisemskem rektu, ko je stiska najhušja, je rešitev najbližja in paket položil pred trdna hrastova vhodna vrata najbližje nedokončane hiše. To pa ni bila prva pošta, ki jo je mladi in vneti graditeljski zakonski par dobil na svojem bodočem domovanju. Odkar je hiša pod streho, jim za vrata zatikajo toliko propagandnega gradiva za gradbeni material, kot bi zgradili nebotičnik. Prospekte skurijo, darilo pa čaka na pravega naslovljenca.

DUTY - Beseda v naslovu te bodice pomeni po naše tudi dolžnost. V svojem imenu pa jo nosijo tudi brezcarinske trgovine (duty free). Ko so tako trgovino na slovensko-hrvaški meji pri Metliki nedavno obiskali izletniki, ki jih je v Belo krajino popejtal Dolenjski list, je tamkajšnji mladi in naduti carinik očitno imel za svojo dolžnost (duty), da jih "zajebeva". Na splošno zgrajanje vodičke, starejših izletnikov in celo mejnega policista jim ni dovolil, da bi v tej trgovini kupljene drobnarije prenesli v domovino, češ da niso prestopili meje, po domače - da niso šli obrnit na Hrvaško. Naši izletniki so zlahka pogrešili drobnarije, ki so jih pustili tam (za pijačo in cigarete jim je prijazna prodajalka celo vrnila denar), bolje pa bi bilo, ko bi mila domovina pogrešila takega carinika.

Ena gospa je rekla, da je novomeška zastava res rdečmodra, kar pa še ne pomeni, da bi se ujemale bordojsko rdeča barva Nove Kreditne banke Maribor in kraljevo modra Dolenjske banke.

MOM PRI KRALJU

NOVO MESTO - V galeriji Kralj so včeraj, 23. decembra, zvečer odprli slikarsko in kiparsko razstavo del akademkega slikarja Draga Moma iz Ljubljane.

Suhokranjski drobiž

PEVSKI ZBOR TUDI NA DVORU - Na Dvoru so se v ponedeljek, 21. decembra, zbrali ljubitelji zborovskega petja. Franci Može je številne zbrane poučil o osnovah petja, kasneje pa so skupno že zapeli nekaj pesmi. Če bodo pevci in pevke zainteresirani za petje, bo po besedah prof. Možeta potrebno veliko trdega dela in vaj. Naslednja vaja bo v ponedeljek, 4. januarja, ko bodo izvolili tudi organe zbora.

NOVE TABLE V ŽUŽEMBERKU - Na vpadnicah v naseje Žužemberk sedaj stojijo trične table. Gotovo dobrodošla pridobitev, ki jo je na predlog turističnega društva Suha krajina postavila Krajevna skupnost, finančno pa podprla Mestna občina Novo mesto.

S. M.

O UPRAVLJANJU Z OKOLJEM - Strokovnega srečanja o upravljanju z okoljem, ki so ga prejšnjo sredo pripravili v Krki, se je udeležil tudi minister za okolje dr. Pavle Gantar. Na fotografiji: z leve v prvi vrsti: tehnični direktor Krke inž. Peter Miklavčič, minister Gantar, direktor novomeške Komunalne inž. Marjan Kelvišar ter Krkina strokovnjaka dr. Tone Recelj in mag. Janez Kržan. (Foto: A. B.)

20 LET ABANKE V NOVEM MESTU - Letos je novomeška poslovalnica Abanke dopolnila 20 let delovanja. Ob tej priložnosti so v petek pripravili prednovoletni sprejem za svoje poslovne partnerje. (Foto: A. B.)

JUBILANTI DOLENJSKE BANKE - V letošnjem letu je 42 zaposlenih v Dolenjski banki dopolnilo 10, 20 oz. 30 let dela v tej bančni ustanovi. Jubilejna priznanja in nagrade so podelili na prednovoletnem srečanju delavcev Dolenjske banke v soboto v Šmarjeških Toplicah. Na fotografiji: direktor Dolenjske banke Franci Borsan izroča priznanje Zdenki Bukovec za 20 let dela. (Foto: A. B.)

BOŽIČEK JE RAZDELIL DARILA - Sožitje, novomeško društvo za pomoč duševno prizadetim, je tudi letos poskrbelo za obdaritev njihovih članov. Božiček je razdelil 170 daril, vsako pa je bilo vredno 6 tisočakov. (Foto: J. D.)

Društvo, ki skrbi za nemočne ljudi

Prednovoletno srečanje članov Sožitja, novomeškega društva za pomoč duševno prizadetim

NOVO MESTO - Novomeško Sožitje, društvo za pomoč duševno prizadetim, je minulo soboto v jedilnici Šolskega centra pripravilo že tradicionalno prednovoletno srečanje, ki se ga je udeležilo 140 družin oz. 320 prizadetih skupaj s svojci, kar je največ do sedaj. Med gosti pa sta bila tudi novoizvoljeni novomeški župan dr. Anton Starc in škocjanski župan Janez Povšič. Delavci Doma starejših občanov so pripravili igro Muca copatarica, udeleženci pa so bili najbolj veseli daril, ki jim jih je izročil Božiček.

Ob tej priložnosti so imeli tudi občni zbor, kjer jim je predsednica društva Anica Stankovič orisala delo društva v tem letu, Milica Jakopin pa je poročala o prihodkih in izdatkih. Na prejšnjih srečanjih so ob tej priložnosti razdelili tudi društveno glasilo, tokrat pa so članom dali le kratek povzetek dejavnosti v tem letu, saj pripravljajo ob 25-letnici delovanja jubilejno številko glasila. V začetku letošnjega leta je tajnica društva Ana Bevc na osnovi podatkov strokovnih služb izdelala analizo o varstvu zmerno, težje in težko duševno prizadetih oseb v novomeški, šentjernejski in škocjanski

občini. Ugotovila je, da je na tem območju 27 predšolskih otrok, 40 šoloobveznih in 199 odraslih, skupaj 266 prizadetih. Analiza bo društvu služila kot osnova za oblikovanje potreb duševno prizadetih odraslih oseb do leta 2005.

Cepprav se je pristojno ministrstvo že januarja odločilo, da se v Novem mestu ustanovi enota Centra Dolfke Boštjančič iz Drage za dnevno obravnavo, usposabljanje in varstvo 20 otrok z motnjami in je julija sprejelo tudi sklep o oddaji javnega naročila za adaptacijo prostorov v novomeškem Domu starejših občanov, se je začetek adaptacije zaradi dol-

KRKINA SKRB ZA OKOLJE

Posodobljeni čistilni napravi

V zadnjih osmih letih je Krka za varstvo okolja namenila 23 milijonov mark

NOVO MESTO - Ob zaključku posodobitve biološke čistilne naprave Krke in osrednje novomeške komunalne čistilne naprave so prejšnjo sredo v Krki pripravili zelo obiskano strokovno srečanje o upravljanju z okoljem, na katerem so strokovnjaki Krke in novomeške Komunalne prikazali vlaganja v posodobitev sistema čiščenja odpadnih voda v Ločni, Krka pa je predstavila program in razvojne dejavnosti na področju upravljanja z okoljem. Srečanja se je udeležil tudi minister za okolje in prostor dr. Pavle Gantar.

Obnova osrednje novomeške komunalne čistilne naprave je stala 82 milijonov tolarjev, od tega je Krka prispevala 42 milijonov. Sprva je to čistilno napravo, zgrajeno leta 1974, močno, več kot 60-odstotno, obremenjevala Krka s svojimi odpadnimi vodami. Krka je leta 1992 ob komunalni zgradila svojo čistilno napravo, a ves čas Komunalni izdatno pomaga pri posodabljanju in obnovi njene naprave. "Krka je res dobri sosed, žal pa je eno redkih podjetij, če ne sploh edino, ki veliko vloga v objektu za varstvo okolja," je dejal direktor novomeške Komunalne inž. Marjan Kelvišar.

Krkina čistilna naprava je največja industrijska biološka čistilna naprava v Sloveniji in med najsoodnejšimi v Evropi. Tehnologijo zanjo so razvili Krkini strokovnjaki, ki skrbijo tudi za njeno delovanje in nenehno dopolnjujejo njeno učinkovitost z novimi tehnologijami in izboljšavami. "Po zaslugi res velikih vlaganj Krke v varstvo okolja je reka Krka vsaj pol manj obremenjena, kot je bila predtem, za okolje neprijetne

vonjave pa smo zmanjšali za 80 odst., zmanjšali njihov obseg in pogostnost," pravi inž. Peter Miklavčič, tehnični direktor Krke. Dr. Tone Recelj, "oče" Krkine čistilne naprave, pravi: "Reka Krka ne more prositi, naj jo varujemo pred onesnaženjem. Je povsem nemočna. Dolžnost civiliziranih in osveščenih ljudi pa je, da še posebej zaščitijo nemočne, ki se ne morejo sami braniti." To pa ni samo Krkina dolžnost do reke, ki je dala ime tej uspešni firmi, do sosedstva in okolja nasploh, ampak spoštovanje visoko zastavljenih okoljevarstvenih standardov v proizvodnji zahtevajo tudi kupci Krkinih proizvodov. Zato v

• V zadnjih osmih letih je Krka v varstvo okolja vložila več kot 23 milijonov nemških mark, od tega tudi vseh 12 milijonov mark, kolikor so jih rezervirali za ta namen v otvoritveni bilanci pred lastninjenjem družbe.

Krki 6 do 8 odst. vrednosti vseh naloženih projektov namenijo za varovanje okolja, poleg tega pa nabavljajo še take stroje, ki ne obremenjujejo okolja, čeprav so za 20 do 30 odst. dražji. "V skladu z zahtevnimi okoljevarstvenimi standardi poteka tudi Krkina največja naložba do sedaj, gradnja nove tovarne tablet Notol, katere vrednost znaša 100 milijonov nemških mark in ne bo dodatno obremenjevala okolja. Isto velja za našo tovarno, ki jo gradimo v Šentjerneju," je še povedal Miklavčič.

A. BARTELI

BOŽIČNI KONCERT

NOVO MESTO - V soboto, 26. decembra, bo ob sedmih zvečer v frančiškanski cerkvi koncert, na katerem bodo nastopili: mezzosopranistka Mojca Saje, baritonist Aleš Makovec, pianist Berislav Budak, organist Milan Brudar in klavirski trio Glasbene šole Marjana Kozine. Vstopnine ni, prostovoljni prispevki pa bodo uporabljeni za obnovo orgel.

NOVOLETNI VZPON NA TRDINOV VRH

NOVO MESTO - Planinsko društvo Novo mesto vabi vse planince na 7. novoletni zimski vzpon na Trdinov vrh, ki bo v soboto, 2. januarja. Odhod brezplačnega avtobusa z novomeške avtobusne postaje bo 8. uri, začetek pohoda v Gabrju pa ob 8.30. Pohod bodo vodili Jože Perše ter Rozi in Rudi Skube. Povratek avtobusa iz Gabrja bo ob 14. uri. Dodatne informacije na tel.: 068/73-409 ali 041/693-195.

FOTOGRAFSKA RAZSTAVA

NOVO MESTO - V galeriji Luna so v sodelovanju z Društvom novomeških študentov v sredo, 23. decembra, zvečer odprli razstavo fotografij s motivi iz sveta alpinizma. Svoja dela razstavlja Jure Juhasz in Andrej Markovič.

SILVESTROVANJE UPOKOJENCEV

ŠENTJERNEJ - Društvo upokojencev Šentjerneje vabi svoje člane na silvestrovanje, ki bo 2. januarja ob 18. uri v gostilni Turk.

KONCERT V ŠENTJERNEJU

ŠENTJERNEJ - Pihalni orkester občine Šentjerneje pripravlja 29. decembra božično novoletni koncert, ki bo v večnamenski dvorani šentjernejske osnovne šole. Predstavili se bodo z novim programom svetovno znanih komponistov.

ZA ZDRAVO SRCE IN OŽILJE

NOVO MESTO - Društvo za zdravje srca in ožilja Slovenije, podružnica za Dolenjsko in Belo krajino, Novo mesto, objavlja možne odgovore na nagradno vprašanje o srčnem infarktu, ki je bilo postavljeno v oddaji Za zdravo srce in ožilje na televiziji Vaš kanal 22. decembra: a) Srčnega infarkta ne moremo preprečiti, ker je to prirojena bolezen; b) Srčnemu infarktu se lahko izognemo z zdravim načinom življenja; c) Srčni infarkt je vnetje srčne mišice. Celoten pravilen stavek napišite na dopisnico, ne pozabite pripisati svojega naslova, in jo najpozneje do petka, 25. decembra, pošljite na naslov: Televizija Vaš kanal, Adamičeva 2, 8000 Novo mesto. Med pravnimi odgovori bomo izžrebali nagradenca, ki bo prejel paket dobrot z znakom varovalnega živila tovarne olja Gea iz Slovenske Bistrice.

Letošnje komunalne naložbe

Komunala letos investirala 720 milijonov tolarjev

NOVO MESTO - Novomeška Komunalna, ki deluje na območju prejšnje občine Novo mesto, Šentjerneje in Škocjan, kjer v okoli 22.000 gospodinjstvih živi kakih 65.000 ljudi, je letos vložila v gradnjo novih komunalnih objektov in rekonstrukcijo obstoječih okoli 720 milijonov tolarjev. V zadnjih letih iz leta v leto narašča delež tujih virov v komunalnih naložbah in se zmanjšuje delež denarja iz Komunalnega inkasa. Medtem ko je bilo leta 1995 tujih virov v teh investicijah le dobrih 14 odst., jih bilo lani že dobrih

30 odst., letos pa kar 37 odst. V zadnjih štirih letih je šlo daleč največ denarja za oskrbo z vodo (dobra milijarda tolarjev), sledijo naložbe v kanalizacijo (572 milijonov tolarjev) in čistilne naprave (327 milijonov tolarjev); sledijo plinifikacija (192 mio SIT), odvoz in deponiranje odpadkov (118 mio SIT) in druge naložbe (377 mio SIT). Le pri odvozu in deponiranju odpadkov v naložbah ni nobenih tujih virov, največ, več kot pol, jih je pri investicijah v čistilne naprave, sledi pa plinifikacija.

Tudi letos je šlo največ denarja za oskrbo z vodo (94,4 milijona tolarjev), za kanalizacijo in čistilne naprave so namenili 18 milijonov tolarjev (tu ni všteto posodabljanje osrednje mestne čistilne naprave v Ločni, ki je trajalo več let, veljalo pa 82 milijona tolarjev, od tega je Krka prispevala 45 milijonov). Za splošno komunalno dejavnost so namenili 18 milijonov tolarjev, v glavnem za nabavo posod za odpadke. Vrednost naložb pri plinifikaciji Novega mesta znaša letos 26 milijonov tolarjev.

A. B.

PREDNOVOLETNI KONCERT

NOVO MESTO - Pihalni orkester Krkinih Zdravilišč iz Straže bo imel tradicionalni prednovoletni koncert v nedeljo, 27. decembra, ob 19.30 v veliki dvorani Kulturnega centra Janeza Trdine.

BOGOSLUŽJE V EVANGELIJSKI CERKVI

NOVO MESTO - Evangeljska cerkev vabi na svečano božično bogoslužje, ki bo na sveti večer, 24. decembra, ob 22. uri v cerkvi v Trdinovi ulici v Novem mestu.

J. DORNIŽ

Polemično že na prvi seji sveta

Metliški svetniki so na prvem zasedanju v novem mandatu dali vedeti, da bodo seje še kako burne - Za podžupana potrdili Martina Črnuglja z Liste za Metliko

METLIKA - Metliški svetniki so se pretekli petek zbrali na prvi seji v novem mandatu. Ob tem je prejšnji župan Branko Matkovič zaželel novemu županu Slavku Dragovanu uspešno delo ter dobro sodelovanje s svetniki, da bi bilo v dobrobit vsej občini. Dragovan pa se je Matkoviču zahvalil za vse, kar je bilo pod njegovim županovanjem narejenega v metliški občini.

Dragovan je v nadaljevanju dejal, da je bila volilna kampanja konkretna, volilci pa so dali zaupanje njemu in svoje odgovornosti se dobro zaveda. Priznal je, da je že v prvih dneh ob prevzemanju županovanja zvedel za nekatere

zadeve, ki so mu bile prej neznanne, zato ga je nekoliko strah prihodnosti, a s skupnimi močmi in večjim trudom kot doslej tudi uspehi ne bodo izostali.

Če je mogoče soditi po prvi seji, bodo zasedanja zelo živahna. Ko je namreč Juš Mihelčič predlagal za predsednika komisije za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja Jožeta Klepca ter za člane Bojana Kramariča, Jožeta Nemačiča, Martina Črnuglja in Slavka Brunskoleta, je Minka Kočevar oporekala, da predlog ni usklajen z drugimi svetniki in strankami. V imenu svetniške skupine LDS je predlagala, naj komisija odseva razmerja volilnega strankarskega deleža. A ni navedla novih imen, tako kot tudi Ivan Škof ne, čeprav se je strinjal z njo. Predvsem ga je motilo, da sta v komisiji dva člana iz SLS, zato je Branko Matkovič predlagal, da Kramariča zamenja Anica Kopinič. Po usklajevanju v krajšem odmoru so svetniki sprejeli Matkovičev predlog.

Ko so bili že pri naslednji točki, pri kateri naj bi imenovali komisi-

jo za pripravo statuta in poslovnika, se je v sejo soto vrnil Škof in predlagal, da glasujejo tajno. Kljub prošnji ostalih svetnikov, naj umakne predlog, saj bi tajno glasovanje podaljšalo sejo vsaj za uro, izid glasovanja pa ne bi bil nič drugačen kot pri javnem glasovanju, je Škof vztrajal pri svojem, a je na prigovarjanje in pojasnjevanje potem svoj predlog le umaknil.

Dragovan je že na prvi seji za podžupana predlagal Martina Črnuglja. Predlog je utemeljil s tem, da je Črnugelj za člana mestnega sveta Metlika dobil največ glasov, ker pa izhaja iz gospodarstva, ga bo kot podžupana zastopal v pogovorih z državo. Čeprav so vsi podpirali županov predlog, pa je Matkovič predlagal, da bi predlog za podžupana dobili pisno na naslednji seji. Ko je namreč pred tremi leti Matkovič kot župan predlagal podžupana, je prav Dragovan zahteval pisni predlog. Z Matkovičem se je strinjala tudi Kočevarjeva. Vsi ostali razpravljali, razen Črnuglja, ki se je ob tem - razumljivo - počutil precej nelagodno, pa so zagovarjali glasovanje že na prvi seji. Mihelčič je poudaril, da je le do konca februarja čas, da se v Ljubljani borijo za dodatni denar, zato je pomembno, da podžupana izvolijo čim prej. Razen vzdržanega Črnuglja so vsi dvignili roke za njegovo podžupansko funkcijo.

M. BEZEK-JAKŠE

Martin Črnugelj, metliški podžupan

Občankam
in občanom
občine Metlika
želim vesele božične
praznike ter sreče,
zdravja in uspeha
v novem letu 1999.

Slavko Dragovan
župan

IGRAČE ZA BELOKRANJSKE VRTCE - Osnovna dejavnost humanitarnega zavoda Vid iz Kranja je pomoč otrokom pri nakupu invalidskih pripomočkov ter sodelovanje z zdravstvenimi zavodi in drugimi ustanovami. Zelo odmevna je bila njihova lanska novoletna obdaritev vseh rejniških otrok v Sloveniji. Letos pa so se v Vidu odločili, da pred novim letom obdarijo vrtce v vseh treh belokranjskih občinah, v katerih je v organiziranem varstvu okrog 850 otrok. Darila so bodisi kupili ali so jih podarili sponzorji. Igrače, vredne okrog 2,5 milijona tolarjev, od tega jih je v vrednosti 500 tisočakov podarila Spectra International, je pretekli petek ravnateljici Črnomaljskega vrtca Dragici Valenčič predal direktor Vida Aleš Pajestka. (Foto: M. B.-J.)

SLOVENICA V ČRNOMLJU - Pretekli četrtek je zavarovalniška hiša Slovenica v začasnih prostorih na Belokranjski cesti v Črnomlju odprla novo poslovno enoto za Belo krajino, njen vodja pa je Ivan Štrekelj. V Slovenici so obljubili, da bodo enostavne zavarovalne primere rešili že v nekaj dneh ter zagotovili, da se bo s širitvijo zastopniške mreže dvema zaposlenima kmalu pridružilo še nekaj ljudi. Sicer pa Slovenica v Črnomlju gradi nove poslovne prostore, kamor naj bi se preselili že v prihodnjem letu. (Foto: M. B.-J.)

NOVOLETNA VOŠČILNICA - Dijaki Tekstilne šole Metlika meščane večkrat razveselijo s prireditvami, s katerimi hočejo dokazati, da se v šoli ne samo učijo, ampak s tem razgibajo tudi kulturno življenje v mestu. Pretekli teden so tako pripravili zanimivo novoletno voščilnico. Poleg plesa in pesmi so predstavili še predelane pravljice o Pepelki, Rdeči kapici, Treh pujskih in Sneguljčici. Skupaj s prvošolčki metliške osnovne šole pa so na modni reviji pokazali oblačila, ki so jih dijaki sešili sami. (Foto: M. B.-J.)

Ohranjajo kulinarčno dediščino

Članice Društva kmečkih žensk Semič z značilnimi belokranjskimi jedmi uspešno predstavljajo občino in Belo krajino po vsej Sloveniji - Občinsko priznanje

ČREŠNJEVEC - Društvo kmečkih žensk Semič velja za eno večjih, a tudi bolj pridnih v semiški občini. Danes šteje okrog 115 članic, starih od 20 do več kot 70 let, dobrodošle pa so vse, tudi če doma nimajo kmetije.

V društvu, kjer sicer ne zapirajo vrat pred moškimi, čeprav jim doslej ni uspelo privabiti še nobenega, vsako leto pripravijo pester program dela, tako da ženske lahko izvedo marsikaj zanimivega, poučnega ali pa dobijo dobrodošlo idejo. V iztekajočem se letu so imele štiri predavanja, dva kuharska tečaja ter dva strokovna izleta. Sodelovale so na belokranjskih dnevih v Maksiju, na sejmu Alpe-Adria, pri prevozu vina z vozovi v Ljubljano, v Kočevju pripravile

razstavo belokranjskih velikonočnih jedi, ob zaključku evropskega kongresa o kmetijstvu pa so v Ljubljani predstavile značine belokranjske jedi.

Da njihovih prizadevanj za ohranjanje kulturne in predvsem kulinarčne dediščine niso opazili le sladokusci, ki se radi posladkajo z dobrotami iz domačih peči, ampak tudi na semiški občinski upravi, priča diploma občine, ki jo je društvo prejelo ob letošnjem občinskem prazniku. Vendar jih

to priznanje ne bo uspavalo. Kot je zagotovila predsednica društva Sonja Škof s Črešnjevca, se bodo prihodnje leto odpravile na strokovni izlet na Koroško, pripravile več predavanj in tečajev ter sodelovale na različnih prireditvah. Še vedno je namreč poleg dotacije občine in članarine glavni vir za preživetje društva izkupiček od prodaje dobrot iz kmečkih peči. Škofova pa z zadovoljstvom pove, da društvo pomaga svojim članicam tudi tako, da jim v januarju založi plačilo vikend paketa v enih od toplic, ženske pa potem odplačajo društvu posojilo v več obrokih.

M. B.-J.

BLAGOSLOV KONJ IN KONCERT

SEMIČ - Mladinska veroučna skupina pripravlja za danes, 24. decembra, ob 23.30 v tukajšnji farni cerkvi sv. Štefana polnočnico. V soboto, 26. decembra, bo ob 10. uri pred farno cerkvijo blagoslov konj, ki bodo tja prišli v povorki skozi naselje. Istega dne ob 18. uri pa bo imel moški pevski zbor ob 10-letnici delovanja v semiški farni cerkvi koncert, na katerem bo zapel tudi ženski pevski zbor KUD Semič. Vstopnine ne bo, prostovoljni prispevki pa bodo namenjeni Sožitju, društvu za pomoč duševno prizadetim za Belo krajino.

Telovadba na hodniku, pouk v sobah

Potem ko so letos začeli graditi novo telovadnico pri osnovni šoli Mirana Jarca, v šoli upajo, da bodo dobili še prizidek z učilnicami - Devet učilnic v dijaškem domu

ČRNOMELJ - Zadnjih pet let se v črnomaljski osnovni šoli Mirana Jarca s pristojnimi pospešeno dogovarjali o dograditvi učilnic in telovadnice, saj so si vsi edini, da šola nima pogojev za normalen pouk. Izmed različnih možnosti za gradnjo je obveljala tista, po kateri je prizidek k šoli predviden med sedanjo telovadnico in bistrojem Alfa, telovadnica pa na drugi strani Ulice Otona Župančiča.

Na isti strani ceste, kot je šola, za telovadnico ni bilo več prostora, saj so načrtovalci morali upoštevati mnenje Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine Novo mesto in Urbanističnega inštituta Ljubljana. Pod šolo je namreč spomenik padlim v prvi svetovni vojni, poleg tega pa je sedanje precej veliko šolsko splotje blizu starega mestnega jedra in še ena tako velika stavba v bližini ne bi bila najbolj primerna.

Potem ko so pred pol leta položili temeljni kamen za telovadnico, so dela potekala skoraj po načrtih. Po besedah ravnateljice Borisa Mužarja so dobili zagotovila, da je v osnutku državnega proračuna za prihodnje leto predviden denar za nadaljevanje gradnje, upajo pa, da ga bodo zagotovili tudi v občinskem proračunu. Po načrtih naj bi bila telovadnica končana v prihodnjem letu, prav tako podhod, ki jo bo povezoval s šolo, ter zunanja ureditev, kamor

ŠE BREZ STREHE - Nova telovadnica pri osnovni šoli Mirana Jarca, ki jo gradi črnomaljski Begrad, naj bi do konca tega leta imela tudi kritino, a je gradbenikom letošnjo jesen hudo nagajalo vreme. V šoli pa upajo, da bo dovolj denarja, da bodo konec prihodnjega leta v njej že telovadili. (Foto: M. B.-J.)

PEVCI, GLASBENIKI IN FOLKLORISTI

ČRNOMELJ - V soboto, 26. decembra, bo v okviru Novoletnega direndaja novoletni koncert črnomaljskih pevcev in glasbenikov. V nedeljo, 27. decembra, pa bo večer s folklorno skupino Dragatuš. Obe prireditvi bosta v črnomaljskem kulturnem domu, pričeli pa se bosta ob 19. uri.

Sprehod po Metliki

KRAVATE - Med pobudami in vprašanji metliških svetnikov na njihovi prvi seji v novem mandatu se je znašlo tudi vprašanje svetnikov, ki so mu volilci izrekli zaupanje že drugič. Zanimalo ga je, kdaj bodo videli izdelke fotografskega posidila ob koncu prejšnjega mandata, ko so se nekateri tako trudili, da bi jim kdo za fotografiranje posidil kravate. Pa je Juš Mihelčič predlagal, da tokrat ne bi čakali do konca mandata in bi se fotografirali kar na prvi seji. Ne nazadnje so bili tokrat prisotni prav vsi svetniki in sam bog ve, če se bo to zgodilo še kdaj. Toda nekateri svetniki - med njimi tudi tisti, ki je pred dobrim mesecem pred fotografiranjem najbolj vtrajno iskal posojevalca kravat, so z grozo ugotovili, da (spet) nimajo kravat. Pripravljalcem občinskega proračuna za prihodnje leto zato polagamo na srce, naj v proračunu predvidijo tudi strošek za nakup občinskih kravat, ki jih bodo ob fotografiranjih in podobnih priložnostih sposojali "na reverz".

DVOJINA - Kandidiranje za župana ima dobre plati, tudi če kandidat ni izvoljen. Metliški županski kandidat Jože Nemačič, ki je ostal občinski svetnik, je bil kot je sam dejal na prvi seji občinskega sveta v novi sestavi, med volilno kampanjo dobro podučen o pravilni slovenščini. Zato si je na seji vzel pravico, da svetniške sotrpine podučijo, da ima slovenščina tudi dvojino. Dvojina je namreč nekaj, o čemer pravoverni Metličani še slišati nečejo, kaj šele, da bi jo uporabljali.

SEDENJE - Novi metliški župan Slavko Dragovan je že na prvi seji občinskega sveta minul teden ugotovil, da je bilo veliko lažje sedeti "na oni strani" in izklopiti gledati predsedujočega, kot pa voditi sejo. In medtem ko je v prejšnjem mandatu Dragovan kot svetnik treniral predvsem napad, se bo moral sedaj naučiti tudi obrambe.

Črnomaljski drobir

DEDEK MRAZ - Predsednica Društva prijateljev mladine Črnomelj Irena Muc je v časopisu Belokranjec pojasnila, da letos dedek Mraz zaradi pomanjkanja denarja ne bo obdaril otrok. Odrasli njeno pojasnilo že razumejo, toda kako dopovedati otrokom, da so vrstniki v metliški občini dobili darila, oni pa ne, čeprav niso bili nič manj poredni. Kaj hočemo, tudi dedek Mraz ne ve, kar je bil nekoč.

PRAVLIČNOST - Vrli Črnomaljci so dognali, zakaj je njihovo mesto ob božično-novoletnih praznikih v lučkah. Z bleščavo skrijejo revščino in propadajoče staro mestno jedro. Vsaj en mesec v letu je tako lepo kot v pravljici in daleč od resničnosti.

Semiške tropine

SONJA - Prvi semiški občinski svet je bil povsem moški, v sedanjem pa je ena ženska, ki pa že v začetku mandata nima prave sreče. V časopisu Belokranjec je namreč moč prebrati, da je svetnica Sonja Vidmar, Semičanom sicer dobro znana "iskrašica". V resnici pa je svetnica Sonja Škof, nič manj znana predsednica Društva kmečkih žensk Semič. Škofova Sonja sedaj res ne ve več, kaj naj naredi, da bi bila bolj prepoznavna. Prav lahko se zgodi, da ji bodo v medijih prisodili še kakšen drugačen priimek, saj bo na sejah občinskega sveta naslednja štiri leta sedela še z dvema Sonjama z občinske uprave.

VRH - Tiste, ki jim je ljub slovenski pravopis, zanima, če je morda od popravljanja malega "v" v velikega na tablah, ki označujejo vas Kravčji Vrh, ostalo kaj črne barve. Če je, prosijo popravljalce, da spremenijo v veliki "v" tudi napis na kašipotu za Starohov Vrh.

VPRAŠANJA - Eno prvih vprašanj, ki so jih zastavili semiški svetniki na prvi seji, se je tikało pluzenja snega na vaških poteh. Novi svetniki, stare teme.

VABILO OBČANOM

SEMIČ - Semiška podružnica SLS vabi ob dobrem uspehu na lokalnih volitvah in ob 10-letnici delovanja stranke v soboto, 26. decembra, ob 19. uri v občanec v pensionir. Smuk. Na ta način se jim želi zahvaliti za podporo in zaželeli srečo v novem letu.

KO ZMANJKA, ZMANJKA POVSOD - Trgovine v Kočevju so v teh dneh dobro založene, tako da se police kar šibijo pod težo raznovrstnih potrebnih, manj in tudi docela nepotrebnih izdelkov, ki jih trgovci ponujajo, kupci v nakupovalni mrzlici v predprazničnih dneh pa tudi pokupijo, čeprav jih ne potrebujejo. Problem pa je, da če česa zmanjka, potem zmanjka to domala po vseh trgovinah v Kočevju! Tako je bilo lani v tem času oziroma že letos tik po novoletnih praznikih z mandlji. Staknili so jih le najbolj vztrajni v kakšni zasebni trgovini, kjer bi sicer najmanj pričakovali, da jih bodo še dobili, potem ko so jim v velikih trgovskih hišah (Nama, Briški, Trgoprometove trgovine...) kot nadomestilo zanje ponujali lešnike. Podobno je letos s podstavki za jelke, le s to razliko, da jim nadomestila zanje ne ponuja nihče!

BOŽIČEK MYSTER SHOPA - Božiček z nepogrešljivo nogavico z darili, ki v predbožičnih dneh hodi po mestnih ulicah, v Kočevju ni več samo podoba, kakršno smo vajeni iz ameriških filmov, postal je reklama trgovine v centru Kočevja, ki si, morda po vzgledu ameriških filmov nadela docela ameriško ime "Myster shop". Pač pa je pogled na njega razveseljuje!

Ribniški zobotrebci

SEDAJ JE ČAS! - Ribniški gasilci so se ob nesreči v Ortneku, ki je sovpadla v predvolilni čas, izkazali kot pravi profesionalci. Ne da bi to kdo od njih posebej zahteval ali da bi bili to dolžni storiti, so še nekaj dni in noči prostovoljno dežurali in pazili, da bi čim manj nevarne snovi odtok v potoke in od tod v zajetja pitne vode na Dolenjskem. Za njihovo budnost tudi v dolgih in mrzlih nočeh pa jim nihče ni rekel niti hvala, kaj šele da bi bili za to deležni kakšnega priznanja ribniške občine. Poznavalci so ob siceršnji nepristranosti in poštenosti župana Jožeta Tanka slednje pripisali "nesrečni" okoliščini, da se je nesreča pripetila v času pred volitvami, češ da župan v predvolilnem času očitno ni želel načenjati tako občutljive zadeve, kot je Ortnek s podzemnimi skladišči goriva bivše JLA. Vendar pa, kot menijo ne le zaskrbljeni domačini, ampak tudi mnogi daleč naokoli Ortneka, je nesreča v Ortneku resno opozorila, da je skrajni čas, da župan končno zagrizne tudi v to kisljako. Volitve pa so sedaj že mesec ni preči!...

Božične in novoletne prireditve

KOČEVJE - Z božično-novoletnimi prireditvami so v Kočevju pričeli prejšnji teden: v ponedeljek so otroci v Glasbeni šoli izdelovali praznične čestitke, v torek so v Likovnem salonu odprli razstavo Društva podeželskih žena, v sredo so za vse otroke organizirali izdelovanje okrasov in čestitk v vrtcu, v četrtek pa so se otroci iz vrtca in osnovnih šol popeljali z muzejskim vlakom, na katerem jih je obiskal in obdaril dedek Mraz.

Poleg vrste prireditev, organiziranih v soboto in nato v tem tednu za otroke v Knjižnici, kjer so lahko prisluhnili Grimmovi pravljici "Zlati dež", na Mestni ploščadi, kjer jih je ob "Veselem prilogu" obiskal Božiček, in v bitroju Lunca, kjer so lahko plesali in se igrali, je bilo prejšnji četrtek v Šeškovem domu predavanje na temu "Ljubezen - čudvo, ki nas povezuje in razdaja", v petek pa so odprli dve razstavi: v muzeju "Narod si bo pisal sodbo sam", v Likovnem salonu pa slikarsko razstavo Nataše Gašparac. Včeraj zvečer je bil v Šeškovem domu tradicionalni božični koncert Glasbene šole, v Knjižnici pa so ob zbiranju voščilnic in podelitvi nagrad odprli razstavo otroških novoletnih voščilnic.

V kočevski župnijski cerkvi bo danes ob 23.30 koncert božičnih pesmi skupine Cantate Domino, tradicionalni novoletni koncert kočevskega pihalnega orkestra pa bo v nedeljo ob 19. uri v Šeškovem domu. V ponedeljek, od 9. do 12. ure in od 16. do 19. ure, bo pred-novoletni živžav v prostorih kočevske Ljudske univerze, v torek pa se bo s pričetkom ob 16. uri na Mestni ploščadi zaključila prireditev z obiskom dedka Mraza.

M. L.-S.

PRIJETNA POPESTRITEV - V nizu že tradicionalnih božično-novoletnih prireditev je bila vožnja do Ribnice in nazaj z dedkom Mrazom na muzejskem vlakcu letos prijetna novost in popestritev sicer bogatega predprazničnega programa prireditev za kočevske otroke. (M. L.-S.)

PRIDOBITEV V RIBNIŠKEM VRTCU - Za malčke in vzgojiteljice ter drugo osebje v Vrtcu Ribnica je ob koncu leta dela čez glavo. Poleg priprav za snidenje z Miklavžem, Božičkom in dedkom Mrazom jim je po dveletnih prizadevanjih uspelo pridobiti izvajalca za obnovo sanitarij na modrem vhodu. (Foto: M. Glavonjič)

VLEČNICA KOT ZAČETEK VSEGA

NOVI KOT - Vzorno urejeno smučišče s 150 m dolgo vlečnico, kjer je poskrbljeno za vse kategorije in starosti ljubiteljev smučanja, smo obiskali te dni, ko je na pobočju kar mrgolelo mladih in starejših smučarjev. Po tem smo kramljali v topli kuhinji pri Marjanu Cimpriču, ki ima hišo tik pod smučiščem, s predsednikom obeh krajevnih skupnosti in g. Pantarjem, ki je kot strokovnjak najbolj zaslužen, da vlečnica sploh je. Letos so do prve faze zgradili vaški dom za potrebe vasi in gasilstva. Razmišljajo, da bi v njem uredili manjšo okrepčevalnico, pričakujejo pa tudi, da bosta državi v kratkem uredili vsaj maloobsejni prehod. Za drugo zimo načrtujejo daljšo, močnejšo in modernjšo vlečnico, že sedaj pa vabijo ljubitelje zimskih športov, da pridejo v Novi Kot vsaj ob prostih dnevih. Prej naj se pa oglasijo pri Marjanu Cimpriču, ki bo poskrbel za zagon in varnost na smučišču.

A. K.

EKO ŠOLA KOT NAČIN ŽIVLJENJA

Manj razgrajanja in grdih besed

Po dveh letih sodelovanja v projektu Eko šol so na OŠ Fara že opazne spremembe na boljše - Letošnja novost je ekološki kotichek po razredih - Timsko delo

FARA - OŠ Fara, ki jo letos obiskuje 86 učencev, je bila prva šola na kočevsko-ribniškem območju, ki se je vključila v evropski projekt Eko šol. Po dveh letih dela na šoli ugotavljajo, da so rezultati programa, ki priporoča ekologijo kot način življenja, že opazni.

V okviru projekta so na šoli poleg ekološko poudarjenih tem pri pouku izpeljali več projektov: o hrani, divjih odlagališčih odpadkov, o vodah na Kostelskem in projekt z naslovom "Pridite k nam na počitnice". Z ekologijo so bili povezani tudi vsi izpeljani naravoslovni dnevi, zbirali so star papir, urejali učilnice in okolico šole ter sprejeli kodeks obnašanja učenek in učencev, ki ga, kot ugotavlja koordinator Eko šole na OŠ Fara Franc Cimprič, večina učencev tudi spoštuje. "Obnašanje učencev se je bistveno izboljšalo," pravi Cimprič. Medtem ko je bilo včasih veliko norenja po hodnikih in učilnicah in je bilo slišati tudi

Razstava v čast 55. obletnice Zbora odposlancev

Od ideje do države

KOČEVJE - Pokrajinski muzej Kočevje, ki domuje v stavbi, v kateri je od 1. do 3. oktobra 1943 potekalo zasedanje Zbora odposlancev slovenskega naroda, si je v dvorani Šeškovega doma zapisano Cankarjevo misel "Narod si bo pisal sodbo sam" izbral za ponaslovitev razstave, ki so jo pripravili v počastitev 55. obletnice zgodovinskega zasedanja. Razstavo, ki ima podnaslov "Slovenija od ideje do države", je minuli petek odprl generalni sekretar vlade Republike Slovenije Borut Šuklj.

Prikazan je čas kmečkih uporov, revolucionarno leto 1948, ustanovitev države Srbob, Hrvatov in Slovencev, njena združitve s Kraljevino Srbijo ter programi slovenskih političnih strank med obema vojnima. Poseben poudarek je dan obdobju med leti 1941 in 1945, kjer so podrobneje predstavljene politični in narodni programi partizanskega gibanja in protirevolucionarnega tabora. Prav tako so predstavljene tudi slovenska prizadevanja po večji samostojnosti po II. svetovni vojni, osamosvojitve ter nastanek samostojne države Slovenije.

Da smo Slovenci po "dolgotrajnem, težavnem in protislovnem procesu nacionalne emancipacije končno postali nacija" ravno v času, ko države v Evropi že podrejuje nacionalno suverenost Evropski uniji, pa to za narod "z neizžeto državnostjo, šibko ekonomico, pomanjkanjem posluha za konsenz in podrejanje parcialnih interesov skupnim", pomeni nov, velik izziv, je v predgovoru kataloga zapisal zgodovinar dr. Božo Repe.

Razstava bo na ogled do leta 2000.

M. LESKOVŠEK-SVETE

VODO VOZIJO

STARI IN NOVI KOT - Kljub izdatnim jesenskim padavinam so vodnjaki pri tistih vaščanih, ki imajo še kaj živine, prazni. V decembru je zapadlo kakih 60 cm snega, pomaga pa nič. Tako je spet priskočila na pomoč občina, krajevni skupnosti in seveda gasilci iz Loškega Potoka, ki imajo edini cisterno, primerno za dostavo vode. Žal pa ta voda ni ravno poceni in še dodatno draži že tako drago prirejo živine. Kotarji upajo, da bodo nekoč le dobili vodo. Že letos smo pisali, da so na tem področju naredili dve globoki vrtni, žal pa je uspeh kaj pičel. Le ena bi bila lahko uporabna ob izgradnji dovolj velikega vodohrana, še večji problem pa je razvoj, saj sta naselji vsaj 3 km oddaljeni, zlasti Novi Kot pa je raztreseno poseljen.

A. K.

KOLPA JIH ZDRUŽUJE

Upi v evropsko razvojno pomoč

Opozorila s prve regionalne planerske delavnice za obkolpje

KOČEVJE - Reka Kolpa je 292 kilometrov dolga mejna reka med Slovenijo in Hrvaško; kar 113 kilometrov državne meje poteka po njenem toku. Za državo je to izjemna reka, naravno še precej nedotaknjena, slikovita in slabo poznana.

Po osamosvojitvi je Slovenija na ljudi na svojem bregu nekako pozabila; razvoj stopica na mestu, mnoge vasi so že izpraznjene. Vse

Za vso samostojnost

S prve seje OS Sodražica

SODRAŽICA - Na prvi seji so se sešli tudi člani novega devetčlanskega sveta občine Sodražica. Potem ko je Olga Tanko, predsednica občinske volilne komisije, sporočila rezultate občinskih volitev, so sprejeli začasni poslovnik občinskega sveta in imenovali dve komisiji. V kratkem nagovoru je župan Andrej Pogorelec povedal, da se bo zavzemal za dobro sodelovanje s svetniki in strpnost. Njegova pobuda, da bi nekatere posle opravljale skupne službe z ribniško občino (finance, reševanje in zaščita), pri nekaterih svetnikih ni bila sprejeta kot dobra rešitev.

"Brez celovite samostojnosti ni mogoče polagati računa za delo pred volilci", je povedal Anton Tanko (SKD). Svetniki so namignili, da bodo zlasti kulturo in šport vodili samostojno, kar pomeni, da se bodo ločili od Javnega zvoda Miklova hiša in Športne zveze. V treh mesecih naj bi bila opravljena delitvena bilanca z ribniško občino, kar bo težko.

M. G.

ŽIVE JASLICE V HROVAČI

HROVAČA PRI RIBNICI - Člani vaškega etnološkega društva iz Hrovače pri Ribnici, ki so se izkazali pri pripravi prireditev ob 80-letnici smrti patra Stanislava Škrabca in miklavževanju, bodo vsak dan zvečer od 24. do 27. decembra postavili žive jaslice. Od stare lipe do Škrabčeve hiše se bodo vsak večer vrstile uprizoritve svetopisemskih zgodb.

BLAGOSLOV KONJ PRI NOVI ŠTIFTI

NOVA ŠTIFTA - Na dvorišču frančiškanskega samostana pri Novi Štifi bo 26. decembra, na štefanovo, tradicionalni blagoslov konj, ki ga bo opravil pater Niko Žvokelj.

KONCERT KUD RIBNIŠKE GODBE NA PIHALA

RIBNICA - Kljub temu da razmere za delovanje ljubiteljskih dejavnosti niso najboljše - primanjkuje jim denarja - so člani KUD Ribniške godbe na pihala zmogli moči in pripravili tradicionalni novoletni koncert. Povabilu so se odzvali tudi člani tamburaškega orkestra Glas iz Sodražice. Koncert si je ogledalo veliko obiskovalcev.

IZPUŠČENA MEDVEDJA DOMOVINA KOČEVSKA

LJUBLJANA - Da bi ugotovili, kaj ljudje mislijo o v prosti naravi živečem medvedu in kakšne osebne izkušnje imajo s to zverjo, so v okviru posebnega raziskovalnega "Projekta medved", ki ga poleg slovenske lovske zveze in inštituta za biologijo podpira tudi dunajska univerza in družba za proučevanje divjadi iz Münchna, v Delu 16. decembra objavili vprašalnik o rjavem medvedu v Sloveniji. Nanj naj bi odgovorili ljudje iz območja med Borovnico, Vrhniko, Logatcem in Cerknico ter med Kobari-dom, Tolminom, Podbrdom in Bohinjsko Bistrico. Kot je iz tega razvidno, ni zajeto območje Kočevske, kjer živi največ rjavih medvedov v Sloveniji in kjer imajo največ izkušenj z njimi, tudi tragičnih. Kakšna bo potem vprasedostnost take ankete, sprašujemo organizatorje.

Dr. Peter Rus se poslavlja od politike

Ne pa od dogajanj

LOŠKI POTOK - v prvem mandatu nove občine Loški Potok je občinski svet vodil dr. Peter Rus, zdravnik in direktor ZD Ribnica. Po napovedih in pričakovanjih je večina občanov računala, da bo tudi tokrat šel v predvolilno tekmo oziroma tekmo za župana. To pa se ni zgodilo. Ker se te dni nekako poslavlja od občinske politike, smo ga poprosili za odgovore o vzrokih za zapuščanje politike in o tem, kako si zamišlja bodočnost potoškega okolja:

"V občinsko politiko sem vstopil zato, ker sem pričakoval, da bom lahko nekaj prispeval z izkušnjami, ki jih imam, k napredku kraja. Prepričan sem, da sem to, kar sem že na začetku pričakoval, tudi dosegel. Spoznal sem tudi, da županska funkcija ni združljiva z mojim poklicem. To pa seveda ne pomeni, da bi se dokončno poslovil od dogajanj v kraju.

Menim, da so bile duhovne vrednote v zadnjih letih močno zapostavljene. Je pač lažje narediti cesto, kot pa se ukvarjati s kulturnim ali športnim področjem. Občani vsega tega ne sprejemajo tako, kot smo bili navajeni mi. Za večino so druga področja, ki pomenijo preživetje, veliko pomembnejša. So pa storjeni nekateri koraki tudi na teh področjih. V načrtu je večnamenska dvorana, novo igrišče, rekreacijski center itd. Bojim pa se, da za tovrstne investicije ne bo dovolj velikega zanimanja, da bo potrebno ljudi ponovno navaditi na te vrednote, ki jih zadnjih petnajst let skoraj ne poznamo.

O ukinjanju delovnih mest, obetu naraščajoče revščine in padanju rdnosti pa naslednje: To vprašanje presega zmoglosti

Občine Loški Potok, Kočevje, Osilnica, Kostel, Ribnica, Sodražica, Črnomelj, Metlika in Semič naj bi torej tvorile združbo, preko katere bodo preizkusili tudi možnost oblikovanja usklajenih strokovnih rešitev na meddržavni ravni, saj območje ob Kolpi obremenjujejo tudi neusklajeni interesi Slovenije in Hrvaške.

Udeleženci v razpravi - druga delavnica bo januarja - so soglašali, da bi morali slediti sedanemu zakonu o spodbujanju regionalnega razvoja, saj naj bi dobršen del dobil status območja s posebnimi razvojnimi problemi, kar pomeni, da mu bo s državnimi in strukturnimi pomočmi Evropska unija dala možnost za hitrejši razvoj.

M. GLAVONJIČ

Z BAKLAMI NA KAMNI VRH

DOBREPOLJE - Člani Turističnega društva Podgora v občini Dobrepolje pripravljajo na božič, na večer pred praznikom samostojnosti države, tradicionalni pohod z baklami na Kamni vrh. Odhod do priljubljene izletniške točke bo ob 18. uri iz Podgore, Podpeči in Ponikev, trajal bo približno eno uro zmerne hoje. Katarina Novak, predsednica TD Podgora, je povedala, da pripravljajo za 31. december novoletno praznovanje na prostem.

KONCERT V RIBNICI

RIBNICA - Območna izpostava Sklada za ljubiteljske dejavnosti Ribnica in KUD Gallus pripravljata v četrtek, 26. decembra ob 18. uri v Športnem centru tradicionalni božično-novoletni koncert. Praznične dneve bodo popestrili: domači kulturni ustvarjalci, oktet Gallus, kvartet Inles, vokalna skupina Vitra, godalni kvartet Glasbene šole, MPZ Lončar, župnijski pevski zbor, komorni zbor in ribniška pihalna godba. V torek, 29. decembra se bodo na plesnem večeru v dvorani Ideal predstavili člani KUD Gallus.

Loškega Potoka in ga lahko imenujemo kar nacionalno vprašanje. Problem je v tem, da je že cela država demografsko ogrožena. Starši vse težje šola svoje otroke, in če se ti le izšolajo, praktično nimajo nobene možnosti, da bi našli delo v rojstnem okolju. V preteklih štirih letih smo v tej smeri resnično malo storili. Verjetno bo potrebno v bodoče odstopiti od kakšnega projekta ali celo letnega proračuna in sredstva nameniti za okrepitev delovnih mest doma. Če tega ne bomo znali ali hoteli, se nam res obeta revščina. In končno: ostareli ljudje imajo vso pravico preživeti v okolju, v katerem so ustvarjali in mnogo prispevali k razvoju. Prave oblike celotnega varstva na domu pa pri nas še ne poznamo. Občina res nima direktne naloge, da se s temi vprašanji ukvarja, posredno pa se, saj se končno zavedamo, da bo vsako večje nazadovanje lahko usodno za občino, za zdravstvo in nekatere druge ustanove. Tisti, ki imamo radi Loški Potok, moramo zastaviti vse sile, da bi se ljudje vračali v kraj in vzdrževali bogato tradicijo.

A. KOŠMERL

Korak naprej v urejanju okolja

TD in KD Višnja Gora sta letos prvič podelila priznanja za najlepše urejeno vas, kmetijo, ulico in poslovni objekt - Pestro praznično leto - Dobro sodelovanje društev

VIŠNJA GORA - Ljudje naj bi živeli v urejenem in prijetnem okolju, v čisti naravi, trudili naj bi se ohranjanju naravno in kulturno dediščino kraja, zato morajo spoznati, da se da z dobro voljo in malce smisla veliko izboljšati. To je bilo vodilo turističnega in kulturnega društva Višnja Gora, da sta se letos, ko Višnja Gora praznuje 520-letnico pridobitve mestnih pravic, prvič odločila organizirati natečaj za najlepše urejeno vas, kmetijo, ulico, hišo in poslovni objekt pod geslom Moja dežela - urejena in čista.

"Letošnje praznično leto je bilo za nas zelo bogato s kulturnimi prireditvami in naj bo tako tudi v prihodnje. Razveseljivo je dobro sodelovanje," je v nedeljo, 20. decembra, na zaključni prireditvi v gasilskem domu povedal predsednik TD Pavel Groznik. Preden je izbranim podelil priznanja, je Anica Petrič, predsednica ocenjevalne komisije, ki so jo sestavljali še Anton Pilko, Janez Kastelic in Marinka Grum, natančno poročala o akciji. "Natečaj smo aprila objavili v krajevnem glasilu Višnjani in odziv je razveseljav. Med merili ocenjevanja so bili splošni izgled, estetska urejenost, ohranjanje naravne in kulturne dediščine, privlačnost itd. in menim, da je turistično društvo s to akcijo letos naredilo pomemben korak naprej k urejanju celotnega okolja."

ZNOVA V SOBOTO

ŠENTVID PRI STIČNI - Gledališka skupina Vidov-Pevskega društva Šentvid pri Stični vabi v soboto, 26. decembra, ob 19. uri na ogled igre s petjem Habakuk avtorja Rudolfa Doboviška. Predstavo bodo ponovili v tamkajšnjem kulturnem domu.

PRESENETLJIV IZID TEKMOVANJA

Na kmetih delo ne sme smrdeti

Najbolj urejena kmetija v trebanjski občini je kmetija Alojza Kastelca s Pristavice

PRISTAVICA PRI TREBNJEM - Vsak dan pred šesto uro, ko se večina odpravlja v službo, se začne delavnica tudi pri Kastelčevih. Gospodar Alojz Kastelic se sicer odpravlja na delo v Trebnje, kjer je zaposlen v kmetijski zadrugi, njegova starša in žena pa čaka mnogo opravil v hlevu. Potrebno je nasititi okrog 45 glav živine, pomolsti 15 krav, urediti pri prašičih in ostalih živalih, počakati mlekarja, kajti pri Kastelčevih je edina vaša zbiralnica mleka, in še kaj. "Dela ne zmanjka, samo če ga človek vidi," je povedala gospodinja Joža, ki se je h Kastelčevim priložila iz sosednje vasi Zagorice.

To se pozna tudi pri izgledu celotnega gospodarskega posloplja in ne nazadnje pri podelitvi naziva najlepše urejene kmetije v trebanjski občini v letošnjem letu. Akcijo je vodila Kmetijska svetovalna služba Trebnje. "Bili smo presenečeni, res nismo pričako-

vali, saj imajo tudi drugo lepo," je skromno povedala Kastelčeva mama. Skupaj z očetom sta se spominjala, kako je bilo težko začeti z 12 glavami krav in konj, kako so leta 1970 med prvimi kupili traktor in kasneje posodabljali kmetijo. Zgradili so hlev, silose in ostala posloplja, "ta mladi" pa spomladi načrtujejo gradnjo novega hleva, v katerem bodo uredili mlekovod. Zato gospodar Alojz razmišlja, ali se bo še dalo

hoditi v službo, obdelovati zemljo in obenem graditi.

Kmetija obsega šestnajst hektarov zemlje, šest pa je imajo v najemu. "V prihodnje se manjše kmetije ne bodo mogle preživljati in država bi morala bolj podpreti to panogo. Sicer pa se mi zdi, da se zdaj z ministrom za kmetijstvo Cirilom Smrkoljem stvari obračajo na boljše," je povedal Kastelčev ata.

L. MURN

NOVOLETNO SREČANJE

TREBNJE - Upravna enota Trebnje je v torek, 22. decembra, v veliki predavalnici Centra za izobraževanje in kulturo pripravila novoletno srečanje. V prazničnem programu je nastopila domača glasbena šola.

L. MURN

Taninu po 75 letih dobro kaže

Sevniška družba prebrodila vojno, poplave, stečaj in sanacije - Izboljšujejo produktivnost in povečujejo proizvodnjo - Z novimi izdelki dosegajo že petino prihodkov

SEVNICA - V družbi Tanin so 75 let po tistem, ko so se začele prve priprave na ustanovitev delniškega društva Jugotanim, proizvedli in prodali rekordne količine tanina in furfurala. V minulih desetletjih je tovarna doživela marsikaj: med vojno je stala, potem so jo reševali s Konusom, Belinko in s stečajem; doživela je tri hude poplave, izgubo trgov in območij za nabavo surovine.

Tanin se je v zadnjih letih reševal z odkupom na slovenskem trgu, kjer je vzpostavil mrežo odkupovalcev, oblikoval pogodbene sekaške ekipe in vzpodbujal k sanitarni sečnji kostanja. Kljub temu mu je doma uspelo dobiti le 70 do 80 odst. od 60.000 ton letno potrebne surovine, zato se zdaj spet vrača na stara nabavna območja. Na Hrvaškem, v Bosni in na Madžarskem bo že v prihodnjem letu odkupil petino potrebnega kostanja.

Taninove izdelke prodajajo v 30 državah po svetu. Danes družba izvozi ves pridobljeni tanin in tako obvladujejo petino svetovnega trga s kostanjevim izvlečkom za obdelavo usnja. Izvozi tudi ves pridobljeni furfural, brezbarvno aromatsko tekočino s široko uporabnostjo. Zadnja leta so v Taninu razvili nove izdelke iz "zelenega programa". Med njimi sta najbolj

PODELITEV PRIZNANJ - Predsednik TD Pavel Groznik je podelil priznanja (na sliki ga prejema kmet Jože Čož z Mlak, zadaj je Anica Petrič), k prijetnemu programu, ki ga je povezovala Janja Omahen, pa so prispevali še: članice pevske skupine VTZ, učenci višnjanske osnovne šole ter malčki iz vrtca Polžek. (Foto: L. M.)

NOVI IVANŠKI OBČINSKI SVET - Prejšnji teden je prvič zasedal novi ivanški občinski svet, ki ga vodi dosednji župan Jernej Lampret. 21 svetnikov je za predsednika komisije za mandatna vprašanja, volitve, imenovanja in priznanja izvolilo Dušana Strnada (SDS), z večino glasov pa so bili izvoljeni tudi člani te komisije: Sonja Maravič (LDS), Milena Vrhovec (SLs), Stane Okorn (SDS) in Pavel Groznik (SKD). Sejo je do potrditve mandatov članom sveta vodil najstarejši svetnik Franč Godeša (LDS). Med pomembnejšimi sklepi s prvega zasedanja je nedvomno sprejetje sprememb in dopolnitev občinskega statuta, kar pomeni, da bo tudi v prihodnje vseh 12 ivanških krajevnih skupnosti imelo status pravne osebe. Na sliki so novi svetniki, ki jih je župan skupaj s prejšnjimi povabil na srečanje v gostilni Štorovje. (Foto: L. Murn)

SO V TELČAH VOLILI NAROBEO? - Že po nekaj minutah ustanovne seje sevniškega občinskega sveta, ki je bila pretekli četrtek, je prišlo do zapleta. Svetniki opozicije (SDS, ZLSD) so želeli v komisiji za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja svoje ljudi, vendar svet pri poznejšem glasovanju predlogov ni potrdil. Svetniki so potrdili mandate članom občinskega sveta in županu, pred tem pa se je zataknilo ob poročilu volilne komisije. Predlagatelj kandidata Branka Kelemine Jože Bedek je namreč pravočasno vložil pritožbo zoper potek volitev za župana, vendar jo je občinska volilna komisija zavrnila, ker v njej ni bila konkretno navedena kršitev. Dopolnilo k pritožbi so oddali šele nekaj dni, v njem pa navedajo, naj bi se nepravilnost zgodila v gasilskem domu Telče, kjer naj bi en volilec glasoval za drugega. Komisija ni ugotovila formalnih nepravilnosti. Poročilo komisije o volitvah župana so na koncu sprejeli in potrdili mandat za župana Kristijanu Jancu. Sprejeli so tudi sklep, da zaradi suma kazniviga dejavnja dajo predlog javnemu tožilstvu zoper občana F. G. (Foto: B. D. G.)

poznana Bio-tan, vodni premaz za zaščito lesa, in veterinarski izde-

PO 75 LETIH NAVZGOR - Kot je povedal direktor Tanina Ivan Mirt (na sliki prvi z leve), so v tovarni z obstoječimi napravami za četrtno povečali proizvodnjo. Slavnostni govornik na petkovi slovesnosti je bil predsednik GZS Joško Čuk. (Foto: B. D. G.)

PRIREDITEV V ZAVODU

VIŠNJA GORA - V torek, 22. decembra, so zvečer v Vzgojno-izobraževalnem zavodu Višnja Gora pripravili prijetno predpraznično prireditev. Nastopili so gojenci zavoda.

ŽEGNANJE KONJ

ŠTEFANO PRI TREBNJEM - Konjerejsko društvo Trebnje vabi vse rejce in ljubitelje konj na žegnanje konj, ki bo na dan sv. Štefana, v soboto, 26. decembra, pri sv. Štefanu v Štefanu pri Trebnjem. Maša se bo pričela ob 10. uri, zbor konjerejcev pa bo ob 10.30 na Uhanovi kmetiji v Štefanu.

PRIZNANJE ANTONU ZALETELU

TREBNJE - Kmetijska svetovalna služba Slovenije je najzaslužnejšim svetovalcem za izredne strokovno in organizacijsko uspešnost podelila priznanja. Od Dolenjcev je bil tega priznanja deležen inženir kmetijstva Anton Zaletel, kmetijski svetovalac v Oddelku za kmetijsko svetovanje Novo mesto, enota Trebnje.

VREDNO POSNEMANJA

VELIKI GABER - Pred nedavnim se je na svoji prvi seji sestel novoizvoljeni svet KS Veliki Gaber. Na predlog enega izmed članov sveta so se vsi člani odpovali sejnini, ki naj bi jim pripadala, v korist družini Žingerjevih iz Zagorice pri Velikem Gabru, ki so se ji rodili trojčki. Majhna, vendar vse pohvale vredna spodbuda za dvig slovenske rodnoti.

M. G.

Krjavljve iskrice

ADI NE BI ŠKODIL - Prejšnji tork popoldne je zasedal novi občinski svet. Prvi vtis: vse zelo resno in strogo, brez kakšnih dolgih debat in razpravljanj. No, svetniki obljubljajo, da bodo poskrbeli za takšno "vročino". Sicer pa prava škoda, da jih župan v torek ni povabil le nekaj metrov stran. V kulturnem domu je namreč prav tiste ure prepeval priljubljeni Adi Smolar. Nedvomno bi svetnikom zelo koristilo, ko bi jim Adi povedal kakšno pošteno o današnjem svetu, življenju, pa še nasmejali bi se lahko. Če ne drugega, odkritosti se gotovo da naučiti od njega. Prav to pa dostikrat pri politikih močno pogrešamo.

DARILA - Prednovoletni čas je čas obdarovanja. Tudi v Ivančni Gori niso pozabili na to. Na srečanju dosedanjih in novih svetnikov jih je občinska uprava razveselila z lepim darilom: komu izdelano oljenko. Tudi pri podeljevanju priznanj v Višnji Gori so bili iznajdljivi, ko so določali, komu podeliti priznanje za najlepše urejeno vas in ulico. Tako so vsaki hiši podarili lepo rečečo božično zvezdo. Domiselno in primer-no!

Trebanjske iveri

PRVO SEJO SKRILI - V večini občin so že potekale prve seje občinskih svetov. Tako je bilo tudi v Trebnjem, le da so to pred novinarji skrili. Seja je bila, zlasti glede na to, da je prva, vroča in vse kaže, da novi župan Ciril Pungartnik ne bo imel lahkega dela. Novinarji pa še posebej, če ne bo vabil na njihova razpravljanja.

KAPITALISTI - Vaščanom Pristavice pri Trebnjem mnogi rečejo kar kapitalisti. Zakaj? Čeprav vas šteje le 20 hišnih števil, je to kmetijsko najuspešnejše območje trebanjske občine. V vasi je preko 400 glav živine, pridelajo pa tudi največ krompirja, tako semenskega kot merkatilnega, in sicer več kot 1000 ton vsako leto. Mnogim to ne gre v račun, toda Pristavčani poznajo zelo enostaven recept: delati je treba. Potem pa si lahko kapitalist.

LEDENA CESTA - V vasi "kapitalistov" pa le ni vse tako, kot bi pričakovali glede na ta naziv. Cesta, ki vodi naprej v ivanško občino je bila že dolgo zelo slabo urejena, ozka, jamasta in grbasta. Vaščani pravijo, da se zanje ni nihče zmenil verjetno zato, ker je ravno na meji med trebanjsko in ivanško občino. No, postala je republiška in letos jeseni se je začela obnova. Pa je delavce presenetilo slabo vreme in sneg in z dokončanjem obnove ni bilo nič. Imajo pa zato "kapitalisti" ledeno cesto tudi takrat, ko je drugje že zdavnaj vse normalno. Sneg se namreč tu ne da odtrgati, ker bi zraven odstranili ves ostali material, soli in peska pa očitno tudi ni dovolj. Tako se ob vožnji skozi Pristavico znajdete v pravi ledeni dobi.

TEREZA SE JE POTRUDILA - Presenečenje sobotnega koncerta v Trebnjem je bila Tereza Kesovija. Ni razveselila le obiskovalce, pač pa tudi same organizatorje, saj je kljub slabemu vremenu držala obljubo in se z avtobusom vozila menda dobrih šest ur.

Sevniški paberki

PRIDE IN ODPELJE - V Posavju so ljudje od nekdaj znali izkoristiti mejo s Hrvaško. Danes se posamezniki ukvarjajo z vsem mogočim in mnogi pri tem tudi prestopijo meje zakonitosti. Čeprav se lokalno prebivalstvo dejavno vključuje v tihotapljenje mamil, orožja in ljudi, mnogi raje ostajajo pri tradiciji in lesu. Nekaj gospod B. iz okolice Sevnice se pri tem znajde celo brez državne meje. V oglašilni oznanja, da odkupuje les. Pride na dom, naloži plača simbolično aro in les odpelje. Za kaj več ga je težko dobiti.

NAJPREJ SEBI BRADO - Občinski svet v Sevnici je na prvi seji zapletal in razpletal. Opozicija ni bila kos številni koalicijski poskušala pa je marsikaj. Seja ni bila ne vem kako plodna, verjetno pa se bodo svetniki počasi "pogladili". Za začetek so bili najbolj soglasni takrat, ko je bilo potrditi lastne mandate v svetu. SIR JE PA DOBER! - Govedorejcem, ki so poslušali, kako slabo mleko prihaja iz dolenjskega in posavskega območja, je sit ljubljanskim in celjskim mlekarjem vsemu teknil. Ko so ga v sosednjem bifeju poplaknili še s kozarcem cvička, jih sploh ni bilo več mogoče prepričati, da je njihovo mleko slabo.

BLAGOSLOV KONJ

VRANJE - Sevniška sekcija Posavskega konjerejskega društva vabi 26. decembra, na Štefanovo soboto, k svečanemu blagoslovu konj. Jezdeci in kočijaži z vpregami se bodo ob 10. uri zbrali na Marofu, blagoslov pa bo ob 11. uri pri cerkvi sv. Štefana v Vranju.

KRVODAJALCI!

SEVNICA - Krvodajalski akciji bosta v torek, 29. decembra, med 7. in 15. uro ter v sredo, 30. decembra, med 7. in 13. uro v Srednji šoli Sevnica.

STROKOVNO PREDAVANJE O DROBNICI

TREBNJE - Kmetijska svetovalna služba Trebnje in Društvo rejcev drobnice Trebnje vabita vse rejce drobnice na strokovno predavanje z naslovom Bolezni, zajedalci in porodi pri drobnici, ki bo v ponedeljek, 28. decembra, ob 16. uri v Centru za izobraževanje in kulturo Trebnje (2. nadstropje, predavalnica 4). Predaval bo mag. Matjaž Malus. Po predavanju bo predstavitev proizvodov tovarne krmil Emona.

KONCERT GODBE

SEVNICA - V soboto, 26. decembra, ob 18. uri bo v kulturni dvorani Sevnica tradicionalni novoletni koncert Godbe Sevnica, ki ga pripravlja ZKD Sevnica. Vstopnine ni.

PRVA SEJA KRŠKEGA OBČINSKEGA SVETA

Brez revolucije k enotnemu Posavju

Župan Franci Bogovič: v občinski upravi mogoče naprej z istimi ljudmi

KRŠKO - Krški občinski svet je s četrtkovno 1. sejo nekako zaživel z novim utripom, ker je pač zasedal v novi sestavi. Za sejo je bilo značilno, da je dosedanj župan Danilo Siter sedel v svetniški klopi, kamor se je preselil iz upravne lože na desni, kjer ga večji del njegove vladavine svetniki niso videli velikokrat, če že, le za krajši čas. Svet je delček seje deloval z izpraznjenim sedežem predsednika sveta, in to pri točki dnevnega reda, ko je Franci Bogovič, dosedanj predsednik sveta, nastopil za govornico kot novi krški župan.

Predstavitelj župana - to je bila ena od točk dnevnega reda - ni izzvenela kot napoved bodočih kadrovskih čistk. Očitno misli župan Bogovič v takem mirnem tonu tudi nadaljevati, saj je na seji povedal, da bo skušal sestaviti učinkovito občinsko upravo po temeljitem premisleku. "Nisem pristaš revolucionarnih posegov. Mogoče bomo v skupnem pogovoru ugotovili, kako bi delali," je napovedal župan. Pri tem je dejal, da bodo mogoče delali naprej z istimi ljudmi.

V podtonu Bogovičevega prvega županskega nagovora občinskim svetnikom je bilo čutiti, da novi prvi mož občine želi priti v spomin volilcev predvsem kot dober gospodar. Na seji je namreč večkrat poudaril, da je potrebno pregledati obstoječe stanje občine, s čimer je verjetno mislil tudi, da bosta z dosedanjim županom naposled odkrito preštela denar

in morebitne dolgove, ki jih beleži občinska blagajna.

Za najbolj črnogleda je mogoče izzvenela preveč svetla Bogovičeva na 1. seji izrečena napoved, da lahko pričakujejo tesno medobčinsko sodelovanje v pokrajini, zlasti z občino Sevnica. "Skušali bomo povezati Posavce, to naj bi se zgodilo brez fige v žepu in tako, da se ne bo nihče čutil opeharjenega," je dejal. O zunanjim podpori takim svojim stališčem ni govoril, vsekakor pa je z napovedjo potrdil, kar je rekel pred tedni:

"Vsesplošno bi razvil mesto Krško, ki mora imeti ambicijo, da postane upravno središče bodoče pokrajine Posavje z močnim gospodarstvom in razvito zdravstveno, kulturno in športno infrastrukturo." Se bo zlasti z zadnjim Bogovič vpisal med politike, ki jim bo uspel velik met - združiti moči zdaj različno mislečih, gospodarsko različno razvitih in zemljepisno različno usmerjenih območij ob spodnjem toku gospodarsko vse bolj zanimive reke Save na pragu milijonskega Zagreba?

M. LUZAR

SEJEM IN SILVESTROVANJE NA PROSTEM

KRŠKO - Turistična agencija Boom Krško ob pomoči občine Krško, Zveze kulturnih društev Krško, Zveze prijateljev mladine Krško, Prostovoljnega gasilskega društva Krško, KS Krško in drugih organizira prvi ulični božično-novoletni sejem z zabavnim programom in silvestrovanje na prostem. Sklop prireditev s tem naslovom, ki potekajo od 21. decembra na Cesti krških žrtev in Hočevarjevem trgu, bodo zaključili 31. decembra s silvestrovanjem na Hočevarjevem trgu, ki bo trajalo od 21. do 01. ure.

ODPRLI DOLENJKINO POSLOVALNICO

BREŽICE - V Brežicah so v Trdinovi ulici 1 večeraj odprli novo trgovino. Gre za Market Brežice, poslovalnico Dolenjke, d.d., Trgovine na debelo in drobno Novo mesto.

MENJAVA OBLASTI - Ponekod na Zemlji spremljajo menjavo oblasti kanonade, slaba volja, prelivanje krvi in kar je še podobnih neveselih stvari. V Krškem je potekala nedavna zamenjava županov v namoč sproščenem in veseljem vzdrušju; celo tradicionalnih očitaj o neučinkovitosti krški občinski upravi in županovi odsotnosti tokrat ni bilo. Delček veselega razpoloženja, h kateremu je prispevala tudi židana volja dosedanjega župana Danila Siterja (na sliki drugi z desne) in novega župana Francija Bogoviča (drugi z leve), je pred dnevi zabeležil fotoaparati. (Foto: L. M.)

Po zdravje kar v šolskih copatah

Skrb za zdravje zob najmlajših prebivalcev brežiške občine - Zdravstveni dom kot glavni plačnik - Opiranje na lokalne moči - Kamenček v mozaik skrbi za mlade družine

BREŽICE - Zdravje zob najmlajših prebivalcev brežiške občine je očitno ena pomembnih skrbi tistih v Brežicah, ki naj bi bdeli nad temi razmerami. Tako vsajse zdi ob dejstvu, da je mreža delujočih šolskih zobnih ambulant dokaj razvejena, in na take ambulate mislijo v zadnjem času tudi ob prenovah šolskih stavb.

Kot je nedavno na Veliki Dolini ob odpiranju tamkajšnje šolske zobozdravstvene ambulante poudaril dr. Alojzij Slavko Sušin, direktor brežiškega javnega zavoda Zdravstveni dom, ravnatelj v šolah podpirajo ustanavljanje tovrstnih zdravniških prostorov pod osnovnošolskimi strehami. Zaradi takih soglasij je več volje pri tistih, ki so pripravljeni primakniti denar za ureditev šolskih ambulant. Po pravilu je v brežiški občini ta dobrotnik Zdravstveni dom. "Težnje so, da se zdravstvena služba oži. Toda mi se bomo trudili, da bo čas te zožitve čim bolj oddaljen od današnjega dneva. Zato tudi podpiramo nastajanje šolskih zobnih ambulant. Te so kamenček v mozaik skrbi za mlade družine ter za obmejna in demografsko ogro-

žena območja," pravi dr. Sušin.

Zobne šolske ambulate v brežiški občini so v osnovnih šolah v Artičah, Pišecah, na Bizelskem, na Veliki dolini, v Dobovi, Cerkljah ob Krki in Brežicah; ambulate ni v OŠ Globoko. Za vse navedene, razen pišecke in bizelske, skrbi brežiški zdravstveni dom, omenjeni dve sta zasebni.

Šolske zobne ambulate v Sloveniji verjetno nastajajo kaj različno. V brežiški občini so nastale z denarjem zdravstvenega doma. Dr. Sušin pravi, da jih verjetno ne bi bilo, če bi za njihovo ustanovitev trkali na vsa uradna vrata. Vladna administracija bi namreč verjetno našla toliko različnih zadržkov, da bi človekoljubne zamisli o brežiških šolskih zobnih ambulantah padle v vodo za vse čase.

Po Sušinovih besedah bi bilo potrebno razmišljati o prostoru za šolsko zobno ambulanto tudi ob bodoči novogradnji šole na Bizelskem, tako kot so o podobnem razmišljali pred začetkom gradnje že omenjene dolinske. Ambulanta na Dolini je v teh dneh začela delovati. V Artičah bi jo radi čimprej dokončno opremili, da bi lahko začela sprejemati na pregled in zdravljenje najmlajše paciente.

Zdi se, da zobne ambulate v šolah niso vir zasluga za niko-gar. Res je tako, po tiem priznava dr. Sušin, ki pravi na glas: "Denar za ambulate je dobro naložen. Če so ambulate v šolah, so starši razbremenjeni, saj otroci lahko hodijo k zobozdravniku kar iz razreda, pri čemer odpadejo vožnje v mesto. Zobozdravstvene ambulate so bile želja ljudi iz posameznih okolij. In človeku je všeč, če nekaj naredi za te ljudi. Veseli me, da v življenju nekaj narediš, tudi ko ni nobene računice."

M. LUZAR

Na Veliki Dolini o usodi izgnancev

Dan šole o žrtvah nemške genocidne politike - Pozdrav Vlada Deržiča

VELIKA DOLINA - V osnovni šoli Velika Dolina so 17. decembra dan šole namenili izgnanstvu in se s tem spomnili domačinov, ki so od 1. novembra 1941 dalje morali zaradi genocidne politike takratne Nemčije zapustiti domove in oditi v neznanost. Prizadetih je bilo veliko prebivalcev, saj so razen treh vasi, ki se jih priključili Hrvaški, skoraj popolnoma izpraznili 13 vasi sedanje šolskega okoliša osnovne šole Velika Dolina.

Omenjene dogodke iz preteklosti so s priložnostno razstavo ob pomoči mentorice Brigite Barkovič pripravili učenci 8. razreda. Sodelovali so Miha Škrlec z uvodnim nagovorom ter Olga Lazanski in Jože Bizjak, ki sta se spomnila nekaterih tedanjih dogodkov. Zbranim je spregovoril tudi predsednik Društva izgnancev Slovenije Vlado Deržič. Dobro obiskane dolinske šolske prireditve z aktualno vsebino se je udeležilo veliko obiskovalcev.

L. M.

Včasih šivanko, zdaj raje časopise

Trafika na postaji

BREŽICE - Na svetu je mogoče na sto tisoče trafik. Ena je na avtobusni postaji v Brežicah. "Mnogi ne vedo, da je tu, zunaj bi moral biti napis," je pred dnevi rekel naključno izbrani sogovornik, očitno redni kupec v omenjenem kiosku. Majda Medja, ki ima od septembra odprto omenjeno brežiško trafiko, ima še eno v Novem mestu, zima šivke in jo zdaj najprej odpre tisto v Novem mestu in potem, ko tam začne delati druga prodajalka, ona skoči še v Brežice. Poslovni svet pozna podobno selitev menedžerjev iz kraja v kraj, iz podjetja v podjetje. Ker Majda Medja ne pooseblja sveta velikega biznisa, so njene poti med novomeško prestolnico in posavskim mestom nad sotočjem Krke in Save toliko bolj zanimive, zlasti zato, ker je postala, prodajalka potem ko je nehala šivati čevlje v novomeški tovarni obutve, kar je počela celih 20 let.

Trafikantki je, takoj ko se je zagrizla v svoje sedanje delo, začelo presedati vprašanje - podobno vprašanje si je že nekajkrat zapisal tudi četrtkov dežurni novinar Dolenjskega lista - in sicer, zakaj v kioskih ne

Majda Medja

prodajajo te ali one revije, domače ali tuje. "Ne vidim takih težav. Če želijo, bodo pri meni lahko kupili katerokoli revijo, ki je na voljo v Sloveniji." Tako pravi Majda Medja in dodaja, da ji tudi ni težko za kupce odnesti npr. na pošto pisma ali urediti vse potrebno v zvezi z listki lota.

L. M.

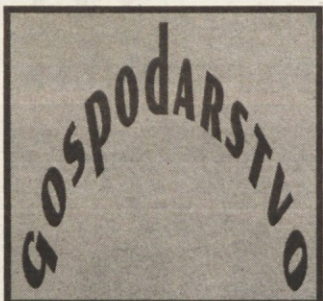
Novo v Brežicah

ČELADE NA GLAVO - Sneg, veliko snega je zapadlo letos, in to ravno v decembru, ko ga v Brežicah ni nihče pričakoval. Tako vsaj kaže slika Brežice, predvsem glavne mestne ulice, kjer ob robovih pločnikov stojijo kupi snega, ki že tako problematični promet skozi mesto od časa do časa povsem onemogočijo. Zaradi parkiranih osebnih avtomobilov, ki "naravno" zoženo ulico še bolj zožujejo, postanejo avtobusi in dostavna vozila pogosto tudi za več minut navadne nepremičnine. Še hujše stvari se zaradi snega godijo pešcem. Ko se je pred dnevi manjša skupina ljudi namenila na obisk k bolnemu svojcu v brežiški bolnišnici, bi se tako rekoč na pragu hiše zdravja skorajda spremenila v paciente, če ne celo v stranke gospoda Zickarja. S strehe bolnišnice se je namreč nenadoma usula tolikšna gmota snega, ki bi jo bilo mogoče primerjati z nevarnimi plazovi v alpskem svetu. Le sreči se imajo prestrašeni obiskovalci, ki ob prestatenega strahu še dolgo niso mogli do besede, zahvaliti, da danes še hodijo po sicer zaledenelih pločnikih. V bolnišnici so bili ob nevarnem dogodku močno začudeni. Kako tudi ne bi bili, saj v zadnjih devetih mesecih gotovo niso zabeležili nobenega snežnega plazu s svoje strehe.

POPLAVLJENO - Pred časom je minister Gantar obljubil dokončanje nasipov na obeh straneh reke Save, s čimer se bosta dobavsko in čateško polje znebila vsakoletnih poplav. Tako bo znamenito največje slovensko zdravilišče na desnem bregu naše največje reke rešeno, saj bi v tem času menda uspelo ugnati tudi negativne učinke Savinega podtalnega delovanja. Kmetje kljub temu ne bodo mogli obdelovati čateškega polja. Namesto vode ga bodo namreč preplavili novi hoteli, apartmaji, zabavišča, športna igrišča, arboretum in podobna zadeve, namenjene prostemu času zlasti tistih, ki na čateškem polju ne bodo orali ne sejali. Prihajali bodo le na žetev.

V času od 9. do 19. decembra so v brežiški porodnišnici rodile: Marija Krulič iz Krške vasi - Aleša, Mojca Brinovec iz Piršenbrega - Lariso, Klavdija Platovšek iz Dramlje - Patricijo, Denis Sulič iz Brežic - Špelo, Marjeta Skrbina z Rake - Tima, Darinka Udovič iz Gazic - Roka, Anica Zibert s Spodnjega Pijavškega - Kristijana, Mateja Černelič iz Brežic - Kajo, Karmen Levak iz Armovega sela - Majo, Tina Puček iz Krške vasi - Daniela, Kristina Jeršič s Trebeže - Urško, Tereziya Spiler iz Črešnjic - deklico. Čestitamo!

NAPOVED SPREMEMB V SEJMARSTVU

CELJE - V delniški družbi Celjski sejem so prepričani, da bo v prihodnjih letih slovenska sejemska dejavnost doživela temeljite spremembe. Sejmi bodo bolj razvrščeni v range, obdržali pa se bodo le tisti, ki jim bo uspelo zagotoviti dovolj razstavljalcev in obiskovalcev. V družbi ocenjujejo, da so v preteklem letu največji napredek dosegli s sejmom Avto in vzdrževanje, medtem ko je po vsebinski zasnovi in poslovnem uspehu najbolj napredoval jenski Mednarodni obrtni sejem. V prihodnje bodo poskušali zagotoviti čim večjo specializiranost sejmov in poskrbeti za kakovostne strokovne prireditve ob sejmih. Do sredine marca bodo izgradili novo sejmsko dvorano.

Več pomoči malim podjetjem

Posvet računovodskih servisov zahodnodolenjske regije

KOČEVJE - Prejšnji teden so se v tu sestali predstavniki računovodskih servisov in se na pobudo ljubljanske območne zbornice pogovarjali o tem, kako bi se organizirali za večjo pomoč obrtnikom in drugim manjšim podjetnikom.

Znano je, da knjigovodski servisi, teh je v državi okrog 2000, vodijo le poslovne knjige. Redki med njimi opravljajo tudi druge naloge, ki jih v večjih podjetjih izvajajo strokovne službe. Obrtniki so pogosto izločeni iz državnih razpisov, ker njihove vloge formalno niso po črki zakona. Odvetniki in notarji se ne ubadajo radi s temi vprašanji in so tudi zelo dragi.

Na posvetu so obravnavali tarife storitev knjigovodskih servisov, ki so jo pripravili na gospodarski zbornici. Naročniki naj ne bi več plačevali pavšalno za vodenje knjigovodstva, ampak tisto, kar je servis za njih opravil in za to prevzel tudi odgovornost. Servisi naj bi z naročniki pogodbeno uredili medsebojne obveznosti in pravice.

BORZNI KOMENTAR

Bo to formula za prevzem?

V navidez mirnem tednu s skromnim trgovanjem in dokaj stabilnimi tečaji so bile za hrbtom borze izpeljane transakcije v obsegu, ki ga merimo v milijardah dolarjev. K poslu, v katerem je državna Nova kreditna banka Maribor kupila 24-odst. delež Dolenjske banke, so bili telefonsko in drugače povabljeni le nekateri izbranci. Medtem ko je za navadne investitorje na borzi veljal tečaj Dolenjske banke, ki je nekaj časa bistveno ne odstopa od 12.000 dolarjev za delnico, so jo izbranci na črno, to je mimo borze, lahko prodajali po več kot 16.000 dolarjev.

Ker je bila nosilec nakupov posredno ali neposredno borzno-posredniška družba, ki s hne z borznimi vrednostnimi papirji trgovati le preko borze, je bil s tem več kot očitno kršen zakon o trgovanju z vrednostnimi papirji. Zgodba s tem še ni zaključena. Kot je slišati, je Nova KBM poleg delnic kupila tudi zajeten sveženj približno 60 konvertibilnih obveznic Dolenjske banke. Za te obveznice je značilno, da jih je moglo kadarkoli zamenjati v 60.000 upravljalških delnic. Ker pa so prinosniške in izdane fizično, se njihov pravi lastnik pokaže šele z njihovo fizično izročitvijo. Če je to res, potem ima Nova KBM potencialno v lasti več kot 40 odst. delež Dolenjske banke. S tem pa je tudi kršila zakon o prevzemih, saj bi morala, takoj ko je kupila 25-odst. delež banke, vse naslednje deleže z javno ponudbo in pod enakimi pogoji odkupiti tudi od ostalih delničarjev.

Resničnost teh transakcij državnim organom kontrole ne bi smelo biti težko preveriti, saj finančnih tokov milijardnih dimenzij verjetno ni mogoče kar tako skriti. Če ne bo tako, potem je bil ta teden izumljen recept, po katerem lahko kdorkoli, doma ali iz tujine, kadarkoli kupi in prevzame katerokoli domačo podjetje. In to v posmeh vsej zaščitni zakonodaji in regulativi trga vrednostnih papirjev!

V ponedeljek smo na borzi prvič trgovali z delnicami Kmečke družbe. Njihovo kotacijo so že precej časa nestrno pričakovali mnogi, saj so na dom dobili že kar nekaj pisem, ki na bolj ali manj podoben način prepričujejo, da je delnice mogoče prodati na primer le v eni točno določeni borzni hiši v Ljubljani. Ni res! Delnice lahko prodate v katerikoli borzni hiši v Sloveniji. Cena mora biti v istem trenutku enaka v vsej državi, razlike pa so lahko le v stroških, ki vam jih zaračunajo za posredovanje.

Kmečka družba ima v svojem premoženju še vedno več kot 55 odst. neizkoriščenih certifikatov in le 8-odst. delež delnic, ki je kotirajo na organiziranem trgu. Njena knjigovodska vrednost skupaj s še neporabljenimi certifikati znaša 1.707, brez njih pa 731 dolarjev. Ker smo že videli pade z boljšo strukturo naložb, je temu primerna tudi tržna cena delnic. Prvi dan trgovanja se je ob skromnem prometu (4,5 milijona dolarjev) oblikovala pri tečaju 266 dolarjev za delnico.

IZTOK PLUT
Dolenjska borznoposredniška družba
Novo mesto
Tel. (068) 371-8221, 371-8228

PO NOVEM LETU BOLJŠA TELEFONIJA

NOVO MESTO - Zadnje dni v letu bodo na območju novomeške enote Telekom v telefonsko omrežje vključili 13 novih sodobnih telefonskih central, ki bodo delno ali v celoti zamenjale dosedanje tehnološko zastarele centrale. Zaradi vključevanja bodo ponekod uporabniki zaznali motnje ali prekinitve pri telefoniranju. Z digitalnimi centralami bodo zamenjali analogne centrale na Raki, v Žužemberku, Škocjanu, na Vinici, v Dragatušu in v Zgornji Pohanci. Vključili bodo tudi nove digitalne centrale v Gotni vasi, na Regrških košenicah, v Orehovici pri Šentjernej, na Dvoru pri Žužemberku, na Bučki in v Kanizarici pri Črnomlju, medtem ko bo centrala na Otočcu ob Krki povečana. Zaradi zamenjave so ponekod naročniki dobili tudi nove telefonske številke: na Regrških košenicah, Dvoru in Bučki ter delno še v Zg. Pohanci, na Vinici, v Škocjanu in Dragatušu.

ZADNJI ČAS ZA IZRAČUN

Imate dovolj olajšav za dohodnino?

Priložnost, da ocenite davčno osnovo - Izračunajte si 3 odstotke, preverite račune!

NOVO MESTO - Prazniki gor ali dol - država bo pobrala svoje. Manj ko bomo mislili in preračunavali, več ima možnosti, da nam vzame. Če ne najdemo nobenega pravega razloga, da bi državi dajali več, kot je to nujno potrebno, si vsaj približno ocenimo davčno osnovo, preglejmo račune in pomislimo, če lahko še kaj storimo, da uveljavimo kar največjo možno olajšavo pri dohodnini.

Čeprav nekateri že pozivajo, naj država razširi olajšave, ker bi s tem napovedala boj sivi ekonomiji (davkoplačevalci bi dosledneje zahtevali račune), zaenkrat še ostaja v veljavi, da si lahko osnovo za dohodnino zmanjšamo le za 3 odstotke, če imamo račune ali dokazila, da smo denar porabili za predpisane namene. Za vse, ki niste kos težjim izračunom, davčnega svetovalca pa si tudi ne nameravate privoščiti, naj povemo, kako pridemo do približne informacije, koliko je za nas 3 odst. davčne osnove. Za enostaven izračun lahko tisti, ki imajo med prejemki le plačo ali pokojnino, vzamejo mesečni neto prejemek in ga prepolovijo. Za približno toliko je treba imeti računov. Pa jih imamo?

Kaj v 3 odstotke?

Za olajšavo bomo lahko porabili dokazila o tem, da smo kupili dolgoročne vrednostne papirje Republike Slovenije (več kot 12 mesecev). Priznavajo se tudi sredstva, ki smo jih vložili v delnice ali deleže pravnih oseb, če so namenjena izključno razvoju znanosti in tehnologije. V olajšavo štejejo denarna vplačila za delnice ali vložke gospodarskih družb ter za deleže zadrug.

Uveljavljamo lahko izdatke za nakup ali gradnjo hiše ali stanovanja, če z njim rešujemo svoj stanovanjski problem, ne pa tudi,

če smo ob tem že lastniki kakšne druge hiše ali stanovanja. Če odplačujemo stanovanjski kredit, v olajšavi uveljavljamo plačane obroke. V poštev pridejo tudi izdatki za vzdrževanje stanovanj, pri čemer moramo biti lastniki ali solastniki stanovanja. Te stroške lahko upoštevamo tudi kot najemniki, če nas k vzdrževanju zavezuje najemna pogodba.

Uporabimo tudi račune za vzdrževanje skupnih prostorov v blokih; upoštevamo lahko 80 odst. etažnega prispevka. Za olajšavo štejejo izdatki za odpravo ovire za invalida na teh objektih ter izdatki za investicijsko vzdrževanje edinega stanovanja (mora biti v naši lasti). Tu se priznajo sredstva za vzdrževanje tal, sten, ogrevanja, električno, vodovodno in kako drugo napeljavo, tudi popravila peči, zamenjava boilerjev, radiatorjev, kadi, ploščic, tapet, parketa, umivalnikov. Nikakor pa ne računajte na izdatke za nakup pohištva, bele tehnike, gospodinjskih strojev ipd. Izjema so izdelki, ki zmanjšujejo porabo pitne vode, električne energije ali so kako drugače prijaznejši do okolja (pogosto pralni stroji, hladilniki, pomivalni stroji), vendar vam mora prodajalec ob nakupu izročiti ustrezno potrdilo, da je izdelan res tak.

Pri olajšavah lahko upoštevate stroške za material in vloženo delo. Na davkariji bodo priznali

tudi račune za nakup in vzdrževanje pomožnih stanovanjskih prostorov: kleti, garaže, balkona, terase ali dvorišča in okolice hiše. Najemniki lahko uveljavijo kot strošek 40 odst. profitne ali 80 odst. neprofitne najemnine. Lastniki denacionaliziranega premoženja smejo uveljavljati tudi določena sredstva za obnovo tega premoženja, vendar naj se o tem natančneje pozanimajo. Med olajšave boste lahko prišli tudi po pogodbi plačane prispevke za izgradnjo ali obnovo objektov komunalne infrastrukture (kanalizacija, vodovod itd.), ki se gradijo na podlagi veljavnih dovoljenj.

Zdravila, kultura...

Zdaj že vemo, da lahko uveljavljamo račune za nakup zdravil in pomožnih zdravil (tudi čajev, zeliščnih zdravil, povojev itd.) ter zdravstvenih in ortopedskih pripomočkov (očala, slušni aparati, ortopedska obutev, invalidski vozički, protetična sredstva, sanitarna priprave itd.). Računov za zdravstvene storitve (npr. čiščenje zobnih oblog, pregled pri zdravniku in drugo) po zaslugi genijev, ki so zakon oblikovali in sprejeli, ne moremo uveljavljati kot olajšavo. Če si sami plačujemo premije in prispevke za pokojninsko (npr. dokupi zavarovalne dobe, študijskih let, vojaškega roka), invalidsko in zdravstveno zavarovanje ter za nezaposlenost v Sloveniji, lahko izdatke ravno tako uveljavljamo kot olajšavo. Druga osebna zavarovanja (nezgodna, življenjska) pa ne sodijo med olajšave.

Tudi to leto lahko uveljavljate olajšave za vzdrževanje kulturnih in naravnih spomenikov, za nakup likovnih del, leposlovnih knjig in plošč umetniške vrednosti. Če na davčnem uradu pride do spora o tem, kaj je umetniško, ima končno besedo ministrstvo za kulturo. Zbirati velja račune za nakup računalniških programov, učbenikov, učil, učnih sredstev (delovni zvezki, tudi kasete, plošče, videokasete) ter druge strokovne literature (atlas, priročniki), in to tudi v primeru, če sami niste vpisani v nobeno šolo. Olajšava so zneski za šolnino za katerokoli stopnjo izobrazbe, tudi za glasbeno šolo, jezikovne tečaje, avtošolo.

Če ste dobrega srca in ste prostovoljno prispevali denar ali vrednosti v naravi pooblaščenim osebam za humanitarne, kulturne, izobraževalne, znanstvene, raziskovalne, športne, ekološke in religiozne namene ali kaj od tega podarili invalidskim organizacijam ali beguncem, imate gotovo še račun za olajšavo več. Država "opraviči" tudi članarino političnim strankam in sindikatom.

Rešitev zadnji hip

Že doslej so se plačani zneski samoprispevka, če je uveden po predpisih, upoštevali kot olajšava v celoti, torej poleg 3 odstotkov osnove. Enako se bodo to leto upoštevali z odločbo odmerjeni prispevki za Posočje in prostovoljno plačani zneski za pomoč Posočju.

Ko zbiramo račune, ne smemo pozabiti, da lahko uveljavljamo le tiste, ki nosijo letnico 1998 in so napisani na naše ime. Doslej je vedno veljalo, da na lekarniške račune sami vpišemo ime in priimek. Če se vam ob pregledu računov zdi, da jih imate premalo, da bi v celoti izkoristili 3 odst. osnove, velja premisliti, kaj se da napraviti. Navsezadnje so predpraznični dnevi čas velikih nakupov (knjige, slike, računalniški program). Če pa nameravate v kratkem zamenjati pipe, boiler, ploščice ali morda pralni, pomivalni stroj ali hladilnik (če so ekološko varčni), lahko to storite še pred 31. decembrom in olajšava bo tu!

B. DUŠIČ GORNIK

LJUBLJANSKI SEJEM NA NOVI LOKACIJI?

LJUBLJANA - Minuli torek so predstavniki Ljubljanskega sejma in SKB Investicijskega podjetja javnosti predstavili projekt izgradnje novega ljubljanskega sejma. Zgradili naj bi ga na povsem novi lokaciji.

LETOS ŠE Z IZGUBO, V PRIHODNJE NE VEČ

SEVNICA - V tovarni otroške konfekcije Jutranjka, ki preko 80 odst. izdelkov izvozi, uresničujejo petletni program sanacije. V minulem letu je družba imela 150 milijonov tolarjev izgube, letos predvidevajo, da ga bo še za 40 milijonov, medtem ko naj bi prihodnje leto že zaključili pozitivno. Do leta 2000 naj bi število zaposlenih od zdajšnjih 760 zmanjšali na 620 delavcev.

BANKOMATI NOVE LB

LJUBLJANA - Nova Ljubljanska banka je zvišala limit dnevnega dviga gotovine na bančnih avtomatih. Imetniki njihove BA kartice bodo odslej lahko na vseh bankomatih z nalepko NLB dvigovali do 30.000 tolarjev na dan, seveda če jim to dopušča stanje na tekočem računu.

OKREPILI SO SE NA POLJSKEM TRGU

LJUBLJANA - Tovarna farmaceutskih in kemičnih izdelkov Lek je v iztekajočem se letu presegla načrtovano prodajo in jo v primerjavi z letom prej povečala za 11 odst. K temu je precej prispevala uspešna prodaja na poljskem trgu, enem od treh Lekovih najpomembnejših trgov. Na Poljskem je ta družba v letu 1998 prodala za več kot 37 milijonov ameriških dolarjev blaga.

SOCIUSOVI SEMINARJI

LJUBLJANA - Izobraževalni center družbe Socius načrtuje v januarju pet seminarjev. 12. januarja bodo govorili o vplivu DDV na poslovanje gospodarske družbe in 14. januarja o načrtovanju gotovinskih tokov v podjetju, ki so pogoj za uspešnost in likvidnost. Za 20. januar pripravljajo predavanje o pripravi letnega poročila podjetja in o vlogi uprave pri tem, predavanjem in primeru letnega poročila pa bo sledil razgovor. 26. januarja bodo govorili o skupščini delniške družbe, o temeljnih pojmi, načrtovanju in poteku skupščine ter se seznanili s praktičnim primerom skupščine, izvedene s pomočjo sodobne tehnologije. 28. januarja bodo na vrsti predavanja o načinih dela nadzornega sveta ter na koncu še vaje iz pogajanja, javnega nastopanja in poslovnega bontona.

CERTIFIKAT KAKOVOSTI GOSPODARSKI ENOTI POHORJE - Prejšnjo sredo je gospodarska enota (GE) Pohorje, ki je sestavni del Zavoda za prestanje kazni zopora Dob pri Mirni, prejela certifikat kakovosti ISO 9001. V GE Pohorje je med okoli 200 delavci polovica obsojencev, saj je gospodarska dejavnost poleg varnostne in vzgojne funkcije eno od temeljnih področij dela zavoda in je pomembna kot priprava obsojencev na življenje po prestani kazni v smislu pridobitve ustreznih delovnih navad. Mednarodno priznani certifikat kakovosti kaže zavidljiv nivo kakovosti proizvodov, hkrati pa je edinstven primer izvrševanja kazni v Sloveniji. Vzpostavljena model prestajanja kazni, ki se ponaša s pridobitvami, ki jih svet praktično ne pozna. Priznanje je upravniku ZPKZ Dob Jožetu Podržaju (v sredini) in vodji GE Pohorje Janezu Strmoletu (na desni) podelil direktor Biro Veritas quality international Slovenija Zoran Lekić (na levi). (Foto: T. G.)

Za pol manj stroškov odpuščanja

Tudi na Dolenjskem je število brezposelnih spet začelo naraščati - Kar polovico prijavljenih oseb je starih nad 40 let - Vse več potreb po delu za določen čas

NOVO MESTO, SEVNICA - "Dolenjski delodajalci iščejo in najraje zaposlijo mlajše moške s poklicem ali brez njega. Bolj kvalificirani in izobraženi imajo nasploh ugodnejše možnosti za zaposlitev, mnogo težje pa delo najdejo starejši brezposelni, še posebej ženske, za katere velja, da imajo, zlasti če so brez poklica, veliko manj možnosti za zaposlitev," ocenjujejo v območni enoti Zavoda RS za zaposlovanje Novo mesto.

Med brezposlenimi, ki jih je bilo oktobra v Sloveniji skoraj 127 tisoč, narašča delež starejših. Ta na ravni države dosega že skoraj 48 odst., nekaj bolje je v Posavju (slabih 44 odst.), še slabše od državnega povprečja pa je na Dolenjskem, kjer je kar 53 odst. vseh brezposelnih starih nad 40 let. Ob upadanju brezposlenosti na Dolenjskem in v Beli krajini, ki je vzdržala poldrugo leto, in ob prilivu mlajših brezposelnih na zavod (oktobra je bila med novoprijavljenimi tretjina iskalcev prve zaposlitve), regija zdaj kljub vsemu ne izstopa več tako izrazito po deležu starejših ali težko zaposljivih oseb. Toda opozoriti velja, da so se tudi na Dolenjskem pozitivna gibanja ustavila, saj že od letošnjega septembra število brezposelnih tudi tu rahlo narašča. Medtem ko se je od konca leta 1996, ko je bilo še 6.298 brez-

poselnih, število zmanjšalo za dobro tretjino, je bilo konec septembra spet 4.740 brezposelnih, kar je za 1,3 odst. več kot mesec prej. V Posavju je bilo konec septembra 4.830 brezposelnih oseb, kar je sicer manj kot pred letom dni, a za 1,6 odst. več kot v avgustu. Na Dolenjskem, v Beli krajini in Posavju je skupaj prijavljenih čez 8 odstotkov vseh brezposelnih v državi. Na območju Dolenjske je bila stopnja brezposelnosti 10-odst. in v Posavju 14,9-odst., kar je le nekaj manj od državnega povprečja (14,2).

V prvih 10-ih mesecih je bilo na območju Dolenjske prijavljenih 7.373 potrebo po delavcih, kar je za 11 odst. več kot v enakem obdobju lani. Med vsemi potrebami jih je bilo kar tri četrtine za določen čas. Zaposlovanje za določen čas narašča tudi na državni ravni, saj so delodajalci še pred 5 leti potre-

bovali 61-odst. delavcev za določen čas, zdaj že skoraj 72-odst. Kot je nedavno na tiskovni konferenci povedal minister za delo mag. Anton Rop, delež zaposlenih za določen čas v Sloveniji tako že presega 12 odst. in je večji od povprečja v Evropski uniji. Mini-

• Ministrstvo za delo predvideva, da bo konec leta v Sloveniji prijavljenih 126.000 brezposelnih, že čez eno leto pa naj bi jih bilo za 15.000 manj. Priliv brezposelnih bo po predvidevanjih ostal na enaki ravni, vendar naj bi z različnimi ukrepi povečali zaposlovanje za 12-odst. Tako naj bi delo dobilo 64.000 brezposelnih, okrog 7.000 mladim naj bi omogočili šolanje, kakih 25.000 brezposelnih pa bodo zaradi zaostrenih kriterijev črtali iz evidence brezposelnih oseb.

strstvo zaradi tega ne bo naklonjeno posebni liberalizaciji na tem področju, zavzemalo pa se bo za pol manjše stroške odpuščanja delavcev, s čimer naj bi vzpodbudili zaposlovanje za nedoločen čas. B. D. G.

Kako od slabega k dobrem mleku?

Posvet o kakovosti mleka sredi minulega tedna je bil že šesti te vrste na območju Dolenjske in Posavja - 300 kmetov o tem, kako izboljšati kakovost mleka

SEVNICA - "Dolenjsko območje je po številu somatskih celic v mleku najslabše. Podatki govorijo, da je mleko od tod v slovenskem povprečju - tudi plačano je po taki ceni - toda v Ljubljanski mlekarne pride z nekaj milijoni mikroorganizmov in s prevelikim številom somatskih celic. Nikar se ne sprenevadajmo! Vsi veste, da ko vam vzamejo vzorec mleka, potem pregleda en mesec ne bo, zato vmes delate po svoje!" je bila na posvetu kritična mag. Olga Zorko iz oddelka za kakovost mleka pri veterinarskem zavodu Slovenije, ki je tako razburkala razpoloženje med sevnškimi govedorejci.

Večji sevnški kmetje so ob uvodoma omenjeni kritiki predvsem spraševali, zakaj in kako dolgo še bodo vse proizvajalce mleka metali v isti koš. "Kdor živi od mleka, skrbi za kakovost. Če bi mlekarne res želele najboljše mleko, bi slabe proizvajalce izločile, tako pa kaže, da želi le čim ceneje priti do mleka!" je menil govedorejec Milan Lončar.

Tudi Srečko Ocvirk iz Mercatorjeve Kmečke zadruge v Sevnici, ki je bila skupaj s tamkajšnjo Kmetijsko svetovalno službo organizator posveta, je prepričan, da je treba ločiti slabe in dobre rejce ter povedati, katera cisterna je dobra in katera ne, sicer rezultatov ne bo. Po njegovem je problematično, da se na vaških zbirnicah pol mleka pobere zvečer

in druga polovica zjutraj. Kmetje so se zanimali tudi za možnost, da bi mleko vsak dan avtomatsko analizirali.

"Tudi na dolenjskem območju večji kmetje skrbijo za kakovost, težje pa je z manjšimi pridelovalci, katerih preživetje ni odvisno od mleka. Ti se mnogokrat po zapletih pri odkupu zaradi slabe kakovosti prenehajo ukvarjati z dejavnostjo, kar pa ni naš cilj. Želimo kakovost, saj bodo naše mlekarne morale upoštevati zahteve Evropske unije o kakovosti mleka, če bodo želele dosegati tolikšen izvoz kot doslej," je o dolenjskem mleku povedala mag. Zorkova. Pri tem je poudarila, da na veterinarskem zavodu nikakor ne želi, da bi mlekarne začela zavračati cisterne, kot je že napovedala, ker bi to pomenilo propad številnih majhnih kmetij.

"Danes smo tukaj, da ljudem povemo, kaj se da storiti, in da jih vzpodbudimo k sodelovanju v svetovalno službo. Radi bi jim dopovedali, naj se vprašajo, kaj

• Po oceni predstavnika Ljubljanskih mlekarj je dolenjsko mleko somatsko najslabše. Medtem ko v povprečju le 18 odst. vsega mleka, ki ga odkupijo, ni nagrajeno za kakovost, je na našem območju drugače. Kot je bilo slišati na posvetu, sevnško mleko na primer le v 60 odstotkih dosega ustrezno kakovost. Po drugi strani, so povedali, na območju občine v povprečju le 0,02 odst. mleka dobi prepoved oddaje.

lahko naredijo pri molži, kjer se da opraviti nezaželeno število somatskih celic v mleku. Ker se slabo in dobro mleko na koncu znajdeva skupaj v eni cisterni, je potrebna velika lastna odgovornost," je poudarila mag. Zorkova. B. DUŠIČ GORNIK

V RAČNIKU VEČJA JATA

KRŠKO - V račniku na Senušah, ki so ga odprli 20. junija letos, domuje zdaj 74 rac. Lovci, ki so uredili račnik, so v začetku vložili dve račji samici in 3 samce; ena račka je izvalila 15 mladičev. Kot ugotavljajo lovci, so živali, ki domujejo v račniku, dobro zavarovali pred plenilci, saj ni videti, da bi bili na delu nepovabljeni obiskovalci živali. Živali v račniku imajo na voljo otoček; na mostu, ki otoček povezuje s kopnim, so vrata.

ISTENIČEVA KLET ZA INKUBATOR

BREŽICE - Klet penin Istenič iz Stare vasi na Bizeljskem je nakazala 100.000 tolarjev. Brežiški bolnišnici za nakup inkubatorja, je sporočila brežiška bolnišnica, ki se znanemu vinarju zahvaljuje za darilo. Isteničeva klet je denar prispevala namesto novoletnih čestitk.

Z NOVOMEŠKE TRZNICE

V ponedeljek so branjevale prodajale: česen po 500 tolarjev kilogram, kolerabo, korenje in črno redkev po 200 do 250, fižol po 500, zelje po 150, rdečo peso po 200, šalotko po 400, motovilec po 2.000, radič po 300 do 400, merico majaronovih plev po 200, orehova jedra po 1.000 tolarjev kilogram, cele lešnike po 400, med po 800 do 900, krlje po 800 do 1.000, jabolka po 60 do 100, hruške po 100 do 130, adventne venčke po 500, šopke iz suhih rož po 200 do 600, sadjevec po 800 tolarjev liter, propolis po 300 stekleničko, zavitek domačega čaja po 200 in liter in pol jabolčnega kisa po 200 tolarjev.

sejmišča

BREŽICE - Na sobotnem sejmu so imeli napredaj 110 do 3 mesece starih prašičev, 35, starih 3 do 5 mesecev, in 22 starejših. Prvih so prodali 71 po 370 do 400, drugih 12 po 280 do 300, tretjih pa 13 po 220 do 230 tolarjev kilogram.

kmetijski nasveti

Zimski spopad z varozo?

Prihodnje leto bo minilo 20 let, odkar se je v Sloveniji prvič pojavila nevarna in trdovratna zajedalska bolezen čebel, po imenu Varoza. Povzročja jo grinja (pršica) Varroa jacobsoni Oudemans, ki je vidna s prostim očesom, saj odrasla samska doseže skoraj dva milimetra dolžine in širine in je prepoznavne rajvordeče barve. S preletom ali rojenjem okuženih čebel se širi po več kilometrov na mesec in je zdaj praktično ni mogoče več ustaviti. Čebelarji ta čas žal še nimajo pripravka ali načina, da bi tega zajedalca v celoti zatrli, uspeh je že v tem, če zmanjšajo število na znosno raven. Njihov dolgoročni cilj je seveda vzgojiti čebele, ki bi bile proti varozi odporne, saj se doslej še ni posrečilo sintetizirati stoodstotno zanesljivega pripravka. Se več: ta pršica je izjemno prilagodljiva in je v teku led postala odporna proti mnogim, spočetka učinkovitim kemičnim pripravkom.

Da bi bili čebelarji pri zatiranju varoze učinkovitejši, naj bi se bolj posluževali zimskega zdravljenja, priporoča Jože Matevž, dr. vet. med. z Veterinarskega zavoda Slovenije. Pripravke zoper varozo smemo uporabljati samo v času, ko v čebelji družini ni zalege, to pa je zanesljivo v zimskem času, nekako do sredine januarja. V tem času je tudi mogoče izkoristiti kak toplejši dan, tako da je moč izbrati priročneši način uporabe preparatov, to pa je zamegljevanje skozi žrelo panja.

Od kemičnih sredstev za zatiranje zajedalca je priporočljiv zlasti apitol, izdelek švicarske tovarne Ciba Geigy, ki deluje sistemsko. Uporabljati ga je potrebno ob vsaj 10°C in seveda v času, ko čebele nimajo zalege. Podobno učinkuje tudi Bayerjev izdelek perizin, pri katerem pa je potrebno biti še posebej previden in previden. To zdravilo pomešamo z vodo in ga naneseemo na čebele in satje. Obstajajo še drugi pripravki (Sandozov apistan, amitraz, varodol idr., nekateri v Sloveniji še niso registrirani), ki jih je treba natančno uporabljati, vsekakor pa šest tednov pred začetkom čebelje paše.

Inž. M. L.

ZAKAJ JE NAŠE MLEKO SLABŠE? - O tem so se sredi preteklega tedna spraševali številni sevnški govedorejci na posvetu o somatskih celicah. S pridelavo 5,5 milijona litrov mleka na leto dosega polovico občinskih prihodkov od govedoreje. V zadnjih 15 letih se je število pridelovalcev mleka zmanjšalo od 1200 na 240, hkrati pa so količine pridelanega mleka za petino večje in bodo po predvidevanjih strokovnjakov še naprej rastle. Polovico vsega sevnškega mleka pridelajo 60 večjih mlekarjev, ki prodajo več kot 30.000 litrov na leto. (Foto: B. D. G.)

NAGRAJENI ZBIRALCI MLEKA - Mercator Kmetijska zadruga Stična je kot že nekaj let tudi letos pred iztekom starega leta v petek, 18. decembra, priredila srečanje zbiralcev mleka. Direktorica Milena Vrhovec (na desni) je povedala, da se tako kvaliteta kot količina mleka izboljšuje, toda zadovoljni še niso. V Občini Ivančna Gorica je 40 zbiralnic in letos je priznanje za najbolj urejeno prejela Marija Piskule iz zbiralnice Temenica, na drugem mestu je zbiralnica Škoflje (Jožefa Kralj), na tretjem pa zbiralnica Gabrovka pri Zagradcu (Veronika Košak). Za najboljšo družinsko kmetijo so določili kmetijo Antona Babnika z Malih Vrhov. Nagradjenkam (na sliki) so čestitali tudi direktor Ljubljanskih mlekarj Rado Javornik (na levi zadaj), vodja mlekarskega obrata v Stični Slavko Podražaj, Andrej Kos iz Ljubljanskih mlekarj, predsednik KZ Stična Cveto Zupančič, Darja Janežič s Kmetijske svetovalne službe in ivanški veterinar Urban Udovič. (Foto: L. Murn)

Knjiga o ogorčicah

Kazen za slabo kolobarjenje

Koreninske ogorčice ali mematode bi lahko imenovali zahrbtnje rastlinske zajedalce, ki marsikateremu vrtnarju ali poljedelcu jemljejo veselje do dela. V izjemno velikem in škodljivem številu se pojavijo, ko jih najmanj pričakujejo in ko je navidez v vrtninami ali poljščinami vse v najlepšem redu. Potem pa se pojavijo pege na listih, ki so, značilno, brez ostrih robov, in kar je še bolj razpoznavno, korenine napadenih rastlin postanejo šopaste, na njih pa so bucikam podobne ciste ali šiške do grahove velikosti. Nematode se zaredijo ob vse bolj razširjenem pomanjkljivem kolobarjenju in lahko zelo poslabšajo zlasti vrtno zemljo.

Po zaslugi sodelavcev kmetijskega inštituta dr. Gregorja Ureka in dr. Aleksandra Hrčiča smo zdaj dobili knjigo (priročnik) o teh zajedalcih in boju z njimi. V njej zvemo, da so ogorčice, te drobne glstice, ki samo v ZDA povzročijo za šest milijard dolarjev škode na leto, v svetu neverjetno razširjene. Te prilagodljive drobne organizme je moč odkriti tako rekoč povsod, tudi v puščavi ali tajajočem arktičnem ledu, v slanim morju, v kisu, pivu, kravjeh, celo pod krili žuželk, povsod tam, kjer je sled organske snovi, ki se je lotijo. Kmetijska zemlja je seveda pravi raj zanje. - n

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: dr. Julij Nemanč

Razmislek o trti

Na pragu novega leta

V letu, ki mineva, je bila zaradi omejenih naravnih možnosti kakovost pridelka zelo odvisna od sorte, lege in obremenitve, torej od vinogradnika.

Trto je primerno saditi le na legah, ki so ugodne za vinsko trto. Poleg tega je nujno izbrati ustrezno sorto in podlago. Vsi, ki imate že zrigolano zemljo, ne odlašajte z nabavo ali vsaj naročilom cepljenk. Če niste ob rigolanju dodali gnojil, ki manjkajo na osnovi rezultata analize zemlje, jih potrosite in zaorjite, brž ko bo zemlja primerno osušena. Predvsem morate raztrositi in zaorati organska gnojila, in to po celi površini, namesto da jih dodate v večji količini ob sajenju le v sadilno jamo.

Trta mora obnoviti zalogo hranil v lesu, da lahko za dozorevanje grozdja vzame iz starega lesa rezervne hranilne snovi, vendar je zaradi tega bolj občutljiva na zimsko pezebo.

Koliko škode je zaradi zimске pezebe, bomo ugotavljali v januarju prihodnjega leta. Že v preteklih letih je bil v marsikaterem vinogradu zlasti pri laškem rizlingu, kraljevini in žametni črnini ugotovljen veliki delež neodgnalnih oces oziroma celih šparonov. Vzrok za to je predvsem v pretirani obremenitvi. Poleg tega se pogosto pojavlja neenakomerno odganjanje, ko večje število pogankov zraste komaj četrtino normalne velikosti. Ti poganki nimajo ustrezno velike listne površine in grozdje na njih močno zmanjša moč trsa.

Zaradi tega bo potrebno v prihodnjem letu biti pri rezi izredno pozoren. Tisti, ki imajo kratke in drobne poganjke, so bolj ali manj opešali, zaradi tega moramo pustiti manjše število rodnih oces, pri sorti z velikimi grozdi pa še na krajšem rodnem lesu. Primerno je pustiti toliko oces za rod, kolikor je bilo v preteklem letu zadoštno (20 listov) razvitih rož. Če pustimo preveliko število oces, bo odganjanje neenakomerno, kar ima za posledico tudi neenakomerno cvetenje in dozorevanje in nadaljnje poslabšanje moči trsa.

Nastajanje organske snovi je pogojeno z velikostjo osvetljene listne površine in mora biti večje od potreb za pridelke, ker trs vedno najprej zagotavlja hranila za dozorevanje grozdja. Če mora trta dati ves prirast organske snovi v grozdje, je razvoj koreninskega sistema in dozorelost lesa močno prizadeta, kar pripelje do zelo hitrega propadanja trsov. Da bi pospešili izboljšanje moči trsa je koristno podhranjanje tal, vendar v času, ko so tla suha in trta ni v vegetaciji. Izjemno priporočljivo je dodajanje naravnih organskih gnojil, če so tla zelo težka ali peščena. Nenehno moramo skrbeti za obilno mikrobiološko življenje in zračnost ter vlago v tleh, sicer trta postane občutljiva za bolezni in pezebo.

V novem letu vestno skrbite za trto, s tem si pridobite duševni mir in veselje pri delu. Vinogradnikom in vsem ljudem dobre volje želim dobro zdravje, mir in srečo v družini v letu 1999.

Inž. JOŽE MALJEVIČ
svetovalac za vinogradništvo

Genetsko bogastvo, ki izginja

Ob izidu knjižice Stare sorte sadja (Kmetijska založba)

SLOVENJ GRADEC - Na pobudo študijskega krožka Društva podeželske mladine Mislinjske doline je Kmetijska založba, d.o.o., iz Slovenj Gradca izdala knjižico Stare sorte sadja, ki dopolnjuje obstoječo strokovno literaturo z vedenjem o nekdanjih sortah, pomembnih za vse bolj se uveljavljajoče bio sadjarstvo oz. za visokodebelne kmečke ali senožetne sadovnjake. Pri njih ne gre le za pridelke, marveč tudi za povezavo z obdelano površino, zaščito pred vetrom, ugoden vpliv na okolje, predvsem pa za prijeten in naraven videz krajine. Kakšna neki bi bila vas brez obhišnih nasadov in dreves, za katere pa plantažne sadike, cepljene na šibkih podlagah, niso najbolj primerne, selekcionirane sorte pa so običajno občutljivejše za rastlinske bolezni in škodljivce ter zahtevnejše pri negi.

Stare sorte imajo zanimiv, svojski okus plodov in so odpornejše, saj so obstojale, ko ljudje še niso poznali pesticidov, to pa ne pomeni, da ne potrebujejo nikakršne nege. Nasprotno, brez oskrbe, predvsem pa vsakoletnega obrezovanja, zlasti odstranjevanja izrojenega lesa, ni lepega kmečkega sadovnjaka ali drevesa, pa tudi ne vsakoletne trpežnih sort, od bolj znanega bobovca, damasonskega kosmaka, londonskega pepinga, carjeviča, zlate pramene, krivopeclja, kanadke, beličnika, rumenega belflera, šampanjske renete, grafenštajnc, baumanove renete, do manj znane

belke, sladke jabke, ledrovke, šentjakobčnice, mičurinke, mošanjca, ovčjega nosu in tepla. Po celo knjižno stran opisa so dobile tudi stare hruške: koroška tepka, gospodičnica, koroška vinska mošnica, žludra, ječminka, ozimka, špehovka, putrovka, medenka ali strdenka, prhovka, vrbovka, nemka ali rjavka, zelinka, lesnjača, prosinka in arehova hruška ali zgodnja mošnica. Kako bogat genetski potencial!

Knjižica vsebuje tudi praktične napotke za pridelavo sadja v mošt in kis ter za sušenje.

M. LEGAN

HELENA MRZLIKAR gospodinjski kotichek

Kamini z odprtim kuriščem

Ne samo toplota, ki seva iz odprtega kurišča kamina, ob katerem si pogrejem premle roke, tudi občutek je čudovit. Kamin ponavadi ni edini vir ogrevanja večjega prostora in tudi njegov izkoristek kurjave ni tolikšen kot od dobre lončene peči. Zato je treba dobro premisliti, kakšen kamin postaviti v prostor, saj lahko tudi njegova oblika kaj hitro skazi podobo prostora. Kamini pa se ne razlikujejo le po obliki, temveč tudi po načinu postavitve. Če postavimo kamin na zunanji vogal prostora, bo odprt tristransko, lahko pa je tudi dvostransko odprt, na eni in drugi strani stene.

Vsak kamin je sestavljen iz dveh enako pomembnih sklopov, to je zgorevalnega dela z napo in dimnika. Kurimo na dnu kurišča, dim pa skozi lovilnik ali napo odhaja v dimnik in od tam na prosto. Kaminski jedro je lahko povsem enostavno ali pa mu vgradimo razne dodatke za boljše delovanje in izkoristek kurjenja. Posebno pozornost moramo posvetiti dimniku, ki je osnova za pravilno delovanje

odprtega kamina. Od oblike in velikosti kurišča sta odvisna izkoristek in toplotna moč kamina. Vsi elementi kurišča morajo biti iz nepregornega materiala, kot je šamotna opeka, zidana s šamotno moko. Oblika kurišča je lahko kvadratna, pravokotna, trapezasta, okrogla itd. in od nje je odvisen način oddajanja sevalne toplote v prostor. Najboljša je okrogla oblika, ker zavzame največji sevalni kot, torej je tudi izkoristek največji, izvedba pa je nekoliko bolj zahtevna. Zgorevalna rešetka je del kurišča, na katerem zgorevajo drva. Izdelana mora biti tako, da žerjavica na njej ostaja, pepel pa pada skozi. Material mora biti odporen proti ognju. Napa je element, katere notranja površina mora biti čim bolj gladka, da se plini ne vrtinčijo in ustavljajo, ter izdelana v enem kosu iz nepregornega lahkega betona. Kadar v kaminu ne kurimo, odteka zrak iz prostora skozi kamin v dimnik. Poleti to lastnost izkoristimo za zračenje. Vsak kamin mora biti priključen na samostojno dimno tuljavo ali na svoj dimnik.

Devetdeset let Pie Mlakar

Visok življenjski jubilej baletne umetnice in koreografinje počastili s slavnostno prireditvijo - Trajno zapisana v zgodovino slovenskega baleta

NOVO MESTO - Čez štiri dni bo minilo okroglih devetdeset let od tistega dne 28. decembra 1908, ko se je v Hamburгу rodila Marie Luise Pia Scholz, danes poznana vsem ljubiteljem baleta in sploh umetnosti kot nerazdružljiva življenjska in ustvarjalna sopotnica Pina Mlakarja. Pravzaprav ju sploh ne razlikujemo, ampak samoumevno oba izreka-mo v enem dihu kot slavni baletni in koreografski par Pia in Pino Mlakar. Neizbrisno sta vpisana v zgodovino slovenskega baleta, prav tako pa tudi v razvojne poti baleta držav, naslednic nekdanje Jugoslavije. S prvinskimi čutenjem umetniškega plesa kot čiste, neposredne, svobodno in iskreno izražene lirike ter s polno predanostjo baletni umetnosti sta enkrat, neponovljiv pojav.

Umetniško in življenjsko pot imata skupno vse od leta 1928, ko sta se spoznala v Koreografskem inštitutu Rudolfa Labana. Tja ju je pripeljalo navdušenje za isto stvar - balet. Pia je odrasla v intelektualni družini in vzdušju, naklonjenem umetnosti. Prve plesne korake je naredila že kot otrok, plesa pa se je začela učiti po končani gimnaziji v Malleju in nato v Labanovi plesni šoli. Po srečanju s Pinom Mlakarjem, mladim slovenskim samoukim plesalcem, ki je prišel študirat v Labanov Koreografski inštitut, se je začel njun sedemdesetletni življenjski in umetniški pas de deux (baletni korak v dvoje). Ustvarjalnost sta najprej gradila kot plesalca, šefa

baleta in koreografa na tujem in doma, po letu 1949, ko sta prenehala plesati, pa sta delovala predvsem kot vodji baleta in koreografa, doma pa sta si prizadevala za ustanovitev baletne

Pia in Pino Mlakar na slavnostni prireditvi.

šole, za organiziranje Zveze baletnih umetnikov in sploh za propagiranje baleta. Skupaj sta ustvarila koreografijo za okrog 50 baletov, med njimi 12 celovečernih, ter več baletnih vložkov v dramskih in opernih predstavah. Za nekatere svoje balete sta tudi sama napisala scenarije, z ljubljanskim baletnim ansamblom pa sta posnela tudi plesni film Ples čarovnic.

Visok življenjski jubilej Pie Mlakar je Društvo baletnih umetnikov počastilo v soboto, 19. decembra, v veliki dvorani Kulturnega centra Janeza Trdine s prireditvijo v režiji plesalca Vojka Vidmarja. Zavrteli so stare filmske posnetke s Pio kot plesalko, baletniki so odplesali prizor iz uspelega celovečernega baleta Vrag na vasi, za katerega sta koreografijo in razširjeni scenarij napisala Mlakarjeva, slišati pa je bilo tudi nekaj Piinih pesmi v slovenščini in nemščini. Številnim čestitkam, ki so jih poslali iz Ljubljane, se je pridružil s priložnostnim izbranim nagovorom doseganji novomeški župan Franci Koncilija.

Zal se je lepega kulturnega dogodka udeležilo bolj malo ljudi. Velika dvorana kulturnega centra je bila bolj prazna kot polna, kar si jubilatka nikakor ne zasluži. Najbrž bi bila polna do zadnjega kotička, saj bi Novomeščani z obiskom radi počastili visok življenjski jubilej umetnice, ki že dolgo občasno živi na Plesni domačiji v Novem mestu, če ne bi v tem primeru zatajilo obveščanje.

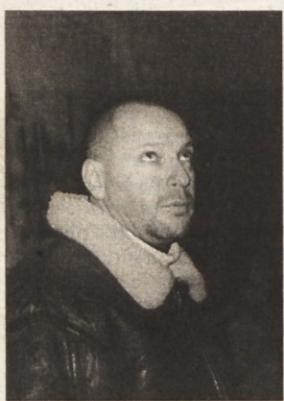
M. MARKELJ

ZAKLJUČEK NOVOMEŠKEGA GLASBENEGA FESTIVALA - S koncertom komornega dua Špele Knoll in Milka Bizjaka (na sliki), ki sta solistično in v duetu na oboi, špinetu in orglah odigrala izbor baročne glasbe, se je v ponedeljek, 21. decembra, zvečer v frančiškanski cerkvi v Novem mestu zaključil Novomeški glasbeni festival. Z devetimi koncerti, na katerih so odlični glasbeniki izvajali predvsem glasbo iz 17. in 18. stoletja, pri čemer so uporabljali tudi avtentične instrumente, je festival pomembno obogatil novomeško kulturno ponudbo, pritegnil pa je zanimanje ljubiteljev glasbe tudi od drugod. (Foto: M. Markelj)

Z BESEDO, GLASBO IN SLIKO - V večnamenski dvorani Kulturnega centra Janeza Trdine v Novem mestu je Literarni klub Dragotina Ketteja v petek, 18. decembra, zvečer pripravil zanimiv in pester literarni večer, na katerem se je s svojimi deli predstavilo kar enajst besednih ustvarjalcev: Franc Umek, Klavdija Kotar, Mihail Gričar Skelendžija, Sebastijan Podobnik, Ana Černe Dražumerič, Mitja Bukovec, Blaž Šimič, Damijan Knaflec (na sliki od leve proti desni) ter Samo Dražumerič, Jadranka Matić Zupančič in Katja Plut. Za glasbeni predah je poskrbel trio Glasbene šole Marjana Kozina, v katerem igrajo Nastasia Suhadolnik, Sandra Poredoš in Ana Arh, kot gosta pa sta sodelovala še fotografja Borut Peterlin in Drago Vuica s projekcijo diapozitivov. (Foto: M. Markelj)

Inscenator Matjaž Berger med umetniško akcijo

Bergerjev hommage

Sanje in smrt Charlesa Lindbergha

NOVO MESTO - Inscenator Matjaž Berger je v sodelovanju z Radiom Krka pripravil v nedeljo, 20. decembra, ob šestih zvečer umetniško akcijo, ki jo je imenoval hommage Sanje in smrt Charlesa Lindbergha. Posvečena je bila, kot so zapisali na vabilu, umetnikom, mislecem Lepote, ki so se rodili pred sto leti in so s svojimi deli, prežetimi s strastjo, težnjo iti čez mejo neznanega in z modrostjo, da je vzgib velikega verjeti v neskončnost univerzuma, zaznamovali sedanje iztekoče stoletje. Omenjeni so H. Moore, R. Magritte, A. Aalto, F. G. Lorca, B. Brecht, M. Escher, S. Eisenstein, A. Podbevšek in E. Ferrari.

Za prizorišče si je Berger posrečeno izbral območje cestnega in železniškega mostu, ki sta s svojima konstrukcijama nudila zanimive vertikale in diagonale, betonski nosilni stebel cestnega mostu pa še primerno ploskev za projekcijo filmskih odlomkov, prelivajočih se z obarvanimi odsevi reflektorjev od gladine Krke. Igralci Damjana Černe, Mare Mlačnik, Alenka Avbar, Robert Prebil in Sandi Pavlin so brali izbrana besedila v slovenščini in izvirnikih na različnih lokacijah železne mostne konstrukcije in kamnitega nosilnega stebra železniškega mostu ter z motornega čolna, ki je krožil okoli. Z učinkovito uporabo luči in izvrstno glasbo Mitje Vrhovnika Smrekarja je Bergerju uspelo ustvariti nov zanimiv spektakelski dogodek, zasnovan na zanj značilni kolažni tekstovni podlagi.

MiM

Cedenje in odtekanje barv

Študentka slikarstva Simona Biličič iz Gradca je v črnomaljskem gradu pripravila prvo samostojno razstavo

ČRNOMELJ - Minuli petek je bila v črnomaljskem gradu otvoritev razstave likovnih del Simone Biličič iz Gradca v Beli krajini, študentke 4. letnika slikarstva na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani in absolventke likovne pedagogike na ljubljanski Pedagoški fakulteti. Večkrat je že sodelov-

Simona Biličič ob enem od svojim likovnih del

ala na skupinskih razstavah, tokratna, ki bo na ogled od 9. januarja, pa je njena prva samostojna.

Biličičeva je na ogled postavila devet del večjega formata in več manjših. Gre za olje in akril na platno ter za študije akrila in papirja. Vsa dela so nastala v ateljeju Akademije za likovno umetnost v letošnjem letu. Biličičeva zanimajo predvsem prostorske in simbojne razsežnosti barve. "Izhodišče za snovanje slike so barvni koščki, iztrgani iz revij in časopisov, ki jih uredim v kompozicijsko celoto. Sicer pa je moja slika praviloma grajena večplastno. V prvih plasteh dopuščam naključja in presenečenja. Barva se cedi, preliva, odteka, v naslednjih pla-

steh pa jo uporabljam vedno bolj premišljeno," je povedala o svojem delu. Motivno se najraje zateka h krajini, a ne v klasičnem pomenu. Kot sama pravi, pod njenim čopičem nastajajo nekakšne psihične krajine.

Razstavo je pripravil Mladinski kulturni klub Bele krajine, na otvoritvi pa sta bila glasbena gosta Kristina Oberžan in Peter Jakša.

M. B.-J.

BOŽIČNE ZGODBE

OTOČEC, NOVO MESTO - Moški pevski zbor Otočec v sodelovanju z dramsko skupino z Otočca vabi na koncert Božične zgodbe, ki bo jutri, 25. decembra, ob 18. uri v kulturnem domu Otočec. V soboto, 26. decembra, pa bo koncert ob 18.30 v župnijski cerkvi Šmihel - Novo mesto.

PRAZNIČNI KONCERT

TREBNJE - Učenci glasbene šole Trebnje so v ponedeljek, 21. decembra, ob petih popoldne pripravili praznični koncert v tukajšnjem kulturnem domu.

SONČNI DECEMBER

NOVO MESTO - Hrvaško kulturno združenje je 15. decembra zvečer v frančiškanski cerkvi pripravilo glasbeni recital Sončni december - Dalmacija v malem, na katerem je nastopil pevski zbor iz Vranjica pri Splitu pod vodstvom dirigenta dr. Mirka Mikolića. Med koncertom so brali pesmi vranjskih pesnikov, v vhodnem prostoru pa so razstavili slike devetih ljubiteljskih slikarjev in fotografije z motivi iz splitske okolice. (Tg)

Živo na šentviškem in ivanškem odru

Šentviški amaterski igralci so prejšnji teden pripravili premiero igre s petjem Habakuk, ivanški igralci pa otroško predstavo Kokos pokos

ŠENTVID, IVANČNA GORICA - V soboto, 19. decembra, so šentviški ljubitelji gledališča lahko uživali ob ogledu premierske predstave domače gledališke skupine Vidovo z naslovom Habakuk avtorja Rudolfa Doboviška. Igra je bila mnogim še toliko bolj zanimiva, ker so jo pred 23 leti tu že igrali.

Po večletnem zatišju je pred šestimi leti gledališka dejavnost pod vodstvom Ivančanke Marjane Hočevar znova zaživela. Lani so se odločili za komedijo Mrtvi ne plačujejo davkov, od letošnjega septembra pa so pripravljali več kot dveurno igro s petjem z naslovom Habakuk. "Gre za prijetno, humorno domačo predstavo o ljubezni, posebnosti pa so glasbeni vložki, za kar je poskrbela Tanja Tomažič. Igralci so imeli zahtevno nalogo, saj ne le igrajo, ampak tudi pojejo ob spremljavi harmonikarja Simona Noseta. K sreči gre za gledališko skupino pevskega društva Šentvid pri Stični, tako da je bilo delo lažje," je povedala režiserka Hočevarjeva, ki je igro priredila sedanjim razmeram. Zaigralo je kar 17 igralcev, od osnovnošolcev do starejših: Janez Kastelic, Nataša Dežman, Vali Kristof, Franjo Ču-

ček, Mimi Struna, Igor Kastelic, Karl Hribar, Boštjan Gorišek, Tadej Erjavac, Ani Čeh, Aleš Ilijaš, Gregor Perpar, Vlasta Kovačič, Katja Struna, Tanja Zupančič, Urša Kristof. Hočevarjeva ne pozabi povedati, da je igra uspela po

Marjana in Uroš Hočevar

zaslugi še drugih prizadevnih sodelavcev, in če bo le mogoče, bodo z njo gostovali tudi po bližnjih krajih.

Kar se gledališča tiče, je živahno tudi na ivanškem odru. Tu je režisersko vlogo v domači skupini Gledališče "Pet do pol" prevzel Marjanin sin Uroš Hočevar, absolvent filozofske fakultete v Ljubljani, ki se je že lani preizkusil kot režiser otroške igrice Škratje, bratje, tatje. Skupaj s šestimi igralci - Nino Murk, Urško Kočevar, Andražem Hartmanom, Tomažem Erjavcem, Gašperjem Malnarjem in Marjano Hočevar - in ostalimi sodelavci so v dobrih treh tednih pripravili gledališko igro za otroke Ferija Lainščka z naslovom Kokos pokos. Režiser je povedal, da je najtežje najti primeren tekst za otroke, in tudi Lainškovo besedilo je priredil. Ivančani bi pohvalo in zahvalo prizadevnim kulturnikom lahko pokazali vsaj z ogledom premierske predstave, pa je bilo žal (pre)mnogim tudi to pretežko.

L. MURN

PREDBOŽIČNI KONCERT REVOZOVCEV - Minulo sredo, 16. decembra, je v šmihelski cerkvi na večernem predbožičnem koncertu zapel mešani pevski zbor Revoz pod vodstvom Cvetke Hribar. Pevci so odpeli pester program zborovskih pesmi; z Gallusom so posegli v zakladnico stare slovenske glasbe, z Brucknerjem in Donatom v svetovno zakladnico, z Liparjevo in Kumarjevo priredbo v slovensko ljudsko glasbeno izročilo, s Habashom in Jobstom v ameriško spiritualno glasbo ter s Troštom in Simonitjem v slovensko umetno zborovsko ustvarjalnost. Zbor deluje v okviru Revozovega kulturno-umetniškega društva okroglih dvajset let in je v kvalitativnem vzponu, kar je potrdil še posebno v prvem delu koncerta. (Foto: M. Markelj)

Decembrska Rast

Gost šeste letošnje številke je prof. Branko Suhy

Izšla je zadnja letošnja številka Rasti, šesta v tekočem letu. Uredništvo je tako izpolnilo svoje načrte in revijo prvič v njeni devetletni zgodovini pošiljala med naročnike in bralce redno vsak drugi mesec.

Ker je med letošnjimi kulturnimi dogodki nedvomno posebne pozornosti vreden 5. bienale slovenske grafike, ki praznuje desetletnico svoje ustanovitve, smo za našega gosta izbrali pobudnika bienala in njegovega predsednika prof. Branka Suhyja, ki je kot pomemben likovni ustvarjalec hkrati tudi likovni gost revije. Z njim se je pogovarjal odgovorni urednik Rasti Milan Markelj, Suhyjevo ustvarjalnost pa pronicli-

vo razčlenjuje Igor Zidič v prispevku Slikar in dve tradiciji. Seveda je likovna oprema posvečena Suhyjevim stvaritvam in binalu.

Z izvirnim leposlovjem se v tej številki predstavljajo domači pesniki Ivan Zoran, Ivan Gregorič, Rudi Stopar, Romana Novak in Franci Šali, strani, namenjene pesništvu iz tujih logov, pa so prepuščene prevodom pesmi velikega italijanskega pesnika Giacoma Leopardija, katerega 200-letnico rojstva poteka letos. Štiri njegove pesmi je prevedla Marta Filli. Prozo objavljajo Dominika Prijatelj in Ivana Kužnik, temu razdelku pa je pridružen tudi pričevanjski zapis Pina Mlakarja o kiparju Francetu Gorsetu.

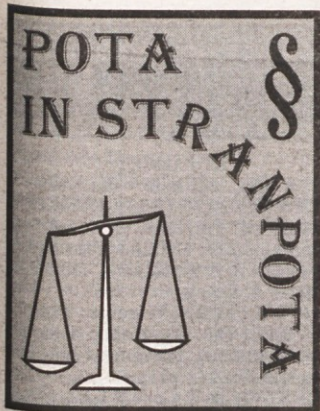
Razdelek, namenjen kulturi, je v znamenju pesnika, pisatelja in dramatika Mirana Jarca. Zadnje obdobje njegovega življenja, ki je potekalo v partizanih, in dolgo časa ne povsem pojasnjeno smrt

je raziskal dr. Emil Cesar, mag. Rozina Švent pa piše o Jarčevem malo znanem romanu Dediči. Sledi zapis arheologa Boruta Križa o letošnjih arheoloških izkopavanjih na slovitem najdišču Kapiteljska njiva v Novem mestu, zapis Mitje Šimiča o grajskem parku Grm in Tomaža Koncilije o novomeški rockovski in popovski sceni.

V rubriki Družbena vprašanja dr. Marjan Ravbar piše o vse bolj aktualni temi oblikovanja pokrajine in o njihovi vlogi pri regionalnem razvoju, Ana Bevc podaja povzetek analize o varstvu duševno prizadetih oseb v mestni občini Novo mesto ter občinah Šentjernej in Škocjan, Tomaž Levičar pa razmišlja o vilah kot stanovanjski kulturi. Prav tako aktualne tematike se v prispevku za razdelek Rastoča knjiga loteva mag. Ana Murn, ki piše o Dolenjski v pripravih Slovenije za vstop v Evropsko unijo.

V Odmehih in odzivih je vrsta krajših prispevkov, začena pa jih je zapis Bojana Božiča o letos oživljenem mednarodnem kiparskem simpoziju Forma viva v Kostanjevici, Zdenko Picelj piše o izjemnem obisku arheološke razstave Kapiteljska njiva v Dolenjskem muzeju, Katja Ceglar predstavlja obnovljeno stalno razstavo v kostanjevski Gorjupovi galeriji. Simona Zorka piše o razstavi Lujja Vodopivca v kostanjevski samostanski cerkvi, Ksenija Khalil pa o dnevih evropske kulturne dediščine v Črnomlju, medtem ko se Tone Gošnik odziva na pisanje Filipa Robarja v prejšnji številki. Številko zaključujeta Karel Bačar s 55. nadaljevanjem gradiva za dolenjski biografski leksikon in Lidija Murn s pregledom kulturnega dogajanja v septembru in novembru.

MiM

dežurni poročajo

LJUBITELJ GLASBE NA DELU - Med 11. in 15. decembrom je prišel nekdo v nezaklenjene prostore plavalnega kluba Celulozar v Krškem in odnesel akustično napravo za ozvočenje. Z ohišja je odvil tri ojačevalce in kontrolno ploščo s potenciometri. Lastnika je tako oškodoval za okoli 200 tisoč dolarjev.

VLOMIL PRI POKOPALIŠČU - V torek, 15. decembra, popoldne je nekdo na parkirnem prostoru pred pokopališčem v Gradcu vlomil v osebni avto, last 39-letne D. S. iz Črnomlja, ter ukradel žensko torbico z dokumenti in denarjem vred. Lastnico je vlomilec oškodoval za 90 tisoč dolarjev.

OB TELEFON - V ponedeljek, 14. decembra, nekaj po 12. uri je nekdo v garderobi športne dvorane Marof v Novem mestu iz žepa jakne ukradel GSM telefon. Lastnika A. T. iz Osredka je oškodoval za 25 tisočakov.

MOPED JE ODPELJAL - V sredo, 16. decembra zvečer je nekdo s parkirišča pred igriščem osnovne šole Belokranjskega odreda v Semiču ukradel kolo z motorjem, zaradi česar je lastnik R. S. iz okolice Semiča oškodovan za okoli 27 tisoč dolarjev.

VLOM V AVTO - B. K. iz Straže je prejšnjo sredo avto parkiral na parkirišču pred osnovno šolo v Vavti vasi. Zvečer je nekdo vlomil vanj in lastniku odnesel denarnico s 30 tisočaki.

POŠKODOVAL KABEL - 15. decembra zvečer je prišel nekdo na Lokvah pri Črnomlju do električne napeljave, ki poteka skozi vas, in z neznanim predmetom poškodoval električni kabel. S tem je Elektro Novo mesto, izpostavo Črnomelj, oškodoval za 25 tisočakov.

PROMETNI KVIZ

Vozimo pametno!

Na pobudo Sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu (SPV) mestne občine Novo mesto tokrat začnemo s prometnim kvizom, ki se bo na tej strani pojavil občasno, med reševalce pa bomo razdelili tudi nekaj nagrad. Tokrat SPV prispeva otroško kolesarsko čelado, 10 alkoholistov za enkratno uporabo in 10 kresničk, uredništvo Dolenjskega lista pa 5 knjig. Odgovor na vprašanje se skriva tudi v naslednjem tekstu.

V zakonu o varnosti cestnega prometa, ki je začel veljati maja letos, je zapisano, da se lahko na vožnjo odpravimo le, če smo spočiti in nismo pod vplivom alkohola, mamil, zdravil ali drugih psihoaktivnih snovi in imamo veljavno vozniško dovoljenje ustreznega kategorije. Za voznike amatere je dovoljena količina alkohola do 0,5 promila alkohola v krvi, če voznik ne kaže znakov nezanesljivega ravnanja. V takšnih primerih je kazniva tudi nižja koncentracija alkohola, kar se ugotovi s strokovnim pregledom. Kazni za najhujše kršitve (nad 1,5 promila alkohola, povzročitev prometne nesreče v

V pripravi na schengensko mejo

Prihodnje leto se bo mejni prehod Obrežje začel prilagajati standardom in merilom, ki jih zahteva schengenski sporazum - V Posavju 4 maloobmejni mejni prehodi

OBREŽJE - Generalni direktor slovenske policije Borut Likar se je s sodelavci prejšnjo sredo mudil na mednarodnem mejnem prehodu Obrežje, potem pa je službeno pot nadaljeval še v Maribor in Laško. Obisk na Obrežju je izkoristil za pogovor z vodstvom tamkajšnje policije in krške uprave za notranje zadeve.

Čeprav komandir postaje meje ne policije Andrej Zbašnik ni ravno tarna nad očitno slabimi delovnimi razmerami na južni meji, saj policisti še vedno tako kot vsa leta po osamosvojitvi delajo v zabojnikih, se je generalni direktor policije še enkrat prepričal, da ni normalnih možnosti za delo. Razveseljuje pa je njegova ugotovitev, da tamkajšnji policisti kljub slabim delovnim pogojem in zahtevnosti dela dosegajo odlične rezultate.

Borut Likar

"Delo na meji je vse pomembnejše, saj se od Slovencev zahteva, da smo natančni pri kontroli in da smo učinkoviti, tako da državam na zahodu ne povzročamo dodatnih težav. Ena od prednosti slovenske policije je obvladovanje pritiska ilegalnih migracij, kjer sicer že dosegamo vidne rezultate, hkrati pa je prav to področje ena od vstopnic

TATIČA JE ZEBLO

NOVO MESTO - Med 24. oktobrom in 12. decembrom je nekdo iz trgovine Ada - hiša mode na Novem trgu v Novem mestu ukradel 7 ženskih kostimov in ženski plašč. S tem je trgovino oškodoval za več kot 380 tisočakov.

Slovenije v Evropsko unijo," je na krajši novinarski konferenci dejal Borut Likar.

Slovenija bo na svoji meji morala že pred vstopom v Evropsko unijo začeti izvajati določila schengenskega sporazuma. Ta

• Borut Likar je nekaj besed namenil tudi govoricam o ukinitvi UNZ Krško: "Slovenska policija vladi ne bo predlagala ukinitve uprave. Analize so sicer pokazale, da bi lahko delali tudi z osmi upravami, a sedaj je sprejeta odločitev, da bo slovenska policija še naprej delala z 11 upravami." Tako UNZ Krško ostaja, generalni direktor slovenske policije pa bo ministru za notranje zadeve za načelnika UNZ Krško predlagal Miho Molana, ki je sedaj vršilec dolžnosti načelnika.

ko se bomo z novimi zahtevami morali soočiti že prihodnje leto, ko bo k nam za leto in pol prišel nemški strokovnjak, ki nas bo uvajal v kriterije in zahteve Schengena. Mejni prehod Obrežje bo v prvi fazi uvajanja le-teh poleg Jelšan in Gruškovja v ospredju.

Hkrati je vse bolj očitno, da bo servis skupnih služb vlade vendarle moral kaj storiti za ureditev delovnih razmer na južni meji, čeprav bo moral poleg tega hkrati reševati še problematiko maloobmejnih mejnih prehodov. Na območju Posavja so predvideni štirje: Nova vas, Stara vas, Rakovec in Planina. Kdaj bodo zaživel, se točno še

USODNO PREHITEVANJE - V dne, ko so nekdanji brigadirji praznovali štiri desetletja nekdanje ceste bratstva in enotnosti, je cesta, ki se sicer sedaj imenuje hitra cesta št. 1, spet terjala krvni davek. V petek nekaj pred deveto zvečer je 56-letni Hrvat Marko V. vozil osebni avto Opel Vectra v koloni vozil iz Ljubljane proti Obrežju. Pri Karteljevem je začel prehitovati tovornjak s polpriklonnikom, takrat pa mu je nasproti pripeljal voznik osebnega avta Opel Omega 41-letni Anton E., prav tako iz Hrvaške. Vozili sta silovito trčili, to pa je bilo usodno za povzročitelja, ki je na kraju nezgode umrl. V nesreči se je še 7 oseb poškodovalo, med njimi sta zelo hude poškodbe dobila tudi drugi voznik in njegov 8-letni sopotnik. (Foto: T. G.)

KRIVA OVADBA

NOVO MESTO - 39-letni R. N. iz okolice Novega mesta je utemeljeno osumljen kaznivnega dejanja krive ovadbe, ker je 26. novembra kriminalistom prijavil, da sta policista med postopkom z njim grdo ravnala in mu povzročila lahko telesno poškodbo. Policisti so z zbiranjem obvestil ugotovili, da je osumljenec podal prijavo zoper policiste zato, da bi se izognil sankcijam zaradi kršitve cestno-prometnih predpisov in zaradi kršitve javnega reda in miru.

Polijski aforizmi

- Sadjarji obirajo enkrat letno. Prometni policisti me obirajo tedensko.
- Multanova ni za mule. Je za osle, kot sem jaz.
- Ovce strižejo. Mene prometni policisti odirajo.
- Po novem se zjutraj vedno obrijem in očedim, saj nikoli ne vem, kdaj me bo prometna policija slikala.
- Moj denar je na varnem. Je pri prometnih policistih.
- Ko vozim, ne vem, ali naj gledam na cesto ali na merilec hitrosti.
- Moja žena je vesela deloholičnosti prometnih policistov. Že dva tedna čepim doma. Sem namreč brez ficka.

VZORNI VOZNIK B. D.

Z nožem in steklenico nad mladoletna mopedista

Vmes alkohol

SEMIČ - V petek zvečer so policisti do strelitve pridržali vinjenega 30-letnega S. H. iz okolice Semiča. Tega dne je v družbi z mladoletnikom R. H. in še enim otrokom na cesti pred slastičarno Pri Noetu v Semiču ustavil dva mladoletnika, ki sta se peljala z mopedom. Potegnili so ju z motorja in ju pretepli. S. H. je enega od mladoletnikov porezal z lovskim nožem po obrazu, otrok pa je drugega mladoletnika s steklenico udaril po glavi. R. H. je skušal odvzeti kolo z motorjem, vendar mu je to dejanje preprečil drug občan.

Ko so policisti prišli na kraj, so kršitelji že odšli in so jih policisti izsledili v gostilni Črni baron v Semiču. Odpeljali so jih na policijsko postajo v Črnomelj, kjer so S. H. pridržali, mladoletnika in otroka pa so odpeljali domov. S. H. in R. H. se bošta morala zagovarjati pred sodnikom za prekrške.

Novoletno voščilo policistom

V iztekajočem se letu moram čestitati prometni policiji Novega mesta in okolice za uspešno delo:

1. V akciji "Voznik, denar na plan!" so temeljito uspešili, saj zelo učinkovito pobirajo odlozene ali takojšnje plačila od prehitrih voznikov s pomočjo multanove. Sicer brez slik, pa vendar, konec koncev policistom verjamem in dam na up.

2. Popolno so uspešili uresničiti napoved prejšnjega notranjega ministra "Vozniki se bodo bali policistov". Jaz se jih namreč že bojim.

3. Čudovito so uredili promet, denimo od Straže do Novega mesta, predvsem v jutranji konici. Krasno se je peljati v konvoju s hitrostjo 30 do 40 kilometrov na uro. Opazujem pokrajino in vrle policiste, ki pridno kasirajo.

Imam tudi nekaj predlogov. Voznikom, kot sem sam, bi lahko omogočili abonma na dveh področjih: za prehitro vožnjo po multanovi in za vožnjo brez luči pri belem dnevu. V primeru, da se s tem predlogom strinjate, predlagam dodaten popust prejšnjim voznikom ali pa celo zrebanje za najboljše voznike - plačnike. Predlagam takojšnjo ukinitve akcije "Natakar, taksi, prosim", saj nam boste že pred tem pobrali ves denar.

Sicer pa policistom voščim srečno in uspešno leto 1999!

B. D.

Novo mesto

PRAVNA SVETOVALNICA

Svetuje dipl. iur. Marta Jelačin

Zakon o izvršbi (4)

Novi zakon o izvršbi ne dovoljuje izvršbe z rubežem in prodajo predmetov za osebo rabo, hrane in kurjave za šest mesecev, živine in krme za štiri mesece, nujnih predmetov, potrebnih za delo znanstvenika in umetnika, gotovine v višini zajamčene plače, redov in medalj, spomenic in pripomočkov invalidov. Prav tako ni mogoče dovoliti izvršbe proti podjetniku posamezniku na stroje, orodje in druge nujne delovne priprave ter na surovine, gorivo in podobno, potrebno za enotedensko povprečno proizvodnjo. Ta omejitve pa ne velja, če se vodi izvršba na izterjavo posojila, s katerim so bili stroji ali orodje kupljeni, ter v primeru, če je terjatev zavarovana s pogodbeno zastavno pravico na tem stroju.

Precej novosti je pri izvršbi na nepremičnine. Dolžnik kot lastnik hiše ali stanovanja, ki se prodaja zaradi plačila njegovih obveznosti pri izvršbi, s prodajo nima več pravnega naslova bivanja v hiši ali stanovanju. Izjemoma lahko dolžnik, ki stanuje v prodani nepremičnini, obdrži pravico bivanja, če vloži ustrezen predlog v 60 dneh od prejema sklepa o izvršbi, vendar najkasneje do dneva dražbe, sicer to pravico izgubi. Če se dolžniku dovoli bivanje, je dolžan plačati najemnino za profitno stanovanje v prodani hiši, pravica pa je po zakonu omejena na največ tri leta od dneva prodaje nepremičnine. Te pravice pa kljub pravočasnemu predlogu za bivanje nima, če se izvršba nanaša na posojilo za izgradnjo nepremičnine, ki je predmet prodaje in je bilo zavarovano s hipoteko.

LASTNICA VLOMILCA NI SLIŠALA

METLIKA - V noči na 15. december je nekdo v okolici Metlike vlomil v stanovanjsko hišo in v sobi, medtem ko je lastnica M. R. spala, iz torbice ukradel denar. Nato je odšel še v predsoho, kjer je v garderobni omari našel denarnico in jo tudi vzel. Lastnico je tako oškodoval za dobrih 60 tisoč dolarjev.

Detomor zaradi težkih razmer?

Prejšnji torek Roma po smeteh iskala kaj koristnega, našla pa v papir in polivinil zavitega mrtvega novorojenčka, ki je umrl kmalu po porodu zaradi podhladitve

KRŠKO - Ko sta dva Roma iz Kerinovega grma prejšnji torek brskala po kontejnerju za smeti, ki je bil postavljen na Tovarniški ulici v Krškem v bližini krške tovarne celuloze in papirja, sta bila nemalo presenečena, ko sta našla v časopisni papir in v nekaj polivinilastih vrečk zavitega mrtvega dojenčka. Dejanje sta takoj prijavila policistom, ki so s široko zastavljeno akcijo čez dva dni prišli na sled osumljeni 42-letni Anici K. iz okolice Brežic, ki sicer začasno stanuje v Krškem nedaleč od mesta, kjer je bil novorojenček najden.

Za Anico obstoji utemeljen sum, da je kriva za smrt svojega komaj rojenega sinčka, ki se je rodil živ in zdrav - po pogovoru s kriminalisti pa je dejanje tudi priznala. Preiskava je zaključena in je odkrila nekaj dejstev, ki naj bi vplivali na dejanje, ki v policijskih arhivih ni prav pogosto zapisano. Tako naj bi osumljenka živela v zelo težkih razmerah, v bivališču, ki si tega naziva skoraj ne zasluži, brez osnovnih pogojev za življenje, vrh tega pa niti zaposlitve ni imela.

Kot naj bi dejala kriminalistom, za nosečnost dolgo sploh vedela ni, zdravstvene težave

pa je pripisovala bližajoči se menopavzi. Otrok - gre za dečka, ki se je rodil živ in zdrav - po

• Podobni primeri so v Sloveniji sicer redki, policisti in kriminalisti UNZ Krško pa so kaznivno dejanje detomora obravnavali leta 1990, ko je 39-letna državljanka Srbije v motelu Čatež v kopalnici rodila deklico in jo, zavito v brisačo, porinila v predal omare v motelski sobi. Nosečnost je skrivala, tako da niti fant in njegova sestra nista vedela za to. Trojica je zjutraj odpotovala naprej, a bila že na meji pri Kozini ustavljena. Ženski detomora niso mogli dokazati.

T. GAZVODA

Jankovičeva, Smodiš in košarkarji

V torek so v Novem mestu proglasili svojega športnika leta - Najtesneje pri moških

NOVO MESTO - V tradicionalnem izboru za športnika leta v Novem mestu so letos prestižne naslove osvojili atletinja novomeške Krke Katka Jankovič, košarkar novomeške Krke Matjaž Smodiš in med športnimi kolektivi košarkarski klub Krka.

Atletinja Katka Jankovič je letos dosegla najboljši izid v svoji karieri. V teku na 100 m z ovirami je za Brigito Bukovec dosegla drugi najboljši izid vseh časov v Sloveniji, nastopala je v slovenski reprezentanci in osvojila drugo mesto na državnem prvenstvu in na pokalnem tekmovanju.

Matjaž Smodiš sodi med najbolj nadarjene slovenske košarkarje, z mlado reprenzetanco do 22. leta pa je osvojil srebrno medaljo na evropskem prvenstvu, ki bi lahko bila tudi zlata, če bi Matjaž, na prvenstvu najboljši mož reprezentance, nastopil tudi na finalni tekmi, kjer je manjkal zaradi poškodbe.

V moški konkurenci je bil izid zelo tesen, saj so o športniku leta odločili glasovi enega samega člana strokovne komisije. Poleg tega so kolesarstvu naklonjeni glasovalci razporedili glasove med dva kolesarja, Filipa in Štangljo. Teoretično bi eden izmed njiju zmagal z veliko prednostjo, če bi kolesarsko društvo Krka Telekom kandidiralo le enega, kar pa po mnenju vodstva kluba ne bi bilo pošteno, saj sta si to zaslužila oba.

Košarkarji so si prvo mesto v izboru za najboljši športni kolektiv v Novem mestu priborili s četrtem mestom na državnem prvenstvu, tretjim mestom na slovenskem

pokalnem tekmovanju in uvrstitvijo v šestnajstino evropskega pokala Radivoja Korača. Naslov najboljšega športnega kolektiva so si priborili v zelo močni konkurenci, saj so na primer novomeški kolesarji prav letos dosegli največje uspehe v

• **Izidi glasovanja strokovne komisije in medijev skupaj:** moški - 1. Matjaž Smodiš 362,5, 2. Gorazd Štangelj 349,5, 3. Igor Primc 331,5, 4. Branko Filip 190,5 itd.; ženske - 1. Katka Jankovič 607, 2. Jana Vernig 518, 3. Nina Janžekovič 336; **športni kolektivi** - 1. Košarkarski klub Krka 623,5, 2. Kolesarski klub Krka Telekom 360,5, 4. Atletski klub Krka 289,5.

zgodovini kluba, njihova članska vrsta pa se je na svetovni računalniški lestvici uvrstila na 39. mesto med profesionalnimi moštv.

Izidi glasovanja bralcev Dolenjskega lista se nekoliko razlikujejo od izidov glasovanja 47-članske strokovne komisije z dodanimi glasovi medijev; zmagovalca med moškimi in športnimi kolektivi sta ista, med dekleti pa so bralci našega časopisa dali točko prednosti odbojkarici Jani Vernig. Moški - 1. Matjaž Smodiš 61, 2. Branko Filip 45, 3. Igor Primc 39, 4. Gorazd Štangelj 36, 5. Matjaž Vrhovnik 25, 6. Gre-

Katka Jankovič

gor Komac 13, 7. Gašper Cajnar 1; ženske - 1. Jana Vernig 77, 2. Katka Jankovič 76, 3. Nina Janžekovič 57; **športni kolektivi** - 1. Košarkarski klub Krka 64, 2. Ženski odbojkarški klub TPV Novo mesto 48, 3. Kolesarski klub Krka Telekom 47, 4. Atletski klub Krka 45, 5. Namiznoteniški klub Krka 8, 6. Lokostrelski klub Novo mesto 1.

I. V.

BESEDO IMAJO ŠTEVILKE

KOŠARKA

Pokal Radivoja Korača, 2. tekma šestnajstine finala - BARCELONA: KRKA 83:53 (44:20). Krka je tako z dvema porazoma izpadla iz tega evropskega pokalnega tekmovanja.

Liga Kolinska, 15. kolo - TRIGLAV: KRKA - tekma bo odigrana v ponedeljek, 4. januarja. **OSTALI IZIDI:** Helios: Slovan 92:86 (50:42), Union Olimpija: ZM Lumar 81:70 (37:39), Postojna: Pivovarna Laško 78:103 (40:58), Savinjski Hopsi: Loka kava 76:67 (37:31), Pošta Mb. Branik: Kraški zidar 91:77 (44:30).

LESTVICA: 1. Union Olimpija 30, 2. Pivovarna Laško 28, 3. Savinjski Hopsi 26, 4. Krka 24 (tekma manj), 5. Loka kava 21, 6. Helios 21, 7. Slovan 20, 8. ZM Maribor Lumar 20, 9. Pošta Maribor Branik 20, 10. Triglav 19 (tekma manj), 11. Postojna 19, 12. Kraški zidar 18. V 16. kolu naj bi Krka sinoči doma igrala z domačkim Heliosom.

1. B SKL, 11. kolo - KRŠKO: BANEX 109:106 (88:88, 45:43); KRŠKO: Mesič 27, Puntar 6, Ogorčec 4, Božič 4, Zaturski 9, Abram 2, Rozman 25, Boh 4, Aysenak 28. **LESTVICA:** 1. Zagorje 22... 6. Krško 17. V soboto, 9. januarja, se bo Krško doma pomerilo s tretje-uvrščeno Roglo Atrasom.

ROKOMET

1. A SRL, 11. kolo - KRŠKO: TERMO 22:30 (7:13); KRŠKO: Medved, German 9, Božič 5, Martinčič 3, Urbanč, Pinterič, Levičar 2, Brili, Kekič 1, Deržič, Belak 2, Šebek. **OSTALI IZIDI:** Gorenje: Prule 67 22:21 (10:10), IZLO: Andor 24:21 (10:10), Prevent: Celje P. Laško 27:29 (13:11). **LESTVICA:** 1. Celje P. Laško 20, 2. Trebnje 16, 3. Gorenje 16, 4. Prule 67 16, 5. Prevent 15, 6. AFP Dobova 13, 7. Radeče 10, 8. Termo 8, 9. Slovan 6, 10. Izola 5, 11. Andor 4, 12. Krško 3.

12. kolo bo na sporedu 30. januarja, ko bo AFP Dobova igrala v gosteh z Izolo, Trebnje s Slovanom in Krško prav tako v gosteh z Radečami.

1. B SRL, 10. kolo - SEVNICA: VELIKA NEDELJA 21:25 (8:13); GROŠUPLE: RIBNICA 22:25 (9:12); **LESTVICA:** 1. Velika Nedelja 18, 2. Ribnica 18... 6. Sevnica 13 itd.

ODBOJKA

Finalni turnir pokala Slovenije, polfinale - KEMIPLAS KOPER: TPV NOVO MESTO 3:2 (13, 15, -9, -7, 8); TPV NOVO MESTO: J. Vernig, Vasiljevič, Štumperova, Koncilija, Muhlič, Coralič, K. Vernig, Rajak, Kotnik.

PRVENSTVO TREBNJEGA

TREBNJE - Na 16. odprtem prvenstvu Trebnjega v kegljanju je v predtekmovanju v Novem mestu nastopilo sedemdeset tekmovalk. Vodi Majda Drašler iz Ljubljane s 428 podrtimi keglji, druga je Milena Kunčič iz Slovenske Bistrice (419), tretja pa Sonja Vidmar iz Črnomlja (413). (N. G.)

REVIJA KEGLJAČEV

NOVO MESTO - V soboto in nedeljo bo na novomeškem kegljišču prva novoletna Revija kegljačev, na kateri bo predvidoma nastopilo 68 tekmovalcev. Tekmovanje bo šlo tudi za točkovanje za najboljšega kegljača v regiji, kjer sta trenutno na vrhu lestvice Milena Veber s 66 in Igor Starešinič s 57 točkami. (N. G.)

Plavalci ob koncu leta na vso moč

Krčanka Urška Slapšak je s štafeto na evropskem prvenstvu v 25-metrskih bazenih osvojila četrto mesto - Na šprinterskem državnem prvenstvu Krčani uspešni v mlajših kategorijah

KRŠKO - Na šprinterskem državnem prvenstvu v plavanju je v Kranju nastopilo kar 22 plavalcev Krškega Celulozarja, med katerimi sta bila najuspešnejša kadeta Rok Kerin in Jaka Marušič, zadovoljivo pa so svojo nalogo opravili tudi mlajši plavalci.

Rok Kerin je na 100 m mešano s časom 1:04,51 osvojil bronasto medaljo, na 50 m hrbtno pa je bil s časom 30,51 sedmi. Jaka Marušič je na 50 m prsno s časom 32,42 osvojil drugi bron za krško ekipo.

Tudi Nika Jevnik je tokrat nastopila med kadetinjami in se dobro kosala s starejšimi tekmicami ter osvojila peto mesto na 50 m prsno (37,21), sedmo na 50 m delfin (32,53) in osmo mesto na 50 m hrbtno (34,20). Dolores Žičkar je bila med starejšimi deklicami četrta na

50 m prsno (39,24), v popoldansko finale pa se je s petim mestom na 50 m delfin in 50 m prsno uvrstila tudi Mitja Fuirst, a potem ni nastopil.

Izkazali so se tudi najmlajši. Sara Hojski je bila med mlajšimi deklicami druga na 50 m delfin in tretja na 100 m mešano, Nina Andrijašević je bila tretja na 50 m prsno Vedrana Sember pa je bila četrta na 50 m delfin. S šprinterskim državnim prvenstvom so krški plavalci zaključili letošnja tekmovanja, v januarju pa jih čakata nastopa na mednarodnih mitingih na Ravnah in v Nemčiji.

• Poleg mladih plavalcev, ki uspešno nastopajo za domači klub, se Krčani lahko veselijo tudi uspehov Krčanke Urške Slapšak, ki zdaj nastopa kot članica Radovljice, na nedavnem evropskem prvenstvu v 25-metrskih bazenih pa je s slovensko štafeto osvojila izvrstno četrto mesto, kar je največji ekipni uspeh slovenskega ženskega plavanja v samostojni državi. Urška je uspešno nastopila tudi na šprinterskem državnem prvenstvu, kjer je na 50 m prsno s časom 26,06 osvojila drugo mesto (zmagala je Sparavčeva), medtem ko je s klubsko štafeto Radovljice na 4 X 50 m prsno skupaj z Batinikovo in s sestrama Kežar z novim državnim rekordom 1:46,79 osvojila zlato.

Trebanjci so se še enkrat opekli

Trebanjci so s porazom v Radečah pripravili še eno neprijetno presenečenje - Dobovski stroj mlet na Kodeljevem - S Krškim je očitno konec - Letos še eno kolo

Trebanjski rokometarji, ki so kljub številnim spodrsljajem še vedno na drugem mestu prvenstvene lestvice, so si v Radečah še enkrat več v tej sezoni privoščili podcenjevanje realno precej slabšega nasprotnika, kar so domačini izkoristili in se na koncu srečanja veselili pomembne zmage, ki jih je oddaljila od dna prvenstvene lestvice. Krčani so že pred časom pravilno ocenili, da bo zadnja tekma prvega dela prvenstva s škočjeloškim Termom odločilna, a jim pravilna ocena ni pomagala do točk, ki bi jim dajale več upanja na obstanek. Edini prvoličar z našega konca, ki tokrat ni imel težav, je Dobova, ki je v Ljubljani z dobro igro v drugem polčasu z lahkoto ugnala moštvo Slovana.

Srečanje med Radečami in Trebnjem je bilo ves čas izenačeno. Trebanjci so preveč podcenjevali nasprotnika, ki se je razigral in izkoristil ponujeno priložnost. Ko so Radečani deset minut pred koncem tekme po daljšem času prišli do vodstva (20:19), Trebanjci niso več našli načina, s katerim bi se rešili zmagi.

AFP Dobova je očitno vse boljše uigrana in tudi mlado Slovanovo moštvo, ki ima v svojih vrstah dva izmed najbolj nadarjenih slovenskih rokometarjev, se jim je enakovredno

upiralo le v prvem polčasu, v drugem delu igre pa je Ljubljancem zmanjkalo moči. Dobovčani so z delnim izidom 6:2 povedli s 14:10 in vse je bilo odločeno, pred še hujšim porazom pa je Ljubljancem rešil njihov vratar David Imperl, eden izmed mnogih Krčanov, ki so v preteklih letih zapustili domače, zdaj že povsem ubožnato moštvo.

Krčani so se s svojim slabo pripravljenim moštvom, ki ga je zdaj skoraj povsem zapustila tudi uprava, ki je še nedavno obljubljala, da

bo v kratkem zagotovila dovolj denarja celo za okrepitev in s tem za obsatane, že na začetku srečanja s Termom vdali v usodo in z devetim porazom v sezoni so zdrsnili na zadnje mesto, ki se ga bodo težko rešili. Rokometni prvoličarji bodo še letos, 30. decembra, igrali 12. kolo (prvo kolo drugega dela). Medtem ko vse boljši Dobovčani ne bi smeli imeti težav v Izoli, otrezneni Trebanjci pa ne v Ljubljani proti Slovanu, ki jih je letos enkrat že opekel, Krčani tudi pred tekmo v Radečah nimajo veliko upanja.

Šport iz Kočevja in Ribnice

• **RIBNICA** - Po dogovoru vodstev je bila tekma med Rinico in Grosupljem zaradi Dneva rokometna odigrana v Ribnici. Do 14. minute je bil izid izenačen, v 22. minuti so si Ribničani priigrali štiri zadetke prednosti in hitro je bilo jasno, da bodo vključili načrtovani točki.

• **KOČEVJE** - S tekami desetega kroga se je končala jesenska sezona v drugi rokometni ligi. Prvo mesto v zahodni skupini so osvojili rokometarji Grče iz Kočevja, drugo pa s točko manj Nova Gorica. V zadnjem krogu so bili Kočevci prosti, dolenjski derbi med Svišem iz Ivančne Gorice in Črnomljem pa s 26:23 dobil Sviš, ki je pristal na tretjem mestu.

• **KOČEVJE** - V 11. krogu v 2. ligi so košarkarji Snežnika pripravili presenečenje in s 77:57 premagali Ceknico. Na začetku ni kazalo na zmago Kočevcev, saj so gostitelji vodili z enajstimi

točkami razlike, toda Kočevci so jih v štirih minutah z delnim izidom 15:0 ujeli, kar je močno vplivalo na njihovo boljše igro v nadaljevanju. Najboljši strelac in igralec tekme je bil Predrag Antunović s 33 točkami.

• **KOČEVJE** - Tudi odbojkarji v drugi ligi so končali tekmovanje v jesenski sezoni. Igralci Kovinarja iz Kočevja so prijetno presenetili, njihova zmaga v Črnučah s 3:1 je bila obilja na vse rane, ki jim jih je prizadela slaba igra na začetku prvenstva.

• **KOČEVJE** - Na zaključni prireditvi ob koncu letošnje izjemno uspešne šahovske sezone so v Kočevju najboljšim posameznikom podelili priznanja za dosegene izide in odigrali novoletni turnir, na katerem je nastopilo 37 šahistov. S točko prednosti je zmagal Tone Malnar, pred Stanetom Podkoritnikom in Igorjem Mestekom.

M. GLAVONJČ

Gramiz je na poti v Evropo

O kočevskih rokometarjih je spregovoril njihov trener Zdenko Mikulin - Med štirimi tudi na koncu sezone?

KOČEVJE - Pred leti, ko so tudi ženski rokometni klubi tekmovali v nakupovanju tujk, je zdajšnji trener rokometarjev kočevskega Gramiza Zdenko Mikulin, nekdanji pomočnik selektorke državne reprezentance Marte Bon, dal jasno vedeti, da se bodo morali klubi kmalu odreči tej navadi in se opreti na domače igralke. Kočevje pa naj bi bilo kraj, kjer bi se ta napoved kmalu potrdila tudi v praksi.

“Vedeli smo, da je naša prihodnost le v strokovnem delu z mladimi domačimi igralkami, saj je klub preveč preveč, da bi lahko plačeval tujke. Jedro ekipe tvorijo rokometarice, ki so že dalj časa skupaj, a mislili smo tudi na njihove naslednice. V vadbo smo vključili tudi nadarjena dekleta iz

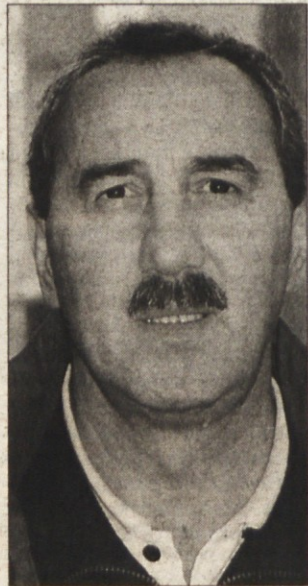
Ribnice, med katerimi je zdaj v ospredju Kristina Mihič, ta čas zanesljivo najboljša mladinka pri nas.”

“Lani smo zahvaljujoč Zorana Jankoviča, predsednika Rokometne zveze Slovenije in prvega moža kluba Krim, v naš klub pripeljali Cerarjevo, Klunovo in Brezovarjevo. Vse tri so skupaj z Mihičevo na seznamu mladinske reprezentance, ki se bo aprila na kvalifikacijskem turnirju na Islandiji potegovala za odhod na svetovno prvenstvo na Kitajskem.” je povedal trener Gramiza Zdenko Mikulin.

Ob koncu jesenske sezone so Kočevke z devetimi točkami na petem mestu z enakim številom točk kot jih imajo četrtouvrščene Pirančanke. Čeprav so pred začetkom prvenstva zaradi denarnih težav načrtovali skromnejšo uvrstitev, so jih dobre igre ponesle višje. “Zal nam je nepričakovana poraza proti Jelovici, a po prikazani igri si nismo zaslužili kaj drugega, kot da igrišče zapustimo s sklonjenimi glavami. Samo malo več zbranosti nam je manjkalo, da bi presenetili zelo dobro ekipo Juteksa iz Žalca, saj nas je le nekaj sekund ločilo od točke, ob boljši igri v končnici pa bi lahko osvojili tudi obe. Na zadnji tekmi proti Piranu smo morali pokazati več kot ta hip zmornosti; a nam je sreča spet obrnila hrbet. V 58. minuti smo imeli tri zadetke prednosti, a smo ob iztržili le točko.”

Trener Mikulin je prepričan, da se bo Gramiz v nadaljevanju prvenstva potegoval za četrto mesto in se po petih letih ponovno predstavil tudi na mednarodnem prizorišču.

M. GLAVONJČ

Zdenko Mikulin

DAN ROKOMETA V RIBNICI

RIBNICA - Izjemno uspešno rokometno jesen so v Ribnici sklenili z organizacijo Dneva rokometu, na katerem so priložnost za predstavitev javnosti dobile vse selekcije podprvaka jenske sezone v 1. B rokometni ligi. Pobudo je dal trener Ribnice Janez Ilc. Celodnevno tekmovanje oziroma turnir so popestrile gostujoče ekipe. Moškim ekipam so se pridružile tudi rokometnice Gramiza in Velenja, ki so se po zanimivi tekmi razšle brez zmagovalca. Pomerili sta se tudi veteranski ekipi Ribnice in Morisa. Izidi: Ribnica : Sodražica (mlajši dečki A) 25:13 (14:5), Grča Kočevje : Ribnica (mlajši dečki B) 16:16 (7:7), Ribnica : Prule 67 (starejši dečki) 25:12 (9:8), Ribnica : Prule 67 (starejši dečki B) 27:19 (9:7), Ribnica : Prule 67 (kade-ti) 26:19 (14:8), Ribnica : Grosuplje (kadeti B) 23:26 (11:15), Gramiz : Vegrad 21:21 (15:10), Ribnica (st. veterani) : Moris 10:8 (4:4), Ribnica (ml. veterani) : Grča 18:18 (9:10). (M. G.)

Sandi Papež bi rad spet dirkal!

Znameniti dolenjski kolesar bo v moštvu Krke Telekom vrtel pedala skupaj z Rusom Bombinijem - Celo moštvo Riso Scotti v novomeških dresih za 180 milijonov tolarjev

NOVO MESTO - Poklicno kolesarsko moštvo Krka Telekom bo v novi sezoni nastopalo z bistveno drugačno postavbo kot v doslej najuspešnejšem letu slovenskega kolesarstva, ki sta ga s 17. mestom v kronometru in 28. mestom na cestni dirki na svetovnem prvenstvu v konkurenci najboljših poklicnih kolesarjev na svetu kronala Branko Filip in Gorazd Štangelj, novomeško moštvo pa se je prav ob koncu sezone prebilo med 40 najboljših poklicnih moštev na svetu.

Najboljša moza minule sezone Štangelj in Filip sta se ta čas že pridružila svojima novima moštvoma v Italiji oziroma Nemčiji. Njun odhod je bil za novomeški klub hud udarec, saj sta s sabo odnesla tudi vse UCI-točke, ki sta jih dosegla tudi s pomočjo ostalih članov moštva Krka Telekom. Novomeško moštvo je po več letih vrtenja pedal v dresu Krke Telekom zapustil tudi odlični Bolgar Pavel Šumanov, ki je

zaključil kariero in se bo v prihodnosti lahko bolj posvetil družini. Direktor moštva Mirko Fifolt se je odpovedal uslugam Ljubljana Saša Svibna, ki se je vrnil v svoj matični klub, in večine Italijanov razen Pasquala Santora, s katerim je novomeški klub podaljšal pogodbo.

Jedro moštva bodo še naprej tvorili domači kolesarji. Po odhodu Štanglja in Filipa bo v prihodnje

moral vodilno vlogo prevzeti Uroš Murn, na svojo priložnost v ciljnih sprintih bodo prežali trije novomeški sprinterji Boštjan Mervar, Milan Eržen in Bogdan Fink, ki je izgubil sezono zaradi lanskega zloma stegenice, a zdaj že trenira s polno paro. Moštvu naj bi se spet pridružil Sandi Papež, ki je po lanskim dopinški aferi v zvezi z jemanjem testosterona in proslavi 20-letnice ukvarjanja s kolesarstvom kot trener zelo uspešno vodil moštvo mlajših mladincev, ki so v minuli sezoni kraljevali v svoji kategoriji in so le zelo redke zmage prepustili kolesarjem drugih klubov.

V klubu bosta še naprej ostala Ljubljana Robert Pintarič in odlični hrvaški Specialist za gorske dirke Vladimir Miholjevič, moštvo pa bo okrepil 28-letni Rus Vladislav Bobrik, ki že 12 let uspešno kolesari za različna italijanska moštva, ima izkušnje z Gira in Toura, med drugim pa je zmagal tudi na dirki svetovnega pokala Po Lombardiji. Za enoletno vrtenje pedal v novomeškem dresu bo dobil 30 milijonov tolarjev, kar je za tretjino manj, kot je sprva zahteval. Bobrik je do sedaj nastopal za italijansko poklicno moštvo Riso Scotti, s katerim poteka pogovori, da bi se priključilo novomeškemu moštvu, a se športna direktorja obeh moštev, Mirko Fifolt in Emmanuele Bombini, ne moreta uskladiti GLEDE denarja sponzorjev, ki naj bi ga skupaj z moštvom v Novo mesto prinesel Riso Scotti. Krka Telekom za pridružitve zahteva 180 milijonov tolarjev, Italijani pa so pripravljeni prispevati okoli 140 milijonov.

Na smučanje v Sodražico

Sredi januarja bodo podaljšali vlečnico na 450 metrov

SODRAŽICA - Zaradi snega, ki je sredi decembra pobelil tudi ribniško dolino, je spet oživel tudi smučišče Izbi pri Sodražici. Prizadevni člani domačega smučarskega kluba so pred leti z udarniškim delom in ob velikem razumevanju lastnikov zemljišča uredili okolico in ob petih hektarjih smučišča namestili prvo, pred dvema letoma pa še drugo, 350 m dolgo vlečnico. Lani so napeljali elektriko in namestili luči za nočno smuko in ob vznoku zgradili večnamensko hišico.

"Malokdo ve, da je bilo že leta 1956 v bližini zdajšnjega smučišča državno prvenstvo v veleslalomu, ki so se ga udeležili tudi tekmovalci iz našega kraja; pred deseti leti, ko je bilo dovolj snega, pa smo tu pripravljali tudi odmevne tekme v skokih," je povedal Anton Matelič, predsednik SK Sodražica in vodja smučišča v Izbi. Za prihodnost imajo še nekaj načrtov. Z denarjem ministrstva za šolstvo in šport ter nove občine Sodražica bodo namestili šest ste-

brov za vlečnico, dolgo 450 metrov, zdajšnji vlečnici pa bodo namestili ob robu smučišča za otroke. Lani jim je ribniška občina kupila teptalec snega, člani smučarskega kluba pa so pred dvema letoma zbrali denar za snežni top.

M. G.

Tone Matelič

Murn in Štangelj že med olimpijci

Novomeška kolesarja na spisku 25 kandidatov za nastop v Sydneyju - Vsakemu po pet milijonov tolarjev - Nastop na olimpijskih igrah načrtujejo tudi nekateri drugi Dolenjci

Olimpijski komite Slovenije je prejšnji teden z ministrstvom za šolstvo in šport podpisal dogovor o sofinanciranju nastopa slovenskih športnikov na olimpijskih igrah v Sydneyju. Pogodbe je podpisalo tudi 25 kandidatov in predstavnikov njihovih panožnih zvez, med katerimi sta iz našega konca Slovenije le novomeška kolesarja Gorazd Štangelj in Uroš Murn. Vsak športnik, ki je na seznamu evidentnih kandidatov, bo dobil okrog 5 milijonov tolarjev.

S tem se je država skupaj z olimpijskim komitejem in sponzorji dejavno vključila v akcijo za zagotavljanje sredstev za nemoten nastop slovenskih športnikov na olimpijskih igrah leta 2000.

Poleg kolesarjev Gorazda Štanglja in Uroša Murna, ki naj bi nastopila na cestni dirki skupaj z Andrejem Hauptmanom in Martinom Hvastijo, ter člana Krke Telekom, Ljubljana Matjaža Leskovarja, ki naj bi nastopil na dirkališču, so pogodbe podpisali še atleti Britta Bilač, Brigita Bukovec in Gregor Cankar, veslači na divjih vodah Andraž Vehovar, Fedja Marušič in Simon Hočevar, jadralci Mitja Margon, Tomaž Čopi, Vasilij Zbogor, strelec Raymond Debevec, telovadca Mitja Petkovšek in Aljaž Pegan, judoistka Raša Sraka, plavalca Metka Sparavec in Peter Mankoč ter veslači Iztok Čop, Luka Špič, Sadik Mujkič, Erik Tul in Jani Klemenčič.

KRUNO DRUGI, LESKOVEC ČETRTO

Na petem turnirju državne strelške lige za mlajše mladince v streljanju z zračno puško je vrsta breziškega Kruna (Edi in Iztok Zakovšek, Matjaž Sotler) zasedla drugo, mladi strelci iz Leskovca pri Krškem pa četrto mesto. Izidi: 1. Pomurka 1117, 2. Kruno Brežice 1070, 3. Postojna 1068, 4. Leskovec 1056; posamično - 6. Sotler (Kruno) 362, 7. Šumej (Leskovec) 361, 10. Pacek (Leskovec) 361, 11. Zakovšek (Kruno) 359 itd. (E. S.)

KUČAR IN PINOT

METLIKA - Pred premorom zaradi novoletnih praznikov sta na vrhu lestvice metliške zimeske lige v malem nogometu moštvi Okrepčevalnica Kučar in Pinot, ki sta zbrali po 18 točk, sledita pa jima Big Boss in Kolpa s po 16 točkami. Izidi: 7. kola - Radovica Suhor 1:1, Kolpa : Švip Slamna vas 4:0, Big Boss : Rosalnica 7:0, Pinot Gradac 8:0, Lokvica : Hami 3:0, Grabrovec : Krokari 1:1.

SESTRI SILVESTER - Mirnski badmintonistki Špela (desno) in Urška Silvester pod budnim očesom trenerja Mileta Čuka hitro napredujeta in v kategoriji do 14. leta spadata v sam evropski vrh, v slovenskem merilu pa se povsem enakovredno kosata s tekmicami tudi v članski konkurenci, po zadnjem A-turnirju pa sta se obe uvrstili med prvo deseterico na slovenski jakostni lestvici. (Foto: I. V.)

Murn in Hajnšek v polfinalu

Na A-turnirju sta se po porazu z najboljšima med sabo pomerila za tretje mesto - Članski prodor sester Silvester

MIRNA - Badmintonisti mirnskega Toma so konec minulega tedna uspešno zaključili letošnjo tekmovalno sezono. Na zadnjem letošnjem A turnirju v dvorani Krim v Ljubljani sta se dva Tomova igralca uvrstila v polfinale, kjer sta naletela na najboljša slovenska badmintonista. Aleš Murn, mladinski državni prvak, se je izvrstno postavil po robu drugemu najboljšemu badmintonistu v Sloveniji Simonu Havlinu, dobil prvi niz, potem pa le priznal, da je

nasprotnik za sedaj še boljši od njega. Kristijan Hajnšek se je pomeril z daleč najboljšim slovenskim badmintonistom zadnjih let Andrejem Poharjem, ki je Mirnčana v prvem nizu ugnal s 15:11, v drugem pa je imel Hajnšek celo odločilno žogo, a je ni izkoristil in je niz izgubil po podaljšani igri s 16:17.

Tako sta se Murn in Hajnšek v zaključku turnirja med sabo pomerila za tretje mesto, ki je na koncu pripadlo Hajnšku. Dobra igra mirnskih badmintonistov potrjuje uspešno delo trenerja Mileta Čuka, ki pa se je v Ljubljani na A turnirju še bolj razveselil uvrstitve sester Silvester, ki sta ob odsotnosti Urške Plahutnik kljub rosi mladosti morali sami prevzeti vaje v svoje roke, kar jima je povsem uspelo.

Dvanajstletna Urška je s šestim mestom med 24 članicami zasedla izjemno šesto mesto, kar je za sedaj njena najboljša uvrstitev v članski konkurenci, na slovenski jakostni lestvici pa se je s tem povzpela na osmo mesto in se obdržala med stalnimi članicami skupine A. To je prvič uspelo tudi njeni mlajši sestri enajstletni Špeli, ki je z devetim mestom prav tako dosegla svojo do sedaj najboljšo člansko uvrstitev, na slovenski jakostni lestvici pa je z 21. napredovala na deseto mesto.

Med dekleti sta poleg sester Silvester nastopili tudi Maja Klemenčič in Katja Kolenc, ki sta se uvrstili na 14. in 15. mesto ter s tem zaokrožili klubski uspeh Mirnčanov. Istočasno je v Zagorju potekal turnir pionirjev do 11. leta, kjer so Mirnčani zaradi omejenih organizacijskih možnosti nastopili z okrnjeno ekipo, a so bili vseeno uspešni: Katja Strmole je zmagala med dekleti, Tadej Jezernik pa je bil med fanti šesti.

I. V.

NOBEN ŠPORT NI VEČ ČIST - Denar, ki je v zadnjih letih popolnoma zavladal v vrhunskem športu tudi v tistih panogah, kjer so še pred kratkim nastopali zastonj, športnike sili, da se na poti do uspeha poslužujejo vseh sredstev. Farmakološki pripomočki, med katerimi je precej prepovedanih in so uvrščeni na doping-liste, so prodri tudi v kolektivne športne panoge, v ženski šport, z njimi pa nekateri častihlepni trenerji pomagajo celo tekmovalcem v mladinskih in pionirskih kategorijah. (Foto: I. V.)

Do zmage brez pomoči dopinga?

Tega si želijo tudi športniki - Pogostejše kontrole in ostrejšje kazni

Če so pred leti z izjemo tekmovalcev iz nekaterih držav vzhodnega bloka tudi na največjih tekmovanjih še lahko zmagovali športniki brez pomoči različnih farmacevtskih pripomočkov, danes izjem skorajda ni. Farmaceutska industrija je na področju vzpodbujevalcev telesnih sposobnosti tako napredovala, da si sodobni vrhunski športnik tako rekoč ne more zamisliti enakovrednega boja s tekmeči brez tako imenovanih prehrabnih dodatkov, med katerimi pa mnogi na organizmu športnika puščajo trajne posledice in je njihova uporaba prepovedana. Mnogih to ne gane in si z dopingom vseeno pomagajo do boljših izidov, s tem pa postavljajo na kocko svoje zdravje in celo življenje. Opozorila ponavadi ne zaležejo, saj je želja po zmagi in slavi očitno za mnoge premočna, zato grešnike

lahko streznijo le strog nadzor in ostre kazni.

Prav o tem je pred kratkim razpravljala Mednarodni olimpijski komite MOK na zadnjem sestanku s predstavniki mednarodnih športnih zvez v Lausanni. Predstavnik zvez je MOK seznanil s številnimi novostmi v boju s prepovedanimi poživili. Eden najpomembnejših sklepov sestanka so bistveno ostrejšje kazni proti uporabi nedovoljenih farmakoloških sredstev. Ostrejšje so tako denarne kazni kot tudi prepovedi nastopov za določeno časovno obdobje. Novi dopinški pravilnik vsebuje vse dosedanje definicije prepovedanih poživil in metod njihove uporabe.

Prepovedana so vsa sredstva in metode, ki škodujejo zdravju športnikov in obenem izboljšujejo njihove sposobnosti. Kazen pri uporabi poživil bo najmanj dvoletna prepoved udeležbe na tekmovanjih, ob ponovni zlorabi pa bodo lahko športnikom doživljenjsko prepovedali nastope na tekmovanjih. V vsakem primeru bodo lahko kršilec pravil odmerili tudi denarne kazni. Tako imenovani doping kontrol ne bodo izvajali le na velikih tekmovanjih, kot je bila navada do sedaj, ampak bodo športnike nadzorovali tudi v času treningov. Znano je, da mnogi športniki posegajo po dopingi predvsem v času priprav, ko ni tekmovanj, do katerih pa svoje telo že očistijo sledov prepovedanih snovi. Prava panika je po dopinškem škandalu na letošnjem Tuoru zajela poklicne kolesarje v Franciji in Italiji, pa tudi mnoge druge športnike v športnih panogah in deželah, kjer je bil nadzor do sedaj zelo ohlapen, kazni pa le simbolične.

Bo mednarodnemu olimpijskemu komiteju uspelo vsaj delno očistiti šport in bodo lahko spet zmagovali športniki, za katerimi ne stojijo močne medicinske ekipe in ki do vrhunškega dosežka poskušajo priti le s trdim delom? Sami športniki vsi po vrsti zatrjujejo, da si tega želijo, a bi se morali tega držati vsi, ne le izjeme. A kaj, ko je farmacevtska industrija vedno korak pred protidopinjskimi komisijami.

I. VIDMAR

KOŠARKARSKA DOKTORJA - V Barceloni, kjer so košarkarji novomeške Krke prejšnjo sredo odigrali povratno tekmo šestnajstine pokala Radivoja Korača, sta se sračala stara znanca - zdravnik Krkinega moštva dr. Tomislav Goranič in jugoslovanski reprezentanti Aleksandar Đorđević, ki mu po košarkarskem znanju lahko mirno priznamo doktorat. Popularni Saša, prvi mož reprezentance svetovnih prvakov, ki zaradi poškodbe tudi tokrat ni stopil na parket, se je z novomeškim zdravnikom zapletel v sproščeni pogovor, njegovi klubski tovariši pa so tudi brez njega z lahkoto za kar 30 točk ugnali novomeške košarkarje. (Foto: Peter Klinc)

Sporočilo bralcem

V zakonu o javnih glasilih, ki velja od 23. aprila 1994, so v členih od 9 do 23 natančno določena pravila za (ne)objavo odgovora in popravka že objavljenih informacij, s katero sta prizadeta posameznikova pravica ali interes. Tovrstne prispevke objavljamo pod skupnim naslovom "Odgovori, popravki in mnenja", vsi pa so opremljeni z naslovom prispevka, na katerega se nanašajo. Ker po zakonu odgovor in popravek ne sme biti spremenjen ali dopolnjen, ne objavljamo prispevkov, ki so napisani žaljivo ali z namenom zaničevanja, ali če so nesorazmerno daljši od informacije, na katero se nanašajo (13. člen).

Prednovoletno darilo

Dol. list št. 50, 17. decembra

Pohvale je vredno delo in prizadevanje Vitre, centra za uravnotežen razvoj v Cerknici, ki v projektu dežele suhe robe na različne načine v okviru Nacionalnega programa varstva okolja (NPVO) in drugih dejavnosti spodbuja akcije na območju občin Notranjske in dela Dolenjske. Akcija brezplačnega podeljevanja termoizolacijskega materiala, ki je bila izvedena od 5. do 13. decembra letos v več občinah, je vzbudila precej zanimanja med ljudmi. Nadse zadovoljni so bili tisti, ki so prejeli podarjeni termoizolacijski material. Nezadovoljnih pa je bilo precej posameznikov, ki tega niso dobili, čeravno so sodelovali v okviru akcije preko lokalne radijske postaje Univoxa Kočevje. Slednji pričakujejo, da se bo tudi zanje zadeva ugodno rešila.

VIKTOR DRAGOŠ
Kočevje

Dvorski muzej - iluzija ali stvarnost

Dol. list 46, 19. novembra

Slavko Mirtič je v pismih bralcev Dolenjskega lista vzel pod drobnogled moj članek z enakim naslovom z dne 9.11.1998 in skušal razložiti svoj pogled na zadevo. Naj mu, čeprav malo pozno, na njegove pripombe odgovorim.

Mirtič ugotavlja, da ko iščem vzroke za neuspeh pri postavitvi muzejske zbirke, pozabljam, da sem bil tudi sam aktiven član odbora za postavitev muzeja. Menim, da sem aktiven član tega odbora še sedaj, saj se v nasprotnem primeru ne bi oglasil v Dolenjskem listu s svojim člankom. Kar pa zadeva dosedanje delo v zvezi z oživiljenjem spomina na železarno, ki nikakor ni samo moje, pa naj presodijo ljudje sami. Z gotovostjo lahko zatrdim, da vedo danes domačini pa tudi drugi o dvorskem železolarstvu veliko več kot pred 20. leti, obnovljen je plač, postavljene so informativne table, izdelane zloženke, pridobljena je muzejska zbirka Marjana Marinca...

Sramotno je, da še vedno ni primernega prostora na Dvoru, kjer bi to zbirko lahko razstavili in jo pokazali turistom. Pri tem pa seveda ne morem mimo podjetja Novoles, ki je lastnik zemljišč in objektov v okolici plača. Vse priznanje podjetju za pomoč ob praznovanju 200-letnice železolarstva, ne morem pa se strinjati z Mirtičem, da smo morali že razstavljeno Marinčevo zbirko pospraviti zgolj zato, ker je Dolenjski muzej zahteval vitrine nazaj. Nevsezadnje vitrine niso tako velik strošek, da ga ne bi zmogla kulturno društvo ali KS Dvor. Šlo je predvsem za prostore v Novolesu, kar je g. Mirtič kot takratnemu predsedniku KD Dvor in uslužbencu Novolesovega obrata na Dvoru dobro znano. Le zakaj ni ničesar ukrenil, da bi razstava v splošno zadovoljstvo domačinov ostala kar tam, kjer je že bila? Že takrat se je namreč šušljalo, da namerava podjetje opustiti proizvodnjo na Dvoru in izprazniti prostore.

Tudi Mirtičeva trditev, da nam v odboru KD in KS na Dvoru ni uspelo zediniti se glede lokacije za muzej, je nenavadna. Mirtič piše namreč tako, kot da ne bi bil dober poznavalec razmer na Dvoru, ampak le dopisnik Dolejskega lista od nekega drugod. Vsakemu domačinu

je namreč jasno, da KD Dvor in KS Dvor ne premoreta toliko denarja, da bi od Novolesa odkupili kako stavbo, kaj šele da bi izbirali, katero bomo odkupili! Samo občina Novo mesto je imela možnost pridobiti si stavbo oz. cel kompleks med cesto Dvor-Kočevje in zgornjim delom ribogojnice, ker ji je podjetje Novoles dolgovalo toliko denarja, da bi lahko izvršili samo prepis zemljišča in objektov. Občina, ki je za Dvor prevzela od donatorjev tudi Marinčevo železarsko zbirko, je nameravala muzej urediti v lončariji, saj je upoštevala mnenja strokovnjakov Dolenjskega muzeja in Zavoda za varstvo narave in kulturne dediščine Novo mesto, ki so primer lokacije proučili že poprej. Lončarija, podolgovata, spomeniško zaščiten železarski stavba, bi bila namreč tako zelo primeren prostor, da bi tudi Dolenjski muzej lahko razstavil tam svoje predmete iz dvorske livarne ter prevzel skrbništvo nad zbirko. Po mojem globokem prepričanju, ki ga delim z marsikaterim domačinom, pa bi v drugi poovici stavbe lahko uredili tudi dostojno dvorano za kulturne prireditve. Ker v vsej Suhi krajini ni niti enega prostora, kjer bi lahko koncertiral npr. nekoliko večji pevski zbor ali orkester, bi bila takšna dvorana še kako dobrodošla.

Žal je novomeški občinski svet letos spomladi kljub opozorilom dvorskega odbora in suhokranjih svetnikov raje odpisal dolg Novolesu, kot pa prevzel stavbo in jo namenil za že objubljeno kulturno dejavnost. Prav zato sem takrat pozval domačine, naj se poenotimo in zahtevamo izvršitev zastavljenih ciljev. Dobro se zavedam, da je sedaj morda še čas, da v okolico tako markantnega tehniškega spomenika, kakršen je dvorski plač, naselimo dejavnost, ki bo ta prostor obogatila in ga naredila turistično privlačnega, ne pa kakšno skladišče z naloženimi paletami na dvorišču. Za okolju neškodljiv industrijski obrat pa je še vedno morda dovolj prostora v stavbi preko ceste.

Nič nimam proti nobenemu podjetju, prav tako ne proti podjetniškim interesom. Pričakujem pa od vodstev podjetij toliko treznosti, razgledanosti in upoštevanja stroke, da bodo znali pravilno presoditi, kaj v določen prostor sodi in kaj ne.

Slavku Mirtiču pa, ki po eni strani s prstom kaže name kot na odgovornega za nerazrešen položaj, po drugi strani pa brani tiste, ki so namerno tak položaj povzročili, svetujem, da izpraša tudi svojo vest. Ali je morda kdaj opozoril svojega sorodnika, ki si je v lončariji mimo vseh prizadevanj krajanov pa tudi občinskih in drugih strokovnih organov uredil skladišče, da bi morda skušal najeti kako drugo stavbo? Ali je kot vnet dopisovalec Dolenjskega

lista kdaj prispeval kak konstruktiven članek v prid ureditve dvorske muzejske zbirke?

Ni namreč pošteno leporečiti in se delati, da smo za stvar, v resnici pa počenjati čisto nekaj drugega!
FRANC MOŽE
Dvor

Bučenski otroci manj vredni?

Društvo prijateljev mladine "Mojca" Novo mesto si je v svoj program dela z mladimi in za mlade zadalo tudi obdaritev otrok sedanje novomeške občine v okviru največje humanitarne akcije Veseli december.

Naš prispevek k obdaritvi otrok v občini Škocjan je le ta, da smo jim zagotovili paket po trikrat nižji ceni, kot je v trgovini. Ne čutimo se odgovorne in nam je zelo žal, da otroci iz občine Škocjan niso v novoletnem paketu dobili videokasete. Takšno darilo je pri našem društvu naročil župan Janez Povšič, občina Škocjan je za darilo prispevala le okoli 2.000 tolarjev. Ostalih naših uslug (programa, dedka Mraza) ti otroci niso bili deležni, ker je darila v Škocjanu razdelil Miklavž. Škocjanski župan se je nedvomno dobro znašel in prišel do poceni paketov, ki so bili brez videokasete še cenejši. Še bolj se je znašel šentjernejški župan Franc Hudoklin, ki je v svoji občini za skoraj polovico daril nabral pokrovitelje in vzel celoten paket za 2.600 tolarjev ter seveda tudi naš program. Preostanek računa je krila občina Šentjernej.

Na podoben način, kot smo letos sodelovali z občinama Šentjernej in Škocjan, bomo v bodoče tudi z novonastalimi občinama Dolenjske Toplice, Žužemberk in Mirna Peč, če bodo seveda naše sodelovanje potrebovale.

Vodja Veselega decembra:
JANEZ PAVLIN

Minilo je 10 bolečih let

Eno desetletje je minilo, odkar so se zoper zakonca Plut iz Krškega začele vrstiti neresnice

Obletnice izražajo v življenju vesele in žalostne dogodke. Vsakdo jih proslavlja na nek način. V mislih človek prehodi preteklost in se spomni vseh dobrih ljudi, žalost pa izraža na drugačen način. Jaz pišem o žalostni obletnici. Minilo je 10 let, odkar so se začele zoper mene in mojo ženo vrstiti lažne prijave. O dogajanju v sodnih dvoranah ne bom govoril, o tem ste lahko pred časom brali v Dolenjskem listu pod naslovom: Konec desetletne gonje proti Plutovima.

Vse pa ne more ostati kar tako, saj tudi naše desetletje ni bilo mirno. Lažnivci so sicer res lepo živeli naprej, midva z ženo pa sva le dobila vsaj notranje zadoščenje.

Časopis živi od dogodkov. Novinar bi moral pisati le resnico. Toda doživel sem, da je bil novinarju denar več vreden kot človekova osebnost. Ta novinar je svoje neresnične članke objavljati ne le v Dolenjskem listu, ampak tudi v Kaj in 7D. O resnici in laži bi se moral najprej prepričati, moral pa bi vedeti tudi, kaj je pravno-močno. Kako to, da Bojan Budja ni objavil tudi razsodb, v kateri naju je višje sodišče v Ljubljani opralo sramotne krivde? Kriminalisti, odnesli ste kup dokumentov, dokazali pa nič! Bolje bi bilo, da bi si ogledali za 1,2 metra višje temelje in betonsko ploščo pri vrtcu, temelje barake, čebelnjaka

in garaže. Tam bi našli ves iskani gradbeni material.

Novaku, Zemljaku, Gerloviču in Klakočarju priporočam, naj si preberejo obrazložitve, poslano javnemu tožilcu Zuniču. Tak gorijski voz je res težko razvozlati. Stavki so med seboj v sovražnem nasprotju. Kuharica Kaplanova je pozabila, da obstaja vrtec še v nabavnem centru, zato je hrano knjižila kar na ime moje žene. Hišnika Drenika izdaja njegov z datumi skregan dnevnik. Veliko se imava zahvaliti tudi pomočnici ravnateljice Zalokarjevi in njenim neresničnim izjavam. Potrjene so z njenimi podpisani izjavami. Stroji še danes dobro opravljajo svoje delo v šoli. Kurevjeva je zelo "tenkočutno" vodila delavski svet. Predsednica sindikata Colaričeva in ravnatelj Ivan Mirt sta z dopisom in podpisom spodbujala neupravičeni postopek. Prav bi bilo, da bi Mirt neresnične izjave (velikost barake, garaže) podpisane in zigosane ohranil v svojem domačem arhivu. Podpisal bi le dopis resnic, ki sem mu jih poslal na dveh tipkanih straneh in bi bil postopek že takrat ustavljen.

Vsi ostali člani kolektiva so bili nepristranski. Verjeli so v resničnost, videli napredek šole, bili so ljudje srca in resnice. Njim sva hvaležna.

CIRIL PLUT
Krško

Smo res enaki pred zakonom?

Ob preiskavi zoper Vinka Levstika iz Gorice

Že skoraj 20-letna preiskava zoper Vinka Levstika iz italijanske Gorice v zvezi z ubojem partizana Alojza Marolta je pri koncu in zdaj mora okrogno državno tožilstvo v Ljubljani v prihodnjih tednih presoditi, ali bo zoper Levstika vložilo obtožnico ali pa zadevo zavrlo. Strinjam se, da se primer izvaja natančno po kazenskem zakoniku, ki govori o kaznivih dejanjih zoper človečnost in mednarodno pravo. Nikakor pa se ne morem strinjati, da poizvedbe oziroma pregoni veljajo le za nekatere osumljene hudodelce. Vložena obtožnica in razpisana razprava zoper osumljenca Vinka Levstika za uboj enega partizana med vojno dobesedno silita v obsodbo na tisoče pobitih domobrancev po že končani drugi svetovni vojni.

Izkop posmrtnih ostankov pokojnega Alojza Marolta so 14. 5. 1998 opravili delavci Javnega podjetja Žale v prisotnosti preiskovalnega sodnika, izvedenca Inštituta za sodno medicino, odvetnika obdolženega in ekipe UNZ Ljubljana. S tem je ovržena trditev nekaterih, da je preiskava pobitih domobrancev neizvedljiva, ker je ni mogoče strokovno opraviti. Po tem dogodku upravičeno pričakujem, da bo tožilstvo ukazalo izkopati tudi po vojni pobite domobrance, z ustreznim stroko raziskalo vzrok njihove smrti in zoper osumljence vložilo ustrezno obtožnico.

IVE A. STANIČ

Izšle so Trte

V decembrski številki tudi o naših ljudeh

V Slovenskem rodoslovnem društvu, ki ga vodi Peter Hawlina, ima Društvo Kerini & Stritarji posebno mesto, saj združuje kar 186 članov teh dveh široko razvejanih družin. Letos se je društvo lepo predstavilo tudi na genealoški razstavi "Nismo od včerajšnjega dne" na škofje-loškem gradu. Za Dolenjce je društvo še posebej zanimivo, saj že vrsto let raziskuje, ohranja in opisuje davne in najnovejše dogodke iz življenja Kerinov in Stritarjev ter nas hkrati seznaja z njihovimi dejanji v Podbočju in drugih krajih spodnjega toka Krke.

Tik pred novim letom je društvo izdalo že 12. številko svojega občanskega glasila Trte. Uvodnik Andreja Kerina, predsednika društva, opisuje letošnjo razgibano delavnost. Ko se spominja stoletnice olimpijca Štuklja, omenja tudi "šopek društvenih jubilarcev": to so letos 85-letni Janko Malnarič s svojimi sokolskimi dosežki ter članici Malči Malnarič-Jelovečan in Zofija Kerin. Zelo zanimiv je daljši zapis Andreja Stritarja, v katerem opisuje vsebinsko poslovnih knjig svojega pradedca Andreja Stritarja, ki jih je našel na podstrešju, in govore o dedovem poslovanju med leti 1885 do 1899. Bil je gospodar in gostilničar v Podbočju. Pisana je tudi zapuščina v Pismih Kerinov iz Sv. Križa iz let 1907-1947, ki jo opisuje Janez Banič, urednik Trt. Pisma so praveca kronika družinskih in vaških dogodkov.

Časopis objavlja sklepe upravnega odbora društva. Prihodnja številka bo opisala obrti in obrtnike pri Kerinih in Stritarjih v davni in v sedanjih časih.

Vse dam za oblast!

Povzeto po Delu z 9. do 11. t.m., je brežiški županski kandidat Vlado Deržič s posebnim pismom pozval okoli 5000 izgnancev, naj ga podprejo v drugem krogu volitev. Nič ni narobe, če se kandidat v predvolilni kampanji obrne na posamezne sloje ali skupine volivcev po podporo. Toda v tem primeru je to storil predsednik Društva izgnancev Slovenije in v pismu navajal pričakovanja o poplačilu vojne odškodnine. Ta pa je že dalj časa zelo priljubljena tema Ivce Znidaršič na mesečnih tiskovnih konferencah in sestankih krajevnih organizacij. Tako jima je uspelo prepričati mnoge izgnance o realnosti poplačila vojne odškodnine okoli 15.000 mark, čeprav je hkrati znano, da je njena usoda vedno bolj negotova, stališče ZR Nemčije v zvezi s tem pa nedvoumno. Zato je njegovo početje ne samo nekorektno in zavajajoče, temveč zloraba zupanja in izkoriščanje naivnosti izgnancev. Še dobro, da se mu

je tokrat račun izšel, sicer bi moral obnoviti telefaks z državnoborskih volitev, da odstopa kot predsednik, ker ga izgnanci niso podprli na volitvah.

Vsekakor je njegovo dejanje skrajno nemoralno in vredno obsojanja, predvsem zato, ker je izgnanstvo zgodovinski fenomen nacističnega raznarodovanja in germanizacije. Posebno pa zato, ker nekateri manipulirajo z izgnanstvom in izgnanci za osebno promocijo in politični imidž. Distanciranje društva od predsednikovega pisma zastavlja vprašanje, kdo dejansko vodi društvo. Prav gotovo se bodo v vodstvu karte premešale ter se uresničile namere in večletne želje. Vse bolj pa je očitno, da je sla po oblasti in politični promociji močnejša od moralnih načel, dokler ne bodo izgnanci došli, da so bili samo sredstvo za uresničevanje njihovih strem-ljenj.

SLAVKO KUNEJ
Krško

O Leonu Štuklju hkrati tudi v Berlinu

Več kot polurna oddaja

NOVO MESTO - Sociologinja Martina Kenda, belokranjska rojakinja, dela v Berlinu, kjer vodi dom za mladoletne matere. Z Marijo Udovč, članico mešanega pevskega zbora Revov, se je seznanila, ko so naši pevci gostovali pri Sloven-cih v Berlinu. Kendova spremlja razgibano življenje v doma-čih krajih in je tik pred veliko proslavo stoletnika Leona Štuklja po telefonu prosila Udovčev, če bi ji lahko poslala kako gradivo o tem svetovno znanem olimpijcu. Želela ga je predstaviti našim rojakom v Nemčiji, saj sodeluje pri eni izmed berlinskih radijskih postaj. Marija Udovč ji je po faksu poslala v Berlin daljši članek Igorja Vidmarja iz Dolenjskega lista, ko je pred osrednjo Štukljevo proslavo v Novem mestu obsežno predstavil jubilara.

Tako je v Berlinu nastala več kot polurna oddaja o našem zasluženem rojaku. Vesel bi je bil tudi Leon Štukelj, saj so njegovi olimpijski uspehi povezani tudi s predvojnimi Berlinom. Tam je v avgustu 1936 na olimpijskih igrah na krogih dobil srebrno medaljo. Z Berlinom se je tudi poslovil od olimpijskih tekmovalcev. Zanj je bil nastop v prestolnici Nemčije, v kateri se je takrat že izzivalno šopiril naduti nacizem, "veličasten trenutek, poln globokega zadoščenja in hvaležnosti do vseh", ki so mu omogočili zadnji nastop na olimpiadi.

T. GOŠNIK

KAJ PIŠEJO DRUGI

Žalitev čustev nevernih

Slovenska Cerkev razglašala slovensko družbo za krščansko, ker hoče iz družbe narediti verno družbo. Njene izjave o drugače vernih in nevernih za zdaj že z relativno mehкими prijemi ustvarjajo trdo mnenje, da so nekristjani, kolikor so sploh ljudje, nekaj zavrženega, manjvrednega in drugorazrednega. So ena sama žalitev čustev nevernih, da o muslimanih, judih in drugih vernih nekristjanah, ki so državljani te države, sploh ne govorim. Ustvarjajo mnenje, da nekristjanom ni mesta v slovenski družbi, da so v njej tuje. Slovenskost enačijo s krščanskostjo. Sejejo nestrpnost in sovražstvo. Postavljajo zidove, ki jih med nami ni bilo. Kadarkoli slišim maše sedanjega nadškofa, ki se dotikajo družbenih in političnih vprašanj, se ne morem otresti občutka, da poslušam črne maše. Vprašujem se, kaj je v njih svetega razen brez-prizivnosti lastnega stališča.

Vendar to zastrupljanje družbenega ozračja, to razkranjanje družbenih vezi slovenski Cerкви ni dovolj. Usidrati se hoče v državni sferi. Zahteva verouk v šolah in svojo prisotnost v šolskem prostoru. Ni treba, da v šolstvu vidimo ideološki aparat države, to je marksistična oznaka, ki jo bo emocionalni postkomunistični antikomunizem anatemiziral, preden si bo vzel minuto časa, da bi razmislil, kaj pomeni. Antiintelektualizem triumfira, ni boljšega habitata za antiintelektualce kot je demokracija. Toda šola je javna ustanova in kot taka je v sferi občega, ki je, s posredovanjem politike, sfera državne dejavnosti. Nedopustno je, da bi jo zlorabljali za vcepljanje enega svetovnega nazora, ene ideologije, ene veroizpovedi, za to, da bi služila eni družbeni ali politični skupini ali instituciji. Če se je to dogajalo pod komunizmom, s tem nista dana ne razlog ne opravičilo za ponavljanje iste prakse z drugim predznakom. (Delo, dr. Tomaž Mastnak)

30 LET GLASBENE ŠOLE V METLIKI - 15. decembra so učenci in učitelji podružnice Glasbene šole Črnomelj v Metliki pripravili v "stari" šoli praznični koncert in se ob tej priložnosti spomnili tudi 30-letnice delovanja. Oddelek je nastal septembra 1968 na pobudo starejšega in mlajšega Silvestra Mihelčiča. Prvo šolsko leto je obiskovalo šolo 21 učencev, poučevalo jih je pet učiteljev, poleg obeh Mihelčičev še pokojni ravnatelj novomeške glasbene šole Ernest Jazbec, Bogdana Benčič iz Črnomlja in Stanislav Fux iz Metlike. Iz prve generacije učencev sta Tatjana Mihelčič in Franci Žugelj diplomirala na Akademiji za glasbo v Ljubljani. Od jeseni 1977 je v Metliki je tudi novomeška glasbena šola, od 1. septembra 1991 pa enovita podružnica v okviru Glasbene šole Črnomelj s 7 učitelji in 60 učenci, ki so v oddelkih za klavir, harmoniko, pihala, trobila, kitaro, nauk o glasbi in pripravnici. Na sliki sta prof. David Kocijan z učenko Majo Kočevnar pred nastopom. (Foto: S. Mihelčič, ravnatelj Glasbene šole Črnomelj)

NOVOSTI TERMOTEHNIKE - Novomeška firma Termotekhnika je prejšnji petek svojim kupcem - trgovcem, inštalaterjem, firmam - predstavila novosti na področju ogrevanja, vodovodne in plinske inštalacije. Termotekhnika ima okoli 230 pogodbenih kupcev iz Dolenjske, Bele krajine, Posavja in iz drugih koncev Slovenije. Na pobudo lastnika in direktorja Termotekhnike Jožeta Papeža so kupci in dobavitelji Termotekhnike namesto za novoletna darila prispevali 1,2 milijona tolarjev za nakup ultrazvočnega aparata za interni oddelek novomeške bolnišnice. Akcija bo trajala še do konca leta. Na fotografiji: s predstavitve inštalacijskih novosti v Termotekhniki. (Foto: A. B.)

PRIZNANJA IN NAGRADE ZA OTROŠKA GLASBILA - Učenci podaljšane bivanja OŠ Šmihel so pod vodstvom učiteljice Helene Murgelj izdali svoje glasilo Čebelice. Z njim so sodelovali na Cicibanovem natečaju za najlepša otroška glasbila. Naše glasilo je bilo sestavljeno iz panojev, ki so bili poslikani, spodaj je bila napoved o našem ustvarjalnem delu. Za glasilo, polno lepih zgodb in pesmi, smo dobili priznanje. Povabljeni smo bili na podelitev priznanj in nagrad v Ljubljano, v Cankarjev dom. Peljali smo se z vlakom, nekateri prvič. V Kosovelovi dvorani sta lutki Cic in Fre zaigrali igrice Roke in veselo podelila nagrade. Prejeli smo Parkerjeva nalivna peresa in knjižno nagrado s priznanjem. Zatem smo si ogledali razstavo vseh glasil, kar 107 jih je letos prispelo na natečaj. (Helena Murgelj, OŠ Šmihel, Novo mesto)

90 LET FRICEVE MAME - Pred 90 leti je v mladi družini Stušek na Mostecu pri Tržišču na svet privekala prvorojenka Ivanka. Sledilo ji je še pet sester in trije bratje. Ivanka je ostala doma in se pred 66 leti poročila z Ivanom Fricem, ki je imel po njenem pripovedovanju v sebi celo nekaj grofovskih krvi po grofu Barbo iz Šentruperta. V njunem zakonu se je rodilo sedem sinov in ena hčerka. Ivanka danes z zadovoljstvom gleda na svoj rod, v posebno veselje pa ji je kar 30 vnukov in pravnukov. Po malem jo že zapušča vid in spomin, vendar z zadovoljstvom zapušča svojim naslednikom preko 200 strani dolg rokopis, v katerem je vestno zapisovala svojo življenjsko pot. Dolga desetletja je ostala na Mostecu, z njo pa sin Drago s mamo Danico, ki danes skrbita za mamo. (Niko)

NOTRANJSKI RADIO SPRAŠUJE IN NAGRAJUJE

LOGATEC - Notranjski radio ta teden zastavlja dvojne nagradnih vprašanj: Katerega leta so bile prvič uvedene številke za čevlje? (Nagrada: darilni paket Fastcoop v vrednosti 4 tisoč tolarjev.); Kaj je to škodla? (Nagrada: družinsko kosilo gostišča ob Jezeru.) Odgovore je treba do ponedeljka, 28. decembra, poslati na naslov: NTR Logatec, p.p. 99, Logatec, za oddajo "99 minut za obešanje, 81 minut za grde, umazane, zle". Nagrajenca z dne 6. decembra sta: Dušan Podobnik iz Žirov in Nataša Nuzdorfer iz Ljubljane Šiška.

ZDRAVNIKI V KRKI - Tovarna zdravil Krka zelo dobro sodeluje z novomeškim zdravstvom, ki mu tudi izdatno pomaga. Ob izteku leta je zdravnike iz novomeške bolnice in zdravstvenega doma sprejel generalni direktor Krke Miloš Kovačič. (Foto: A. B.)

100 srečnih!

V kuhinjah srečnih izžrebancev
se bo kuhalo, peklo in cvrlo z olji Zvezda!

1. Jože Volčanšek, Slomškova 11, 8250 Brežice
2. Barbara Šriber, Kobile 3a, 8273 Leskovec pri Krškem
3. Vanja Brkič, Čurle 5, 8330 Metlika
4. Ana Nagelj, Beli grič, 8230 Mokronog
5. Cvetka Gregorčič, Gubčeva ulica 10, 8233 Mirna
6. Mateja Henningman, Črešnjice 9a, 8263 Cerklje ob Krki
7. Marija Lukšič, Dolteška voda 42, 8000 Novo mesto
8. Anica Anžoh, Gradiška 15, 8351 Straža
9. Gabrijela Gašperič, Gor. Podboršt 22, 8216 Mirna peč
10. Anton Majcen, Vrh 25, 8232 Šentrupert
11. Jože Jevnihar, Gubčeva 28, 8230 Mokronog
12. Mateja Kmet, Podlipa 14, 8361 Dvor
13. Stanislava Zemljak, Dovško 36, 8281 Senovo
14. Rok Miklič, Cegelnica 15, 8000 Novo mesto
15. Rožle Ambrožič, Gor. Brezovica 16a, 8310 Šentjernej
16. Sonja Jurkas, Vrh pri Površju 7, 8274 Raka
17. Patricija Strojnik, Ragovska 9, 8000 Novo mesto
18. Jerica Škoberna, Timovec 56, 8292 Zabukovje
19. Tilka Radkovič, Šutna 7, 8312 Pobočje
20. Anica Križman, Tirdinova 12a, 8000 Novo mesto
21. Vesna Molan, Prežihova 17, 8250 Brežice
22. Lea Frice, Jelševnik, 8340 Črnomelj
23. Ksenija Zupančič, Gabrje 16, 8257 Dobova
24. Anica Skrbinek, Dol. Leskovec 18, 8280 Brestanica
25. Milena Imperl, Kompolje 27, 8294 Boštanj
26. Sikošek Jožica, Ravne 37, 8270 Krško
27. Milena Spiler, Aškerčeva 9, 8270 Krško
28. Barbara Krošl, Čolnarska pot 22, 8250 Brežice
29. Zala Dobovšek, Boštanj 49, 8294 Boštanj
30. Sabina Pompe, Pogorica 15, 8290 Sevnica
31. Vida Stopar, Drganja sela 31, 8351 Straža
32. Terezija Urban, Erjavčeva 6, 8270 Krško
33. Nada Ravnikar, Hrastje 4, 8216 Mirna peč
34. Tanja Gabrič, Pot na Armes 46a, 8281 Senovo
35. Jordan, Dol. Stara vas 48, 8310 Šentjernej
36. Helena Hohkraut, Hermanova 9, 8290 Sevnica
37. Urška Maznik, Novomeška cesta 14, 8310 Šentjernej
38. Mihela Pureber, Drganja sela 38, 8351 Straža
39. Albina Bratož, Šegova 1, 8000 Novo mesto
40. Ivanka Weiss, Radovlja 20, 8220 Šmarješke toplice
41. Zinka Povše, Cankarjeva 3a, 8270 Krško
42. Zinka Zupančič, Betetova 4, 8250 Brežice
43. Metka Kočar, Šmarska cesta 32, 8290 Sevnica
44. Mija Miklavž, Gregorčičeva 1, 8250 Brežice
45. Mirjana Milek, Ul. 1. maja 2, 8330 Metlika
46. Draženka Zobarič, Jesenice, 8261 Jesenice na Dol.
47. Marinka Butala, Moše Pijade 4, 8340 Črnomelj
48. Matjaž Juršak, Zapudje 27, 8343 Dragatuš
49. Majda Barle, Jurčičeva 11, 8210 Trebnje
50. Ana Hrušovar, Stolovnik 17, 8280 Brestanica

51. Marija Primc, Koroška vas 26, 8000 Novo mesto
52. Karmen Kerin, Brezje 25, 8273 Leskovec pri Krškem
53. Boris Črnič, Nova loka 11, 8340 Črnomelj
54. Marija Baznik, Seidlova 56, 8000 Novo mesto
55. Marjeta Petelin, Novomeška cesta 38, 8310 Šentjernej
56. Mihaela Ferkolj, Orešje 34, 8220 Šmarješke toplice
57. Brigita Turk, Šranga 42, 8216 Mirna peč
58. Majda Gorenc, Sela 17, 8310 Šentjernej
59. Niko Radojčič, Vrtina 1, 8340 Črnomelj
60. Vili Jakljevič, Adlešiči 17 a, 8341 Adlešiči
61. Jožica Gnidica, Lončarjev dol 40, 8290 Sevnica
62. Alenka Sotelšek, Libna 25 a, 8270 Krško
63. Marija Grahek, Kočevje 18, 8340 Črnomelj
64. Zdenka Šmejgl, Hribček 5, 8259 Bizeljsko
65. Mojca Kočevnar, Gomja Lokvica 6a, 8330 Metlika
66. Ema Janc, Drenovec 17, 8273 Leskovec pri Krškem
67. Klara Klopčič, Semeč 34c, 8333 Semeč
68. Mihaela Tršelič, Vihre 29, 8273 Leskovec pri Krškem
69. Andrej Colarič, Pod vinogradi 10, 8351 Straža
70. Jožica Hutar, Rožni dol 8a, 8333 Semeč
71. Anica Agnič, Obrežje 7a, 8261 Jesenice na Dolenjskem
72. Marija Dežman, Strela št. 2, 8220 Šmarješke toplice
73. Janez Jakše, Podgrad 24, 8000 Novo mesto
74. Barbara Tomše, Kraška vas 2, 8263 Cerklje ob Krki
75. Anica Mrgole, Zagrad 72, 8275 Škocjan Dolenjska
76. Tončka Bukovec, Cankarjeva 1, 8340 Črnomelj
77. Anica Borštnar, Krmelj 86, 8296 Krmelj
78. Verica Šikonja, Tribuče 4, 8340 Črnomelj
79. Marin Požgaj, Koritna 27, 8261 Jesenice na Dolenjskem
80. Aleksandra Libenšek, Cesta 4. julija 62a, 8270 Krško
81. Majda Bizjak, Cesta 4. julija 62, 8270 Krško
82. Olga Skinder, Gmajna 43, 8274 Raka
83. Anica Kastelic, Log 1, 8360 Žužemberk
84. Nada Simončič, Mrtovce 7, 8294 Boštanj
85. Janja Koželj, Jurčičeva 2, 8360 Žužemberk
86. Veronika Hlastan, Dol. Brezovo 20a, 8283 Blanca
87. Jožica Murn, Mihovica 15, 8310 Šentjernej
88. Brigita Cirmski, Krška vas 112a, 8262 Krška vas
89. Janika Kovačič, Titova 100, 8281 Senovo
90. Terezija Šober, Partizanska pot 1, 8340 Črnomelj
91. Andreja Nadj, Nad mlini 35, 8000 Novo mesto
92. Ana Špiler, Stari grad 36, 8270 Krško
93. Milena Pungerčar, Šegova 6, 8000 Novo mesto
94. Martina Macedoni, Šmarjeta 27, 8220 Šmarješke toplice
95. Mihaela Matič, Jerebova 16a, 8000 Novo mesto
96. Fanika Lapuh, Sobenja vas 12, 8262 Krška vas
97. Antonija Panjan, Dobliče 20, 8340 Črnomelj
98. Tomaž Žibert, Šutna 22, 8312 Pobočje
99. Sonja Tomše, Cerina 26, 8250 Brežice
100. Ljubo Tadič, Škocjan 24, 8275 Škocjan

zvezda

Tovarna olja GEA d.d., Trg svobode 30, 2310 Slovenska Bistrica

Olje za prav vsako družino

*S slašičarskimi in pekarskimi dobrotami
bomo z vami tudi za
božične in novoletne praznike.
Želimo vam sreče, veselja in zadovoljstva
tudi v prihajajočem
1999. letu!*

Elektro Ljubljana d.d.
PE Elektro Novo mesto

Vsem našim uporabnikom in poslovnim partnerjem želimo
vesele božične praznike
in
srečno ter uspehov polno leto 1999.

AVTOKLINIKA

Foersterjeva 11, Novo mesto
☎ 068/323-035

Vsem strankam in poslovnim prijateljem želimo srečne,
zadovoljne in uspešne božične in novoletne praznike
ter vse dobro v novem letu!

*Vsem kupcem,
poslovnim partnerjem
in prijateljem*

izpušne cevi
montaža
Ob potoku 10, Novo mesto

*vošči
vesele, zdrave in zadovoljne
božične in novoletne praznike.*

Prodajni center podov
PCP PUREBER d.o.o.
PARKETARSTVO

Vsem poslovnim partnerjem in strankam
voščimo
vesele božične praznike
in uspešno novo leto!

Prvi dolenski radio

vošči vesel božič
in srečo v letu 1999.

*Vesel božič
in srečo
v letu 1999
želimo
vsem gostom
in poslovnim
sodelavcem!*

Bruma

PRODAJA GUM
VULKANIZERSTVO

MATIJA BRUNSKOLE s.p.
Hrast 1 a 8331 SUHOR
tel. 068/504-75 mobitel 0609/619-339

*Vsem strankam
in poslovnim sodelavcem
želimo
vesel božič,
v letu 1999 pa veliko sreče
in varno vožnjo!*

z Novega trga
v Novem mestu
vošči
vsem gostom
in poslovnim
sodelavcem
vesele
božične praznike
in uspešno
1999. leto!

MALNAR SLAVKO, s.p.
Marjana Kozine 34, Novo mesto
☎ 068/27-459

*Strankam
in poslovnim
sodelavcem
voščimo
lepe božične praznike
in uspešno 1999. leto!*

izdelava, montaža
ter servisiranje
ogrevalnih
in hladilnih naprav
Novo mesto
Marjana Kozine 1
☎ 068/22-955

*Vesele
božične
praznike
in srečno
novo leto
voščimo
vsem strankam
in poslovnim
sodelavcem!*

LB Leasing v Ljubljani, Mariboru in Kopru
vam želi uspešno in nepozabno
predzadnje leto tega tisočletja.

LB Leasing d.o.o.
Ljubljana
Trg republike 3/VI
1520 Ljubljana, Slovenija
Telefon: 061 125 15 13
Telefax: 061 125 30 03

LB Leasing
Maribor d.o.o.
Strossmayerjeva 26
2000 Maribor, Slovenija
Telefon: 062 229 70 20
Telefax: 062 229 70 21

LB Leasing
Koper d.o.o.
Ferrarska 10
6000 Koper, Slovenija
Telefon: 066 38 133
Telefax: 066 33 140

LB Leasing

TPV-AVTO, Servisno-prodajni center
Kandijska 60, 8000 NOVO MESTO
Tel.: 068/391-81-12, 391-81-19

**Strankam
in poslovnim sodelavcem
želimo**

**vesel božič
in vse najboljše
v letu 1999!**

Gostilna
in prenočišča
BRUNSKOLE
na Hrastu
☎
068/50-125

*Vsem gostom
in poslovnim
sodelavcem
voščimo
vesel božič
in srečno
1999. leto!*

Zavarovalnica Tilja, d.d., Novo mesto

*Vsem poslovnim partnerjem
se zahvaljujemo za zaupanje
in si želimo,
da bi bili skupaj
tudi v prihodnjem letu.*

**Vesele praznike
in srečno novo leto!**

M KZ KRKA, z.o.o., PE AGROSERVIS, Knafelčeva 2, Novo mesto, v sodelovanju z Zavarovalnico Triglav in v okviru tradicionalnega sejma, ki bo v nedeljo, 27.12.1998, objavlja javno licitacijo naslednjih rabljenih in poškodovanih vozil.

Letnik Izkl. cena v SIT

1.	R-CLIO 1.2 RN	1995	350.000
2.	R-TRAFIC T 1200 D s sedeži	1994	350.000
3.	R-KANGOO 1.4 komb. vozilo	1998	1.100.000
4.	R-MEGANE 1.6 E	1997	700.000
5.	R-TWINGO	1997	600.000
6.	R-MEGANE 1.6 E RT	1998	800.000
7.	FIAT TEMPRA TDS	1993	265.000
8.	Prikolica za prevoz vozil PA 4	1991	300.000
9.	Stroj za montažo gum	1989	70.000
10.	Rezkalno-vrtalni stroj Metal HVG	1986	800.000
11.	VOLVO S 70 2.5 L 170 KS	1998	1.600.000
12.	VOLVO S 40 1.8 L 115 KS	1998	950.000
13.	VOLVO S 40 1.8 L 115 KS	1998	900.000
14.	VOLVO S 40 T4 200 KS	1998	900.000
15.	VOLVO S 40 2.0 136 KS	1998	750.000

Licitacija bo v nedeljo, 27.12.1998, ob 9. uri v prostorih PE Agroservis, Knafelčeva 2, Novo mesto. Ogled vozil bo v četrtek, 24.12.1998, od 8. do 15. ure ter eno uro pred začetkom licitacije. Za vozila pod zaporedno številko 11 - 15 je ogled samo v četrtek, 24.12., od 8. do 9. ure. Vozila pod zaporedno številko 11 do 15 so nova, poškodovana na transportu. Zaradi poškodbe so nehomologirana in neocarinjena, možen je izključno samo izvoz. 10-odst. vplačila sprejemamo eno uro pred začetkom licitacije. Na izlicirano vrednost se plača 5-odst. prometni davek, le za zap. št. 8, 9, 10 je PD 20%, pod zap. št. 11 do 15 gre za izvoz.

Mercator - KZ Krka, z.o.o., Novo mesto

RADIO MAX
88,9 MHz
87,6 MHz

RADIO UNIVOX
107.5 MHz UKV
Rožna ulica 39, Kočevje
tel./fax 061/855-666

**frizerski
salon**

Sabina Zakšek, s.p.
Marjana Kozine 3
Novo mesto

naročila po

☎ 068/373-461

*Strankam želimo vesel
božič in srečno v letu 1999!*

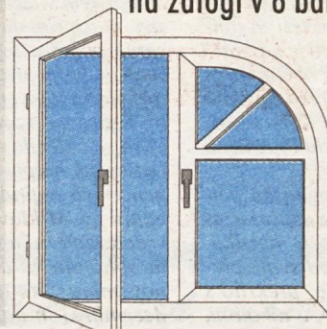

- ROLETE ALU IN PVC
- ŽALUZIJE
- VERTIKALNE ŽALUZIJE
- PLISEJI
- ROLOJI
- TENDE
- KOMARNIKI
- FASADNI PROFILI
- SESTAVNI IN NADOMESTNI
DELI ZA ROLETE IN ŽALUZIJE
- MONTAŽA IN SERVIS

Šentjernejska cesta 13,
8000 Novo mesto,
tel.: 068/323-673, fax: 068/341-673

**PVC
STAVBNO POHIŠTVO**

• OKNA • VRATA • VSEH OBLIK •
na zalogi v 6 barvnih odtenkih

*V letu, ki se izteka in jemlje slovo,
se Roletarstvo in kovinoplastika Medle iz Novega mesta
zahvaljuje za zaupanje in sodelovanje
svojim poslovnim partnerjem, kupcem,
sodelavcem in zaposlenim
– z željo, da bi jim božič in novo leto
prinesla nove uspehe, notranji mir,
zdravje in osebno zadovoljstvo.*

Tudi v zadnjem letu tega tisočletja z vami in za vas

Roletarstvo in kovinoplastika Medle iz Novega mesta

Verjemite ali ne...

Krvavec Kum
104,5 105,9

Avtohiša Berus
Novo mesto

želi vsem svojim cenjenim strankam
in poslovnim partnerjem
vesel božič
in vse najboljše v prihajajočem letu 1999.

Sredstva, namenjena za noveletne voščilnice,
smo nakazali v dobrodelne namene.

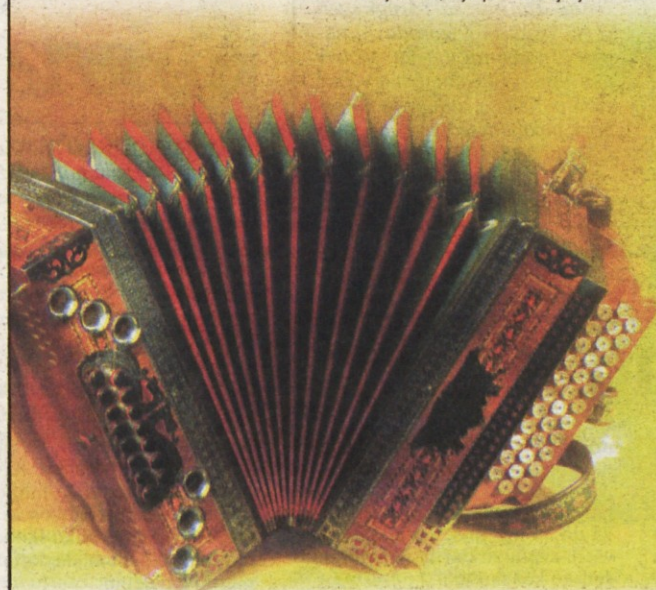
ČE BI ZNALE, BI TUDI ŽIVALI ZAPELE...

Pravo veselje je imeti zdrave živali.

Krkini proizvodi iz novega programa HomeVet omogočajo zdravo in uspešno rejo domačih živali. Izdajajo se brez recepta.

Z njimi zadovoljujemo vsakodnevne in povečane potrebe po vitaminih in mineralih, zvišujemo odpornost proti okužbam, odpravljamo prebavne motnje, spodbujamo rast in proizvodnost ter tako povečamo gospodarnost reje domačih živali.

Ob upoštevanju strokovnih nasvetov veterinarja in ob rednem dodajanju pravilno izbranih vitaminsko mineralnih dodatkov iz Krkinega programa HomeVet bodo živali bolj zdrave, rejci pa zadovoljnejši.

HomeVet

za uspešno rejo in zdrave živali

HomeVet je zaščitena blagovna znamka za Krkine proizvode, ki jih brez recepta dobite v lekarnah, kmetijskih zadrugah in drugih specializiranih prodajalnah.

Poleg dvokilogramske vrečke je na voljo tudi desetkilogramska, v kateri najdete priloženo merico.

NOVOTERM®

**Velika
novoletna akcija!**

Na skladiščnem platuju v Češči vasi je ostala kot nekurantna zaloga določena količina filcev Novoterm, ki je bila izpostavljena vremenskim nepravilnostim (dež, sneg). Filci so pakirani na lesenih paletah in oviti v dodatno folijo. Izolacijo lahko **BREZPLAČNO** prevzamete na platuju BTC v Češči vasi v času **od 28. do 31.12.1998 in od 4. do 8.1.1999 od 8. do 14. ure** po sistemu **VIDENO – ODPELJANO**. Vso potrebno dokumentacijo dobite v pisarni skladišča BTC. Vaša skrb in strošek je le prevoz materiala.

Material je primeren za toplotno izolacijo hladnih podstrešij.

Za vse dodatne informacije se obrnite na našo maloprodajo

na tel: št. **068/39-18-360** in **068/39-18-381**.

ŠEGE IN NAVADE

Poganska dediščina vztraja

Konec leta in začetek novega je bil za ljudi od nekdaj nenavaden čas, poln skrivnosti in neznanih sil. "V hladu in temi se za človeka skrivata tajinstvenost in groza. Človeška narava teži za soncem in svetlobo, zato je naš davni prednik tem bolj občutil mrtvaško vzdušje časa pred zimskim kresom," piše Niko Kuret v svojem življenjskem delu Praznično leto Slovencev.

Krščanstvo je poganska pojmovanja in navade skušalo za tretjo, ko to ni uspelo, je marsikatero "posvojilo", po svoje prekrilo in priredilo, prekrilo s krščansko prevleko, a nikoli ni, kot piše Kuret, izvajalo dokončne zmage nad poganskim svetom. Dediščina poganskih časov trdno vztraja in kljubuje celo novim časom. Tako se še posebej v času proti koncu leta prepletajo pobožne krščanske šege z očitnimi poganskimi ostanki, ki se jih marsikaj niti ne zavedamo. Tako so v Miklavževih obhodih skriti poganski obhodi duš prednikov. V številnih čarodejnih verovanjih, segah in navadah se hrani poganska ostalina: od zažiganja božičnega panja na sveti večer do ulivanja vinca in podobnih seg o božiču in novem letu se, piše poznavalec, srečujejo s pojavi, ki s krščanstvom nimajo nič skupnega.

Čas pred božičem imenuje Cerkev advent, kar pomeni prihod. Cerkev božič kot Kristusovo rojstvo obhaja šele od konca 4. stoletja dalje, advent kot pripravo nanj pa od 6. stoletja. Najstarejši način priprave na božični praznik je bil post. Pravoslavna cerkev adventa ne pozna, pač pa predpisuje že od 8. stoletja predbožični post, ki traja šest tednov. V adventnem času ni bilo ženitovanj in tudi fantovskega petja in ukanja niso trpeli. Adventni čas obsega štiri nedelje.

Najbolj priljubljen zimski svetnik je Miklavž, še posebej pri otrocih, saj jih obdaruje, za pridnost nagraduje, poredne in nemame pa prepušča kaznim spremljevalcem, parkeljnov. Legenda sv. Miklavža, ki je bil škof v Miri v Mali Aziji in je umrl l. 324, predstavlja kot velikega čudodelnika, zavetnika in dobrotnika. Tako naj bi trem hčeram siromašnega očeta ponoči skozi okno porinil tri kepe zlata in jim tako priskrbel potrebno doto. Najbrž odtod izhaja šega, da otrokom ponoči prinaša darove v nastavljene posode, odtod tudi tri jabolka, ki jih na podobah nosi s seboj in so pravzaprav tri kepe zlata, le da jih je ljudska domišljija spremenila po svoje; rdeča jabolka sodijo zato z orehi vred med obvezne darove, ki jih dobri svetnik prinaša pridnim otrokom v noči od 5. na 6. december.

Čas mrtve narave je bil tudi čas mrtvih. Splošno razširjena je bila vera, da se v času, ko noči najdaljše, sproščajo neznane naravne moči. To je čas, ko je

"svet odprt" vsemu dobremu in hudemu. Dvanajsterim nočem med božičem in sv. tremi kralji (6. januar) pravijo ponekod na Slovenskem "volčje noči". Krščanstvu ni uspelo, da bi stara verovanja, posebno pa stare obredne šege, do kraja pregnalo, jih je pa uvrstilo v svoj svetniški kalendar. Šege v zvezi z rajnimi predniki so se oklenile zlasti praznika vernih duš, hrupni obhodi našemu ljudstvu so se pridružili praznovanju sv. Miklavža, nekdanje vedeževanje in čarodejna opravila obhajajo na andrejevo (30. novembra), na tomaževo (21. decembra) in na silvestrovo, v noči pred novim letom. Še prvi mučenec sv. Štefan (26. decembra) se ni mogel povsem ogniti davnim izročilom, saj za njegov god blagoslovljajo konje, ki z njegovim življenjem niso v nobeni zvezi, in tudi sv. Janez apostol (27. decembra) mora blagoslovljati obredno pijačo, "šentjanževino", ki z njim za življenja nikoli ni imel opravka.

300 let je bilo treba čakati, preden so začeli slaviti praznik Kristusovega rojstva. Misel o praznovanju dneva Kristusovega rojstva se v cerkvi ni zlahka uveljavila. Še veliki Origines je videl v tem pogansko šego in tudi sv. Avgustin ji ni bil naklonjen. Že dolgo poprej so skušali z zapletenimi računi dognati pravi dan Kristusovega rojstva, pri čemer so prihajali do zelo različnih izsledkov; nazadnje so se vendarle sporazumeli za noč od 24. na 25. december.

Ta čas pa je se kril s poganskim praznikom nepremaganega Sonca, ki so ga praznovali 25. decembra. Ker so zimski kres enako veselo praznovali tako pogani kot kristjani, se je cerkev še raje odločila za ta dan, ko naj bi veseli dogodek Kristusovega rojstva prekril poganski spomin mladega Sonca. Tembolj, ker je pomnilo Mitrovo češčenje, vera, ki je iz Irana prišla v rimski imperij in je imela Sonce za najvišje božanstvo, mladi krščanski cerkvi resno nevarnost. Mitrovo češčenje je bilo razširjeno tudi v naših krajih in na Rožancu v Beli krajini se je do danes ohranil Mitrov tempelj oziroma v kamen vklešani kip tega božanstva.

"Zadnjemu dnevu v letu pravi trdi Slovenci staro leto, a ne Silvestrov dan ali večer," je leta 1886 približal učeni Metličan Ivan Navratil. Večerne plesne zabave in hrupne prireditve na starega leta dan so bile našim prednikom zlasti na kmetih mladostne neznanke. Ljudje so pred vstopom v novo leto delali obračun sami s seboj. Tudi na ta "drugi sveti večer" so veljali starodavni nazori o posebnih močeh, ki se v tem času sproščajo. Iz vere v moč čara pa izhaja tudi želja po zabavi, po obilni jedi in dobri pijači, kajti če dobre volje in sit stopiš v novo leto, boš tak vse leto!

A. B.

V PRIČAKOVANJU 1999

Silvestrska večerja po domače

Naši predniki so menili, da če dobre volje in siti stopimo v novo leto, bo tako vse leto. Tudi mi vam želimo, da bi bilo tako, da pa ne bi bili v zadregi, vam predlagamo, kaj in kako pripraviti za silvestrsko večerjo, ki jo je za Dolenjski list pripravil Janez Vokač, strokovni učitelj kuhanja in organizator praktičnega usposabljanja na novomeški Srednji šoli za gostinstvo in turizem.

Na tej šoli, ki je bila ustanovljena leta 1961, že od vsega začetka gojijo tudi pripravo narodnih, še posebej dolenjskih in belokranjskih jedi, in tako nadaljujejo pot, ki sta jo začrtala njihova predhodnika, direktor Marko Ivanetič in učiteljica Milka Češarek. Sicer pa o njihovem spoštovanju do tradicije govori tudi emblema, ki ga šola nosi že od začetka, to je vrč v obliki čuka, ki ga je oblikoval umetnik Božidar Jakac. Čukova glava ponazarja znanje, vrč je simbol uporabnega predmeta v gostinstvu, glina, iz katere je vrč narejen, pa tradicijo.

V zadnjih desetih letih se je število razredov podvojilo in z 20 oddelki, to je z okrog 600 do 700 učenci, sodijo med srednje velike gostinske šole. Izobražujejo za poklice kuhar, natakar in gostinski tehnik, čeprav je zadnje čase pri mladih nekoliko večji interes za pridobitev poklica kuhar in gostinski tehnik. Šola se redno udeležuje tudi raznih tekmovanj; na letošnjem Gostinskem zboru v Rogaški slatini so med gostinskimi šolami osvojili dve srebrni priznanji, in sicer za kuhno in strežbo. Na nedavnem tekmovanju mladih raziskovalcev na temo etnološke in kulinarne značilnosti slovenskega podeželja na novomeški Srednji kmetijski šoli Grm pa so bili druga najuspešnejša šola in so prejeli dve zlati medalji. Predstavili so mlatev žita in jedi, ki so jih pripravljali za to opravilo, ter običaje in jedi ob martinovanju.

Tudi predlagano silvestrsko večerjo za 4 osebe sestavljajo doma-

če jedi, ki so jih včasih pripravljali le ob praznikih in zaključkih večjih del. Mojster Janez Vokač je pri pripravi jedilnika upošteval, da je sedaj čas kolin, in te dobrote vključil vanj, pa tudi sicer je za pripravo jedi uporabljal sestavine, ki so vsem dosegljive. Silvestrski jedilnik sestavljajo: narezek z domačo salamo in kislimi gobicami; zelenjavna kremna juha; sirovi štruklji z "zajnofom"; dušena govedina po divjačinski, zdrobovi cmoki, radič s fižolom in pečena medena jabolka, po polnoči pa še prekajena rebra s kislo repo. Gospodinje lahko tudi kaj izpustijo ali pripravijo po svoje, npr. namesto salame lahko narežejo kuhano klobaso. Tudi zelenjavno juho lahko pripravijo le iz ene vrste zelenjave, zanimivi in enostavni za pripravo so tudi zdrobovi cmoki, ki se dajo pripraviti tudi že prej. Ker so to praznične jedi, jih lepo naložimo in dekoriramo.

Narezek

Potrebujemo: 20 dag domače salame, 10 dag kislih kumaric in 5 dag hrena. Na tanko narezano domačo salamo oblikujemo (lahko v obliki rožice) in naložimo na lesen pladenj. Okrasimo z listom zelene solate, na katerega damo vložene gobice, ki jih okrasimo z vejico peteršilja. Dodamo lahko tudi nastrgan hren in rezine trdo kuhanih jajc.

Zelenjavna kremna juha

Potrebujemo: 1 l kostne juhe, 10 dag cvetače, 5 dag graha, 5 dag gomolja zelene, 5 dag korenja, 3 dag masla, 2 dag moke, 1/2 dl kisle smetane, rumenjak, sol, poper, muškati, peteršilj. V kostno juho stresemo narezano jušno zelenjavo (cvetačo, grah, korenje, kolera-bo, gomolj zelene). Medtem ko se kuha, dodamo dobro razkuhamo svetlo prežganje. Kuhamo še toliko časa, da se zelenjava zmehča. Nazadnje juho začnimo, pretlači-

mo in legiramo (v vročo juho zamešamo mešanico kisle smetane in rumenjaka). Juho osvežimo s seseklim zelenim peteršiljem.

Sirovi štruklji z "zajnofom"

Potrebujemo: vlečeno testo z jajcem, 40 dag domačega sirčka, 20 dag pregrete smetane ali 5 dag masla in 1/2 dl kisle smetane, jajca, sol. Spočito vlečeno testo razvlečemo, namažemo z nadevom, zvijemo in zavito (v navlažen in z drobtinami potresen prtček) skuhamo v slanim kropu. Kuhane razvijemo, narežemo in naložimo na krožnik ali ploščo. Štruklje prelijemo s prepraženimi drobtinami. Ponudimo jih lahko z "zajnofom" (domača gorčica) ali solato. Nadev: zdrobljenemu sirčku dodamo pregreto smetano, jajca in po potrebi sol. (Če uporabljamo kupljeno skuto, jo pretlačimo in dodamo umešanemu maslu z rumenjaki, dodamo še kislno smetano, po potrebi sol in sneg iz beljakov.)

"Zajnof" ali domačo gorčico pripravljamo le v času trgatve (ko

je na voljo sladek most), lahko pa ga kupimo že narejenega. Namesto "zajnofa" lahko ponudimo tudi ustrezno solato.

Dušena govedina po divjačinski Potrebujemo: 60 dag govejega stegna (pleče, nizki hrbet), 6 dag prekajene slaninice, sol, poper, gorčico, 6 dag masti, 30 dag zelenjave s čebulo, česen, lovor, poprova in brinova zrna, timijan, žajbelj, limonino lupinico, suhe gobe, 2 dag moke, juho (lahko iz koncentrata) za zalivanje, 1/2 dl rdečega vina, 1/2 dl kisle smetane. S slanino pretaknjeno govedino solimo, popramo in premazano z gorčico, opečemo na vroči maščobi. Dodamo na rezine narezano jušno zelenjavo (korenje, peteršiljevo korenino, kolera-bo, gomolj zelene) in, preden zarumeni, še na grobo narezano čebulo. Dodamo začimbe (česen, žajbelj, limonino lupino, lovor, poprova in brinova zrna ter suhe gobe). Med dušenjem mešamo in po potrebi zalivamo z juho. Mehko meso preložimo, vlago izparimo, zelenjavo pomokamo, prepražimo, primeroma zalijemo z juho in prevremo pretlačimo. Omako izboljšamo z vinom in kislno smetano. Na krožnik ali ploščo damo omako, nanjo položimo rezine narezane mesa, dodamo cmoke in okrašeno ponudimo.

Zdrobovi cmoki

Potrebujemo: 2 dl vode, 2 dl mleka, sol, 3 dag margarine, 15 dag pšeničnega zdroba, 2 jajci, drobtine. Slano mešanico vode, mleka in margarine zavremo. Med mešanjem zakuhamo pšenični zdrob. Žgoščeno odstavimo, ohladimo in primešamo jajci. Cmoke oblikujemo na deski, potreseni z drobtinami. Kuhamo jih v slanim kropu 10 minut.

Radič s fižolom

Potrebujemo: 20 dag radiča, 10 dag fižola, sol, olje, vinski ali jabolčni kis. Očiščen, opran in zrezan radič zmešamo s kuhanim fižolom, soljo, oljem in kisom.

Pečena medena jabolka

Potrebujemo: 4 srednje debela jabolka, 4 dag sladkorja, 4 dag mletih orehov, 4 dag medu, 4 dag masla, 1/2 dl belega vina. Jabolkom odstranimo peške in jih namočimo z nadevom (zmešamo sladkor, mlete orehe in med). Nadevana jabolka zložimo v pekač, namazan z maslom, prilijemo belo vino in spečemo.

Prekajena rebra s kislo repo

Potrebujemo: 80 dag prekajenih rebrc, 60 dag kisle repe, 8 dag ocirkov, 1-2 dag moke, sol, lovor. Kuhana rebra narežemo in jih naložimo na z ocirkovi zabeljeno kislo repo. Kisli repi prilijemo toliko vode, da je pokrita, dodamo lovor in kuhamo do mehkega, solimo po potrebi. Kuhano repo podmetemo z mešanico moke in vode in dobro prevremo zabelimo.

K vsem tem jedem se lepo poda cviček. Dober tek in na zdravje! JOŽICA DORNJAZ

DOMAČE DOBROTE - Za zadnjo večerjo v letu mojster Janez Vokač predlaga same domače dobrote: od narezka z domačo salamo in vložnimi gobicami preko sirovih štrukljev z "zajnofom", dušene govedine na divjačinski način do medenih jabolok za sladico in kisle repe s prekajenimi rebrcami za popolnočni prvi obrok v novem letu. Seveda dobro domače vino, najbolje cviček, te jedi lepo dopolnjuje. (Foto: J. D.)

KAJ POD PRAZNIČNO DREVESCE?

Podarimo kdaj tudi iz srca

Tik pred božičnimi in novoletnimi prazniki, ki pomenijo enemu to in drugemu drugo, mnogi živijo v pričakovanju presenečenj ter toplih, priskrbi, dolgo zelenih in morda celo dragocenih daril. Miklavž je letos svoje delo že opravil: ponekod se je držal tradicije in otrokom nasul v nogavico ali skledico suhega sadja, orehov in slaščic, marsikje pa se je posodobil in svojim darilom priložil še igračo, knjigo, kos oblačila. Ljudje se obdarujemo ob različnih priložnostih in osebnih praznovanjih, še posebej pa v decembru. To dobro vedo tudi trgovci, ki zdaj že prav na začetku meseca dobodra napolnijo police s primernim blagom, ki kar kliče k nakupom.

Raziskave v svetu kažejo, da v decembru ne mislimo veliko na porabljeni denar. Američani so izračunali, da pri njih povprečen državljani porabi za predbožično nakupovanje čez 1000 dolarjev, od tega skoraj za 120 slovenskih tisočakov za darila! Tudi Angleži za nji-

mi ne zaostajajo, v svojih raziskavah pa so ugotovili, da so v predprazničnem času iz razumljivih razlogov največji potrošniki ljudje, ki so stari 25 do 34 let. In še en podatek: po vsem svetu za darila več porabijo ženske kot moški.

Nedavno smo brali, da so se v tujini banke hitro prilagodile potrošniški mrzlici pred novim letom. Svojim strankam so ponudile posebna varčevanja za božične nakupe in računalniške programe, s katerimi spremljajo porabo denarja. Za zdaj še ni znano, kako velike razsežnosti ima predpraznično zapravljjanje pri nas, toda če bi sklepali po gneči v prodajalnah, ki se pojavijo decembra in stopnjuje z iztekanjem leta, smo tudi Slovenci (in Slovenke) globoko zabredli v potrošništvo.

Ko govorimo o darilih, je treba poudariti, da denar ni vselej najpomembnejši. Še tako drago darilo ne bo imelo prave vrednosti, če ni dano iz srca in če ga ne dopolnjuje

tudi siceršnja pripadnost, prijateljstvo, ljubezen skozi vse leto. Prav tako je drago darilo lahko slabo izbrano in ne ustreza osebi, kateri ga podarjamo. Veliko škodo lahko naredimo že s tem, da darilo neprimerno zavijemo.

Kaj in kako podariti?

Pri darilih, pri tem ne mislimo le božičnih ali novoletnih, je pomembno, da z njimi izrazimo svojo osebo, da obdarjencu nekaj povemo. Za pravilno odločitev moramo dobro poznati tudi obdarovanca, njegov okus, navade, njegova čustva. Darila so lahko poslovna ali pa zasebna, vendar pri obojih ločimo dve vrsti daril. Ena so preprosta, splošna, taka, ki jih podarjamo bolj zaradi formalnosti, da izrazimo pozornost partnerjem, sodelavcem ali znancem, s katerimi nimamo tesnih stikov. Za take primere brez večje škode izberemo tradicionalna, lahko bi tudi rekli

velikoserijska darila. Za majhna poslovna darila, npr. vžigalnice, navadna pisala, beležke, koledarje, za domačo uporabo pa steklenice rujnega, lončnice, 20 dkg kave, zavojček boljših piškotov.

Kadar obdarujemo nekoga, ki nam pomeni veliko več, na katerega želimo narediti vtis in mu z darilom nekaj sporočiti, potrebujemo za izbiro temeljit razmislek. Vsekakor je dobro, da k tehtnejšemu darilu priložimo tudi voščilo. Obvezno mora biti napisano lastnoročno, glede na priložnost pa je lahko resnobno, z globljim pomenom, lahko pa tudi šalivo ali hudomušno. Najpomembnejša za dobro darilo je ideja; od tam naprej ni več težko.

Včasih se ne moremo izogniti množičnim darilom, otroci, na primer, si želijo tradicionalnih igračk: kocke, avtomobili, barbike, videokasete, slikanice. Ko pa de odločitev, lahko v tako darilo čisto na koncu kljub vsemu vpletemo svoj jaz tako, da darilo sami zavijemo, morda na kakšen prav poseben način, s posebnim papirjem ali blagom, s posebnim okrasom. Darilo lahko spravimo v kartonsko škatlo, ki jo polepimo s prazničnimi motivi, ali pa jo, če imamo

kaj smisla za to, kar sami porišemo. Taka iznajdljivost nam pride prav tudi v primerih, ko na darila pozabimo ali pa smo jih kupili v zadnjem hipu. Enobarvno papirnato vrečko porišemo in jo zavijemo s pisanim trakom. Darilo lahko zavijemo tudi v nov kuhinjski prtček ali kakšno drugo primerno tkanino.

Iz domače delavnice

Kadar na darilo pozabimo, nas lahko reši kuhinja ali domača shramba. Sprostimo domišljijo in se ozrimo naokrog! Če se spoznamo na peko, lahko spečemo domač kruh, pitico, zavitek, piškote ali pa izdelamo domačo čokolado, bonbone, liziko. Najbližjim sorodnikom in prijateljem, tudi dobrim sosedom, lahko podarimo domače vino, žganje ali doma pripravljene liker, lončnico, ki smo jo sami vzgojili, šopek suhega cvetja, lonček domačih posušenih začimb ali čajev, kakemu sladkosnudu morda domačo marmelado. Podarimo lahko tudi vstopnico za predstavo, večerjo za dva, tedensko smučarsko karto ali vozno karto za izlet. Tako karto lahko še vtaknemo v zemljevid ali prospekt in povežemo s trakom. Knjiga je lahko vedno lepo darilo.

Otroci so pri darilih še posebej iznajdljivi. Svojim staršem ali babicam enostavno napišejo pesmico, narišejo risbico ali v papir zavijejo bonbonček, ovojni papir pisano porišejo, ga povežejo z vrstico - in že je darilo tu. Morda bi jih veljalo večkrat posnemati. Le redkokateri bo danes še presrečen, če mu bo babica podarila doma pleteno rokavico ali kapo, morda pa velja poskusiti. Vsekakor je treba otroke naučiti (tudi odrasle, a kaj ko se ti tako težko učijo!), da bodo znali ceniti vsebino darila. V rokavico in pulover je babica vložila toliko ur dela, potrudila se je in zdaj takega oblačila nima nihče drug na svetu. Enako je z dedkom, ki izdelava pručko ali mizico, ali pa če podarimo škatlo doma pečenih piškotov, doma sešito trenirko ali pulover.

Tudi darila za odrasle lahko, če imamo čas in smisel za oblikovanje, pripravimo doma. Izdelamo lahko kolekcijo novoletnih okrasov, lično posodo iz papirne kaše, ročno poslikano stekleno vazico, povečano in uokvirjeno fotografijo, uokvirjeno blago ali okrasni papir, vzeten prt, prtčke z vezanimi inicialkami. Ideje je še veliko, kakor je mnogo različnih ljudi, in vsak od nas kaj zna. Zakaj ne bi kdaj podarili nekaj iz srca?

B. DUŠIČ GORNIK

BOŽIČ NEKOČ

Med prazniki so pozabili na revščino

las spet jaslice postavljam, ravno tiste kot nekoč, in spomin me drag objame na blaženo božično noč, na prelepe tiste dni, ko ob jaslicah smo peli, ko doma smo bili vsi.

Tako je v eni od okrog 130. pesmi zapisala Amalija Povše iz Ručetne vasi pri Črnomlju. Verzi so se ji utrli ob spominu na nekdanje dni, na njeno mladost, ko jih je bila polna hiša. Danes je ostala sama. Sin je sicer poročen v vasi, medtem ko je hčerka v daljni Kanadi in prav njej je namenjena marsikatera pesem. Amalija pravi, da piše takrat, ko dobi navdih. In ker ne ve, kdaj bo to, si vzame papir in svinčnik s seboj celo na njivo. Želi si, da bi njene verzice prebirali tudi drugi, a njihove izdaje v knjižici si s svojo skromno pokojnino ne more pri- točiti. Tako ji za zdaj ostaja le, da verzice zaupa papirju.

Celomesečne priprave na božič

Čeprav je bila med obema voj- nama beda, v Beli krajini pa še posebej, se Amalija spominja, da so si za božične praznike privoščili marsikaj, česar niso bili deležni vse leto. Pravzaprav so začeli na praznike misliti že prvo adventno nedeljo, torej približno štiri tedne pred božičem. Na Barbaro, torej 4. decembra, so šli v gozd nabirat mah za jaslice. Takrat pa so dali tudi kokoši in purane v kotec, da so jih do praznikov dovolj spitali. Četudi smo živeli skromno, je za božič moral biti puran na mizi. To je bil nepisan zakon," se nasmehne Amalija. Pri hiši je bilo poleg staršev in stare mame še šest otrok. Starejši trije so se šolali, mlajši, med katerimi je bila tudi Amalija, pa so morali čez dan trdo delati doma, vsak pač po svojih močeh. "Garali smo. Nismo imeli druge izbire. Denarja je bilo namreč zelo malo. Oče je fural v češkovskih hribih, a je dobil plačo- ali pa tudi ne," pripoveduje. Zvečer pa so, potem ko so v ad- ventu vsak dan peli nabožne pes- mi in zmolili rožni venec, delali isto, kar jih je veselilo. In pripra- va na praznovanje so bile zagoto- vo vsem v veselje. Izdelovali so rože iz krep papirja, da so z njimi okrasili nabožne slike. Ves advent so pripravljali tudi jaslice. Kupili so liste papirja, na katerih so bile narisane podobe oseb in živali. Z lepilom iz moke in vode so jih lepili na karton in izrezovali.

DIMNIKARSKI POKLIC IZUMIRA

Kdo bo namesto njih prinašal srečo?

Včasih so bili najpogostejši mo- vi na novoletnih voščilnicah štiri- resna deteljica, rožnati pukeš in dimnikar. Ljudje so pač verjeli, da prinašajo srečo. Pravzaprav ver- jamejo še danes. Velikokrat se še vedno primejo za gumb in si kaj zaželijo, ko zagledajo dimnikarja. Verčanje z njim naj bi jim namreč poleg sreče pomagalo izpolniti še kakšno željo. Težava je v tem, da je dimnikarje vedno težje srečati, ker jih je vse manj. In kdo nam bo prinašal srečo, če bo dimnikarski poklic izumrl?

A ne gre le za srečo. Kdo bo potem čistil naše dimnike? Po- tem, kar sta povedala Jože in Igor Primc iz Črnomlja, dimnikarske- mu poklicu namreč zelo slabo kaže. Jože se spominja, da se je leta 1966, ko se je začel učiti za dimnikarja pri Antonu Gašparcu v Kočevju, precej fantov odločalo za ta poklic. Njegov sin Igor, ki je letošnjem juniju zaključil dimni- karsko šolo v Mariboru, pa je imel osem sošolcev. "Vendar smo bili zadnji razred s tako številnimi dijaki. V letošnjem šolskem letu rvega letnika dimnikarske šole plohi in, v drugem letniku so tri- tletni, v tretjem pa štirje dijaki. Bil pa sem po več kot petnajstih letih študijski dijak iz Bele krajine ali Do- lenjske. Večinoma se odločajo za šolo fantje iz Štajerske in Prek-

Dvanajst dni pred božičem so dali v posodice kalit tudi pšenico, ki so jo postavili pod jaslice. Za okra- ske na drevesčku pa so pripravili jabolka, pobarvane orehe, piško- te, bombone in kosme vate. Težko so čakali, da so podrli drevesček, saj so takrat okraske lahko pojed- li. Nekoč jim je stric iz Like prin- sel steklene okraske. Teh na kon- cu seveda niso mogli pojesti, so pa bili v tistih časih redkost in pravo razkošje.

V adventu so morali ljudje po- praviti s polj fizičlovke in ostrvi. "Veljala je vraža, da se bo na ostr- vi obešal vrag, če bodo čez zimo ostale na njivah, naslednje leto pa se zaradi tega ne bo sušila krma. Kar dobro je bilo, da so ljudje v to verjeli, sicer bi marsikje polja ostala nepospravljena," se danes nasmihla Povšetova. Sicer pa so v predprazničnem času takrat zlasti otroke osrečevali tudi dogodki, ki gredo danes povsem mimo njih. Amalija pripoveduje, kako so bili srečni, ko je dva tedna pred božič- em oče peljal v mlin prvo pšenico tiste letine. Vedeli so, da bodo končno spet jedli bel kruh, ki je bil poleg božiča na mizi le še za veli- ko noč in ob žeganju na ivanje. Že misel na bel kruh jih je osreče- vala, ko pa so imeli nekaj dni pred božičem še koline, so mislili, da so v devetih nebesih. Meso, ki so ga morali pojesti še sveže, so si iz- menjavali s sosedi, saj ga ni bilo moč zamrzniti.

Skrtacene duše in domovi

"Medtem ko smo šli k spovedi že v začetku adventa, saj so mo- rale biti, kot je rekla stara mama, duše pošteno skrtacene, pa smo morali tri dni pred božičem skrt- čiti še dom. Tri sestre smo se lo- tile čiščenja in pospravljanja, medtem ko je mama poprijela za delo v kuhinji. Pekla je kruh, ime- novan božičnik, ki je bil približno trikrat večji od ostalih hlebcov. Okrog njega je spleta kito iz tes- ta, na sredino hlebca pa postavi- la ptičko, ki jo je prav tako nare- dila iz testa. Ko ga je jemala iz peči, je imela navado reči, da bodo prišli snubci s tiste strani, s katere je počil kruh," pravi Amalija. Očitno je kruh vedno pokal z iste strani, kajti vsa tri dekleta so se poročila s fanti z Uršnih sel. Mati je kruh položila na mizo pri jaslicah in so ga blagoslovili. H kruhu so dali tudi obleko, v kate- ro so se oblekli, ko so šli k polnoč- nici ali božični maši. Takrat je vel- jalo, da so šli lahko k polnočnici

tudi v delovni obleki, saj je bila tema in obleke ni bilo videti. V resnici pa so bili ljudje tako rev- ni, da marsikateri ni imel prazni- jh oblačil in bi sicer ostal doma. K obleki so pridali ključ od zidanice, a Amalija še danes ne ve zakaj. Ko je bila majhna, se ji je zdelo to samo po sebi umevno. Ko pa so jo začeli stari običaji bolj zanimati, tistih, ki bi ji lahko marsikaj razložili, ni bilo več na svetu. Na božič so vsakemu odrezali le košček božičnika. Z njim si seve- da niso potešili lakote, ampak so zgolj zaužili blagoslovljeno hrano. Tudi goveja živina je dobila po en kos božičnika, kar pa je ostalo, so pojedli šele na tri kralje.

Na badnjak, kot v Beli krajini pravijo dnevu pred božičem, je moral zjutraj priti v hišo najprej moški, saj je veljala vraža, da bi se

bodisi s trskami ali slamo. Ker je oboje hitro pogorelo, smo morali imeti s seboj naročje trsk ali kar cel snop slame. V noči na božič pa je, kljub temu da je petroleja pri- manjkovalo, morala doma ves čas goreti petrolejka. Bog ne daj, da bi ugasnila, saj je to pomenilo, da bo naslednje leto pri hiši kdo umrl," pripoveduje Amalija.

Božično potepanje bi se končalo v kokošnjaku

Za božič se je doma zbrala vsa družina. Tega dne niso smeli niti k najbližjim sosedom. Otroke so strašili, da jih bodo sosedi zaprli v kokošnjak, če se bodo prikazali na njihovem pragu. Povšetova pravi, da ji je bilo prav takrat, ko se je doma zbrala vsa družina, najlepše v letu. Pa tudi sicer je bilo

Amalija Povše

sicer lomila lesena kolesa na vozu pa tudi kvas ne bi vzhajal. Zato je imel Amalijin oče navado že navsezgodaj zjutraj poslati sina k sosedu, da ne bi bilo kaj narobe. Sosed mu je to uslugo z veseljem vrnil. "Mežnar pa je na badnjak nosil po vasi blagoslovljeno vodo, s katero je oče blagoslovil njive, vinograd, zidanico, hišo in gospo- darska poslopja. Vse to je prispe- valo k prazničnemu vzdušju pred težko pričakovanim svetim večer- om. Vendar od naše hiše nikoli nismo šli vsi k polnočnici. Od otrok smo šli navadno po trije, ostali trije pa k božični jutranji maši. Razlog je bil povsem pre- prost: nismo imeli dovolj čevljev. Vaščani so se odpravili na osem kilometrov dolgo pot v črnomaljsko farno cerkev skupaj. Hodili so v koloni, ubirali bližnjice čez grive, prvi in zadnji pa sta svetila

doma zelo slovesno, saj niso jedli iz ene skleda, ampak je vsak dobil svoj krožnik in jedilni pribor, ki ga je mama hranila le za boljše pri- ložnosti. Otroci so dobili za božič darila tako kot za miklavževu. Seveda so bili to orehi, suhe slive, jabolka, medtem ko so bili bom- boni že razkošje. Dan po božiču, na štefanje, pa so smeli od hiše do hiše občudovat jaslice.

Praznovanj s tem še ni bilo konec. 28. decembra so hodili otroci tepežkat po vasi. Zdelo se jim je imenitno, da so lahko od- rasle osvrknili s palico, za to pa so bili še nagrajeni. Ljudje so za tepežkarje že pripravili v pehar suho sadje, piškote ali orehe, ki so na višjem koncu Ručetne vasi ved- no dobro obrodili. "Za novo leto, ki smo ga imenovali drugi božič, smo si šli voščiti, k maši pa smo morali vsi, četudi je bilo še tako

mrzlo. Ob treh kraljih, torej ob tretjem božiču, pa so nas obiskali trije koledniki. Na glave so si po- vezili papirnate krone, prijeli v roke žezla in prepevali pred vrati, dokler jim nismo podarili pogače, kosa božičnika, jajc, žga- nja ali vina. Potem so si pripravili zabavo. Denarja pa nismo nikoli dajali ne njim ne tepežkarjem. Še omenjal ga ni nihče, saj ga ni bilo," se spominja Amalija.

MIRJAM BEZEK-JAKŠE

Is Tudinovih zapiskov

- **Servilnost proti bogatinom** – Pri bogatem krčmarju ne zdi se ljudem nič škoda novcev – bahajo se in dajo za vino do trde noči in tudi do polnoči in dostikrat do zadnjega solda. To delajo iz baharije in ob enem iz gnjusne sužnjosti – kar srce jim se smeja, če bogatin hoče z njimi prijazno se pomen- kovati in pri njih piti. Pri Vind. v Brš. pijančevalo se strašno o pondeljkih – zdaj ko krčmarji nepremožen mož, pridejo le gledat in popivši polič odidejo hitro dalje etc. – To nečedno lastnost imajo tudi mnogi Gorenci.
- **Hudevci** – Vsem složni in modri tudi ne obhajajo 7. dan navadne po- maši sedmine – ampak hodijo raje molit za dušo rajnega v njegovo hišo vsaki dan skozi celi teden o Mariin. zvonjenji roženkranc in litanije. Samo eden ostaja doma za varha – sicer se zbira cela vas k molitvi. Druge pa sedmi dan dobro žro in pijo posebno pogrebnički – kjer pa dobivajo pogreb- niki plačo – odpade sedmina, ali menda ne povsod.
- **Kovači so pijanci** – Vsi kovači so pijanci – in kovačice posnemajo nji- hov izgled. Zato nič nimajo. Zanesiti se ne more človek nič na nje – noben obrtnik ne laže tako. Bršlinski delal je voz dve leti in še ni naredil nič – gospodar moral ga dati drugemu, davši na prvo odojka na rajtingo, ktere- ga je se ve izgubil in se zraven še bog ve kolikrat jezil. Kovač okoval je voz enkrat že tudi celih deset let. Zasluzek jemljo večidel za naprej in ga kmali zapijo – že zato jim se ne mudi nič delati. Rajtajo res da malo, ali če se vračuna pijača, zamuda, potje etc pride več plače nego če bi dalo se delat v mestu kakemu pravemu mojstru. Toda ljudi ne izuči nobena skušnja, kdor rajta le 1 x manj, gre vse k njemu če naredi tudi še tako slabo in gotovo nikoli o pravem času.
- **Bivajo v gnjusnih luknjah** – Kmečki obrtniki, če nimajo po očetu svoje hiše, prebivajo večidel v gnjusnih, temnih, nesnažnih malih luknjah – s celo rodovino. Za komfort jim ni mar nič. Otroke odreajo da bog pomoži. Radodelski otroci so naj večji vlačugarji, lenuhi, surovci in kradljivci. Tudi črevljarjem, krojačem etc ni dosti zaupati – tudi oni hoteli bi zmirom lokati – pijani izkaze se ve obleko; računaje malo izmaknejo kaj radi krpe, pod- plate, ali saj kaj konca. Vedno iščejo da jim se da kaj na račun na prvo – popivši posojilo ne pridejo več v hišo, kedar jih ljudje naj bolj potrebujo, jih ni. Obleko in obuvalo naredo malo kedaj tako da je prav ali lepa.
- **Mojstri-skaze** – Mojstri-skaze so tesarji in zidarji. Če gospodar ne razume posla sam, bo delo večidel malo ali nič vredno. Vot zakaj toliko grdi, slabih, mokrih hiš in poslopij. Če potrebuje rokodelcev kak krčmar sedli mu bodo na vino kakor mušice, če jim ne da po volji, ga bodo pa razvpili za skopu- ha in raznesli vse kar izvedo ali si izmislijo slabega o hiši, po celi fari.
- **Ena kiklja za vse** – Po dve srcaji in po dva ošpeteljna je navadno število dolnje obleke za možke in ženske. Če je več hčeri, v trdnih kmečkih hišah nimajo za nedeljo dostikrat vse skupaj več ko eno samo kikljo ali pregačo in zato gre ena zjutraj v cerkev druga ob desetih, tretja pa včasih le k nauku.

KOT NA VOŠČILNICI - Igor in Jože Primc v eni od sodobnih belokranjskih kurilnic. Čeprav bolj kot krtače in žice danes potrebujeata sodobno opremo za čiščenje dimnikov in peči, sta se pred fotografski aparat postavi- la s klasičnimi pripomočki. Tako nekako, kot se dimnikarjev spominja- mo z novoletnih voščilnic. (Foto: M. B.-J.)

nadzoruje pa ga požarna inšpek- cija. Če bi prišlo do požara, bi bil namreč lahko kriv tudi dimnikar, ki ne bi dobro opravil svojega po- slanstva. "Ljudje tudi zato verjamejo, da jim prinašamo srečo, ker jih z ometenimi dimniki obvarujemo pred požari. Ne vem pa, kdo bo to počel, ko nas ne bo več. V Črnom- lju je nekaj izučenih dimnikarjev, ki pa so opustili svoj poklic. Tako midva sedaj ometava vse dimnike v metliški in semiški občini ter

polovico v črnomaljski, drugo polovico pa možakar, ki je pred upokojitvijo," je nekoliko nejevo- ljen Jože, ki pa se rad spominja časov, ko so dimnikarji na novo- letni dan v 'uniformah' hodili od hiše do hiše, voščili srečo v priha- jajočem letu in delili dimnikarske koledarje. Slednji imajo pri neka- terih še vedno veliko veljavo, saj verjamejo, da jim bo tudi dimni- karski koledar obvaroval hišo pred nesrečo.

MIRJAM BEZEK-JAKŠE

Jože Primc

PRAZNIČNI NAPITKI

Klub, penine in Bizeljsko na francoski način

“...ki utopi vse skrbi, v potrtih prsih up budi”. Tudi penina? Vsekakor tudi penina, tako kot druga vina, zmore marsikaj. Posebej jo cenijo v (pred)prazničnih dnevih. V tem času je po nepisanem pravilu v rokah kozarec penine več. Z njo je vse bolj slovesno, penina je kot nekakšna pika na i.

Penina se da piti kot vse drugo ob priložnosti, ki si jo izbere te sami ali kako drugače. Po novem jo lahko pijete ali od koga dobite tudi kot član Kluba ljubiteljev penin. Klub je organiziralo podjetje Barbara international iz Ljubljane, ki ga vodi jo vinarji Istenič.

V klubu tisto, česar ni drugje

“Klub ljubiteljev penin je kot po meri za tiste, ki zares želijo uživati v peninah. Klub nudi članom najboljše, z najvišjimi priznanji nagajene penine, ki jih ni mogoče kupiti v prosti prodaji. Člane tudi redno obvešča o najnovejših dogajanjih v svetu vina in penin. Odločitev, da ustanovimo Klub ljubiteljev penin in da naše najboljše penine približamo malo drugače, smo sprejeli, ker sodimo, da je to eden redkih načinov, kako poznavalcu in ljubitelju ponuditi penino v najprimernejšem trenutku. Drugo, kar nas je vodilo pri tej odločitvi, je, da se marsikdo gotovo znajde v zadržki, ko ob nepričakovanih obiskih nima kaj ponuditi. S članstvom

v klubu ta skrb nekako odpade. Članstvo je prava odločitev tudi za zbiralce. Vina, ki so na voljo članom, so namreč posebej izbrana in, kot rečeno, niso v prosti prodaji.” Tako pojasnjuje Klub ljubiteljev penin Miha Istenič iz podjetja Barbara international.

“To niso popivanja”

• Klub, ki naj bi pomenil vse to, si je za končni cilj postavil “dvig kulture pitja penine”, pojasnjuje Miha Istenič. “Zamislili smo si ga kot klub ljudi z dobrim namenom.” Neredko se plemeniti nameni v praksi sprevržejo v vse kaj drugega, kar bi bilo v primeru penin tudi mogoče, saj se klub vendarle osredotoča na penine, torej vino, katerega učinki na publiko so lahko mnogovrstni. Vendar klub z delovanjem očitno ostaja docela zvest omenjenemu zastavljenemu cilju. Eno od poročil o tej dobri drži kluba prihaja iz Velenja.

Tam je doma Marjan Benedek, član Kluba ljubiteljev penin. “Pripravljamo predstavitev penin za manjše ali večje število ljudi. Lahko so to večeri, zastavljeni bolj lahkotno, športno, lahko so večeri z glasbo. Odvisno od tega, kako zastavimo predstavitev, pripravimo tudi pokašanje vin in na primer odpiranje steklenic. Dogodek naredimo na kulturni ravni, kar tudi pomeni, da različne vrste

penin predstavljamo ob različnih vrstah hrane. Po takih srečanjih in na splošno ugotavljamo, da ljudje vse bolj poznajo penine in da mnogi že znajo zanesljivo ločiti med seboj posamezne vrste peničega vina in poznajo pri tem podrobnosti. O predstavitvah morda še to, da je vrhunec vsakega predstavitvenega večera odpiranje steklenice s sabljo na star huzarski način. Vsekakor gre tako pri predstavitvah kot pri klubu v celoti za uveljavljanje in poglobljanje kulture uživanja penin, kjer nekaj pomeni le kakovost. Predstavitve niso veselice, niso popivanje, daleč od tega,” je povedal Benedek.

Rudarji z novo Barbaro

Klub torej dokazano pušča sled na prizorišču. Benedek o takem delovanju ugotavlja: “V Sloveniji prebijamo led na področju penin in so že vidni uspehi. Na velenjskem koncu npr. pred letom dni skoraj niso pili penin. Danes je zanimanje za to vino veliko. Ugotavljam, da penine danes že izpodrivajo trde vrste alkohola, kot je npr. konjak. Ker je pri peninah možna cela paleta okusov in ker so k sreči tudi pri ljudeh okusi različni, lahko penine približamo mlajšim, starejšim, moškim, ženskam, skratka najrazličnejšim skupinam ljudi.”

Ob tem ja zanimiva podrobnost o peničih vinih in rudarjih.

Rudarji so po nepisanem pravilu zapriseženi ljubitelji pijače, nastale z mešanjem piva in konjaka. Vendar so v zadnjem času domala vsi rudarski revirji na velenjskem območju na moč vzljubili Barbaro, eno od Isteničevih penin, za katero že vedo poznavalci in s katero s katero svoje člane seznanja tudi obravnavani Klub ljubiteljev penin. Tako kot je sveta Barbara že stoletja zaščitnica rudarjev, je tudi omenjena penina Barbara nekako postala knapovska zaščitnica in ljubljenska.

Milijarda litrov za dokaz

Klub ljubiteljev penin, ki deluje, če ne upoštevamo pripravnaj, vsega nekaj mesecev, na-

Miha Istenič

MARIJINE DOBROTE - Za kruh, drobno pecivo, šarkelj in krofe je prejela tudi že več nagrad na razstavah kmečkih dobrot na Ptuj. Gostje pa imajo še posebej radi njeno orehovo potico. (Foto: J. D.)

LAMOVSKOVI IZ MIRNE VASI

Nekoč gostilna, danes kmečki turizem

Na Dolenjskem ni veliko kmetij, ki bi se ukvarjale tudi s turizmom, med tistimi redkimi je Lamovškova iz Mirne vasi pri Trebelnem. O turizmu kot dopolnilni dejavnosti so Lamovškovi razmišljali že dalj časa, leta 1992 so poleg hiše in gospodarskega poslopja začeli graditi nov objekt za ta namen in ga za goste odprli 14. novembra lani. V enem letu so si pridobili precej izkušenj.

Lamovškova turistična kmetija leži na enem od gričev v trebeljanski krajevni skupnosti, na 300 m nadmorske višine. Dostopna je iz Mokronoga, Novega mesta kot tudi iz Šmarješke Toplice. Vseh 23 ha zemlje ima skupaj, tako rekoč ves hrib je njen. Na kmetiji se ukvarjajo z živinorejo, vinogradništvom in sadjarstvom. Skoraj vsa dela je treba opraviti na roke. Pri tem pa zakoncem Mariji in Jožetu pridno pomagajo njuni otroci. Sedaj so doma še štirje: Jože, Franci, Irena in Simon, pa tudi najstarejša Stane in Marjana, ki sta se že poročila in odšla z doma, še vedno rada priskočita na pomoč.

Pred skoraj tridesetimi leti, ko se je Marija pritožila iz bližnjih Roj na Lamovškovo kmetijo, je bilo marsikaj drugače. V tem času so tukajšnji kraji zelo napredovali; ljudje so zgradili ceste, napeljali telefon pa vodovod, pred desetiimi leti so ceste tudi asfaltirali.

Življenje hribovskih kmetov ni lahko, zato so ljudje iskali dodatni zaslužek. Tako se je tudi Jože zaposlil v takratnem IMV-ju, kasneje se je vozil nekaj časa na delo v Ljubljano, potem pa je doma odprl obrt in izdeloval kovinske ušesne znamke za oštevilčenje krav. Ko pa so jih nadomestile plastične, je tudi to dodatno delo propadlo. Pri Lamovških so začeli razmišljati o kmečkem turizmu, k čemur jih je nagovarjala tudi kmetijska svetovalna služba. Jože in Marija sta potem, ko sta se poročila, najprej zgradila gospodarsko poslopje in potem še hišo, v katero so se vselili pred 13-timi leti, ko se je rodil njihov najmlajši sin Simon. Kljub temu da je hiša nova, ni bila zgrajena za turistično dejavnost. Za leto 200 let stara hiša za to ni bila primerena, zato so jo podrli in na njenem mestu začeli leta 1992 graditi novo, 21 x 10 m veliko stavbo. Pri tem so se lahko oprli le nase, nekaj so najeli kreditov, od države pa so dobili le 172.000 tolarjev nepovratnih sredstev. Veliko del so opravili sami ali s pomočjo sorodnikov.

“Sicer pa so pri hiši pred drugo svetovno vojno že imeli gostilno, znana je bila zlasti po dobrem domačem kruhu,” pove Marija, ki je prav tako odlična kuharica in je

že pred leti pogosto kuhala tudi na ohceti. Pravi, da jo je to delo od nekdanjega veselilo in tudi danes to rada počne, čeprav je včasih zelo naporno. Ker še nimajo povsem dokončane stavbe, nameravajo namreč urediti še dva apartmaja in osem sob, ponujajo le pogostitve ob koncu tedna. Naenkrat lahko sprejmejo tudi do 120 gostov, to so skupine, ki se predhodno najavijo. Marija pravi, da gostom pripravijo jedi po naročilu; lahko je to klasično kosilo z govejo juho z rezanci, svinjsko pečenko in pečeno kokošjo ter krompirjem in solato ali v krušni peči pečeni odojek. Zraven pa ponudijo sveže pečeni domači kruh, pripravijo pa tudi obaro z veliko zelenjave in blekci ter ajdovimi žganci. K narezkom in mesu ponudijo doma vloženo zelenjavo. Kumarice npr. pridelajo sami. Doma pridelajo večino zelenjave, v prenovljenem vinogradu vino (cviček in dolensko belo), v sadovnjaku - del je še starega, imajo pa tudi 750 na novo nasajenih jablan - pa pridelajo dovolj sadja, predvsem jabolko za jabolčni sok, krlhe in žganje. Za vino skrbi bolj mož Jože, ki rad tudi zaigra na harmoniko in skrbi za dobro razpoloženje gostov.

Trenutno imajo 13 krav, ki jih pasejo od zgodnje pomladi do

pozne jeseni. Mleko oddajajo, nekaj pa ga ostane doma, da iz njega naredijo pregreto smetano in sirček. Gospodinja Marija zna speči ne le različne vrste kruha, ampak tudi zelo dobro orehovo potico, ki jo lahko speče tudi po naročilu. Za potico pripravi malo boljše kvašeno testo; za nadev pa zmeša orehe, pregreto smetano, sladkor, malo naribane limonine lupine in rum. Mnogi orehovih potic ne marajo, ker jih peče zgaga, Marijina potica pa je drugačna, zaupala nam je, v čem je skrivnost. “Orehov za nadev nikoli ne poparim, ampak jih zmešam s hladno smetano,” je povedala.

Že vrsto let je Marija zelo aktivna članica društva kmečkih žensk na Trebelnem, kateremu trenutno predseduje. Vanj je vključenih kar 128 žensk. Vsako zimo organizirajo različne tečaje in srečanja. Redno pa se udeležujejo tudi razstav kmečkih dobrot na Ptuj. Marija je na taki razstavi sodelovala že devetkrat in prejela 11 nagrad, med njimi zlato priznanje za krompirjev kruh. Marija pa ni le dobra kuharica, ampak tudi kosica: pred štirimi leti je na tekmovanju kosic na Blokah, ki ga je organizirala Slovenska ljudska stranka, zmagala.

JOŽICA DORNIŽ

staja v dobi, za katero Miha Istenič ugotavlja, da danes “ni več toliko slabih vin. To pomeni, da so kupci disciplinirali proizvajalce, da ti dajo od sebe dobro”. Vendar Istenič tudi pravi, da so “zlati časi vinogradništva mimo. Dobro opremljeni proizvajalci gredo v korak s svetom, za druge utegne to postati problem. Dober strokovni pristop ni dovolj.”

Klub ljubiteljev penin v tej zvezi išče svoj prostor pod soncem s tem, da se seli proti Hrvaški in da se pripravlja za nastop v Evropi, ko se bo samozavestno meril z enakimi mislečimi klubi širom sveta; zametki takega sodelovanja so še tu, med korake tovrstnega zblíževanja štejemo med drugim tudi to, da Isteničeva klet pridobiva standard ISO 9001.

Že omenjeno dejstvo, da klub zagotavlja članom najboljše penine iz Isteničeve kleti, poznavalce spominja na Bizeljsko, saj so Isteničevi vinogradi in kleti na tem vinorodnem območju. Mag. Janez Istenič, ki priprav-

lja “klubske” penine, pravi o Bizeljskem, tamkajšnjih vinogradih in peninah: “Moje šestmesečno bivanje v Franciji leta 1968, od tega dva meseca v Champagni, je bilo odločilno za našo usmeritev v proizvodnjo peničih vin po klasični metodi na Bizeljskem. Brez globokih analiz sem takrat ugotovil, da so bizeljska vina nadvse primerna za peniča vina. To potrjujejo tudi dvajsetletne raziskave Kmetijskega inštituta Slovenije v času 1978 do 1997, ki so mi bile na razpolago za analizo, za kar se najlepše zahvaljujem dr. Kocjančiču. Bizeljska zemlja s klimo ter obstoječi sortni sestavi omogoča proizvodnjo odličnih penin.”

Vinskemu arhivu, na podlagi katerega obvešča svoje člane Kluba ljubiteljev penin in ki očitno dobiva svoje gradivo na bizeljskih vinorodnih gričih, najbrž ni kaj očitati. Še posebej ne, če držijo podatek podjetja Barbara international iz Ljubljane, da so na svetu dozdaj prodali več kot milijardo litrov vina, ki ga je pred tem imel pod strokovnim drobnogledom ljubljanski vinski strokovnjak in bizeljski proizvajalec visokih penin mag. Janez Istenič.

MARTIN LUZAR

NAŠE VASI: ČRMOŠNJICE

Črmošnjice znova oživele

Številni, ki se vozijo po parti-zanski magistrali čez črmošnjiško višinsko podolje, se z zanimanjem ozirajo na obnavljajoče Črmošnjice z značilno župnijsko cerkvijo. Nekdaj kočevarsko središče ima danes povsem slovenski utrip.

Črmošnjiško je srednjeveška kolonizacija zajela šele v letih 1348 - 1363, ko so začeli grofje Ortenburžani med redke Slovence naseljevati koloniste iz Nemčije. Leta 1770 je vas Črmošnjice štela že 21 hiš, župnijo pa so imeli od leta 1509. Črmošnjice, ki danes spadajo v občino Semič, so še v drugi svetovni vojni spadale v novomeški srez. Vas, ki je bila takrat pomembno kočevarsko središče, je štela 100 prebivalcev. Imeli so župnijo, šolo in občino, v sestavi katere je bilo 37 vasi s 1925 prebivalci, med njimi je bilo le malo Slovencev, po večini bajtarji. Imeli so razgibano družbeno dejavnost, v kateri so delovali knjižnica, tamburaški zbor, gasilci in strelci. Tako je zapisano v letopisu iz leta 1937.

Iz istih virov izvem, da je redna osnovna šola začela delovati leta 1816. Kasneje je imela štiri razrede, leta 1906 pa so sezidali šolsko poslopje. Na šoli so dolgo časa poučevali le nemško govoreči učitelji. Šele 47 let po ustanovitvi je šola leta 1863 dobila prvega slovenskega učitelja.

Kot je zapisano v letopisu iz leta 1971, je po naselitvi Kočevarjev januarja 1942 Črmošnjice zapustila tudi italijanska posadka. Poslej so se v bližini partizani večkrat spopadli z Italijani in nato z Nemci. Vas je ponovno naseljena šele leta 1946. Takrat so začeli obnavljati tudi šolo. Na eni od stavb ob cesti je spominska plošča, ki pove, da je tam poleti 1944 deloval glavni štab NOV in POS. Od nekdanjih kočevarskih vasi so se do danes ohranile Črmošnjice, Kočevske Poljane, Občice in Srednja vas. Ostalih vasi ni več. Tudi Kočevarjev ni več. Na Črmošnjicah je nastal nov rod.

Če gremo proti Novemu Taboru, pridemo do črmošnjiškega pokopališča, ki je od vasi oddaljeno en kilometer. Ob poti je bila nekdanja vas Novi Tabor, katere sledi so danes komaj zaznave. Zgodovina pokopališča verjetno sega v leto okrog 1350, ko se je v te kraje začela naseljevati množica kočevskih ljudi. Na pokopališču je bilo veliko grobov, ki so bili opremljeni z nagrobnimi spomeniki v nemškem jeziku, ohranil se je tudi en slovenski.

Sedaj je Novi Tabor zgledno urejen. Prizadevni domačini so pod vodstvom krajevnih skupnosti in ob pomoči gozdarjev ter s prispevki svojcev tu pokopanih Kočevarjev povsem spremenili izgled pokopališča, ki bo kmalu dobilo dokončno podobo. Grobovi so obnovljeni, 20 kočevskih nagrobnikov brez svojcev pa so shranili za skupniško postavitev. Skrbno negovalci sta tudi grob padlih partizanov in učiteljev grob. Kmalu bo obnovljena tudi pokopališča kapela sv. Križa. Ta je začela razpadati po vojni, ko je nekdo razkrl in strešno opeko odpeljal, drugi pa so z zvonika odpeljali tri zvonove.

Domačini že 90 let oskrbujejo grob svojega prvega slovenskega učitelja Lavoslava Abramca, ki je prišel kot 22-letnik v Črmošnjice leta 1863. Čeprav je prišel iz Komna, je vzljubil Črmošnjice. Njegova želja je bila, da bi bil pokopan prav tam. Želja se mu je uresničila. Ko je prišel leta 1908 na obisk, ga je tu zadela kap. Za učiteljev grob je dolga leta skrbela pokojna domačinka Alojzija Matkovič, kasneje pa njeni sorodniki in ostali domačini. Učiteljev grob je bil lepo urejen tudi ob zadnjem dnevu mrtvih.

V zapisu o Črmošnjicah ne bi smeli niti mimo zadnjega črmošnjiškega župnika. V letih 1951 - 1964 je tu župnikoval Janez Jenko iz Smlednika. Starejši se ga spominjajo tudi zato, ker je od leta 1936 do 1940 župnikoval na Planini pod Mirno goro in med zadnjo vojno v Trzinu pri Krmelju. Kot zavezen Slovenec in narodnjak je bil med drugo svetovno vojno Nemcem v napoto, zato so ga ti zapirali in mučili. Med pretepanjem so mu poškodovali goltanec in sapnik, tako da ni mogel več glasno govoriti. Ker je bil invalid, je bil leta 1951 premeščen v Črmošnjice. Tu je kot župnik 13 let s svojimi farani delil težke povojne razmere. Pokopali so ga v Dolenjskih Toplicah.

Črmošnjice danes nimajo občine, ne župnije, ne šole. Kljub temu utripajo s slovenskim srcem. Vas šteje 121 prebivalcev, celo več kot pred vojno. Vaščani zgledno skrbijo za urejenost vasi in za družabno življenje. Imajo delovno kulturno skupino in marljive gasilce. Najbolj pa so bili veseli, ko so pred letom dni v razširjenem domu Lipa dobili novo dejavnost - Center za šolsko in obšolsko dejavnost.

SLAVKO GRAHEK

"NE" ALKOHOLU ZA VOLANOM

Tudi točaji bodo odgovarjali za pijane

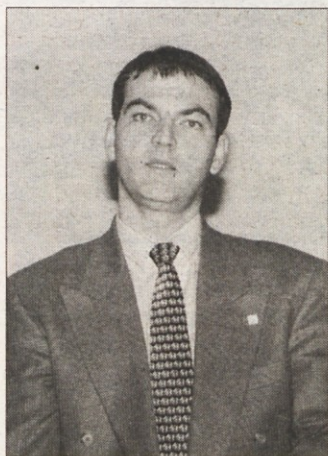
Za povprečnega Slovenca ni nič nenavadnega, da ga najprej spiše kozarček, dva ali še več, potem pa, če bolj prepričan o svojih sposobnostih, veselo sede za volan. Da nam niti najhujša kazen ne more do živega, dokazuje podatek, da je od prvega maja, odkar velja novi zakon o varnosti cestnega prometa, na listi kandidatov za odvzem vozniškega dovoljenja zaradi alkohola skoraj 8 tisoč državljanov! Če bodo uspeli tisti, ki želijo alkohol iziniti iz volanov, se bo pijanim voznikom še slabše pisalo.

Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu Republike Slovenije (SPV) je namreč v javnost prišel s pobudo, da bi se najvišja dovoljena količina alkohola v izdihnjem zraku od sedanjih 0,5 promila znižala na 0,2. "Gre le za tako imenovano tehnično mejo, sicer pa se zavzemamo za popolno treznost za volanom," je na nedavnem posvetu o alkoholu v prometu, ki so se ga udeležili številni strokovnjaki z različnih področij, povezanih s problematiko alkohola, dejal tajnik SPV Bojan Žlender in predlagal, naj bi zavarovalnice vožnjo pod vplivom alkohola nad dovoljeno mejo dosledno sankcionirale z zahtevki za povrnitve plačila škod, ki ji jih povzročijo alkoholizirani udeleženci v prometu; lokali, kjer se zbirajo mladi, pa naj imajo in naj oglašujejo zdravo brezalkoholno pijačo. "Vsaj ena brezalkoholna pijača naj bo cenejša od najcenejega alkohola, medtem ko je zdaj pol litra piva najcenejša pijača, ki jo pijemo v lokalih," dodaja Žlender.

Dovoljena stopnja vinjenosti je v javnosti sicer že povzročila veliko vroče krvi ob sprejemanju prejemljenega zakona, a stvari se spreminjajo tudi v Evropi, po kateri se tako radi zgledujemo. Ob slovenskih debatah o tem je namreč Evropa dopuščala 0,8 promila, sedaj pa se ta meja po številnih državah že niža. V Avstriji so na primer že prešli na 0,5 promila, vložena pa je pobuda za popolno treznost za volanom. Sicer pa popolna treznost tudi pri nas ni nekaj novega: ta se zahteva od mladih voznikov (ob sprejetju te

določbe ni bilo nobenih protestov), medtem ko so poklicni vozniki tej zahtevi podvrženi že desetletja. Pridni za pitje

In kje smo Slovenci po porabi alkohola? Žal na nezavidljivem evropskem vrhu! Po podatkih iz leta 1997 namreč Slovenec v povprečju popije kar 11,7 litra čistega alkohola letno, pri tem pa so vsi prebivalci, tudi mlajši od 15 let. Če čisti alkohol preračunamo v dejansko pijačo, pomeni,

Bojan Žlender

da vsak spiše na leto 51,6 litra vina, 105 litrov piva in dobra dva litra žganja. A to je le registrirana poraba. Strokovnjaki ocenjujejo, da bi morali zaradi te tistim 11,7 litra prišteti še vsaj 5 litrov, medtem ko je povprečna poraba v Evropi med 7 in 9 litrov. Če bi hoteli iti v korak z evropskimi državami, bi morali porabo do leta 2000 znižati na 9 litrov, kar pa bo težko dosegljivo, saj poraba očitno še narašča.

Alkohol je velik problem v prometu, saj je alkoholiziranost pomemben vzrok in spremljevalec prometnih nesreč. Pijani šoferji po podatkih ministrstva za notranje zadeve povzročijo tretjino prometnih nesreč s smrtnim izidom, četrtino nesreč s telesnimi poškodbami in dobro desetino vseh nesreč z materialno škodo.

Od leta 1991 do leta 1997 je na naših cestah umrlo 3111 ljudi. Tu

niso samo neprecenljive in nenaдомestljive izgube ljudi, velike družinske in družbene tragedije, to je tudi materialna družbena škoda. Samo zaradi smrtnih žrtev smo imeli v tem času po metodologiji Evropske unije za 578 milijard tolarjev škode. Lahko torej trdimo, da smo imeli v tem času v Sloveniji zaradi alkohola (eno tretjino nesreč s smrtnim izidom so povzročili pijani udeleženci v prometu) za 193 milijard družbene škode!

Po podatkih policije se v Sloveniji delež pijanih povzročiteljev prometnih nesreč zadnja leta giblje med 12 in 15 odstotki, šele letos je padel pod 10, vendar pa je povprečna stopnja alkoholiziranosti visoka - kar 1,63 promila.

Da je alkohol tudi sicer močno prisoten v prometu, govorijo tudi podatki policije o kaznovanju pijanih voznikov. V letošnjem letu so policisti do konca novembra zaradi alkohola izrekli več kot 47 tisoč ukrepov, po novem zakonu (če je voznik napihal več kot 1,5 promila, če je odklonil preizkus vinjenosti ali če je povzročil prometno nesrečo s telesno poškodbo in napihal več kot 1,1 promila) pa bo prenehalo vozniško dovoljenje skoraj 8 tisoč voznikom.

ALKOHOL KRIV ZA TRETJINO SMRTI NA CESTAH - Po podatkih policije povzročijo pijani vozniki kar tretjino nesreč s smrtnim izidom.

Sicer pa se bodo policisti v bodoče še ostreje postavili proti pijanim voznikom. Njihov glavni cilj na tem področju za leto 1999 je: doseči, da delež alkoholiziranih povzročiteljev prometnih nesreč ne bo večji od 9 odstotkov; da dosego tega cilja pa so določili številne naloge. Med drugim bo policija v prometnih nesrečah, v katerih bo pri povzročitelju količina alkohola 1,5 promila ali več, ugotavljala kraj in čas uživanja alkoholnih pijač.

Če bo ugotovljeno, da alkoholiziranost izvira iz javnega lokala, bo policija s strežnim osebjem opravila razgovor, in če bodo ugotovljeni elementi prekrška, bo ukrepala v skladu s predpisi in pristojnosti. Policisti bodo dosledno odredili preizkus alkoholiziranosti tudi v primerih, ko bo voznik prekršil hitrost v naselju za več kot 30 km/h ali izven naselja za več kot 40 km/h.

Na inštitutu za sodno medicino so izračunali, da je verjetnost za prometno nesrečo pri vozniku z 0,8 promila alkohola v krvi kar za štirikrat, pri 1,3 promila pa kar za 15-krat večja kot pri treznem vozniku. Torej je jasno, da je za varnost prometa nujna popolna voz-

nikova treznost. Meja 0,5 promila alkohola je torej potuha! To so tudi v Sloveniji ugotovili s kar nekaj manjšimi poskusi, ko so testiranci skoraj brez izjeme kot kritično ocenili že počutje, ko so napihali precej nižjo stopnjo od dovoljene in spoznali, da je tolerirana meja vse prej kot varna meja.

V Sloveniji alkohol ni le problem prometa, ampak celotne družbe, o čemer pričajo tudi ankete med mladimi, saj v 4. letniku srednje šole praktično ni več dija-

pijan, pitje pa se začne že v 6. razredu osnovne šole. Da bomo dosegli kak uspeh, bo potrebno še marsikaj spremeniti, na primer že to, da alkohol ne bo dosegljiv na vsakem koraku, ob vsakem času in vsakomur ne glede na starost. Potrebna bo večja povezanost ustanov in strokovnjakov, ki se med drugim ukvarjajo vsak po svoje s problematiko alkohola. Sicer pa je vse prej kot korak naprej zakon o davku na dodano vrednost, kjer je dobilo vino izjemno mesto med živili, saj je zanj predvidena nižja stopnja obdavčitve, zaradi česar se nam v Evropi smeji. Čeprav se bo morala Slovenija očitno še veliko naučiti od tistih, ki so korak pred nami, pa velja eno kot pribito: če pijete, nikar za volan!

TANJA GAZVODA

GLASBENA SKRINJA

Flirtovo Modroplavo

Ljubljanska rockovska skupina Flirt, ki se označuje kot meščanski pop rock bend, si uspešno utira pot na slovensko zabavnoglasbeno sceno, kjer pridobiva svoje poslušalstvo s prijetnimi svežimi melodijami in živim nastopanjem. Na trg je pred kratkim prišel njihov drugi album (prvi je bil Frizerski salon), ki ga je pod naslovom MODROPLAVO izdal Helidon. Na albumu so posnetki dvanajstih skladb, ena je remiks Dečka, ki si je žele krila, med njimi pa je tudi skladba Ko je ni, ki postaja vseslovenska uspešnica. Vse skladbe so avtorske.

Meni si sojena

Pri založništvu Mandarina so pred kratkim izdali samostojno kaseto in zgoščenko pevca Wernerja Brozovića "Meni si sojena" z devetimi novimi skladbami, ena je ponovljena v instrumentalni izvedbi. To je prvi Wernerjev samostojni projekt, ki ga je uresničil s pomočjo hrvaških glasbenih prijateljev in sopevke Saše Lendero, pri besedilih pa je pomagala tudi Andreja Likar. Na večjo priljubljenost računa predvsem s skladbama Daj mi srček, daj in Tečeš v meni.

Naj naj naj 12

Mandarina je v začetku tega meseca izdala zgoščenko in kaseto z naslovom Naj naj naj 12. Gre za kompilacijo desetih novjših posnetkov različnih izvajalcev. Korado, Brendi in Vasovalci se predstavljajo z belokranjsko Pastirče mlado, ansambel Cmok s skladbo Vile, ne pustite mu, Brendi s popevko Kakšna bo ta nora noč, Hajdi poje Muči me tvoj pogled, Ptujskih pet se predstavlja z Le duša nocoj tiho joče, Werner poje Ti si mi luč v temi, Damjan Zih Dečva štajerska, Drago Jošar Vsi gučijo, ansambel Prerod nastopa s Postoj, postoj, Mlada pot pa s skladbo Vedi, jokal se ne bom.

Hvala ti, mama Marija

Marjan Zgonc si je pridobil kar nekaj zvestih poslušalcev s svojo prvo kaseto italijanskega belcanta Če je ljubezen iskrena, nanje in na nove pa računa s svojo drugo kaseto, ki je novembra izšla pri Helidonu. Naslov ji je dala uspešnica Hvala ti, mati Marija, poleg nje pa je na kaseti še devet drugih skladb, ki so napisane za ljubitelje romantičnih in zasanjanih popevk. Slovenski Claudio Villa, kot pravijo Zgoncu, je na snemanje povabil tudi Jožico Svete in Simono Weiss in z vsako odpel po eno pesem (Najina usoda, Serenada in mando-line).

INTERNI NASTOP - V dvorani Šeškovega doma v Kočevju je bil včeraj zvečer tradicionalni božično-novoletni koncert kočevske Glasbene šole. Kot je že običaj, so se na njem predstavili njihovi najboljši učenci, vsi ostali pa so imeli priložnost pokazati znanje, doseženo na internih nastopih v prostorih Glasbene šole že teden dni poprej. Čeprav je šlo le za interne nastope, je bila dvorana v Glasbeni šoli tako polna kot malokatera kulturna prireditelja v Kočevju. Na posnetku: z internega nastopa prejšnje sredo, ki je, čeprav samo s starši in sorodniki učencev Glasbene šole, napolnil dvorano na podstrešju Glasbene šole do zadnjega kotička. (Foto: M. L.-S.)

ZIMSKO VESELJE - Letošnja zgodnja zima z obilo snega je povzročila veliko težav na cestah in razveselila ljubitelje zimskih športov, še posebej otroke, ki so vsak primeren klanček brž spremenili v sankalčike. Posnetek je iz Hrušice v gorjanskem Podgorju. (Foto: A. B.)

MREŽA CENTRA ZA MLADOSTNIKE

Grozijo spolno prenosljive bolezni

Konec leta 1995 je bil na Ginekološki kliniki v Ljubljani ustanovljen center za mladostnike, pravzaprav je v center preimenovala ambulanta za mladostnike, ki jo je že leta 1975 začela voditi pokojna dr. Majda Kuštrin Marolt. Center za mladostnike svojo svetovalno mrežo širi po celi Sloveniji, tako imajo že vsa večja mesta enega od ginekologov, ki je nosilec te dejavnosti. V Novem mestu so to delo zaupali mladi in zagnani ginekologinji dr. Martini Bučar, ki je hkrati od aprila lani tudi vodja zdravstvenega doma.

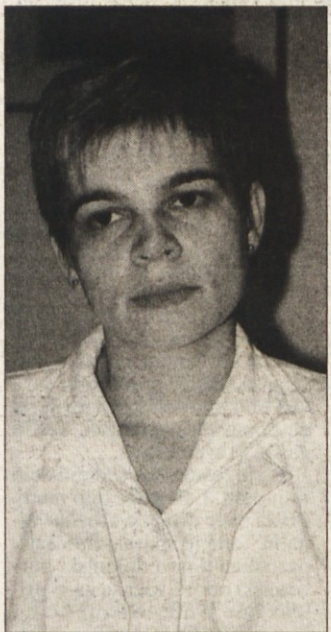
Na ta način bi radi, da bi se mladi pogostje obrnili nanje, kadar potrebujejo nasvet. "Ugotovljeno je, da mladi kljub pisanju medijev splošno niso seznanjeni in zaščiti pred spolnimi boleznimi o tem vedo malo. Vzgoja in informacije pa so najboljše orožje zoper bolezni in nenačrtovano nosečnost," je povedala dr. Bučarjeva. Čeprav ni narejenih veliko analiz, pa na Dolenjskem glede mladostnicah in glede mladostnih mamic ne izstopamo, smo v slovenskem povprečju. Poleg tega so pri nas mlade mame v glavnem Romke. Za mladostnike so najbolj pereč problem spolno prenosljive bolezni. "Zato je naš prvi načrt, da vzpostavimo mrežo ginekologov, šolskih zdravnikov, pedagogov in predstavnikov zavodov za zdravstveno varstvo, da bi mladi na svojem področju skušali razgajati in s tem preprečevati te bolezni," je razložila dr. Bučarjeva. Pri tem pa nimajo v mislih samo aidsa in drugih spolnih bolezni, ampak tudi vsa vnetja rodil,

katerih posledica je lahko kasneje zmanjšana zmožnost zanositve.

Deklice so navajene hoditi k šolskemu zdravniku, ki jih bo navajal tudi k poznavanju spolnosti, kontracepcije in nalezljivih bolezni oz. jih bo napotil v ginekološko ambulanto, kjer jim bodo najprej svetovale medicinske sestre. "Našo generacijo so navajali redno hoditi k zobozdravniku, mi pa se trudimo, da bi na redne ginekološke preglede navadili mlada dekleta, saj je dokazano, da se tako lahko prepreči marsikatera bolezen," je povedala dr. Bučarjeva.

Tudi študij o tem, koliko so mladi seznanjeni s kontracepcijo, skoraj ni. "Do sedaj je bila napisana samo ena študija v okviru Gibanja za spolno mladinu, in sicer leta 1994 o spolnem vedenju ljubljanskih srednješolcev," pravi dr. Bučarjeva. Anketiranih je bilo 900 dijakov 1. letnikov in 700 dijakov 3. letnikov. Glede zaščite so najbolj poznali kondom (93 odst.) in kontracepcijske tablete (skoraj 70 odst.), medtem ko so ostale načine zaščite poznali zelo malo. Na vprašanje, ali vedo o kontracepciji dovolj, jih je več kot polovica odgovorila nikalno, kar je za današnji čas katastrofa. Kot najpogostejši vir informacij so navedli prijatelje in prijateljice (45 odst.), potem šolo (35 odst.) in knjige (32 odst.), zelo malo pa se jih o tem pogovarja s starši. Na vprašanje, zakaj so se odločili za prvi spolni odnos, so v 60 odst. odgovorili, da zaradi ljubezni, v 40 odst. pa zaradi radovednosti. Pri tem se jih je 47 odst. zaščitilo s kondomom, 32 odst. pa jih je bilo brez zaščite. Na vprašanje ali poznajo bolezni

aids, jih je 93 odst. odgovorilo pritrdilno, 75 odst. pa jih je tudi strah okužbe s to boleznijo. "Iz tega sledi, da mladi slabo poznajo kontracepcijske metode in spolno prenosljive bolezni, pogosto pa zelo malo vedo tudi o svojem telesu, zato smo se v okviru mreže dogovorili, da bomo poskušali vsak v svojem okolju povezovati vse tiste, ki prihajajo v stik z mladostniki, da jim omogočimo čim več informacij. Zlasti je poudarek na uporabi kondoma, ki je hkrati zaščita pred nenačrtovano nosečnostjo in spolno prenosljivimi boleznimi," je povedala dr. Bučarjeva.

dr. Martina Bučar

Dr. Bučarjeva je v okviru specializacije delala raziskavo okužb s klamidijo. Klamidija je namreč najpogostejša povzročiteljica vnetja rodil, ki pa je zahrbtna, saj ne povzroča bolečin ne izcedka, za to boleznijo pa obolevajo predvsem mlada dekleta, ker imajo ponavadi več spolnih partnerjev. Pri vnetju se lahko zlepi jajcevod, kasneje pa je zaradi tega zmanjšana možnost zanositve. Zdravljenje je sicer enostavno in hitro, vendar bolezen lahko odkrije le zdravnik, ko vzame bris z materničnega vratu. Tudi zato mladim tako priporočajo kondom, na Nižozemskem ga priporočajo celo poleg kontracepcijskih tablet, seveda mora biti kvaliteten in pravilno uporabljen. "Tudi najnovejša priporočila glede kontracepcijskih tablet pravijo, da jih lahko jemljejo zdrava mlada dekleta neprekinjeno od 5 do 8 let, seveda morajo pri tem hoditi na redne ginekološke preglede, kajti kontraceptivi dokazano ne povzročajo raka, nasprotno, celo ščitijo pred rakom jajčnikov. Seveda jih mora predpisati ginekolog," razlaga dr. Bučarjeva.

Zelo pomembno je, da dekleta, ko začnejo s spolnimi odnosi, hodijo redno tudi na ginekološke preglede, in sicer enkrat letno. Dr. Bučarjeva se z dekletom, ki pride prvič na pregled, najprej pogovori, šele naslednji jo tudi pregleda, zato da se dekleta znebi strahu in predsodkov. Kajti zaveda se, da je prav prvi obisk in pregled pri ginekologu zelo pomemben. Tudi o kontracepciji le svetuje, odločitev pa potem prepusti dekletu. JOŽICA DORNIŽ

OHRANJENO KUŽNO ZNAMENJE - Da se je kušno znamenje pod Srobotnikom v Straški gori ohranilo, gre zahvala pokojnemu šolniku Borisu Plantanu, ki ga je dal po 2. svetovni vojni popraviti.

OHRANJENO KUŽNO ZNAMENJE

Ko je kuga-redčila deželo

Kamniti obelisk - kušno znamenje sredi vinogradov v Straški gori in znamenja na obzidju straške cerkvice so še edine pričee strašnih nesreč, ki so v Krajino prihajale druga za drugo. Turki, kobilice in končno tudi kuga so dobesedno opustošili deželo.

Druga polovica 16. stoletja je bila zaznamovana s strahom pred kugo, ki so jo k nam zanesli vojaki z Dunaja. Kuga je neusmiljeno zagospodarila nad vso slovensko zemljo. Njen črni prapor je najprej zaplapolal v mestih, nato še po trgih in vaseh. Zgodovinski viri pravijo, da je pomorila več ljudi kot takratne vojne.

Ljudje so zapuščali domove, bežali v gozdove in višje v hribe. Ljubljana se je takrat kuge otepala na vse možne načine. Zaradi te črne smrti so se oblasti preselile v Škofjo Loko. Kuga je dan za dnem kot naraslo vodovje prihajala v mesta in vasi. Prišla je tudi v Novo mesto, čeprav so meščani, kolikor se je le dalo, mesto zavarovali. Ob vseh vdhodih so imeli kužne straže. V samem mestu so bile noč in dan na preži protikužne zdravstvene ekipe z vsemi pooblastili. Pa vendar tudi mestu ni bilo prizaneseno. Zavladal je preplah.

Prve hiše so bile zaznamovane z belimi poševnimi križi. Grobarji so pokopavali številna trupla kar sami, brez pogrebne spremitve. Le zelo redke hiše niso bile označene. Razkuževalci, postavljeni od oblasti, so imeli delo noč in dan. Za vsakim mrličem so hišo temeljito razkužili, z apnom so prebelili stene, vrata in okna ter zažgali posteljnino.

Kuga se je brez opozorila naselila tudi v vasi. Ljudje so bili prestrašeni. Vasi okoli Krke so bile skoraj prazne, le najbolj pogumni so ostali doma. Kugo je uspelo preboleti le redkim. Bolnika je strašno zvijalo v trebuhu in črevesju. Otekel je v obraz, roke in noge. Po telesu so se mu pojavile črne lise in po nekaj dneh je bolnik, ves črn v obraz, umrl. A vsi le niso umrli. Ljudje so si pomagali tako, da so kuhali močno črno vino, po malem so pili žganje, da so si razkuževali črevesje in želodec. Čez usta so si prevezali v žganje namočene krpe.

Ko je strašna kuga odšla, so po vaseh začeli postavljati lesene kužne križe. V Straški gori pa tudi drugje še danes stoji kamniti obelisk - spomin na vse, kar je slovenski narod do danes že doživel in preživel.

TONÉ VIRANT

Spomin na Antona še živi

Že nekaj deset let je, odkar Anton Novak iz Visejca, po domače Mežnarjev, mirno počiva na pokopališču v Hinjah. Bil je znan po celi Suhi krajini, rad je pomagal ljudem v stiski, ob boleznih pa tudi ob veselju in žalosti.

Rodil se je v družini malega kmeta kot prvi izmed številnih otrok. Ko je hodil v šolo v Hinje, so se pisali na tablice s kredami. Ker pozimi ni hodil k pouku, je dobil le osnovno znanje, vsega drugega pa se je učil v naravi, ki jo je dobrodušno spoznal, še preden je šel leta 1914 med prvimi Suhokranjci v vojno za cesarja. Celi dve leti je bil v strelskih jarkih v Galiciji in na soški fronti, kjer ves čas ni videl drugega kot kri ranjenih in mrličev. Neke noči po siloviti italijanski kanonadi, ki je pomorila skoraj ves bataljon in vse živo, tudi ptice in drevje, je, kot da bi se zgodil čudež, kljub ranam ostal živ in se obložil s padlimi. Šele po dveh dneh so ga našli italijanski vojaki, ko so pokopavali mrtve. Komaj je še kazal znake življenja. Odnegli so ga v ujetniško taborišče, in ko je prišel k moči, so ga dali v neko vas. Kmet, ki je bil njegov gospodar, je dosegel, da Antonu ni bilo več treba v taborišče, ker je spoznal, da se ujetnik skoraj bolj razume na zemljo in živino kakor on sam.

Tudi ostali vaščani so ga imeli radi, ker jim je čudovito lepo pel njim sicer tuje slovenske pesmi. Šele ko je dobil odpustnico, se je pokazalo, kako so ga imeli radi. Tam daleč v Italiji so njemu na čast priredili vaško slavo. Mladi Anton je takrat svojim rešiteljem tako lepo igral na orglice, da so ga mlade Italijanke prav mlo gledale. Vanj se je zaljubila tudi gospodarjeva hči in gospodar bi mu jo prav rad dal za ženo, a je spoznal, da je Antonovo hrepenenje po domu neizmerno.

ANTON NOVAK leta 1916 kot italijanski ujetnik. Slika je stara 82 let.

Ob koncu leta 1918 se je nepričakovano vrnil v svojo rojstno vas, a žal mati ni bila več živa. Zalost in težke življenjske razmere suhokranjskega kmeta so ga prisilile, da je šel še isto leto s tremi sestrami v trebuchom za kruhom v Ameriko. Tam je delal po rudnikih, tovarnah, plantažah. Po skoraj desetih letih se je z borbami prihranki vrnil domov v Visejec. Oče mu je dal nekaj zemlje, da si je zgradil dom.

Oženil se je, ko je bil star 50 let. V zakonu sta se mu rodila dva otroka, a sta že mlada umrla. Tako je Anton sklenil, da bo z izkušnjami in znanjem, ki jih je pridobil po svetu, pomagal suhokranjskim ljudem. Bil je več v ljudskem zdravilstvu, zeliščarstvu, pa tudi na boleznih

Kuželjska stena je bila naša ura

Danes imajo v vsaki družini po več ur, še pred okoli sto leti pa je bila ura prava redkost, in to ne le v družinah, ampak celo na cerkvenih zvonikih. Takrat so si ljudje največ pomagali z opazovanjem sonca in padanjem sence. Nekaj podobnega so počeli tudi v Kolpski dolini.

V vasi Kuželj so čas merili kar po senci, ki je padala na Kuželjsko steno, in še danes ljudje v tem delu Kolpske doline pravijo: "Kuželjska stena je bila nekdanja naša ura." Danes 86-letni Jože Ožanič-Jarkin iz slovenskega Kuželja (na nasprotni obrežju Kolpe je namreč še hrvaški Kuželj, ki mu pravijo sicer kar samo Kuželj) mi je že pred leti pripovedoval tako:

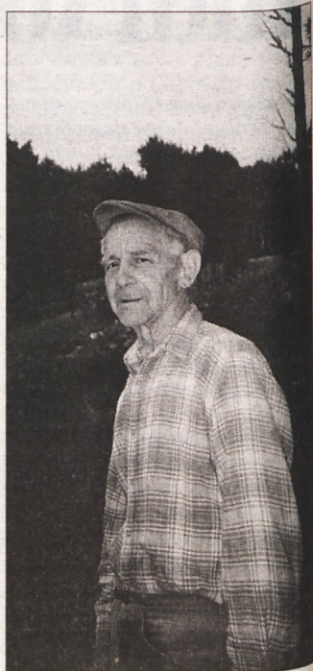
"Kuželjska stena je bila nekdanja naša ura. Po senci, ki je padala nanjo, smo zelo natančno vedeli, kdaj je ura 9, 10, 11 ali 12, se pravi poldne. Včasih smo se morda zmotili, največ za 10 do 15 minut, najpogosteje pa smo uganili točno. Ob deveti uri dopoldne je bila še vsa Kuželjska stena v senci.

Ko je bila ura deset, je bila senca do roba stene, velika stena pa je bila še v senci. Pol ure kasneje se je začelo svetlikati po grmičevju, ki ga je osvetlilo sonce. Hkrati je bila osvetljena že polovica stene. Ob enajsti uri

je sonce sijalo že na tri četrte stene, ob dvanajski uri pa na vso steno in takrat se je v cerkvi na hrvaški strani (Hrvaški Kuželj) oglašil zvon, ki je naznanjal, da je poldan. Nekdaj je namreč v cerkvi zvonilo zjutraj, ko se je

Kuželjska stena

Jože Ožanič-Jarkin iz Slovenskega Kuželja

Prgišče misli

- *Prepir je oče vseh stvari. (Heraclit)*
- *V dolenski gostilni: "Imate jedilni list?" "Ne, samo Dolenski list". (Jurič)*
- *Kakor preklinja stari ladjar, tako kleže tudi njegov sin. (Abraham)*
- *Kar hočeš storiti, stori kmalu. (Pregovor)*
- *Za ljubezen ni zdravila, ampak je treba še bolj ljubiti. (Thoreau)*
- *Kar ne cveti, nima sadežev. (Pregovor)*
- *Ljubiti pomeni rad imeti nekoga drugega bolj kot sebe. (Farrow)*
- *Človek naj ne bo kreposten, marveč samo naraven - potem bo krepost prišla sama od sebe. (Keller)*
- *Ker smo podedovali čut za pravičnost in sposobnost razmišljanja o dobrem, zelo dobro čutimo, kaj je pošteno in pravično. (Rawls)*
- *Za vsakega, ki ga vidimo sedeti v senci, se nekdo muči na pekočem soncu. (Pregovor plemena Hausa)*

OSILNIŠKA "VURMOHERIA" - Takole otovorjeni so začasa Avstro-Ogrske hodili Osilničani po vsem cesarstvu popravljat predvsem budilke in stenske ure.

Osem desetletij Toneta Finka

Tone Fink ali Katinin Tone se je rodil takoj po končani prvi svetovni vojni, ko je bila dežela do konca izčrpana in je skorajda zavladala lakota. "Kdor ni bil nikoli v življenju lačen, ta žal ne more vedeti, kako hudo je to. Bili smo trije otroci in eden je umrl, ko je bil star štiri leta. Naša s slamo krita kočja je bila ena najsiromašnejših v vasi," se spominja svoje mladosti danes sivolasi Tone.

Otroci so bili oblečeni v haljice in so boski tekali okoli hiše. "Mati nas je hranila s tem, kar je dobila na dnini. Ob večerih smo jo nestrno čakali, da je prinesla kosček kruha ali kaj koruzne moke. Že po obrazu smo vedeli, če je kaj prinesla. Velikokrat je bila žalostna in objokana," pripoveduje Tone. Komaj je Tone malo zrasel, že je šel za pastirja.

Skoraj še nezrelega ga je mati čez leto poslala v roške gozdove nabirat gobe in zelišča, da so jih prodajali. Tone se še danes čudi, kako je preživel svojo težko mladost. Mama je redko zahajala v trgovino, da bi šla kdaj v mesnico, se ne spomni. Mnogo stvari so delali doma. Iz ječmena so pražili kavo, kuhali so mlo. Večinoma so se preživljali ob koruznem močniku, ker se je za žgance porabil le preveč moke, in ob krompirju, ki ga ponavadi niso lupili, ker bi ga šlo preveč v kvar.

Ko je že odrasel, je dobil delo tu in tam. Lakote je bilo manj. Prišla pa je druga svetovna vojna in Tone je spomlad odšel v partizane v prvi dolenski partizanski odred, kjer se ga je prijelo ime Ante. Nikoli ne bo

Tone Fink

pozabil silovite bitke z Italijani na Komolcu 18. julija 1942, ko so partizani potolkli skupino fašistov. Takrat je bil v boju ranjen, imel pa je srečo, da ga je našla partizanska patrulja.

Odnegli so ga v partizansko bolnico, kjer ga je dr. Novak operiral. Čez nekaj časa so ga poslali domov. Tam pa so ga zalotili Italijani in ga odgnali v internacijo. Ob kapitulaciji je hodil domov 12 dni, samo en dan se je peljal z vlakom. Doma ga je zdravil partizanski zdravnik dr. Benigar. Nato je odšel v Gubčevo brigado. Ker je bil še vedno slab, so ga poslali v zaledne na partizansko letališče na Krasincu, kjer so ga kot najstarejšega izbrali za kuharja. To je bilo v zadovoljstvo vse posadke.

Ante je še veliko doživel, preden se je vrnil domov v Podhosto. V dolgih letih si je ustvaril prijeten dom in družinico, ki pa je že vsa pri kruhu. "Naj vsaj otroci doživijo to, na kar nekdanji sam niti v sanjah nisem mogel pomisliti."

Še na mnoga leta partizan Ante!
T. VIRANT

MODNI KOTIČEK Znamka Lagerfeld

Prvi poslovnež z modo Karl Otto Lagerfeld pravi: "Nikoli ne gledam nazaj, rodil sem se, da grem naprej." Njegovo ime je najbolj povezano s hišo Chloe, kjer je zaslovel z visoko kakovostnimi konfekcijskimi oblačili. Pri njih je ostal dvajset let in dvakrat letno trgu ponudil novo kolekcijo. Njegov naravni občutek za oblikovanje je dal prefinjen stil z občutkom za žensko eleganco. Predstavljal je pastirska oblačila z rutami, zavezanimi okoli životca, oziroma šali okoli pasu, mini krila in večplastna krila za čez lače. Kot samozavesten in strog kreator oblačilom rad dodaja veliko domišljije. Njegove zamisli so dovršene, pogosto predrzne, toda vedno elegantne. Leta 1983 je postal glavni oblikovalec pri hiši Chanel, tako za visoko modo kot za konfekcijo.

Naslednje leto je v Parizu prvič predstavil kolekcijo pod lastnim imenom. Ves čas je oblikoval za različne modne hiše, vendar, kot pravi sam, mu to ne dela težav, saj ima v vsakem ateljeju drugo osebo. Vsako leto naredi najmanj 2500 kreacij, t.j. več kot sedem na dan. Včasih za mizo prese-di tudi do dvajset ur. Izdeluje barvne karte za modne svetovalce. Poleg mode ima še druge strasti. Izumljanje vonjev je ena izmed njih, saj pravi, da si življenja brez parfumov prav-zaprav ne more predstavljati. Sodeloval je tudi z Elizabeth Arden. Modne kreacije je dopolnjeval z novimi vonji pod imeni Chloe, Photo, Sun Moon Stars in Jaki. Od sredine sedemdesetih do danes je ostal oblikovalec, ki ni le v koraku s časom, pač pa vpliva tudi na razvoj mode in ga usmerja.

JERCA LEGAN

MUZIKANT, KI JE IGRAL NA VEČ KOT 300 OH CETIH

Z zvesto ljubico v devetdeseto leto

S Tineto Dolinarjem sva se prvič srečala v jeseni 1946, ko sem se po demobilizaciji zaposlil na trgovinskem oddelku novomeškega okrožnega odbora, on pa je delal na okrajnem poverjeništvu za prehrano v Novem mestu. Prijetno je bilo pokramljati z bistrim, razgledanim mladim aktivistom, ki ni tožil nad obilico naloženih skrbi. Vlada je terjala odkupe žita, masti in živine, skrbeli je bilo treba za zbiranje voznikov, ki so z Roga vozili v dolino na tisoče kubikov lesa, ki nas je takrat reševal iz silnih povojnih razvalin. Srečevala sva se tudi takrat, ko je med leti 1950 in 1965 delal v novomeški Industriji obutve in se tam tudi upokojil.

Pretekli četrtek sem ga obiskal doma na Lazah pri Uršnih selih. V toplo zakurjeni kuhinji sta bili pri njem hčerki Dana in Pavla iz mesta, ki obiskujeta očeta vsaj trikrat na teden, mu kuhata in skrbita zanj, saj je že več let vdovec. Kako hitro so se v sproščenem klepetu vrstili ljubi spomini! Tine je zdaj veliko sam in je vesel srečanj z znanci in s prijatelji. Pred nama so oživele podobne ljudi, ki sva jih oba dobro poznala in z njimi sodelovala: tak je bil Martin Pavlin, za njim Viktor Zupančič z okraja, Tone Pirc iz zadružne zveze in mnogi drugi.

V obeh družinah: po 9 otrok

Dolinarjevi se se preselili z Gorenjskega na Dolenjsko že pred prvo svetovno vojno. Oče je delal na železnici: bil je zaporničar in kontrolor v čuvajnici pod ljubenskim hribom. Tinček je kmalu spoznal široke gozdove Rasna in vasi pod njim. Zgodaj je moral poprijeti za delo. Pred drugo vojno se je osemkrat selil, ko je iskal kruh, saj služb ni bilo na izbiro. Leta 1929 je začel delati v Radohi na žagi, kjer je najprej pomagal na gatu, potem pa so mu dodelili manjši gater in pomočnika, kjer je ostal do leta 1941.

Leta 1932 se je Tine poročil z Zoro Rustja. Rodilo se jima je 9 otrok. Tudi v družini njegovih staršev je bilo 9 otrok, kako nena- vadno naključje! Vojna je bradko zarezala v njegovo življenje. Na Lazah je dobil za družino bajto nekdanjega Kočvarja, ki se je izselil. Na Gornjih Lazah je bil že ob kolu, da bi ga Italijani ustrelili, a ga je oficir tik pred smrtjo rešil. V partizane je odšel septembra 1943 in bil gubec do osvoboditve. Vojna je vzela krvavi davek tudi Dolinarjem. Tine je izgubil tri

od šestih fantov iz očetove družine. Brata Franceta so ustrelili Nemci v Begunjah, Janez je kot borec Cankarjeve brigade padel pri Sv. Gregorju, Blaža pa so ubili Italijani, ko je na Ljubno bežal pred njimi iz hiše. Tine je preстал vojno gorje in tako kot nekoč njegov oče je pomagal tudi svojim otrokom do izobrazbe in zaposlitve.

Dolgih 82 let druženja z zvesto sopotnico

“Tale te pa spremlja že vse življenje!” pokažem Tinetu na divanu v kuhinji s pregrinjalo pokrito harmoniko. Zdjaj se znova ves razživi in kar razneži. Poznam veliko zgodb in srečo njegovega

Tine Dolinar

Tine Dolinar s hčerkama Dano in Pavlo prejšnji četrtek v svojem domu na Lazah pri Uršnih selih. (Foto: T. Gošnik)

življenja: kot 7-letnemu otroku mu je birmanski boter podaril harmoniko in ga z njo bolj osrečil, kot če bi mu bil podaril pol sveta. Odtlej ga spremlja zvesta sopotnica že kar dobrih 8 desetletij. Le kaj bi Tine brez nje, te ljube rojevalke melodij vseh vrst, s katerimi je osrečil toliko ljudi doma in na tujem!

Tine je bil znamenit in iskan godec na dolenjskih ohceti. “Vsaj 300 jih je bilo, a raje še kakšna več...” mi pove, ko ga spomnim na minula leta njegovega glasbenega udejstvovanja. K temu bi lahko prišel še nastope na veselnicah domačih gasilcev, katerim je zvest že 70 let. Tine je bil priljubljen ohcetni muzikant, saj je bil tudi izvrsten pevec in zato še bolj zaželen na teh domačih slavjih, ko si mladi ljudje obljudljajo zvestobo in skupno življenje. “Takrat nas je bilo malo takih godev: eden v Birčni vasi, zelo dobri Šurla na Lakovnicah in še eden v Novem mestu. Takrat še ni bilo kaset in zabavnih ansamblov, zdaj pa sta skoraj že po dva v vsaki večji vasi...” se spominja Tine in hkrati pošali na račun sedanjih ohcetnih običajev, ko se je v desetletjih glede tega toliko spremenilo.

S hčerkama vred se nasmejim, ko se Tine spomni dveh malce neobičajnih ohcetnih pripetljajev. Ko se je možila njegova sestra v Dolenji vasi, so ga prešerni svatje posadili v samokolnico in ga z brega namerili v vaško lužo, da je bil nenadoma do vratu v vodi, in samo harmonika je ostala suha, ker jo je držal visoko nad glavo. V Semiču so prišli s poroke na nev- stin dom, ko se je na voz s svati

usul plaz snega s pločevinaste strehe, da jih je dobesedno zasulo.

A harmonikarju na ohceti ni bilo lahko: moral je skrbeti za dobro voljo, zabavati je moral včasih puste svate. Ohceti so trajale po dva do tri dni, bil je neprespan in do smrti utrujen, a še in še je bilo treba igrati in igrati. Tinetu je roka nešteto krat močno otekla, tako naporno je bilo igranje. Plesal ni nikoli, kje pa bi imel godec čas še za to!

“Zadnjiokrat sem igral na ohceti pred 13 leti pri Porebrovih na Lazah. Peti ne morem več, piti nočem, kaj bi še delal na takih zabavah?” se vpraša in nam raztegne meh. Prijetno zadoni harmonika, saj Tine zdaj vsaj enkrat na dan sam sebi zaigra katerokoli izmed tolikih ljubih melodij. To ga osrečuje. Še po 82 letih ga harmonika razveseli bolj kot radio in televizija, ki ga povezuje s svetom.

“Bojim se le tega, ko bom moral nehati igrati. Zdjaj me to drži pokonci, me potolaži...” nam zau- pa Tine. Ko ga je 26. julija 1990 Tone Jakše v priljubljeni rubriki Obrazi v Dolenjskem listu pred- stavil, je za konec obiska ponovil takratne Tinetove besede o harmoniki:

“Ko smo partizani odšli iz Črnomlja, sem si jo oprtal na rame in igral skoraj vso pot čez Notranjsko in Kras vse tja do Trsta.” To je bil, kot je zapisal kolega Tone Jakše, najdaljši potujoči koncert Tineta Dolinarja ob koncu vojne.

Ko se poslovim od dobrega znanca in napotim v decembrski sneg, se zavedam, da tule še marsičega o Tinetu Dolinarju nisem povedal. Še leta 1990 in 1994 je na tekmovanju harmonikarjev na Ratežu dosegel 1. mesto med veterani, čeprav je bil najstarejši udeleženec srečanja: Leta 1992 sta si tako kot leto dni poprej tako mesto razdelila med veterani z Lojzeto Francičem iz Čadraž pri Šentjerneju. Zdjaj poje dolgoletna zvesta spremljevalka Tinetu samo še v njegovo zabavo in oddih. Popelje ga v prijetno sanjarjenje o desetletja težkem, napornem in nevarnem, a tudi lepem življenju.

Zdjaj je Tine zapisan tudi v novi Jakšetovi knjigi: je eden izmed njih, ki so zbrani v Naših koreni- nah. Tudi v knjigi bo ostalo zapisa- no njegovo dolgo, pestro in zgled- no življenje. S harmoniko, zvesto ljubico, seveda.

TONE GOŠNIK

NAŠE KORENINE

O Kate in spominski plošči

Začelo se je letos spomladi, nekega sončnega dopoldneva. Stali smo pred gasilskim domom na Preloki in kramljali o tem in onem. Blagodejni vonj se je razlival skozi vas in oči so se z naslodo pasle po razkošno cvetočem sadnem drevju med hišami. Potem pa so mimogrede zdrsnile še na spominsko ploščo, pritrjeno na pročelju doma. Na njej so bila izpisana imena krajanov, ki so izgubili življenje med drugo svetovno vojno. Kakšno neskladje s tem svetlim dnevom! Človek bi vse skupaj prezrl in misli preusmeril drugam, če ne bi med vrsto domačih imen zaznal tudi eno precej nenavadno. Ivan Čeredničenko. Mar ne zveni to neka- ko rusko? Zdjaj, ob koncu leta, me je pot spet pripeljala na Preloko in oglašil sem se pri petin- osemdesetletni Katarini Stare- šinič. Nič več ni bilo pomladnih vonjav v preloškem zraku, niti se vas ni več kitila s prelestnim cvetnim odelom, a med razgo- vorom s Katarino ali Kate po domače je tista pomlad v spo- minu ponovno zablestela, nato pa hitro utonila v zgodbi, ki mi jo je žena pripovedovala o svojem življenju. In v tej zgodbi je tudi Ivan Čeredničenko s spominske plošče na gasilskem domu, pa še eno ime, ki je tudi napisano na njej: to je ime Mihaela Starešiniča, Katinge moža.

Začetek zgodbe vodi v De- jane, vasico ob Kolpi nekaj ki- lometrov ob njenem toku navz- gor. V tej vasi sta imela Katin oče Miko Balkovec in mati Ana kar lepo kmetijo. Miko je tako kot mnogo Belokranjcev tisti čas, večkrat potoval žez Atlan- tik in z denarjem, ki ga je zaslu- žil v Ameriki, pomagal družini k lepšemu življenju.

Tudi družina je počasi rasla: Mare, Ane, Franca in Miko so privlekali na svet še pred Kate. Potem je mali Miko umrl za grizo in še pred prvo svetovno vojno ga je nadomestila Kate. Tudi oče se je še pred prvo svetovno vojno vrnil. To je bila njegova zadnja pot čez Atlan- tik, kajti namesto da bi odšel nazaj na ladjo, ga je avstrijski cesar vtaknil v vojaško unifor- mo in ga poslal v drugo smer, na rusko fronto. Od tam mati Ana seveda ni dobivala zelenih bankovcev. Še pisma so povsem presahnila. Je mar tudi Miko za vedno izginil v strahotah ruske fronte, tako kot na tisoče dru- gih Slovencev? Ana tega ni vedela. Kmetija pa je morala živeti naprej. Hčerke Mare, Ane in Franca so že lahko pri- jele za kako delo, medtem ko se je mala Kate zamotila z naj- mlajšo sestro Bare, ki je oče sploh še ni videl, kajti oblast ga je odrgala od družine, še pred- no je privekala na svet.

Cas je tekel. Starejša dekle- ta so pomagala materi na polju, Kate pa je tudi že toliko odras- la, da je lahko vodila živino na pašo. Za njo je stopicala mala Bare. Topovi na evropskih boji- ščih so končno le potihnili in zavladal je mir. O Miki pa že toliko let nobenega glasu. Po- tem pa je neke noči, bilo je po- zimi, potrkalo na vrata.

“Kdo pa je?” je nezaupljivo vprašala mati Ana.

“Jaz sem, Miko!” je odgovoril glas iz teme.

Zavladalo je nepopisno ve- selje. Deklice so se oklenile svojega očeta, žena moža. Štiri dolga leta, brez možnosti, da bi se javil svojim, je trohnel v ruskem ujetništvu. Vrnil se je ves shujšan in ušiv. A važno je bilo, da je bil živ. Zdjaj se je pričelo za družino novo obdobje. Mika ni več stopil na ladjo. Od svojih deklet se je ločil le toliko, da je obiskovala bližnja belokranjska in hrvaška sejm- šča in na njih kupoval živino. Ta je potem ob izdatni krmi in sveži paši v Dejanjih toliko pri- dobila, da jo je z dobičkom pro- dajal bloškim mesarjem.

Ob živini pa so rasla tudi de- kleta in postala godna za mozi- tev. Mare je odšla v Grdune, Ane k sosedu v Dejanjih, Fran- ca je ostala na domu, Kate pa je prišla za snaho k Starešiničevim na Preloko.

Kmetija, na katero se je pri- možila Kate, je bila dokaj veli- ka, vendar precej zanemarjena. Vse ima seveda svoj vzrok. Mi- haelu, njenemu možu, je oče umrl že dvanaajstega leta, še predno je bil mali Mihec rojen. Tudi njegovega starejšega bra- ta Franja je avstrijski cesar med drugo svetovno vojno stlačil v vojaško uniformo. A še predno je prišel do fronte, je zbolel za pljučnico in umrl. Na kmetiji je tako ostala vdova sama s svojim sinom in ker je bila postavna ženska, ni manjkalo snubcev. A ona je zavrnila vse. Blizu Adle- ščev pa so bili nastanjeni ruski ujetniki in enega od njih je vz- ela za moža. To je bil Vasil Čere- dničenko. Z njim je imela tri otroke. Tudi Ivana, ki je padel v partizanih. Njegovo ime je vklesano na spominski plošči.

Mihov oči Rus Vasil ni bil vaje našega načina kmetova- nja in gospodarjenja. To je bilo videti tudi na zunaj. Tako je bilo, ko je k hiši prišla Kate. Bilo je to tridesetega leta. Časa, da bi se domačija spet postavi- la na noge, je bilo premalo, kajti na obzoru je že čakala nova nevihta - druga svetovna vojna. Okupator je prihrumel tudi na Preloko. “Ravno proso smo želi, ko so iz vasi pričeli klicati, naj bežimo s polja. Da se bližajo Italijani. Pustili smo delo in stekli v vas. Medtem pa so jo že obkolili italijanski vojaki, po- brali vse moške in jih odpeljali na Vinico. Kaj smo hoteli preo- stali, ženske, otroci, starci? V povorki smo krenili za njimi in tam čakali, da jih bodo spusti- li.” Tako pripoveduje Starešini- čeva Kate, jaz pa se spomnim, da je na plošči vklesano tudi ime Mihaela Starešiniča. “Da, to je bil moj mož,” pravi Kate. “Odpeljali so ga na Rab, kjer je ves sestradan zbolel in ob kon- cu januarja 1943 v reški bolniš- nici umrl. Ostala sem sama z osemletnim sinom Francem.”

No, življenje gre svojo pot. Kate ima zdaj dva vnuka in štiri pravnučke. Jaz pa še enkrat stopim do spominske plošče in dve imeni na njej mi zdaj zveni- ta bolj domače. “Bliža se božič, družinski praznik. Gotovo bo- do tedaj v prenekaterih srcih oživila tudi druga imena,” pomislim.

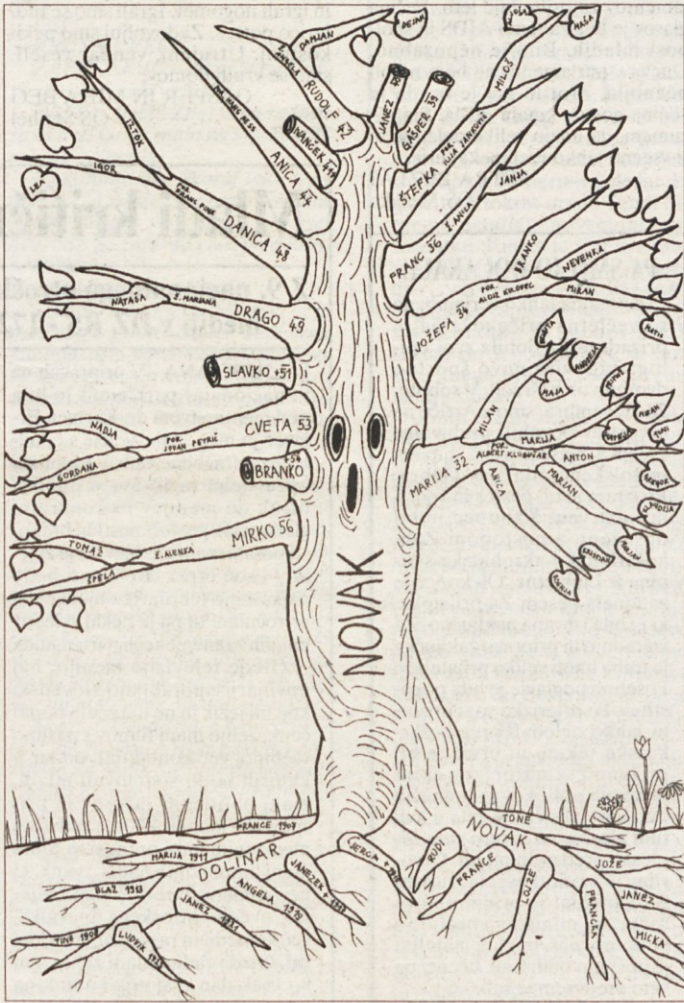
TONE JAKŠE

IN TUDINOVH zapiskov

Najbolje, da sami naredijo – Mlinov ne zna delati ne Dolenec ne Hrvat – še grajski ne veljajo nič, če je on gaval kaj dosti okoli njih kak dolenski pijanček. Pripomoček zoper to nadlogo je poglaviti ta, da znajo mnogi gospodarji in njihovi sinovi potrebno orodje si sami narediti in da morajo rokodelci ravnati se poleg njihovih ukazov. Gorje pa kmetu, ki ne razumi sam nič.

DEDEK MRAZ V ŠENTJERNEJSKI OBČINI – Dedek Mraz ni pozabil na pridne šentjernejske in orehoviške otroke. Obiskal jih je v nedeljo, jih razveselil s plesom snežink, petjem mladih pevč, čarovnik pa jih je zabaval s svojimi umetnijami. Dedek Mraz jim je razdelil bogata darila, pozabil pa ni niti na otroke v vrtcu, družinskih varstvih in šoli, ki jih je obiskal v ponedeljek. Učencem razredne stopnje je prinesel vrečko sladkarij. Vsi pa so bili veseli tudi čestitk in dobrih želja, ki sta jim jih izrekla šentjernejski župan Franc Hudoklin in dedek Mraz. (Foto: M. Hočevar)

RODOVNIK – Nevenka Kulovec je za 80-letnico svoje stare mame Nova- kove, Tinetove sestre, narisla “drevo življenja” Dolinarjev in Novakov. Čisto spodaj levo je vpisan Tine iz daljnjega leta 1909...

ČEBELICE OBISKALI POLICISTI - Predšolski otroci z imenom Čebelice v vrtcu Rdeča kapica na Drski so pred kratkim z vzgojiteljico Anico Nemec in pomočnico Marjeto Lukšič na obisk povabili novomeške policiste. Ta zanimivi poklic so jim pobležili predstavili Stane, Borut, Mateja in Dušan, ki so otroke tudi odpeljali na ogled nove policijske postaje. Bilo je zelo zanimivo in zahvaljujejo se jim za prijetne in poučne urice. (Vrtec Rdeča kapica, Drska)

AKTIVNI MLADI ČLANI RK - V začetku decembra smo mladi člani RK organizirali zbirno akcijo igrač z geslom Pomagajmo dedku Mrazu. Z zanimivimi plakati smo spodbudili učence, da so se množično odzvali in napolnili škatle s svojimi medvedki in drugimi še lepo ohranjenimi igračkami. Učenci naše šole sodelujemo tudi pri nakupu novoletnih voščilnic, ki jih je izdala republiška organizacija RK. Izkupiček od preko 800 voščilnic bo namenjen za potrebe mladinskega letovišča Debeli Rtič. Za varovance Doma starejših občanov Krško pripravljamo novoletne voščilnice, ki jih bomo izročili ob novoletnem programu. Upamo, da s svojim delovanjem prispevamo vsaj majhen drobec k boljšim medčloveškim odnosom med nami in k lepim prazničnim trenutkom. (Mladi člani RK OŠ Jurija Dalmatina, Krško)

REGIJSKO TEKMOVANJE IZ LOGIKE

V soboto, 17. oktobra, je na OŠ Jurija Dalmatina v Krškem potekalo regijsko tekmovanje iz logike. Ob osmi uri smo se učenci zbrali pred našo šolo, od koder smo se napotili proti OŠ Jurija Dalmatina. Poskakali smo iz kombija in odšli proti šoli. V jedilnici so nas pogostili s pecivom. Nekaj časa smo se sladkali in klepetali, potem je prišel čas za reševanje. Medtem ko so učitelji pregledovali teste, smo si v bližnjem kinu ogledali komedijo Raztreseni profesor. Pozneje smo vsi odšli na kosilo. Po pojedini so prišli na vrsto rezultati. Vsi smo se odlično odrezali. Prvi trije iz vsakega razreda se bodo udeležili državnega tekmovanja. Našo šolo bodo na tem tekmovanju zastopali trije učenci: Maja Barbo, Andrej Majcen in Nataša Kermc. Prejeli smo diplome in lepe nagrade.

NATAŠA KERMC, 6.b.
OŠ Šmarjeta

VEČER MLADIH BRESTANIŠKIH LITERATOV

V četrtek, 10. decembra, je bil literarni večer ob 70. rojstnem dnevu Toneta Pavčka. Nastopili smo učenci literarnega krožka z recitacijami, plesom in igranjem na instrumente. Prišlo je veliko obiskovalcev. Bili so zadovoljni z našim nastopom. Tudi mi smo bili zelo veseli, saj je bil naš nastop uspešen. Želimo si še veliko takšnih večerov.

Mladi literati
OŠ Adama Bohoriča,
Brestanica

MLADI DOPISNIK

Zimsko veselje

Hura, zunaj sneži, smo otroci veseli vsi. Dajmo smuči in sani na plan, pa brž kepe v dlan. Vrži jo tu, vrži jo tam, ti pa hitro steci stran. Če te kepa dobi, joj, to strašno zaboli. Hura! še kar sneži, smo otroci mokri vsi. Vendar zeblo nas ne bo, ker nam je pri srcu toplo.

DAVORIN ERMAN, 1. r.
OŠ Krmelj

BIL SEM NAGRAJEN

Letos sem se prvič udeležil likovne kolonije v Bistrici ob Sotli. Ustvarjali smo na temo trgatve. Izbral sem si motiv v vinski kleti. Risal sem s črnim flomastrom, dodal še malo vodenih barv. Iz naše šole so se kolonije udeležile še tri učence. Na koncu smo bili z izdelki zadovoljni. 20. novembra smo bili povabljeni na razstavo. V vabilu je pisalo, da je moje delo nagrajeno. S starši in mentorico smo odšli v Bistrico. Ogledali smo si razstavo in prisluhnili kulturnemu programu. Nestrpno sem čakal razglasitve nagrad. Med tremi nagrajenimi sem dobil prvo nagrado. Bil sem je zelo vesel.

NEJC ŠKOBERNE, 3. b
OŠ 14. divizije, Senovo

KRALJ V ČASOPISU

Avtobus nas pripelje v Novo mesto. Vsi radovedni vstopamo v Dom kulture. Igralci Primorskega dramskega gledališča so uprizorili igro Kralj v časopisu. Sedela sem v prvi vrsti. Tako sem si lahko vse natančno ogledala. Kralj je bil smešen v kavbojkah. Kraljična pa v mini kiki. Sluga Pepi je bil najboljši pameten. Vika je imela polno lasulj. Borle in Korle sta bila tatova. Policistka je lovila Borla in Korla. Novinarica je morala slikati kralja. Krasno je bilo v gledališču. Meni je bilo zelo ful kul. (Ni bilo pouka.)

MAJA FIFOLT, 3.a
OŠ Dolenjske Toplice

Nepozaben dan v parlamentu

7. decembra smo se v Ljubljani v slovenskem državnem parlamentu zbrali predstavniki otrok iz vseh slovenskih občin. Bilo nas je 172. Zasedanja so se udeležili tudi Vika Potočnik, Mitja Meršol, Borut Pahor, Slav-

ko Gaber, Janez Podobnik in še nekateri gostje, tudi iz tujine. Glasbeni gost je bil Jan Plestenjak. Spregovorili smo na temo Mladi in mediji in s tem skušali prispevati k oblikovanju in izboljšanju medijev. Voditeljica Dunja je izbrala tudi predsedstvo, med katerimi sem bila tudi jaz. Po petnajstminutni pavzi, ko smo se okrepčali, smo glasovali o temi parlamentov za prihodnje leto. Večina glasov je bila za temo AIDS in spolnost mladih. Bilo je nepozabno. Dneva v parlamentu ne bom nikoli pozabila. Motilo me je le, da je večina gostov kmalu odšla. Saj razumem, da imajo veliko dela, pa bi si vseno lahko vzeli nekaj uric.

PETRA BEZLAJ
OŠ Metlika

KAJ SO MI POVEDALI STARI STARŠI

Zgodovina Slovencev je zelo peštra. Imeli smo težko življenje, saj je naša prva samostojna država Karantanija propadla, ko je dopolnila komaj sto let. Od tedaj smo Slovenci vedno živeli pod okriljem drugih narodov. Enakopravno nastopamo šele v Kraljevini SHS in kasneje v novi Jugoslaviji. V prvi polovici tega stoletja je bilo šolanje slabo. Šola je imela en razred in v njem so bili učenci vseh razredov. Pa tudi učitelj je primanjkovalo, zato je vse učence pri vseh predmetih poučevala ena učiteljica. Pot v šolo je bila težavna, saj ni bilo prevoza. Pozimi so si otroci utrlj gaz, po kateri so hodili v šolo. Poleti, ko so prišli domov, so morali na pašo, kjer so bili, dokler se ni stemnilo. Tudi naloge so delali na paši in nemalokrat se je zgodilo, da je kakšna krava požvečila zvezek. Včasih so do večera okopavali njivo in pobirali pridelke. Veliko dela je bilo tudi v hlevu. Čas je tekel naprej. Avto je postal nujen pripomoček, TV je zmanjšal svet, izumili so nove stroje in veliko drugih reči, brez katerih si danes ne moremo predstavljati življenja.

NUSA ŠIMEC, 7.c, novinarski krožek
OŠ Mirana Jarca Črnomelj

ZIMA

Zima je vsa bela k nam prišla z gora, sneg nam je prinesla, dala nam veselja. Kepamo se, sankamo se, delamo snežake, v dolino s smučkami drvimo, po ledu težke delamo korake. Zunaj sneži, mi pa smo ob topli peči, gledamo skozi okno, kako snežinka ena drugo lovi, DEJAN DRAGIŠIČ, 3.b
OŠ Metlika

OGLED TRGOVINE

V sredo smo odšli učenci 8.r. na ogled delovne organizacije. Jaz sem se odločila za trgovino Dolenjka v Trebnjem. Imajo živilsko, tekstilno, tehnično trgovino. Najpogostejši poklic v Dolenjki je prodajalec. Navadno prevzema blago, zлага na police, lepi cene, pospravlja in seveda prodaja. Prodajalec mora imeti med delom obute ortopedske čevlje, oblečeno haljo, mesar pa tudi predpasnik. Delovni čas imajo razdeljen na dopoldanski in popoldanski. Med delom imajo malico. Za ta poklic moraš imeti moč, da lahko prenašaš težke pakete. Prednost je, da spoznaš veliko ljudi. Slabost pa je, da delaš ob sobotah, včasih tudi ob nedeljah. Za prodajalca moraš imeti narejeno 3-letno šolo, če hočeš biti komercialni tehnik, pa se šola še dve leti. Lahko si tudi poslovodja. Tako smo boljše spoznali trgovino Dolenjko v Trebnjem, kamor velikokrat zahajamo po nakupih.

BRIGITA KOZLEVČAR, 8.a
literarno-novinarski krožek OŠ
Veliki Gaber

SAMI NAREDILI VOŠČILNICE - Ves prejšnji teden, od ponedeljka do petka, je bilo v prostorih oddelka za mladino v Knjižnici Mirana Jarca v Novem mestu ustvarjalno živahno. Otroci od petega do trinajstega leta so pod vodstvom knjižničarke Nataše Franko v likovni delavnici izdelovali okraske za božično in novoletno jelko ter voščilnice, pri čemer so uporabljali suho cvetje, listje, slamo in podobne naravne materiale. Delavnice so potekale v popoldanskih urah, udeležilo pa se jih je blizu petdeset otrok. (Foto: M. Markelj)

S TABORNIKI NA POHODU

Oktobra smo odšli na pohod. Zbrali smo se v Šmihelu. Odpravili smo se v Ločno. Tam se je zbral cel rod. Šli smo mimo gasilskega doma do Bajnafa in nato pod Stari grad. Tam smo pustili težke nahrbtnike in šli do gradu. Fantje smo našli vhod. Ko smo prišli nazaj, smo našli žogo in igrali nogomet. Igrali smo se tudi igrice potres. Zadovaljni smo pekli kostanj. Utrujeni, vendar veseli, smo se vrnili domov.

GAŠPER IN MIHA BEG
OŠ Šmihel

Mladi kritični do medijev

Z 9. nacionalnega otroškega parlamenta Otroci in mediji v DZ RS - 172 otrok iz vse Slovenije

LJUBLJANA - V pripravi na 9. nacionalni parlament je bila pod mentorstvom dr. Karmen Erjavec in mag. Zale Volčič s fakultete za družbene vede v Ljubljani opravljena raziskava o odnosu otrok do medijev in konkretni gledanosti, poslušnosti in branoosti posameznih medijev, ki je zajela 9 tisoč otrok. Rezultati bodo najkasneje februarja objavljeni v priročniku, tu pa je nekaj sklepov mladih z omenjenega parlamenta.

Glede televizije menijo, naj novinarji uporabljajo slovenski knjižni jezik in ne narečnih popačen, želijo manj filmov z nasilno vsebino, več kontaktnih oddaj, v katerih bodo sodelovali mladi, manj političnih razprav in prišpevkov, manj reklam, predvsem med zanimivimi prenosi in filmi, manj limonadnih nadaljevanj, ki ne odlikujejo resničnega življenja, uvedbo otroškega dnevnika, več komedij in razvedrilnih oddaj itd. Glede radia mladi želijo, naj bo vsak dan vsaj ena kontaktna oddaja namenjena mladim, in sicer v času, ko jih lahko poslušajo;

MLADI IN MEDIJI

V tednu otroka smo si ogledali film Košarkarjev dnevnik, ki je bil za nas zelo poučen, ter film Titanic. Vesela sem bila, da sem se v kinu lahko usedla na mesto, kjer ni bilo veliko razgrajskih fantov. A kmalu me je veselje minilo; namesto da bi se zabavala ob gledanju filma, sem skoraj vsako minuto dobila na glavo trde kovance ali kamenčke, ki so prileteli z balkona. Nekajkrat sem se ježno obrnila nazaj, vendar zaman. Želela sem si, da bi bilo filma čimprej konec. Tla so bila čisto zasuta s praznimi vrečkami čipsa, smokijev, keksov in drugim. Še dolgo sem razmišljala, zakaj smo odšli v kino, ko pa se nekateri ne znajo obnašati. Isti film sem si tisto poletje ogledala še enkrat v portoroškem avditoriju na morju. Kakšna sprememba! Sprašujem se, ali nismo morda že prenasitni s filmi, ki so preveč nasilni? Kaj pa komedije, drame? Mladi si ogledujemo le še kriminalke. Zakaj? Ali ni na svetu že dovolj nasilja?

MAJA REPOVŽ, 8.r.
OŠ Milan Majcen Sentjanž

V SADOVNJAKU

Lepega sončnega dne smo se odpravili v sadovnjak z namenom, da ga bomo dobro spoznali. V bližini šole je nasad jabolk, last g. Mitje Mlakarja. Tokrat nas je tam čakala njegova žena Marija. Povedala nam je nekaj o sadjarstvu. Nato smo odšli nabirat jabolka. Bila so zelo debela. Najprej smo pobrali jabolka, ki so bila na tleh, nato pa smo jih trgali z dreves in jih počasi odlagali v zabojce. Tista, ki so bila najboljša, smo pojedli, nekatere pa spravili v žep. Nato smo se vrnili h koči in dali zabojce pod jabolne. Tam nam je gospa Marija pokazala nekaj sort jabolk. Vzeli smo si vsak eno ali dve. Ena so bila kisla, druga sladka. Kmalu smo se odpravili k šoli. Tudi avtobus je prišel. Sošolcem smo pokazali, kako debela jabolka imamo. Bilo je lepo.

MOJCA MIKOLIČ, 4. r.
OŠ Studenec

KAJ MI POMENIJO PRAZNIKI?

- Beseda praznik mi pomeni nekaj skupnega. To, da se družina zbere in nekaj proslavlja. (Natalija)
- Zame sta najlepša praznika božič in novo leto, ko se s prijatelji in sorodniki zberemo in nazdravimo. (Sanja)
- Zame je praznik čas veselja, miru, počitka in igre. (Damir)
- Praznik mi pomeni veselje, srečo, ko sem z družino. (Ana-Tea)
- Praznik je zame, ko se zbere vsa družina, ko se veselimo. (Petra)
- Zame je praznik čas veselja, ko družina proslavlja. (Matjaž)
- Praznik je zame veselje. Rada imam, ko zvečer drug drugemu pripovedujemo šale. (Danijela)

Učenci literarno-novinarskega krožka
OŠ Brežice

Veš, da ni prav

Tiho vstaja sonce, mimo plove čez nebo. Svetlo, zlato se blešči, v očeh zbada te njegov lesk. A vseeno gledaš vanj, čeprav veš, da to ni prav. Oči že bolijo te, bolečina raste in strah te je. A kaj, ko tako lepo je, tako drugačno! Lepota vsa prevzame te, lepota te priklene na okove. V življenju mnogo stvari ni prav, a zanimive so kot sonce. Blešče se, nudijo ti užitek, zadovoljstvo, a na skrivaj oropajo te. V življenju mnogo stvari ni prav, a takšne so kot sonce.

TANJA MURN, 7.r.
novinarski krožek OŠ Žužemberk

DAN ODPRTIH VRAT

Septembra je praznoval 70. rojstni dan naš rojak, znani slovenski pesnik Tone Pavček. V ta namen smo miniposlušali šolarji pripravili dan odprtih vrat za starše na temo Tone Pavček in šentjurska dolina. Na ta dan smo se pripravljali že od začetka šolskega leta. V projektu smo sodelovali vsi. 27. novembra smo imeli pouk popoldne, da so se dneva odprtih vrat lahko udeležili starši. Prireditev je bila v jedilnici. Osrednji gost je bil Tone Pavček z ženo, sestro in sestrično ter drugi gostje. V uvodu je naš pevski zbor zapel šolsko himno, za katero je besedilo napisal prav Pavček. Učenci so recitali njegove pesmi, predstavili njegovo življenje. Novinarica Lidija Murn je imela z njim intervju. Za presenečenje je poskrbel Lojze Slak s svojim ansamblom. Na koncu smo mu dali skromno darilo. Pesnik je bil ganjen. Po končani prireditvi smo šli učenci v matične učilnice, starše pa smo pustili, da so pokramljali ob kavi. Vsak od gostov je dobil spominek na ta prečudovit dan. Bili smo zadovoljni, da je prireditev uspeša.

ANJA PLOJ, 7.a
OŠ Mirna Peč

OTROŠKA LIKOVNA KOLONIJA

Letos sem se udeležila likovne kolonije v OŠ Bistrica ob Sotli. Bila je v začetku oktobra. Najprej smo se zbrali v šoli in pomalicali, nato smo se odpeljali k bizeljskemu gradu. Risali in slikali smo na temo trgatve. Jaz sem risala vhod v vinski klet. Pred vodom se po ogrodju vzpenja brajda. Odločila sem se za risanje s flomastri. Iz naše šole je slikal tudi Marko Lupšina iz petega razreda. Vse likovne izdelke so organizatorji razstavili v šoli 22. novembra.

SONJA PETRIŠIČ, 4. r.
OŠ Bizeljsko

MEDVEDEK NA OBISKU - Pred kratkim smo imeli učenci naše podružničnih šol kulturno uro. Obiskala sta nas pisateljica Ivanka Mestnik, ki je izdala novo knjigo Medvedek na obisku, in Jože Kumer, ki je knjigo ilustriral. Učenci smo za to priložnost pripravili kratek kulturni program. Pisateljica nam je povedala, kako je knjiga nastajala, in odgovarjala na naša vprašanja. Kumer je ob tem ustvaril veliko ilustracijo medvedka in nam jo pustil za spomin. V naslednjih dneh je potekala prodaja knjig in skupaj smo jih prodali kar 123. Veseli smo, da smo tudi mi prispevali za zdravljenje pisateljicine vnučke Željke. (Sanja Pavlin, 4.b.
OŠ Žužemberk)

DECEMBERSKO SREČANJE NAROČNIKOV DOLENJSKEGA LISTA - V soboto je Dolenjski list pripravil že tradicionalno prednovoletno srečanje za več kot sto naročnikov Dolenjskega lista. V Metliki smo si najprej ogledali vinsko klet in muzej ter v industrijski prodajalni Beti opravili nekaj predprazničnih nakupov. Pri Simoničevih v Drašičih smo imeli kosilo in se ob dobri hrani in pijači prav imenitno zabavali. Zasluga za slednje gre predvsem obema harmonikašema, Marku in Dejanu, in tihi dogovor, da bosta odslej "naša", smo zapisali v arhiv. (Foto: Majda Luzar, EPS)

sodoben
vsestranski
zanimiv
pokrajinski tednik

DOLENJSKI LIST

Novo mesto
Glavni trg 24

☎ 068/323-606
faks 068/322-898
E-mail info@dol-list.si
Internet http://www.dol-list.si

za oglaševalce
zanesljiv zadetek

v
polno

Dolenj'c Gorenjca vabi

Decembrska številka Vrelcev zdravja, časopisa za goste Krkinih zdravilišč, vabi tokrat v Dolenjske Toplice goste z Jesenic, iz Ribčevega Laza, Bohinja in Bohinjske Bistrice, z Bleda, iz Lesc, Radovljice, Tržiča, Naklega, Kranja, Škofje Loke in okolice naštetih krajev. Tako kot so septembra vabili v svoje zdravilišče goste iz severne Primorske, se zdaj obračajo na Gorenjce. Nudijo jim ugodne rezervacije z dvema prihodoma 3. in 10. januarja, pester program bivanja v zdravilišču z nižjimi cenami in s posebnim popustom za cene zdravstvenih storitev med 7-dnevnim bivanjem.

Vrelci zdravja vabijo bralce, da pošljejo uredništvu predloge za

novo ime hotela v Zdravilišču Strunjan. Tamkajšnji hotel Svoboda v celoti obnavljajo in mu želijo hkrati z novo podobo dati tudi novo ime. Pregled ponudb o Topli zimi v Krkinih zdraviliščih daje vse podatke o programih oddiha in zdravljenja v zdraviliščih in na Otočcu. Časopis prinaša tudi tokrat zdravstveno prilogo, piše o šegah in navadah ob koncu leta, Marko Koščak pa opisuje domovino Jurčičevih junakov in pisateljevo domačijo na Muljavi. Zanimiv je tudi zapis, kako ob nekdanjem gradu Rupercvrh še vedno kljubujeta času in vremenu dve veliki sekvoji.

Tg.

Otrokom ne kupujte živali za igračo

Kaj kupovati

V času nakupov daril pozivam kupce, da tudi pri tem pomislijo na živali. Naj ne kupujejo živih živali za igračo otrokom ali pa odraslim kot "presenečenje". Izgibajo naj se izdelkom, ki na embalaži nimajo zapisano "Ni testirano na živalih". Navedba, da je izdelek testiran biološko ali pa klinično, ne zagotavlja, da ni bil preizkušen na živalih. Ne kupujte krznenih izdelkov iz biokrzn, temveč kupite raje ekokrzn (gre za umetno krzno), hkrati pa se je bolje izogibati mesu, ki je bilo vzrejeno v "tovarnah mesa", saj je prepojeno z antibiotiki, encimi, pomirjevali, barvili in še čem.

Zlasti se je treba odpovedati nakupu izdelkov iz Tajvana, Severne Koreje in južne Kitajske, ki so preplavili Evropo, saj tam grozljivo mučijo pse in mačke. Način pobijanja je strahoten, pobijejo na tone živali, dostikrat ne do smrti, kar pomeni, da živim slačijo kožo (dokumentarec RTL, 13. december 1998, SAT). V obdelano kožo vtisnejo vzorce, dlako pa prebarvajo, da kupec ne more ugotoviti izvora kože. Na priveskih izdelkov je navedeno le "Prava koža". Niti prodajalka ne ve izvora kože.

LEA EVA MÜLLER

PRIDOBITEV CIVILNE ZAŠČITE

KOČEVJE - Občina Kočevje je zagotovila denar za nakup novega mobilnega kompresorja za polnjenje potapljaških jeklen. Kompresor bodo uporabljali člani potapljaškega kluba Ponirek, ki delujejo v okviru civilne zaščite in so usposobljeni tudi za zaščito in reševanje. Slavnostni zagon kompresorja je opravil kočevski župan Janko Veber. Predsednik Ponirke Uroš Novak je povedal, da so s kompresorjem naredili korak dlje pri izvajanju zaščite in reševanja v sestavi CZ.

ADI SMOLAR RAZVEDRIL IVANČANE - Znani slovenski kantavtor Adi Smolar si je v teh predprazničnih dneh, ki so še posebej zanj zelo delovni, vendarle našel čas tudi za Ivančane. Na povabilo tamkajšnjega kulturnega društva je v torek, 15. decembra, nastopil na koncertu in polno dvorano mladih in starih navdušil s svojimi uspešnicami. Mnogi so mu s petjem priskočili na pomoč, navdušenje pa je dokaz, da si njegovega obiska še želijo. (Foto: L. M.)

ZA LETOS ODSLUŽIL - Ko so opravili še zadnjo letošnjo trgatvo, so pri vinogradu Andreja Molana nad Zdolami trgači pomagali podreti klopotec, ki je po starem običaju vse od velikega šmarna 15. avgusta do zadnje trgatve - za ledeno vino so jo opravili pred nekaj dnevi - pred ptičji varoval grozdje. Tako kot pri postavljanju klopotala so tudi odstranitev proslavili s pesmijo, harmoniko in s kozarcem letošnjega pridelka. (Foto: M. Vesel)

Kar toži, dosegel ne boš ničesar

Kako kupujejo les - "Počakaj račun in vse bo v redu" - Verjel sem in čakal denar

V Dolenjskem listu je bil oglas: "Odkupujemo hlobovino bukve in hrasta, telefon (0608) 80-395 ali (041) 696-244." Poklical sem na številko (041) 696-244. Oglasil se je mož. Vprašal sem ga za ceno hrastovih, češnjavih, javorjevih, topolovih in lipovih hlobov. Povedal je zelo ustrezno ceno, v ceno vračunan prometni davek in prevoz. Takoj se mi je ponudil, da pride les pogledat, in dal sem mu svoj

naslov. Že drugi dan je bil pri meni in si ogledal les. Nekaj je bilo že podrtega, nekaj še za podiranje. Pokazal je, na katero dolžino naj razžagam in rekel, naj zvečem na rampo k cesti, da bo prišel prevzet, ko bo delo opravljeno. Ko sem to storil, sem ga ponovno poklical. Res je prišel, pogledal les in povedal, koliko bom dobil zanj.

Dogovorila sva se za dan in uro odvoza. Ko sem na dogovorjeni dan prišel k lesu, so ga imeli že naloženega na kamionu s prikolico. Zahteval sem kubaturo lesa, on pa mi je skozi okno kamiona dal samo dobavno. Ugotovil sem, da na dobavnici namesto hlobov piše za polovico omenjenega lesa "mešana drva". Takoj sem poklical po omenjenem mobitelu in možaka opozoril, kaj mi je naredil. Odgovoril je: "Počakaj

račun in bo vse v redu!" Verjel sem in čakal. Po 21 dneh sem denar dobil, vendar za polovico manj, kot smo se dogovorili. Takoj sem moža poklical in je rekel, da bo kmalu poslal še ostalo.

Čakal sem in čakal, a do zdaj še ni nič. Poklical sem ga ponovno in odgovoril mi je: "Kar toži, dosegel ne boš nič. Je že zastarano in nimaš dokaza, da sem jaz les prevzel, in bom tudi tajil, češ da ga je prevzel nekdo drug."

Ko je možak k meni prišel prvič, je rekel, da gre v Črnomelj in Semeč prevzemati les. Ali je mogoče tudi tam koga ogoljufal?

Da je ogoljufal mene, je dokaz že to, da je les vozil v Kompolje-Boštanj. Tja verjetno ne bi vozil hrastovih vej za drva s straškega območja. Dokaz o navedeni zadevi je: oglas v Dolenjskem listu, vžigalnik s storilčevim naslovom in cenik lesa, ki mi ga je dal on.

(Naslov pisca v upravi lista)

"VESELI DECEMBER" SE POSLAVLJA

METLIKA - V okviru metliškega Veselega decembra se bo v zadnjem tednu v letu izvršilo še nekaj zanimivih prireditev. Tako danes, 24. decembra, ob 10. uri zabava v metliški športni dvorani mlade na prazničnem koncertu Avia band. V soboto, 26. decembra, bo ob 17. uri v gradskem kulturnem domu prednovoletno raganje z ansamblom Hop Cefizelj, ob 19. uri pa bo v metliškem kulturnem domu "Dosej" metliške folklorne skupine Ivan Navratil. V nedeljo, 27. decembra, bodo predšolski otroci v metliškem kulturnem domu z igrico Skrinjica želja pričakali dedka Mraza.

TEŽAVE Z ETAŽNO LASTNINO

KOČEVJE - V kočevski občini se posamezni etažni lastniki stanovanj v večstanovanjskih hišah vedno bolj pritožujejo zaradi samovoljnih posegov v skupne dele hiš. Pri tem ne upoštevajo določb stanovanjskega zakona iz leta 1991, ki določa, da je preureditev skupnih delov večstanovanjske hiše možna le na podlagi pisne pogodbe, ki jo je dolžan investitor skleniti z vsemi solastniki. To nakazuje potrebo, da bi bilo tem vprašanjem nujno tudi na občinskem nivoju posvetiti več skrbi. Ukrepi bi morali biti hitrejši, saj se posamezna dela izvajajo v prostem času, ko državni organi ne delajo. Spori in težave nastopajo tudi, ko posamezni etažni lastniki niso pripravljeni prispevati za vzdrževanje streh na teh stavbah, ki so mnoge nujno potrebne popravila.

V. D.

Tg

Izšel je koledar športa za vse

Športna unija Slovenije zbrala podatke o večini športnih prireditev v Sloveniji v prihodnjem letu - Podatke o programih redne vadbe bodo objavili v reviji FIT

Predvsem rekreativni športniki, ki se ob koncu tedna radi podajo na katero izmed množičnih športnih prireditev, so v minulih letih že lahko spoznali Koledar športa za vse, ki ga z veliko vnemo pripravljajo v Športni uniji Slovenije, v torek, 22. decembra, pa je izšel koledar za leto 1999, v katerem je na 528 straneh zbrano preko 6000 podatkov o športno-rekreativnih in športno-turističnih prireditvah v Sloveniji.

Koledar športa za vse je tudi tokrat zaradi preglednosti razdeljen na več poglavij, v katerih so prireditve urejene po datumih ali po posameznih športnih panogah, samostojna pa sta sklopa o izobraževalnih seminarjih in o programski ponudbi Športne unije Slovenije. Kot uporabno novost za marsikatero organizatorja naj omenimo še spisek nekaterih ponudnikov časomerilskih storitev na športnih prireditvah.

Koledar prodajajo v Športni uniji Slovenije, poleg tega pa ga lahko kupite tudi vseh trgovinah Hervis in Tomas sport po vsej Sloveniji in v Mladinski knjigi - knjigarna Konzorcij v Ljubljani. Dostop do nekaterih podatkov iz Koledarja je mogoč tudi na tekstu Televizije Slovenija (stran 365) in na internetu http://sportna-unija.k2.net.

Koledar športa za vse 1999 Športna unija Slovenije namenja

ljubiteljem športa in zdravega načina življenja in je lahko lepo darilo za božič ali novo leto. Da bi bil Koledar čim bolj aktualen in predvsem za uporabnika privlačen, so se v Športni uniji odločili, da iz vsebine izločijo vadbene programe, ki jih bodo po novem objavljali štirikrat letno v posebni brezplačni prilogi revije FIT. Revija gibanja športa za vse FIT bo dvakrat letno, v spomladanski in jesenski številki, objavljala posebno prilogo s podatki o možnostih

vključevanja v športno vadbo pri nas. Vsi organizatorji (društva in klubi, športne agencije, podjetniki, posamezniki, upravniki in lastniki športnih objektov in zunanjih površin, namenjenih športni dejavnosti), lahko pošljejo podatke o svojih vadbениh programih v Športno unijo Slovenije, ki bo omogočila brezplačno objavo. K sodelovanju vabijo tudi ponudnike programov, ki niso neposredno povezani s športom, ponujajo pa stik z zdravim načinom življenja, kot so savne, masažni saloni, fizioterapije, trgovine z zdravo hrano ipd. Podatki bodo izšli v spomladanski številki revije FIT, ki bo izšla v času sejma Alpe Adria - svoboda gibanja.

I. V.

Ne varčujemo pri gumah!

Priporočljiva je uporaba vseh štirih zimskih pnevmatik, saj je tako boljši prijem na ledeni, sneženi ali le pomrzli cesti

Po pravilniku, sicer še iz leta 1982, morajo imeti pozimi vsa vozila zimsko opremo. To so pnevmatike za zimsko rabo (M+S) na pogonskih kolesih, radialne pnevmatike na vseh štirih kolesih ali variga za sneg v priboru za vozila. Pnevmatike, ki štejejo za zimsko opremo, morajo imeti najmanj 4 milimetre globoke žlebove na celotni tekalni površini. Zimska oprema tovrstnih vozil in avtobusov vključuje tudi lopato.

Glede na dejstvo, da je omejen pravilnik zastarel in da njegove določbe ne ustrezajo več današnji tehnologiji konstrukcije in izdelave pnevmatik, v ministrstvu za notranje zadeve priporočajo uporabo zimskih pnevmatik na vseh štirih kolesih. Zimske pnevmatike so namreč narejene tako, da imajo na tekalni površini, ki je izdelana v primerjavi z letnimi iz mehkejših gumijev mešanice s primesjo silike, veliko število lamel, ki omogočajo na zasneženi, poledeneli ali samo pomrzli podlagi mnogo boljši prijem kot najboljše letne pnevmatike. Zato

je kombinacija zimskih pnevmatik na pogonskih (največkrat sprednjih) kolesih in letnih pnevmatik manj priporočljiva, ker trše letne pnevmatike na zadnjih kolesih slabše "vodijo" vozilo, ki je zaradi tega manj stabilno.

Zakon zime časovno ne opredeljuje, bo pa predvidoma konec marca opredeljena v odredbi o omejitvi prometa na cestah v Sloveniji. V praksi se uporabljajo tri opredelitelje (koledarska od 23. decembra do 21. marca, klimatska od 1. decembra do 28. februarja in cestarska od 15. novembra do 15. marca), zato bo policija pri nadzoru cestnega prometa do uveljavitve odredbe o omejitvi prometa upoštevala za zimo samo tisti čas, ki šteje kot zima po vseh treh časovnih opredelitvah (od 23. decembra do 28. februarja). Zimske razmere so opredeljene v veljavni odredbi o omejitvi prometa: od tedaj, ko se začne ob sneženju sneg oprijemati vozič, in ob poledici do takrat, ko pristojna služba za vzdrževanje cest sporoči, da je cesta primerna za promet vozil.

Kadilci naj spoštujejo zakone

Od kadilcev zahtevamo le, naj spoštujejo zakone, samomora pa jim ne moremo preprečiti

Vsak dan za posledicami kajenja umre 12, na mesec 360, na leto pa 4.300 Slovencev. Ta izračun je narejen na osnovi registra raka in gre za verjeten približek. Natančnih statističnih podatkov ni, ker jih nihče ne zbira. Zato zveza društev nekadilcev že več kot dve leti predlaga spremembo zakonodaje, najprej na inštitutu za varovanje zdravja, kjer tovrstne evidence zbirajo, za drugo branje pa smo naprosili tudi poslance SDS, da bodo predlagali naše amandmaje.

Da kajenje vpliva le na razvoj pljučnega raka, pri katerem naj bi bilo kajenje verjetna posledica 90 odstotkov obolevnosti, ne drži. To je lažno zavajanje v brezskrbnost v uživanju pri kajenju tobaka. Pri posameznih vrstah raka je razmerje med kadilci in nekadilci naslednje: pri raku grla 96 nekadilcev : 4 kadilcem, pri raku pljuč 93:7, pri raku ustne sluznice in raku žrela 90:10, pri raku na jeziku 88:12, rak na sečevodu 81:19,

rak na požiralniku 67:33, rak na debelem črevesju 65:35... Obolevnost in umrljivost raste s številom pokajenih cigaret. Za deset vrst raka je srednja vrednost 81 odstotkov v korist kadilcev in 19 odstotkov v korist nekadilcev.

Ko manj kot tretjina Slovencev s pomočjo sedaj aktualne oblasti zastruplja in mori nič hudega sluteče otroke in tudi ostale držav-

ljane, ne smemo pozabiti, da nekadilci svoje pravice poznamo. Zapisane so v listini o človekovih pravicah Organizacije združenih narodov, ustavi RS in zakonih, ki veljajo tudi za kadilce.

Od kadilcev zahtevamo le, da zakone spoštujejo, a samomora jim ne moremo preprečiti. Lahko pa jim preprečimo, da bi s seboj povlekli tiste, ki nočejo kaditi. Vse lahko delamo skupaj, le kaditi ne moremo skupaj! To bodo morali v bodoče delati na prostem zunaj doma, v šoli ali na šolskem dvorišču, bolnici, ambulanti, ne na delovnem mestu, nikjer v zaprtem in pokritem prostoru.

Vsak dan poročajo o mrtvih na cestah. Okoli 300 jih je letos. Zaradi kajenja pa umre okoli 4.000 ljudi letno, a nihče se ne vpraša zakaj. Tudi zdravnik bi lahko imel evenco o svojih pacientih. Vse to je malomarnost sveta za zdravstvo pri vladi, vlade, zdravstvenega sveta pri ministrstvu za zdravstvo in ministrstva samega, inštituta za varovanje zdravja, onkološkega inštituta in drugih.

Kadilci ter tobačnega denarja željni politiki in zdravniki niso samo ošabni nasilneži, ampak preprosto diskriminatorna kasta. Kadilska histerija traja že 30 let. Za to je kriva podkupljivost na račun medicinske znanosti, strokovnosti demokracije, in kar je najhujše: cena je rak, izguba imunosti za rast tumorjev, trpljenje ljudi in zanesljiva prezgodnja smrt več kot 4.000 Slovencev na leto. Če ne bomo dosledni pri uveljavljanju naravnih človekovih pravic, določenih v ustavi in zakonu, bomo bitko izgubili.

ANTON DOLENC
predsednik Zveze društev
nekadilcev Slovenije

SODELOVANJE LOVSKIH DRUŽIN Z OBEH STRANI KOLPE

Na pobudo Lovske zveze Karlovačke Zupanje, ki meji na zvezo lovskih društev Bele krajine, je bil sklican sestanek vodstva obeh zvez kot tudi obeh komisij za malo divjad. Sestanek je bil na Hrvaškem, v Pravotini ob Kolpi. Pogovarjali smo se o bodočem sodelovanju, seveda je največ problemov pri tem finančne narave. Vendar smo ugotovili, da lahko tudi s prostovoljnimi delom in dobrim čuvajskim nadzorom veliko dosežemo pri vloženi prepelicih in fazanih. Dogovorili smo se o dejavnostih, ki jih bomo izvajali skupaj, saj male divjadi ni mogoče gojiti samo na eni strani Kolpe. Od skupnega dela pričakujemo, da bomo v nekaj letih dosegli željene rezultate. Število male divjadi bi radi povečali na nivo, kot smo ga imeli pred leti.

Predsednik
ZLD Bele krajine
ANTON VRŠČAJ

USPEL KONCERT V TREBNJEM - V soboto, 19. decembra, je bilo v športni dvorani OŠ Trebnje zabavno. KUD Občinski pihalni orkester Trebnje s predsednikom Danijelom Metelkom je že tretje leto zapored v prazničnih decembrskih dneh priredil koncert. Nabito polno dvorano je navdušil nastop domačega orkestra pod taktirko prof. Igorja Teršarja, njihovo igranje pa je pohvalil tudi dirigent Pihalnega orkestra slovenske policije prof. Milivoj Šurbek. Pod vodstvom Igorja Hribarja se je predstavil še mladinski pihalni orkester ter starejša in mlajša skupina mažoret, ki jih vodi Darja Korelec, Zvonka Pečelin in Petra Kek, organizatorji pa so poskrbeli za prijetno presenečenje z nastopom Tereze Kesovija. Zapela je celo ob spremljavi orkestra. Več kot dveurni program je bil še posebej zanimiv zaradi voditelja, igralca Iva Godniča, ki je nastopil kot Tito, in zamejska Slovenka Vesna Malalan, v vseh vlogah pa je znal nasmejati obiskovalce. Organizatorjem gredo vse čestitke! (Foto: L. Mum)

Kdo je osnovni šoli v Leskovcu odvzel njeno ime?

Po vojni je osnovnošolski pouk potekal v samostojnih osemletnih šolah v Leskovcu, na Velikem Trnu, v Velikem Podlogu in Senušah. Število kmečkega prebivalstva se je manjšalo, šoloobveznih otrok je bilo vse manj. Iz samostojnih oddelkov so nastajali kombinirani. Kvaliteta pouka je padla. Tako so bile samostojne šole ukinjene, sčasoma tudi podružnični šoli. Ostala je v Velikem Podlogu. Pouk in predšolsko vzgojo smo organizirali tudi za romske otroke. S pomočjo krajanov smo zgradili in obnovili vse šole v krški občini; v Krškem, Brestanici, Koprivnici, Leskovcu, na Raki, v Kostanjevici, Podbočju in posebnostjo šolo v Krškem. Na Senovem smo stanovanja spremenili v šolske prostore, dogradili športno in kulturno dvorano. To je bil velik napredek. Z izgradnjo nove šole v Leskovcu smo pričeli leta 1975. Do leta 1976 je bilo uradno ime leskoveške šole OŠ Leskovec pri Krškem. Nato so jo poimenovali po narodni herojini Milki Kerin iz KS Leskovec. Zakaj in kdo ji je ta naziv odvzel?

CIRIL PLUT
Krško

Ludvik Mlakar

Po daljši bolezni je 2. decembra umrl Ludvik Mlakar, upokojeni sedlar in tapetnik iz Starrega trga pri Trebnjem. Rodil se je leta 1913 v številni kmečki družini. Že v mladosti je moral poprijeti za težka dela. Izučili se je za sedlarja in tapetnika in je kot samostojen obrtnik izdeloval konjske komate in oblazinjeno pohištvo. Kot takrat edini je bil zelo iskan obrtnik. S pokojno ženo sta si postavila ljubek dom v bližini rojstne hiše. Pred 14 leti je ona umrla, kar je bil zanj hud udarec. Več let je taval okrog prijateljev in iskal tolažbo. Leta 1985 je spoznal medicinsko sestro na Kliničnem centru v Ljubljani Amalijo Horvat. Poročil se je in se preselil k njej v Ljubljano. Veliko sta hodila na Dolenjsko, saj je imel tu zelenjavni vrt, ona pa na Rihpovcu, kjer je doma. Toda prikradla se je bolezen, ki mu je jemala moči. Po njegovi želji je bil pokopan na domačem pokopališču v Trebnjem, kamor smo ga v velikem številu pospreмили k večnemu počitku.

R. M.

Obisk in nastop

V Domu Tisje

Dom Tisje je bil ustanovljen leta 1946. Razvil se je v moden dom za varstvo kronično bolnih starejših oseb. Poleg hotelskega dela nudi tudi zdravstveno varstvo v somatskem, psihiatričnem in delovno okupacijskem smislu. Zaposlenih je 94 delavcev. Najštevilnejša je medicinsko negovalska služba, sicer pa se vse službe trudijo, da je življenje podobno kot v domu, ki so ga oskrbovanci morali zapustiti zaradi bolezni ali druge neprijetne usode.

V domu je nastanjenih nekaj več kot 200 oseb iz skoraj 20 slovenskih občin, največ iz litijske in sosednjih. Nega na sobnih vozičkih je preizkušen način, kako lahko nepokretni doživljajo širšo okolico, gledajo televizijo, sodelujejo na prireditvah. Njihovo geslo je: V ta dom pride pomlad vsako leto. V četrtek, 3. decembra, smo jih presenetili s kulturnim programom. Razveselili jih je mešani

PRIJETEN NASTOP - Stanovanci doma v Tisju so se razveselili našega obiska in nastopa. Podobnih presenečenj si še želijo.

pevski zbor KUD Zlata jesen iz Trebnjega, humorist, domačin Jože Bevec iz Dolenje Dobrave, harmonikar Franci Reže z Gradišča. Oskrbovanci, ki jih vodi Renata Ozimek, so zapeli z nami. Vsi smo bili veseli, tudi 90-letna domačinka, dolgoletna solo pevka Marija Černe, ki je v domu. Vsem sodelavcem se lepo zahvaljujemo za prijeten sprejem in želimo veliko zdravja in veselja v naslednjem letu.

R. MAJER

DOLENJSKI LIST

vaš četrtkov prijatelj

DEŽURNE TRGOVINE

V soboto, 26. decembra, bodo odprte naslednje prodajalne živili:

- Novo mesto: od 7.30 do 21. ure: trgovina Anita pri gostišču Kos
- od 7. do 20. ure: Vita, trgovina Darja, Ljubljanska
- od 7. do 20. ure: market Saša, K Roku
- od 7. do 20. ure: trgovina Sabina, Slavka Gruma
- od 7.30 do 13. ure: trgovina Brin, Trdinova ulica
- od 7. ure do 19.30: mlečni diskont Vita, Šmihel
- od 8. do 21. ure: trgovina Žepok, Ragovska
- od 7. ure do 14.30: market Maja, Bučna vas
- od 7. do 19. ure: trgovina Cekar v BTC, Bučna vas
- od 7. do 20. ure: samopostrežba Azalea, Brusnice
- od 7.30 do 14. ure: market Pri kostanju, Prečna
- od 8. do 17. ure: trgovina Brar, Smolenja vas
- od 7.30 do 13. ure: trgovina Pod lipo, Smolenja vas
- od 8. do 13. ure: trgovina Dule, Smolenja vas
- od 8. do 16. ure: trgovina Pero, Črmošnjice pri Stopičah
- od 8. do 20. ure: market Perko, Šentpeter
- od 7. do 20. ure: trgovina Marks, Vavta vas
- od 6.30 do 17. ure: market Malka, Mestne njeve
- od 6.30 do 17. ure: pekarna Malka Žužemberk, prodajalna Kandija
- Uršna sela: od 8. do 16. ure: Urška
- od 7. do 18. ure: trgovina Klas, Šmarje pri Sentjernej
- od 7. do 18. ure: trgovina Na Gorici, Gor. Vrhpolje

V nedeljo, 27. decembra, bodo odprte naslednje prodajalne živili:

- Novo mesto: od 8. do 11. ure: Samopostrežba Mačkovec, Market Ljubljanska, Market Ragovska, Market Drska, Market Kristanova, Market Drska, Samopostrežba Šmihel, Market Seidlova
- od 7.30 do 21. ure: trgovina Anita pri gostišču Kos

- od 7. do 13. ure: Vita, trgovina Darja, Ljubljanska
- od 8. do 13. ure: market Saša, K Roku
- od 7. do 20. ure: trgovina Sabina, Slavka Gruma
- od 8.30 do 12. ure: trgovina Brin, Trdinova ulica
- od 7. ure do 19.30: mlečni diskont Vita, Šmihel
- od 8. do 19. ure: trgovina Žepok, Ragovska
- od 8. do 11. ure: market Maja, Bučna vas
- od 8. do 12. ure: trgovina Cekar v BTC, Bučna vas
- od 8. do 12. ure: samopostrežba Azalea, Brusnice
- od 7.30 do 11. ure: market Pri kostanju, Prečna
- od 8. do 12. ure: trgovina Brar, Smolenja vas
- od 8. do 12. ure: trgovina Pod lipo, Smolenja vas
- od 8. do 11. ure: trgovina Dule, Smolenja vas
- od 8. do 12. ure: trgovina Pero, Črmošnjice pri Stopičah
- od 8. do 12. ure: market Perko, Šentpeter
- od 8. do 17. ure: trgovina Marks, Vavta vas
- od 7. do 12. ure: market Malka, Mestne njeve
- od 7. do 12. ure: pekarna Malka Žužemberk, prodajalna Kandija
- Uršna sela: od 8. do 12. ure: Urška
- Straža: od 8. do 11. ure: Market Straža
- Sentjernej: od 8. do 11. ure: Market Sentjernej
- od 8. do 12. ure: trgovina Klas, Šmarje pri Sentjernej
- od 7. do 12. ure: trgovina Na Gorici, Gor. Vrhpolje
- Žužemberk: ods 8. ure do 11.30: Market
- Škocjan: od 7.30 do 10. ure: Pri mostu
- Trebnje: od 8. do 11. ure: Samopostrežba Blagovnica
- Mirna: od 7.30 do 11. ure: Grič
- Mokronog: od 8. do 11. ure: Samopostrežba
- Črnomelj: od 8. do 11. ure: Pod lipo, Market Čardak
- Semič: od 7.30 do 10. ure: Market

SEMINAR ZA BODOČE MENTORJE IN INŠTRUKTORJE

KOČEVJE - Kočevska območna obrtna zbornica organizira v sodelovanju s Centrom za tehnično usposabljanje in Ljubljane pedagoško-andragoški seminar za bodoče mentorje in inštruktorje pri praktičnem usposabljanju vajencev in učencev poklicnih šol. 32-urni seminar bo potekal 13. in 14. ter 20. in 21. januarja od 13. do 20. ure v prostorih območne obrtne zbornice Kočevje. Cena seminara je 12.710 tolarjev. Namenjen je kandidatom vseh strok. Prijave zbira v območni obrtni zbornici.

BOŽIČNO- NOVOLETNI KONCERT

KOSTANJEVICA - V soboto, 26. decembra, ob 19. uri bo v kulturnem domu v Kostanjevici božično-novoletni koncert pihalnega orkestra Kostanjevica. To je že 5. tradicionalni koncert, na katerem se bodo domači glasbeniki predstavili predvsem s filmsko in zabavno glasbo.

Slovenija uvaja

Posebnosti

Tudi pri obračunavanju davka na dodano vrednost obstajajo nekateri posebnosti. Ti nastopijo, ko gre za promet s rabljenimi blagom, denimo z rabljenimi vozili, z umetniškimi predmeti, z zbirkami in s starinami, ko gre za promet na javnih dražbah ali pri delu potovalnih agencij. Poglejmo najprej, kako se obračunava in plačuje davek na dodano vrednost pri prometu z rabljenimi vozili. Davčni zavezanec, ki nabavlja ali pridobiva rabljena prevozna sredstva zato, da bi jih prodal naprej, preprodajalec torej, sme odbiti kot vstopni znesek davka na dodano vrednost tisti znesek, ki ga ugotovi po preračunani stopnji DDV-ja od nabavne cene rabljenega vozila. Preprodajalec torej lahko samo izračuna znesek vstopnega DDV-ja ter ga odšteje kot odbitek davka pri izračunu svoje davčne obveznosti. Pravico do takšnega odbitka, t.i. davčnega preostanka, pridobi preprodajalec le v primeru, ko nabavi rabljeno vozilo od osebe, ki ni imela pravice do odbitka vstopnega DDV-ja za to vozilo, ali pa v primeru, ko kupi vozilo od drugega davčnega zavezanca, ki za to vozilo prav tako ni imel pravice do odbitka vstopnega davka.

Tudi pri preprodaji drugega rabljenega blaga, umetniških predmetov, zbirke in starin šteje v davčno osnovo za plačilo davka na dodano vrednost le razlika med prodajno in nabavno ceno, ki jo ustvari preprodajalec, zmanjšana za davek na dodano vrednost od te razlike. Če je nabavna cena večja od prodajne cene zadevnega blaga, se šteje, da je davčna osnova enaka nič. Pri prometu blaga na javni dražbi predstavlja davčno osnovo za obračun in plačilo DDV-ja ustvarjena razlika med ceno, doseženo na javni dražbi, in zneskom, ki ga je plačal dražitelj principalu za opravljen promet blaga, ter zneskom davka na dodano vrednost, ki ga je dolžan plačati dražitelj za svojo provizijo. Znesek, ki ga je dražitelj dolžan plačati principalu, je enak razliki med doseženo ceno blaga na javni dražbi in zneskom provizije, ki jo je ali jo bo pridobil dražitelj od svojega principala po pogodbi, kjer se provizija plača od prodaje. V ceno, doseženo na dražbi, so šteti davki in dajatve, stroški provizije, embalaranja, prevoza in zavarovanja, ki jih plača kupec dražitelju za blago. Dražitelj mora kupcu in principalu za vsak promet blaga na javni dražbi izdati račun. Na njem morajo biti navedeni cena blaga, dosežena na dražbi, davki in dajatve, provizija, stroški embalaranja, prevoza in

zavarovanja. Na dokumentu, ki ga dražitelj izda principalu, pa mora ločeno navesti znesek, to je ceno, doseženo na dražbi, zmanjšano za znesek principlove provizije. Poseben primer predstavlja obračunavanje DDV-ja pri storitvah potovalnih agencij in organizatorjev potovanj. Potovalna agencija, ki deluje v svojem imenu, prodaja pa blago in turistične storitve drugih davčnih zavezanec, lahko ob predpisanih pogojih obračuna davek na dodano vrednost od zneska, ki predstavlja razliko med celotnim zneskom, ki ga plača potnik, in dejanskimi stroški potovalne agencije za storitve, ki jih zagotavljajo drugi davčni zavezanci neposredno potniku. Potovalna agencija pa nima pravice do odbitka DDV-ja, ki ga zaračunajo ti drugi davčni zavezanci pri prometu blaga in storitev, opravljenih neposredno potniku. Ta DDV se plačuje po sedežu potovalne agencije. Vse storitve, ki jih tako opravi potovalna agencija v zvezi s potovanjem, štejejo za eno storitev potniku, pri čemer se DDV za storitve, ki niso opravljene v Sloveniji, pri nas ne zaračuna.

Prihodnjič: Priprave na prehod

REPUBLIKA SLOVENIJA
Ministrstvo za finance

TELEVIZIJSKI SPORED

Televizija si pridržuje pravico do morebitnih sprememb sporedov!

ČETRTEK, 24. XII.

SLOVENIJA 1

7.45 - 3.00 Teletekst
8.00 Vremenska panorama
9.00 Tedenski izbor
Otroška oddaja
9.45 Lutkovna igrice
10.30 Tretje oko, dok. serija
11.15 Vino moje dežele
11.45 Turistična oddaja
12.05 Nash Bridges, naniz., 8/18
13.00 Poročila
13.35 Božična je noč
13.55 Tedenski izbor
Osmi dan
14.25 Iz muzeja
15.10 Spoznavanje narave in družbe
15.30 Zgodbe iz školjke
16.05 Slonček Benjamin - Srečanje z božičkom, nem. film
17.00 Obzornik
17.10 Po Sloveniji
17.30 Tedi
18.20 Resnična resničnost
19.05 Otrokom za praznike
19.30 Dnevnik, vreme, šport
20.00 Tednik
21.05 Sarajevska božična podoba
22.00 Odmevi, kultura, šport
22.50 Božični koncert
23.45 Polnočnica
1.15 Počitnice, italij. film

SLOVENIJA 2

9.00 Vremenska panorama - 9.30 Vsi županovi može, ponov. - 10.00 Zamudniki, naniz., 6/22 - 10.25 Pacific Drive, naniz., 127/130 - 10.50 Angel, varuh moj, naniz., 9/22 - 11.40 Portret - 12.40 Spleti, čisto blizu vas, drama - 13.40 Svet poroča - 14.10 Angelček in vojaček, risanka - 15.05 Pikijev čarobni božič - 15.55 Potovanje v Koromandijo, film - 17.20 Prva sveta noč, dok. oddaja - 17.55 Lukas, nem. naniz., 5/13 - 18.25 So leta minila, naniz. - 19.00 Kolo sreče - 19.30 Videoring - 20.00 David I, film - 21.30 Mostovi mojega deda, film - 22.00 Koncert - 22.40 Howard kot, amer. film

KANAL A

7.30 Risanke - 9.00 Bradyjevi, hum. naniz. - 9.30 Mannix, nadalj. - 10.30 Dobri časi, slabi časi - 11.00 Maria Mercedes, nadalj. - 12.00 Odklop - 13.30 Oprah show - 14.30 Princ z Bel Aira - 15.00 Ne mi težiti, naniz. - 15.30 Nora hiša - 16.00 Bogato dekle, nadalj. - 17.00 Maria Mercedes, nadalj. - 18.00 Oprah show - 19.00 Tretji kamen od sonca - 19.30 Zmenkarije - 20.00 Film po izbiri gledalcev - 23.45 Nemogoče, naniz.

VAŠ KANAL

14.00 Videostrani - 17.00 Risanke - 18.00 Iz združenja LTV - 19.00 Novice - 19.15 Tedenski kulturni pregled - 19.30 24 ur - 20.00 Kontakt - 20.40 Nas poznate? - 21.00 Novice - 21.15 Tedenski kulturni pregled - 21.30 Litij-ski mozaik

HTV 1

6.45 Tv spored - 7.00 Dobro jutro, Hrvaška - 10.00 Poročila - 10.05 Izobraževalni program - 11.25 Program za mlade - 12.00 Poročila - 12.35 New York (serija) - 13.05 Esmeralda (serija) - 13.55 Božič v družini Dijani (dok. oddaja) - 14.25 Pridi, gospod (glas. oddaja) - 15.00 Claudio Monteverdi (dok. film) - 15.55 Božični koncert - 16.50 Trenutek spoznanja - 17.25 Praznični dogodek - 18.00 Kolo sreče - 18.35 Veselite se - 19.05 Risanke - 19.30 Dnevnik, vreme, šport - 20.00 Božični nagovor zagrebskega nadškofa - 20.15 Dunajski božični koncert - 21.30 Mali sodniki (božična igra) - 22.30 Poročila - 22.45 Božični koncert iz katedrale Sv. Jakoba - 23.55 Prenos polnočnice iz zagrebske katedrale

HTV 2

11.50 TV koledar - 12.00 Gospod Majeika - 12.50 Resnična zgodba o božičnem drevescu (risanka) - 13.20 Nilus, deček ki se mu je sanjalo o božiču (ris. film) - 13.45 Kolcavica (film) - 14.35 Štirje bremenski glasbeniki (ris. film) - 16.00 Božično drevesce gospoda Willowbyja (film) - 16.45 Hugo, tv igrice - 17.00 Giuseppe Verdi (film) - 18.50 Kviz - 19.30 Dnevnik, vreme, šport - 20.15 Kviz - 20.35 Dežela senc (drama) - 22.50 Virginijin božič (komedija) - 0.50 Čas nedolžnosti (drama)

PETEK, 25. XII.

SLOVENIJA 1

7.45 - 1.35 Teletekst
8.00 Vremenska panorama
9.00 Glinene jaslje
9.15 Tedenski izbor
Glejte, kako rastejo
10.25 Tedi
10.00 Evangelistično bogoslužje
11.00 Tedenski izbor
4 x 4
11.25 Na vrtu
11.55 Papeževa božična poslanica
12.30 Prišel je čas krog božiča
13.00 Poročila
13.10 Gibljive slike
13.40 Jožef in Marija, predstava PGD
14.50 Slonček Benjamin in ledena princesa, nem. film
15.54 Božične pesmi
16.20 Mostovi
17.00 Obzornik
17.10 Po Sloveniji
17.30 Lahkih nog naokrog

18.20 Dober večer
19.05 Otrokom za praznike
19.30 Dnevnik, vreme, šport
19.55 Zrcalo tedna
20.10 Petka
22.00 Odmevi, kultura, šport
22.20 Polnočni klub
23.35 Danski kraljevi balet

SLOVENIJA 2

9.00 Vremenska panorama - 10.00 Zamudniki, 7/22 - 10.25 Pacific Drive, naniz., 128/130 - 10.50 Tedenski izbor: Lukas, naniz., 11/20 So leta minila, naniz., 2/7; 11.50 Lovci na slone, amer. film - 13.25 Take božične pesmi - 14.25 Mostovi mojega deda, film - 14.55 Božični koncert - 15.40 David I, film - 17.10 Nekega lepega dne, dok. film - 18.05 Indaba, franc. naniz., 24/25 - 18.30 Davis, ravnatelj, naniz., 5/13 - 19.00 Kolo sreče - 19.30 Videoring - 20.00 David II, film - 21.30 Velike romane 20. stoletja, angl. dok. serija - 22.00 Kot v starih časih, amer. film - 23.40 Sodišče, amer. naniz., 6/11 - 0.30 Nočni pridih: Vsi županovi može, 18/24; 0.55 Leteči odred, naniz., 2/9

KANAL A

7.30 Risanke - 9.00 Bradyjevi, hum. naniz. - 9.30 Mannix, nadalj. - 10.30 Dobri časi, slabi časi - 11.00 Maria Mercedes, nadalj. - 12.00 Zmenkarije - 13.30 Oprah show, ponov. - 14.30 Princ z Bel Aira - 15.00 Ne mi težiti - 15.30 Nora hiša - 16.00 Bogato dekle, nadalj. - 17.00 Maria Mercedes, nadalj. - 18.00 Oprah show - 18.50 Bravo, maestro - 19.00 Tretji kamen od sonca - 19.30 Skrita kamera - 20.00 Zmenkarije - 20.30 Nevestin oče, film - 22.30 Aladin na ledu - 23.30 Nemogoče - 0.30 Dannyjeve zvezde

VAŠ KANAL

14.00 Videostrani - 16.45 Najspot - 17.40 Zgodovina avtomobilizma - 18.00 Kmetijski nasveti - 19.00 Novice - 19.30 24 ur - 20.00 Videoboom 40 - 21.00 Novice - 21.15 Rezerviran čas

HTV 1

8.15 Tv spored - 8.30 Poročila - 8.35 Mavrica (film) - 10.15 Božične iskric - 10.25 Poročila - 10.30 Svečana maša (prenos) - 11.05 Rim: Urbi et orbi (prenos) - 12.55 Hrvaška spominska knjiga 13.10 Božični koncert - 14.20 Risanke - 14.45 Božične iskric - 14.50 Program za mlade - 15.25 Atlantis (dok. film) - 16.50 Poročila - 18.00 Kolo sreče - 18.40 Radujte se narodi - 19.30 Dnevnik, vreme, šport - 20.05 Božični koncert iz Cibone - 22.10 Poročila - 22.25 Božična romansa (film) - 23.25 Nočna straža: Neskončen dan (film); Z eno nogo v grobu (film); Bruc (film)

HTV 2

9.50 Tv spored - 9.20 New York (serija) - 9.50 Esmeralda (serija) - 10.40 Dr. Dolittle (film) - 13.00 Čudež v divjini (film) - 14.25 Moje pesmi, moje sanje (film) - 17.10 Najbolj nori božič (film) - 18.50 Hugo, tv igrice - 19.15 Božične iskric - 19.30 Dnevnik, vreme, šport - 20.05 Kviz - 20.30 Glej kdo govori 3 (film) - 22.10 Božični koncert milanske Scale

SOBOTA, 26. XII.

SLOVENIJA 1

7.40 - 1.25 Teletekst
8.00 Oddaja za otroke
Zgodbe iz školjke
8.30 Nesrečniki, risana naniz.
9.00 An ban pet podgan
9.30 Glasbena šala (šola)
10.00 Peter v vrhah, risani film
11.25 Tedenski izbor
Petka
12.50 Dobrodošli doma
13.00 Poročila
13.30 Tednik
14.20 Sarajevska božična zgodba
15.10 Casablanca, amer. film
17.00 Obzornik
17.15 Koncert
17.50 Na vrtu
18.15 Ozare
18.20 National geographic, amer. dok. serija, 12/12
19.10 Otrokom za praznike
19.30 Dnevnik, vreme, šport
19.55 Utrip
20.15 Orion
21.45 Turistična oddaja
22.05 Poročila, šport
22.35 Mrtvaško blei konj, ang. film
0.05 Iz muzeja

SLOVENIJA 2

8.00 Vremenska panorama - 10.45 Zlata šestdeseta - 10.25 Zima v vrhah, risni film - 13.00 David II, film - 14.30 Slovenska polka in valček - 15.30 Prva sveta noč, ponov. - 16.50 Perpetuum - 19.30 Videoring - 20.00 Madame Buterfly, operni film - 22.10 V vrtincu - 22.50 Večer pred božičem - 23.15 Sobotna noč

KANAL A

8.00 Risanke - 9.30 Nora hiša - 10.00 Charles je glavni - 10.30 Nimaš pojma - 11.00 Cooperjeva družična - 11.30 Korak za korakom 12.00 Stilski zaliv - 12.30 Bravo maestro - 13.00 Lepotica in zver - 14.00 Božič pri Bradyjevih, film - 16.00 Ljubezen v snegu, film - 18.00 Dušni pastir - 18.30 Sam svoj mojster - 19.00 Vitezi za volanom - 20.00 Resnični svet - 20.30 Zmenkarije - 21.00 Koncert - 22.00 Skrita kamera - 23.00 Babylon 5, naniz. - 0.00 Klub Avenija

VAŠ KANAL

14.00 Videostrani - 17.00 Videoboom 40 - 18.00 Kako biti zdrav in zmagovati - 19.00 Novice - 19.30 24 ur - 20.00 Iz združenja LTV - 21.00 Novice - 21.15 Od sobote do sobote - 21.30 Najspot

HTV 1

7.45 Tv spored - 8.10 Program za mladino - 12.00 Poročila - 12.20 Hrvaška spominska knjiga - 12.35 Kmetijski nasveti - 13.05 Črno-belovbarvi - 16.10 Poročila - 16.20 Bramwell II (serija) - 17.15 Risanke - 17.45 Turbo limach show - 19.10 V začetku je bila Beseda - 19.30 Dnevnik, vreme, šport - 20.05 Koncert ansambla "Lado" - 21.10 Hrvaški božič - 21.45 Poročila - 22.00 Nočna straža: Zgodba o Solomonu; Lov na pravico (film); Frasier (serija); Nacija vesoljcev (film)

HTV 2

10.45 Tv koledar - 10.50 Plima življenja (serija) - 13.20 Božični koncert iz Cibone - 15.20 Gospodar Ballantraea (film) - 17.55 Smerokazi - 18.25 Potovanje skozi Svete dežele (dok. film) - 19.30 Dnevnik, šport, vreme - 20.10 Sam doma 2 (film) - 22.05 Božični koncert iz Assisija - 23.05 Zlati gong - 0.00 Svet zabave

NEDELJA, 27. XII.

SLOVENIJA 1

7.40 - 0.20 Teletekst
8.00 Živžav
Risanke
9.20 Telerime
9.25 Zares divje živali
9.50 Ozare
10.00 Ples severnih medvedov, danski film
11.30 Obzorje duha
12.00 Ljudje in zemlja
12.30 Pomagajmo si
13.00 Poročila
13.30 Vsi smo ena družina, serija, 19/20
13.55 Orion
15.20 Andre, amer. film
17.00 Obzornik
17.15 Alpe-Donava-Jadran
17.45 Po domače
18.40 Petra, dok. film
19.10 Otrokom za praznike
19.20 Žrebanje lota
19.30 Dnevnik, vreme, šport
20.00 Novoletni 3 x 3
21.35 Portret
22.40 Poročila, šport
23.00 Murphy Brown, naniz., 17/25
23.25 Umori, naniz., 10/22

SLOVENIJA 2

8.00 Vremenska panorama - 9.55 Velešlamom, 1. tek. (ž) - 11.00 V vrtincu - 12.10 Pripravljeni - 12.55 Velešlamom, 2. tek. (ž) - 13.50 Duh v Monte Carlu, angl. film - 15.20 Božični koncert - 16.20 Glasbena oddaja - 17.15 Madame Butterfly, ponov. - 19.30 Videoring - 20.00 Pti Mlakar za 90. rojstni dan - 21.00 Prerokbe, dok. oddaja - 21.55 Šport v nedeljo - 22.40 Obupanci, amer. film

KANAL A

8.00 Risanke - 9.30 Nora hiša - 10.00 Charles je glavni - 10.30 Nimaš pojma - 11.00 Cooperjeva družična - 11.30 Korak za korakom 12.00 Sanjam o Jeannie - 12.30 Klub Avenija - 13.00 Lepotica in zver - 14.00 Božični žarek, film - 16.00 Čudna znanost er - 16.30 Nimaš pojma - 17.00 Manekenke - 18.00 Klub Avenija - 18.30 Koncert - 20.00 Nevestin oče 2, film - 22.00 Odkop - 23.00 Zvestoba do groba, film

VAŠ KANAL

12.30 Vaše želje - 14.00 Videostrani - 17.00 Posnetek dogodka - 19.00 Novice - 19.30 24 ur - 20.00 Kako biti zdrav in zmagovati - 20.40 Nas poznate? - 21.00 Novice - 21.15 Od sobote do sobote - 21.30 Kmetijski razgledi

PONEDELJEK, 28. XII.

SLOVENIJA 1

7.45 - 0.30 Teletekst
8.35 Lahkih nog naokrog
9.20 Junaki petega razreda, nadalj., 1/3
10.00 Viharnik, avstral. film
11.25 Od izvira do izliva
11.40 National geographic, amer. dok. oddaja, 12/12
12.30 Utrip
12.45 Zrcalo tedna
13.00 Poročila
13.15 Ljudje in zemlja
13.50 Portret
14.50 Novoletni 3 x 3
16.20 Dober dan, Koroška
17.00 Obzornik
17.10 Po Sloveniji

SLOVENIJA 2

7.45 - 0.30 Teletekst

8.35 Lahkih nog naokrog

9.20 Junaki petega razreda, nadalj., 1/3

10.00 Viharnik, avstral. film

11.25 Od izvira do izliva

11.40 National geographic, amer. dok. oddaja, 12/12

12.30 Utrip

12.45 Zrcalo tedna

13.00 Poročila

13.15 Ljudje in zemlja

13.50 Portret

14.50 Novoletni 3 x 3

16.20 Dober dan, Koroška

17.00 Obzornik

17.10 Po Sloveniji

7.45 - 0.30 Teletekst

8.35 Lahkih nog naokrog

9.20 Junaki petega razreda, nadalj., 1/3

10.00 Viharnik, avstral. film

11.25 Od izvira do izliva

11.40 National geographic, amer. dok. oddaja, 12/12

12.30 Utrip

12.45 Zrcalo tedna

13.00 Poročila

13.15 Ljudje in zemlja

13.50 Portret

14.50 Novoletni 3 x 3

16.20 Dober dan, Koroška

17.00 Obzornik

17.10 Po Sloveniji

7.45 - 0.30 Teletekst

8.35 Lahkih nog naokrog

9.20 Junaki petega razreda, nadalj., 1/3

10.00 Viharnik, avstral. film

11.25 Od izvira do izliva

11.40 National geographic, amer. dok. oddaja, 12/12

12.30 Utrip

12.45 Zrcalo tedna

13.00 Poročila

13.15 Ljudje in zemlja

13.50 Portret

14.50 Novoletni 3 x 3

16.20 Dober dan, Koroška

17.00 Obzornik

17.10 Po Sloveniji

7.45 - 0.30 Teletekst

8.35 Lahkih nog naokrog

9.20 Junaki petega razreda, nadalj., 1/3

10.00 Viharnik, avstral. film

11.25 Od izvira do izliva

11.40 National geographic, amer. dok. oddaja, 12/12

12.30 Utrip

12.45 Zrcalo tedna

13.00 Poročila

13.15 Ljudje in zemlja

13.50 Portret

14.50 Novoletni 3 x 3

16.20 Dober dan, Koroška

17.00 Obzornik

17.10 Po Sloveniji

7.45 - 0.30 Teletekst

8.35 Lahkih nog naokrog

9.20 Junaki petega razreda, nadalj., 1/3

10.00 Viharnik, avstral. film

11.25 Od izvira do izliva

11.40 National geographic, amer. dok. oddaja, 12/12

12.30 Utrip

12.45 Zrcalo tedna

13.00 Poročila

13.15 Ljudje in zemlja

13.50 Portret

14.50 Novoletni 3 x 3

16.20 Dober dan, Koroška

17.00 Obzornik

17.10 Po Sloveniji

7.45 - 0.30 Teletekst

8.35 Lahkih nog naokrog

9.20 Junaki petega razreda, nadalj., 1/3

10.00 Viharnik, avstral. film

11.25 Od izvira do izliva

11.40 National geographic, amer. dok. oddaja, 12/12

12.30 Utrip

12.45 Zrcalo tedna

13.00 Poročila

13.15 Ljudje in zemlja

13.50 Portret

14.50 Novoletni 3 x 3

16.20 Dober dan, Koroška

17.00 Obzornik

17.10 Po Sloveniji

7.45 - 0.30 Teletekst

8.35 Lahkih nog naokrog

9.20 Junaki petega razreda, nadalj., 1/3

10.00 Viharnik, avstral. film

11.25 Od izvira do izliva

11.40 National geographic, amer. dok. oddaja, 12/12

12.30 Utrip

12.45 Zrcalo tedna

13.00 Poročila

13.15 Ljudje in zemlja

13.50 Portret

14.50 Novoletni 3 x 3

16.20 Dober dan, Koroška

17.00 Obzornik

17.10 Po Sloveniji

7.45 - 0.30 Teletekst

8.35 Lahkih nog naokrog

9.20 Junaki petega razreda, nadalj., 1/3

10.00 Viharnik, avstral. film

11.25 Od izvira do izliva

11.40 National geographic, amer. dok. oddaja, 12/12

POGREBNE IN POKOPALIŠKE STORITVE
Leopold Oklešen
 K Roku 26, Novo mesto

ZAHVALA

V 67. letu nas je za vedno zapustila
 draga žena, mama, stara mama in
 teta

**BOŽICA
 ROGIĆ**

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste nam pisno ali ustno izrazili sožalje, pokojni darovali cvetje, sveče in vence ali nam kakorkoli pomagali v težkih trenutkih. Prav tako se zahvaljujemo prijateljem, sosedom, Društvu upokojencev in patru Luki za spremstvo na zadnji poti ter občutene besede slovesa.

Žalujoči: mož Grga, hčerki Nedeljka in Branka ter sin Branko z družinami

ZAHVALA

V 85. letu starosti nas je za vedno
 zapustila naša draga mama, stara
 mama, prababica, tašča, sestra in teta

**BARBARA
 KARIN**
 roj. Starešinič

iz Podklanca 23 pri Vinici

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, vaščanom, prijateljem in znancem za pisno ali ustno izraženo sožalje, darovano cvetje, sveče, zlasti pa sosedom Kajin za vsestransko pomoč, posebej Miru Kajinu za poslovilne besede. Zahvaljujemo se tudi Anici Kovač, Anici Balkovec in Mariji Kobe za pomoč in oskrbo na domu, patronažni sestri Marini, osebju Doma starejših občanov Črnomelj, pogrebniku Jožetu Flajniku za organizacijo in izvedbo pogreba, trobentaču za zaigrano Tišino, g. župniku za lepo opravljen obred in vsem, ki ste našo mamo pospremili na njeni zadnji poti.

Žalujoči: vsi njeni

ZAHVALA

V 64. letu starosti nas je
 nepričakovano zapustil naš dragi
 mož, ata, stari ata, brat in stric

JANEZ PEVEC

iz Škovca 3, Velika Loka

Ob boleči izgubi dragega očeta se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, znancem in sodelavcem, ki so nam v zadnjih trenutkih žalosti stali ob strani, nam izrazili sožalje, darovali za maše, cvetje in sveče ter dragega očeta pospremili na njegovi zadnji poti. Zahvaljujemo se g. župniku za lepo opravljen obred, g. Sotlarju za zaigrano Tišino, pevcem in pevkam za zapete žalostinke ter PGD Velika Loka in Tesnila TMT Velika Loka. Posebno pa se zahvaljujemo družinam Mlakar in Starič z Andrejo. Vsem še enkrat hvala!

Vsi njegovi

ZAHVALA

Solza, žalost, bolečina
 te zbudila ni,
 tiha, nema je gomila,
 kjer počivaš mirno ti.

V 71. letu starosti nas je nepričakovano
 zapustila naša draga mama, stara mama,
 sestra, teta in tašča

**FRANČIŠKA
 KOCJAN**
 roj. Dragan
 iz Ornuške vasi 7

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, znancem, sosedom ter vsem, ki ste nam izrazili sožalje, pokojni darovali cvetje, za sv. maše, sveče in jo v tako velikem številu pospremili na zadnji poti. Posebna zahvala kolektivu Revoza, Adrije mobil in Mavrice. Zahvala tudi pogrebniemu zavodu Oklešen, vsem pevcem in župniku za lepo opravljen obred.

Žalujoči: vsi njeni

ZAHVALA

V 77. letu starosti nas je zapustila
 naša draga teta

**MARIJA
 KOVAČIČ**
 rojena Horvat
 iz Gradca 125 v Beli krajini

Ob boleči izgubi naše drage tete se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem in sosedom za darovano cvetje, sveče in izraze sožalja. Še posebna zahvala družini Milavec za nesebično pomoč ter Andreji Milavec in Francu Šuštaršiču za spregovorjene besede. Hvala tudi krajevni organizaciji Zveze borcev, Društvu upokojencev ter osebju Žilnega oddelka Splošne bolnišnice Novo mesto za pomoč ob boleznih naše drage tete. Vsem še enkrat hvala!

Nečak Lojze z družino ter vsi njeni

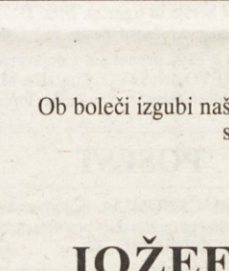
ZAHVALA

V 72. letu starosti nas je po težki
 boleznini za vedno zapustil naš dobri
 mož, oče in stari oče

**IVAN
 GOLOBIČ**
 s Krvavčjega Vrha 10

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem in vaščanom za nesebično pomoč v težkih trenutkih, za izraze sožalja, darovano cvetje, sveče in sv. maše. Posebna zahvala osebju ORL novomeške bolnišnice ter patronažnim sestram Anici in Bernardi iz ZD Metlika za lajšanje bolečin v času bolezni. Hvala sodelavcem Iskre Semič, Partnerju Metlika, OOOB Semič, DU Semič, pogrebni službi Kukar za organizacijo pogreba, govornikom pred domačo hišo in ob odprtem grobu ter g. župniku za lepo opravljen obred. Vsem, ki ste našega očeta pospremili na zadnjo pot, iskrena hvala!

Žalujoči: žena Marija in sin Tone z družino

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše ljube mami, stare mame, sestre, tete,
 sestrične in svakinje

JOŽEFE KOZOGLAV

iz Stranske vasi pri Novem mestu

se najtopleje zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, znancem kakor tudi sodelavcem Osnovne šole Šmihel, ki ste v teh težkih trenutkih sočustvovali z nami, nam izrekli sožalje in pokojni darovali vence, cvetje in sveče ter jo pospremili na zadnji poti. Zahvala velja tudi zdravstvenemu osebju Kirurškega oddelka Splošne bolnišnice Novo mesto ter dr. Kvasiču za skrbno zdravljenje v zadnjih letih življenja. Hvala Videtovim, ki so nam v trenutku nesreče priskočili na pomoč. Lepo se zahvaljujemo tudi g. župniku za opravljen obred, pevskega zboru Ruperčev ter g. Brarju za zaigrano Tišino.

Žalujoči: sin Jože, hčerka Silva, vnuk Tomaž in sestra Marija

ZAHVALA

Ob boleči izgubi drage žene, mame,
 stare mame in sestre

**ANTONIJE
 PANJAN**
 iz Doblič 20

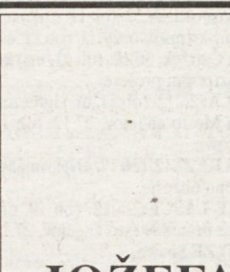
se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste sočustvovali z nami, pokojni darovali cvetje in sveče, nam pa ustno ali pisno izrazili sožalje. Še posebej hvala dr. Krešimirju Macanu, osebju Internističnega oddelka Splošne bolnišnice Novo mesto, sosedom za nesebično pomoč, pogrebni službi Malerič, govorniku za besede slovesa, domačemu pevskega zboru, godbi na pihala in g. župniku za lepo opravljen obred. Iskrena hvala vsem, ki ste pokojno v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti.

Žalujoči: mož Lojze, sinova Franc in Tone z družinama, sestra Pepca in brat France z družinama ter ostalo sorodstvo

**POGREBNE
 IN POKOPALIŠKE
 STORITVE**

Leopold Oklešen
 K Roku 26, Novo mesto
 ☎ 068/323-193
 mobilni: 0609/625-585
 0609/615-239
 delovni čas: NON STOP

Vsi, ki so upravičeni do povračila
 pogrebnih stroškov, imajo pri celotni
 storitvi le minimalno doplačilo.
 Opravljamo tudi prevoze v tujino in
 v nekdanje jugoslovanske republike.

ZAHVALA

Ob smrti dragega

JOŽEFA BREZNIKARJA

se najlepše zahvaljujemo vsem sorodnikom in znancem, ki so pokojnega pospremili na zadnji poti, mu darovali cvetje, sveče in svete maše. Vsem iskrena hvala!

Bratje in sestre

V SPOMIN

Bila si tu,
 zdaj več te ni,
 ne moremo verjeti,
 tolažba je spomin na te,
 ki nihče ga ne more vzeti.

IVICA LOVRIN
 roj. Štor

iz Novega mesta
 1935 - 1988

Hvala vsem, ki se spominjate najine mame, njene neizmerne dobrote in širokega srca, postojite ob njenem grobu ter ji prižigate svečke.

Hčerki z družinama

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega

**LEOPOLDA
 FERBEŽARJA**

borca NOV

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, sosedom, sodelavcem in znancem, ki ste v težkih trenutkih sočustvovali z nami, darovali cvetje, sveče in denarne prispevke v dobrodelne namene ter nam pisno ali ustno izrazili sožalje. Iskrena hvala g. Ivanu Somraku za tople besede slovesa ob odprtem grobu. Hvala KO-ZB Kandija-Grm, Društvu upokojencev Novo mesto, Skupščini občine Novo mesto in praporonošem. Hvala osebju Onkološkega inštituta Ljubljana za lajšanje tegob v času njegove bolezni, ZD Novo mesto, še posebej ge. dr. Piletičevi, ter g. Oklešnu za pogrebne storitve. Vsem in vsakemu posebej še enkrat hvala!

Žalujoči: žena Albina, sin Tomaž z ženo Dragico, vnuka Tomaž in Maja

ZAHVALA

V 93. letu starosti nas je zapustil naš
 oče in stari oče

**ANTON
 ŠKRINJAR**

Draščiči 8, Metlika

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za darovano cvetje, sveče in izraze sožalja. Iskrena hvala osebju Nevrološkega oddelka novomeške bolnišnice za lajšanje bolečin v zadnjih dneh. Posebna hvala kolektivoma Komet in Beti, pogrebni službi in g. Piškuriču, gospodu župniku za lepo opravljen obred, novomeškemu moškemu pevskega zboru ter govorniku g. Martinu Pečariču za lepe poslovilne besede. Hvala vsem, ki ste pokojnega pospremili na njegovi zadnji poti.

Vsi njegovi

tedenski koledar

Četrtek, 24. decembra - Eva
Petek, 25. decembra - božič
Sobota, 26. decembra - dan samostojnosti,
Štefan
Nedelja, 27. decembra - Janez
Ponedeljek, 28. decembra - Živko
Torek, 29. decembra - David
Sreda, 30. decembra - Evgen

LUNINE MENE
26. decembra ob 11.46 - prvi krajec

kino

BREŽICE: Od 24. do 28.12. (ob 17. uri) akcijski film Pogajalec. Od 24. do 30.12. (ob 20. uri) drama Reševanje vojaka Ryana.
ČRNOMELJ: 25.12. (ob 18. in 20. uri) komedija Poročja se.
DOBREPOLJE: 24.12. (ob 19.30) ZF Spawn. 25. in 27.12. (ob 19.30) ljubezenska drama Mesto angelov.
IVANČANA GORICA: 26.12. (ob 19. uri) ZF Spawn.

film

• **REŠEVANJE VOJAKA RYANA**, vojna drama (Saving Private Ryan, 1998, ZDA, 170 minut, režija: Steven Spielberg)

Laž ali resnica, igrano ali življenjsko. S temi pojmi veliki mag Spielberg operira tako dobro, tako lažljivo resnično, da postane meja zmuzljiva, počasi izginja, dokler se za večinski del občinstva popolnoma ne stopi. Spomnite se na Jurske parke in Schindlerjev seznam. V svoji imitaciji prazgodovine in židovskega pogroma sta bila, bolj resničnejša in večja kot življenje samo.

Tokrat je Spielberg obdelal pojav vojne in vojskovanja. Seveda je moral izbrati ravno drugo svetovno vojno, saj gre za največjo morijo v vsej človeški zgodovini.

Invazijo v Normandiji, sloviti Dan-D, je posnel radikalno naturalistično: krogle kosijo tudi pod vodo, bombe trgajo noge, nekdo ostane brez glave, tretji pobira ostanke svoje roke, četrti se drži za razsuto črevesje. Dan

KOČEVJE: 24. in 28.12. (ob 18. in 20. uri) ljubezenska drama Mesto angelov. 25.12. (ob 18. in 20. uri) ZF Spawn.

KRSKO: 26.12. (ob 16. uri) film Batman in Robin. 26. in 27.12. (ob 18. uri) kriminalni film Daleč od oči.

METLIKA: 27.12. (ob 17. in 19. uri) komedija Poročja se.

NOVO MESTO: Od 24. do 30.12. (ob 16.30) risani film Mulan. Od 24. do 28.12. (ob 18. uri) ter 29. in 30.12. romantični film Pepelkina ljubezenska zgodba. Od 24. do 28.12. (ob 20.15) komedija Ljubi me, ne ljubi me. 25.12. (ob 11. uri) komedija Najbolj nori božič. 26.12. (ob 11. uri) komedija George iz džungle. 27.12. (ob 11. uri) ZF Dan neodvisnosti. 28.12. (ob 11. uri) akcijski film Sanjsko moštvo. 29.11. (ob 11. uri) igrani film Ostržek. 30.12. (ob 11. uri) komedija Raztreseni profesor.

RIBNICA: 26.12. (ob 21. uri) ljubezenska drama Mesto angelov. 27.12. (ob 16. uri) ZF Spawn.

TREBNJE: 27.12. (ob 17. uri) kriminalni film Ognjeno obzorje.

VELIKE LAŠČE: 26.12. (ob 19. uri) ljubezenska drama Mesto angelov. 27.12. (ob 19. uri) ZF Spawn.

D je pač sinonim za paniko, grozo, kri in ne nazadnje za absurd. Preživeli so itak ostali živi le po pomoti. Med živimi ostane tudi stotnik John Miller in nekaj njegovih fantov, prekaljenih borcev. Ko ameriška vojska mašinerija za propagando, kjer med drugim pišejo tudi pisma užaloščenim ženam in materam, ugotovi, da so naenkrat umrli kar trije bratje Ryan, zaženejo hajko za četrim. Vojaški stroj naj bi tako dokazal svojevrstno humanost, vendar pa s tem, ko pošljejo po zadnjega Ryana deseterico Millerjevih fantov, mirno tvegajo življenje desetih za enega. Spielberg je tako nazorno pokazal na lažno moralno vojaškega establišmenta pa tudi na relativni smisel vojskovanja, ki se preveša proti ničevosti bojevanja. Vendar pa ni izpustil herojstva, ki rešuje življenja soborcev, in strahopetnosti, ki uničuje kolektiv.

Ryanovo reševanje je nesporno velik film, brutalen, antimitarističen, vendar pa gre za mojstrovino z napako. V glavni vlogi stotnika Millerja gledamo najboljši zaželjenega holivudskega zvezdnika Toma Hanksa. Hanks kot igralec je sicer korekten, vendar pa njegov obraz in ime oddaljuje film od tiste Spielbergove tako željene fiktivne resničnosti. **TOMAŽ BRATOŽ**

Spoštovani oglaševalci in poslovni sodelavci!

Med pošto, ki jo prejemo v teh dneh, je največ vaših iskrenih božičnih in novoletnih voščil. A med pošto, ki jo prejmete vi, ne boste našli voščilnice od Dolenjskega lista. Odločili smo se, da namesto božičnih in novoletnih voščilnic nakažemo

100.000 tolarjev
za novomeško porodnišnico,

zato vam **vesel božič in veliko uspeha v dodanem letu 1999** voščimo zdajle in tukajle!

Kolektiv Dolenjskega lista

DOLENJSKI LIST

IZDAJATELJ: Dolenjski list Novo mesto, d.o.o. Direktor: **Drago Rustja**
UREDNIŠTVO: **Marjan Legan** (odgovorni urednik), **Andrej Bartelj**, **Mirjam Bezek-Jakše**, **Jožica Dornič**, **Breda Dušič Gornik**, **Tanja Gazvoda**, **Mojca Leskovšek-Svete**, **Martin Luzar**, **Milan Markelj**, **Lidija Murn**, **Pavel Perc** in **Igor Vidmar**.

IZHAJA ob četrkih. Cena posamezne številke 210 tolarjev; naročnina za 2. polletje 5.330 tolarjev, za upokojence 4.797 tolarjev; letna naročnina 10.400 tolarjev, za upokojence 9.360 tolarjev; za družbene skupnosti, stranke, delovne organizacije, društva ipd. letno 20.800 tolarjev; za tujino letno 130 DEM oz. druga valuta v tej vrednosti. Naročila in odpovedi upoštevamo samo s prvo številko v mesecu.

OGLESI: 1 cm v stolpcu za ekonomske oglase 2.800 tolarjev (v barvi 2.900 tolarjev), na prvi ali zadnji strani 5.600 tolarjev (v barvi 5.800 tolarjev); za razpise, licitacije ipd. 3.300 tolarjev. Mali oglas do deset besed 1.700 tolarjev (po telefonu 2.200 tolarjev), vsaka nadaljnja beseda 170 tolarjev; za pravne osebe je mali oglas 2.800 tolarjev za 1 cm v stolpcu.

ŽIRO RAČUN pri Agenciji za plačilni promet: 52100-603-30624. Devizni račun: 52100-620-107-970-27620-4405/9 (Dolenjska banka, d.d., Novo mesto).

NASLOV: Dolenjski list, 8000 Novo mesto, Glavni trg 24, p.p. 212.

Telefoni: uredništvo in računovodstvo (068)323-606, 324-200; ekonomska propaganda in naročniška služba 323-610; mali oglasi in osmrtnice 324-006.

Telefaks: (068)322-898.

Elektronska pošta: info@dol-list.si Internet <http://www.dol-list.si>
Nenaročenih kopisov, fotografij in disket ne vračamo. Na podlagi mnenja (št. 23-92) pristojnega državnega urada spada Dolenjski list med informativne proizvode iz 13. točke tarifarne številke 3, za katere se plačuje 5-odst. prometni davek.

Računalniški prelom in filmi: Dolenjski list Novo mesto, d.o.o.

Tisk: DELO-ČTR, d.d., Ljubljana.

tabakum d.o.o.
Tel. 068/341-288, 341-810

Nadomestni deli:

UNIVERSAL, IMT, TV, IGLAND!

Akumulatorji VESNA:

• prodaja na debelo in drobno, brezplačen pregled, montaža.

**VSE NA ENEM MESTU
- V NOVEM MESTU!**

**VSEM KUPCEM
IN POSLOVNIM PARTNERJEM
ŽELIMO VESEL BOŽIČ
IN SREČNO NOVO LETO.**

KMETIJSKI STROJI

TRAKTORSKE GUME Barum vseh dimenzij, rezervne dele za popravilo motorja na vašem traktorju Zetor, Ursus, Tomo Vinkovič, Fiat, Univerzal, kosilnico BCS in akumulatorje nudi ugodno AGROIZBIRA PROSEN, KRANJ. Pokličite nas na (064)324-802.

TRAKTOR vinogradniški Kubota, tip L 2402, letnik 1992, 32 KM, z enosno prikolico, ki ima lasten pogon, ugodno prodam. (068)42-693. 4944

Kvalitetna izdelava hidrostatičnih volanov za traktorje IMT vseh tipov, montaža brez obstoječih drogov po najnovijem sistemu DANFOS, CILINDER. Montiram na most traktorja. Ugodno. Garancija. Tel. 063/725-377

TRAKTOR UNIVERZAL v dobrem stanju prodam. (068)68-718. 4902

TRAKTOR ZETOR 6945 prodam. (068)73-023. 4955

MOTOKULTIVATOR Honda 600, z rotacijsko kosilnico in koso, prodam. (068)76-248. 4901

MOTORNA VOZILA

AUDI 100 2.3 E, letnik 1993, črne kovinske barve, električna klima, spušen, 16 col, alu platišča, nikoli poškodovan, prodam. Možna menjava ali kredit. (041)651-803. 4718

RLAGUNA 2.0 RXE, letnik 6/94, električna klima, bele barve, 89.000 km, prodam ali menjam. (041)651-803. 4862

R 19 1.4 RT, letnik 11/93, rdeč, servo volan, električni pomik stekel, CZ (daljinsko), prodam. (041)762-522. 4907

Z 128, letnik 1988, prodam. (068)25-176.

R 5 CAMPUS, letnik 1993, in golf CL, letnik 1986, registrirana do 6/99, ugodno prodam. Lahko tudi na kredit. (068)40-235.

AUDI 80 2.0, letnik 1992, s klimo, temno moder, nikoli karamboliran, registriran do 11/99, ABS, servo volan, CK, alarm, prodam. Možna menjava ali kredit. (041)651-803. 4862

DAEVO Raeser, letnik 1994, registriran do 5/99, in R 5 campus, letnik 1991, registriran do 11/99, prodam. (0609)652-297. 4928

126 P, letnik 1988, registriran do 7/99, in golf JGL D, letnik 1984, registriran do 3/99, prodam. (068)75-334 ali (041)697-963.

R EXPRESS, letnik 1995, 1.9 D, 50.000 km, prodam. (068)321-063. 4931

PASSAT TDi GL karavan, letnik 1994, moder, veliko opreme, prodam. Možen kredit. (041)720-038. 4941

R CLIO 1.4 RT, letnik 9/95, registriran do 10/99, 53.000 km, prva lastnica, prodam. (068)323-226 ali (041)402-808. 4942

BMW 325 Coupe, letnik 1993, rdeč, znižan, 17 col, alu platišča, prodam. Možna menjava ali kredit. (041)651-803. 4943

GOLF D 2, odlično ohranjen, ugodno prodam. (068)76-122. 4950

ALFO 33, letnik 1987, 168.000 km, registrirano do 7/99, prodam. (068)76-329 ali (041)513-212. 4952

GOLF D, letnik 1989, 155.000 km, registriran do 1/99, prodam. (068)76-329 ali (041)513-212. 4953

SUZUKI

AVTOSERVIS MURN

Resslova 4, Novo mesto
☎ 068/24-791

• **PRODAJA in SERVIS**

• **SAMURAI 1.895.000 sit**

VITARA 2.696.000 sit

in super ugodno

testna **GRAND VITARA**

Srečno in varno 1999!

Novi simbol nove storitve

E.P.S. - elektronsko pismo

Elektronska poštna storitev

Uporabniku nudimo celoten servis od oddaje podatkov do dostave naslovniku. Torej:

- izdelavo,
- izpis,
- kuvertiranje,
- dostavo pisem, računov, položnic ali pa reklamnih sporočil.

POŠTA SLOVENIJE

<http://www.posta.si>
e-mail: info@posta.si

Kvalitetna montaža hidrostatičnih volanov za vse tipe traktorjev. Ugodno z garancijo. Tel. 063/725-377

SLUŽBO DOBI

DEKLE za delo v strežbi iščemo. ☎ (068) 341-788 ali 323-059. 4903

V PIZZERII v centru Novega mesta zaposlimo dekle za strežbo. ☎ (068)66-583. 4912

NATAKARICO, KUHAJKA ali PICOPEKA zaposlimo v novomeškem bistroju. Tel.: 041/628-385.

Poslovodjo in prodajalca zaposlimo v trgovini z ogrevanjem in vodovodom v Novem mestu. Pisne prijave pošljite na naslov: **IKA, 4226 ŽIRI**

SLUŽBO DOBI poslovodkinja ali prodajalka z ustreznimi praksami. ☎ (068)321-520, po 11. uri. 4947

OBVESTILA

CENJENE STRANKE OBVEŠČAMO, da smo spremenili telefonske številke, in sicer: (068)375-080, 375-081. Želimo vam vesele božične praznike ter srečno in zadovoljno novo leto! Servis in trgovina Nino Dančulovič, Vrančeva 5, Novo mesto. 4920

Dne 31. 12. 1998 preneham z dejavnostjo AVTOPREVOŽNIŠTVO. Pogladen Marjan, s.p., Gorenja vas 5A, Šmarješke Toplice.

POSEST

V CENTRU ČRNOMLJA, Kolodvorska 8, prodam hišo z gospodarskim poslopjem, celo ali po delih. ☎ (061)1273-266. 4725

NOVEJŠO ZIDANICO in vinograd v Hribih nad Velikim Slatnikom prodam. ☎ (068) 344-344. 4904

V KRŠKEM ugodno prodam bivalno zidnico, 90 m², voda, elektrika, telefon, z vinogradom, 220 trtin sadovnjakom. ☎ (061)341-928 ali (0608)21-672. 4909

PRODAM

100 M² opaža po 720 SIT/m² in novo klubsko mizo za 10.000 SIT prodam. ☎ (0608)59-023. 4921

KRZNEN PLAŠČ temno rjave barve, št. 42, za srednjo postavno, prodam. ☎ (068)42-135.

BELO VINO (sovinjon, laški rizling in mešano), letnik 1998, prodam. ☎ (065)645-073 ali (041)766-372. 4967

RDEČE VINO, frankinjo, laški rizling in belokranjsko belo, ugodno prodam. ☎ (068)53-882. 4935

RDEČE in belo vino prodam, kupim pa brejo telico. ☎ (068)42-647. 4936

VINO CVIČEK prodam. ☎ (068)42-818. 4963

RAZNO

ASTROLOGIJA in jasnovidnost - osebno, pisno ali po pošti. Pokličite astrologinjo Gordano na ☎ (041)404-935. 4647

PROSTOR za mirno obrt išče v Novem mestu ali okolici, lahko pa tudi starejša hiša. ☎ (068)20-366. 4937

ODDAM ali prodam lokal na Novem trgu, 20 m². ☎ (068)27-341, zvečer. 4949

OKREPČEVALNICO v Šimihlu pri Žužemberku oddam v najem. Na voljo sta še dva prostora za trgovino ali stanovanje. ☎ (068)87-786. 4968

POUČUJEM diatonično harmoniko. ☎ (068)75-286. 4922

Kvalitetna izdelava hidrostatičnih volanov brez droga in polža za traktorje Tomo Vinkovič. Sistem, ločen od obstoječe hidravlike, krmiljenje volanov preko olja brez povratnih udarcev. Ugodno. Garancija. Tel. 063/725-377

Salon za pse
Budle - Ul. talcev 12 - Novo mesto
☎ 068/324-377

ŽREBCA, črno-rjavega pegavca (piko), starca 3 leta in pony žrebico, staro 7 mesecev, prodam. ☎ (068)73-117. 4916

120 KG težkega prašiča prodam. ☎ (068)43-843. 4917

PRAŠIČA, težkega 130 do 140 kg, prodam. ☎ (068)41-037. 4924

PRAŠIČA, težkega 100 do 130 kg prodam. ☎ (068)42-381. 4927

RJAVE NESNICE v nesnosti inr bele piščance za zakol prodajamo. Kuhelj, Šmarje 9, Šentjernej, ☎ (068)42-524. 4938

PRAŠIČA, težkega 150 kg, za zakol, prodam. ☎ (068)81-763. 4957

BREJE OVCE ali z mladiči ugodno prodam. ☎ (061)855-232. 4959

PRAŠIČE za zakol, od 110 do 160 kg, prodam. ☎ (068)73-242. 4960

BIKCA, težkega 360 kg, in brejo telico prodam. ☎ (068)85-819. 4961

PRAŠIČA, 130 in 160 kg, možnost zakola, prodam. ☎ (068)52-827. 4964

OVNE, težke 25 do 35 kg, prodam. ☎ (068)53-904. 4914

BIKA LIMUZIN in sivčka, 140 in 120 kg, prodam. ☎ (0608)65-421. 4948

PRAŠIČA, 180 kg, prodam. ☎ (0608)87-298. 4906

PRAŠIČE, težke 25 do 70 kg, in kravo simentalco, staro 5 let, brejo 8 mesecev, prodam. ☎ (0608)74-347. 4930

NEMŠKO OVČARKO, staro 8 tednov, z rodovnikom, vrhunsko leglo, prodam. ☎ (068)75-191. 4946

PRAŠIČA, težkega 260 kg, po 230 SIT in 140 kg, po 260 SIT, prodam. ☎ (0608)75-405. 4952

PRAŠIČE, težke 100 do 200 kg, prodam. ☎ (068)81-679. 4952

PRAŠIČA, težkega 130 kg, v okolici Šentjerneja, prodam. ☎ (068)42-598. 4966

3 PRAŠIČE, težke cca 180 kg, prodam. ☎ (068)81-366. 4925

DOLENJSKI LIST

Montaža hidravličnih zavor na vse tipe traktorjev DEUTZ. Tel. 063/725-377

NA NOVI LOKACIJI ŠE UGODNEJŠI

TRGOVSKO IN PROIZVODNO PODJETJE, d.o.o. Ljubljanska c. 89, Novo mesto, tel.: 068/324-442

TILIA

*Lepe božične praznike
in uspešno 1999. leto
vošči strankam
in poslovnim sodelavcem*

KNJIGOVEŠTVO

PAVEL KELBIČ, s.p.

Pod Trško goro 18 v Novem mestu

☎ 068/325-718, GSM 041/726-644

PBS.
Poštna banka Slovenije, d.d.

*Presežek sredstev,
ki jih trenutno ne potrebujete,
lahko vežete nad 6, 12 mesecev ...
na vseh poštah.*

Informacije na telefonskih številkah
062/449 24 63 ali 063/425 27 27.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA PRAVOSODJE
Uprava za izvrševanje kazenskih sankcij
ZAVOD ZA PRESTAJANJE KAZNI ZAPORA
LJUBLJANA
Povšetova 5

objavlja prosta delovna mesta za potrebe v Ljubljani:

REFERENTA I - VODJA SKUPINE PUO (moški)

Pogoji:

- višja strokovna izobrazba pedagoške, pravne ali druge ustrezne smeri
- 3-letne delovne izkušnje
- odslužen vojaški rok
- vozniški izpit B-kategorije
- preizkus strokovne usposobljenosti za dejanja v upravnem postopku

Za sklenitev delovnega razmerja mora kandidat izpolnjevati še naslednje pogoje: da je splošno zdravstveno sposoben; da ni bil obsojen na kaznivo dejanje, ki je po zakonu ovira za sklenitev delovnega razmerja v državnem organu; da je državljan RS in aktivno obvlada slovenski jezik.

Delovno razmerje bomo sklenili za nedoločen čas, s 3-mesečnim poskusnim delom.

Na vseh delovnih mestih se zavarovalna doba šteje tako, da se za vsakih 12 mesecev dela šteje 16 mesecev pokojninske dobe.

Pisne prijave z dokazili o izobrazbi pošljite v 8 dneh po objavi na naslov: **UIKS, Zavod za prestajanje kazni zapora Ljubljana, Povšetova 5, 1000 Ljubljana.**

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA PRAVOSODJE
UPRAVA ZA IZVRŠEVANJE KAZENSKIH SANKCIJ
Zavod za prestajanje kazni zapora
Dob pri Mirni
8233 MIRNA

objavlja prosta delovna mesta:

- SVETOVALEC I. - PEDAGOG**
- POOBLAŠČENA URADNA OSEBA - 3 izvajalci**
- STROKOVNI SODELAVEC I - OBRATOVODJA**
- STRUGAR V OBRATU OBDELAVE I - 2 izvajalca**

Pogoji:

Pod točko 1:

- visoka strokovna izobrazba pedagoške ali druge ustrezne družboslovne smeri in 4 ali 5 let delovnih izkušenj.

Pod točko 2:

- srednja (štiriletna) družboslovna, zdravstvena, penološka ali druga ustrezna smer, 2 leti delovnih izkušenj, starost do 27 let, moški z odsluženim vojaškim rokom.

Pod točko 3:

- višja strokovna izobrazba strojne smeri in 3 leta delovnih izkušenj.

Pod točko 4:

- srednja poklicna šola strgarske ali druge ustrezne smeri in 6 mesecev delovnih izkušenj.

Za objavljena delovna mesta pod točko 1, 2 in 3 se šteje zavarovalna doba s povečanjem 12/16 mesecev.

Za sklenitev delovnega razmerja mora kandidat/kandidatka izpolnjevati še naslednje pogoje: da je zdravstveno sposoben; da ni bil obsojen za kaznivo dejanje, ki je po zakonu ovira za sklenitev delovnega razmerja v državnem organu; da je državljan Republike Slovenije in aktivno obvlada slovenski jezik. Kandidati, ki bodo izpolnjevali pogoje, bodo vabljeni na razgovor in opravljali psihološki preizkus s testiranjem.

Delovno razmerje bodo izbrani kandidati sklenili za nedoločen čas, s polnim delovnim časom in 3-mesečnim poskusnim delom.

Pisne prijave z življenjepisom in dokazili o izobrazbi pošljite v 15 dneh po objavi na naslov, ki je naveden v objavi.

RAČUNALNIŠKI
SERVIS

- nadgradnja računalnikov
- ugodne cene novih računalnikov
- hitre in kvalitetne storitve
- izvedba mrežnih sistemov
- povezava v internet
- tel.: 0608/86-100
- Lančoust d.o.o., Gorjupova 5a, Kostanjevica na Krki

Prodamo gozdarski kamion **MAGIRUS 320**, letnik 1982, registriran, obratuje, brezhiben. Cena po dogovoru. Inf.: mob. 0609/610-954, 063/829-002.

V Novem mestu (Bršljin) oddamo v najem dve pisarni v skupni izmeri 70 m², primerni za poslovno dejavnost. Informacije na tel. 068/322-316 ali 322-356.

**Vi uganete
- mi nagradimo!**

Odgovor na trideseto nagradno vprašanje je bil pravilen, če ste zapisali, da vam bo Dolenjski list ob novem letu poslal dva koledarja. Srečo pri žrebanju za **darilni bon** je imel **Bogdan Stanišič** ml. iz Ulice Milana Majcna 4 v Novem mestu, za knjigo (*J. Dularja Smeš na prepihu*) pa je bil izžreban **Jože Kolenc** iz Zaloga 18 pri Škocjanu. Med rednimi plačniki naročnine je žreb določil, da knjigo (*T. Jakšeta Dolenjske oblike*) prejme **Jožef Hrovat** iz Hra- stovice 26 pri Mokronogu.

Izpolnite pravilno enain- trideseti nagradni kupon in prilepljenega na dopisnici pošljite na naslov uredništva v **Novem mestu, Glavni trg 24, p.p. 212**, in sicer do ponedelj- ka, 28. decembra, ko bomo iz- žrebali dobitnike **treh nagrad** - dveh knjig (ene bo deležen nekdo od rednih plačnikov naročnine) in

darilnega bona
Kovinotehne
za 5.000 tolarjev.

NAGRADNI KUPON št. 31

Vprašanje: Kdo bo namesto noveletnih voščil prejel od Do- lenjskega lista 100.000 tolarjev?

Odgovor:

Moj naslov:

VELIKA NAGRADNA AKCIJA za naročnike DOLENJSKEGA LISTA

V veliki "družini" naročnikov in bralcev Dolenjskega lista ni nikoli nihče preveč. Da bi vsak četrtek v letu prejelo vsebinsko bogat in oglasno odmeven časopis, ki ga bere blizu sto tisoč ljudi, še več naročnikov, smo pripravili veliko nagradno akcijo.

Kdor se bo s spodnjo naročilnico (pošlje naj jo na naslov *Dolenjski list, Glavni trg 24, 8000 Novo mesto, p.p. 212*) pridružil številnim naročnikom, bo do novega leta časopis prejemal brezplačno, po plačilu naročnine za naslednje leto pa mu bomo poslali **knjigo in koledar**, ki si ju bo izbral na naročilnici.

S tem akcije kajpak še ne bo konec, najbolj "vroče" bo po novem letu, ko bomo med novimi naročniki izžrebali

dobitnika **štedilnika**,

med starimi naročniki, ki bodo imeli plačano naročnino za letos, pa se bo nekdo razveselil **barvnega televizorja**.

Ena nagrada ni nobena, poreče kdo, zato za nove in stare naročnike že pripravljamo še več manjših nagrad. Komu bodo pripadle, bo določil žreb.

Naročilnica za DOLENJSKI LIST

S to naročilnico naročam DOLENJSKI LIST za:

ime in priimek: _____ upokojenec: _____ da ne

naslov (kraj, ulica, hišna številka): _____

pošta: _____

Izjavljam, da naročilo res velja zame, in sicer najmanj za eno leto, nato pa dokler naročnine ne bom odpovedal. Naročnino bom plačeval osebno ali s položnico, ki mi jo bo poslal Dolenjski list.

Za nagrado v naročniški akciji sem izbral (obkrožite knjigo in koledar):

knjigo:

- **Jože Dular: MESTO NAD BOJICO**
- **Tone Jakše: DOLENJSKI OBRAZI**

koledar:

- **umetniški stenski koledar**
- **setveni stenski koledar**

kraj: _____

datum: _____

podpis: _____

DOLENJSKE PEKARNE, d.d.
NOVO MESTO, Ločna 2

razpisujejo prosto delovno mesto za nedoločen čas, s polnim delovnim časom

TEHNIČNEGA DIREKTORJA,
DELAVCA S POSEBNIMI POOBLASTILI
IN ODGOVORNOSTMI

Od kandidata za zaposlitev pričakujemo, da ima:

- VII. stopnjo strokovne izobrazbe elektro ali strojne smeri
- 8 let delovnih izkušenj
- znanje najmanj enega tujega jezika
- starost do 35 let
- znanje računalništva
- šoferski izpit B-kategorije
- sposobnost za timsko delo

Cenjene prijave s kratkim življenjepisom in dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v 15. dneh po objavi na gornji naslov s pripisom ZA TEHNIČNEGA DIREKTORJA.

RESISTEC, d.o.o., & Co., k.d.
Enota Kostanjevica na Krki
Krška c. 8

8311 Kostanjevica na Krki

potrebuje za enoto v Kostanjevici na Krki sodelavca za
opravljanje del samostojnega komercialista v nabavi/uvozu.

Pogoji:

- V. ali VI. stopnja izobrazbe komercialne ali tehnične usmeritve
- aktivno znanje nemškega in angleškega jezika
- znanje računalništva
- izkušnje pri delu v nabavi/uvozu

Delo je za določen čas, možnost kasnejše redne zaposlitve za nedoločen čas.

Nastop dela takoj.

Pisne vloge pošljite na gornji naslov v 8 dneh po objavi.

*Bližajo se božični in noveletni prazniki,
zato predlagamo lepo darilo
za vas in vaše sorodnike,
prijatelje in znance.*

To je knjiga

NAŠE KORENINE

avtorja **Toneta Jakšeta**,

upokojenega novinarja Dolenjskega lista.

V knjigi (ki je nastala iz zapisov za Dolenjski list) naši ljudje pripovedujejo o sebi in o dogajanju okoli njih. Skozi življenjske zgodbe pronica vse, kar se je tukaj v tem stoletju dogajalo: izseljenstvo, prva svetovna vojna, medvojni čas, druga svetovna vojna, partizanstvo, domobranstvo, izgnanstvo, internacija, zavezniško letalstvo, usoda Kočevarjev, skrivaštvo in osamosvojitve. Torej je knjiga, če upoštevamo še slikovno gradivo, dokumentarne podatke in zajeten obseg (knjiga ima 560 strani), lahko branje za vsakogar, hkrati pa reprezentančno darilo za različne priložnosti (poslovni partnerji, jubilarji, srečanja upokojencev, starostnikov).

Vam in vsem, ki jim jo boste namenili za darilo, bo prijetno popestrila praznike ob spominu na čase in na ljudi, ki že tonejo v pozabo.

Izpolnite naročilnico in jo pošljite na naslov:

Tone Jakše, Trdinova pot 4 a, 8330 Metlika.

Naročilnica

Naročam _____ izvodov knjige **Naše korenine** po prednaročniški ceni 5.000 tolarjev za izvod. Knjigo s poštino bom plačal po povzetju.

Ime in priimek: _____

Ulica ali kraj: _____

Pošta: _____

Podpis: _____

ZVEZA LOVSKIH DRUŽIN BELE KRAJINE

vošči vesele božične praznike,

veliko sreče in zdravja v letu 1999

vsem Belokranjcem,

članom Lovskih družin in njihovim družinam.

ZVEZA LOVSKIH DRUŽIN Bele krajine

Anton Vrščaj, predsednik

DOLENJSKI LIST

Ana Snoj

Bili so časi, ko je v slovenskih šolah, zlasti na podeželju, primanjkovalo učiteljev za prav vse predmete. V tistih časih je zaključila študij francoščine in srbohrvaščine Ana Snoj. Eno leto je poučevala v Ljubljani, leta 1962 pa so jo kot štipendistko novomeškega okraja poslali na semiško osnovno šolo. Prav zato, ker ni bilo učiteljev, je morala poleg srbohrvaščine poučevati še slovenščino. Materin jezik pa ji je nehoti tako prirasel k srcu, da so jo imeli vsi za slavistko. Danes pove, da ji je bilo marsikdaj ob uspehih njenih učencev kar nerodno priznati, da je uradno profesorica drugih dveh jezikov.

Ne glede na formalno izobrazbo je prav kot slavistka veliko dosegla. Raziskovanje slovenščine in umetnostna književnost sta bili sprva njen hobi, spoznanja, do katerih se je dokopala, pa je s pridom uporabila pri pouku. "Zame so bile pomembne tri ravni pouka: usposobiti učence, da bodo razumeli, kar so prebrali, da se bodo znali ustno in pisno izraziti ter da bodo razumeli umetnostno besedilo, ob knjigi uživali in ob tem spoznavali sebe in življenje," pravi Snojeva. Da je bila uspešna, pove že to, da pri nadaljnjem šolanju njeni učenci, ki jih je bilo več kot tisoč, niso imeli težav pri slovenščini. Veljala je za avtoriteto v slovenščini, a ne le pri učencih, temveč tudi pri tistih, ki so že davno zapustili šol-

ske klopi. Kot učiteljica je bila stroga, toda pravična. To so učenci spoštovali in nikoli ji ni bilo potrebno povzdigniti glasu.

Ana Snoj se spominja svojih prvih učiteljskih let, ko so pričeli z bralno značko. Šolska knjižnica, ki je bila sicer edina v Semiču, je bila skromna, zato je učencem nosila knjige iz Novega mesta. V zadoščenje ji je bilo, da so otroci radi brali, veliko raje kot danes. "Takrat je bila knjiga okno v svet. Danes pa bi radi prišli do znanja s čim manj truda, zgolj s pritiskom na gumb. Računalnik je lahko pripomoček, ne more pa nadomestiti knjige. In manj ko berejo, vse bolj notranje siromašni postajajo ljudje," je prepričana Snojeva, ki je vesela, da je otroke naučila, kako naj prebirajo različne knjige, kako uporabljajo slovarje, leksikone. S tem so postali mali raziskovalci. Zanj pa je bilo najbolj pomembno, da otroke dobro pripravi na življenje, v katerem se bodo znali znajti v materinem jeziku in se ga ne bodo sramovali. Uspešno je učencem vcepljala misel, da mora majhen narod, kot je slovenski, ohraniti svoj jezik. Najbolj vesela je bila ob spoznanju, da so njeni nauki naleteli na plodna tla: ko je prebrala dober spis, je na slabe kar pozabila.

Ko je nekoč predlagala, da bi z učenci obiskala gledališče, ji je ravnatelj rekel, da imajo v Semiču kulturni dom, pa naj se gredo kar v njem gledališče. In tako je začela z dramskim krožkom. Zadnja leta so učenci pod njenim mentorstvom celo sami pisali igre, z njimi nastopali in tako še na drugačen način spoznavali materin jezik. A prav zato, ker je znala tudi na ta način popestriti svoje delo, ker poučevanje zanj ni bilo zgolj rutina in ker je rada hodila v šolo, saj se je tam počutila kot doma, je vse bolj odlagala misel na upokoje. Po šestintridesetih letih poučevanja v semiški osnovni šoli se je letošnje jesen s težkim srcem poslovila od šolske table. A šole zanj ni konec. Zdaj jo začne s poldrugo leto starih znancev, kom Jakcem. Ni dvoma, da ji ga bo uspelo naučiti - tako kot svoje številne učence - kdaj sme govoriti v narečju in kdaj to ni več dovolj.

MIRIAM BEZEK-JAKŠE

Testu je moč vdihniti dušo

Karmen Medic je v mesecu dni naredila toliko izdelkov iz slanega testa, da je pripravila razstavo

RODINE - Karmen Medic z Rodin pri Črnomlju je želela narediti čez zimo kakšno igralko za triletno hčerko Ano. V knjižnici si je o tem sposodila knjige, potem pa je njena domišljija dobila krila. V dobrem mesecu se je nabralo že toliko izdelkov, da je začela razmišljati o razstavi. V prvi polovici decembra so bili njeni izdelki na ogled v črnomaljskem kulturnem domu in knjižnici, zanimanje pa je bilo tako veliko, da se je odločila prihodnje leto pripraviti delavnico za izdelovanje izdelkov iz testa.

Karmen se nikoli ni ukvarjala s slikanjem, kiparjenjem ali kakršnim koli ročnim delom. "Presenečena sem nad samo seboj. Očitno sta spretnost in domišljija ždeli v meni, sedaj, ko sem jima dala priložnost, pa sta privreli na dan," je začudena nad svojim uspešnim delom. Z

izdelki, narejenimi z veliko ljubeznijo, želi dokazati, da je v vseh nas še vedno kanček otroške duše. Tako je tudi razstavi dala naslov "Otroku, ki je v vsakem od nas".

Med nekaj deset razstavljenimi izdelki so poleg adventnih venčkov prevladovala igrake, s katerimi se Ana doma igra, hkrati pa že pomaga mami mesiti testo. Karmen sicer ni želela izdati vseh skrivnosti, do katerih se je dokopala. Povedala je le, da testo iz moke, vode in soli potem, ko ga oblikuje, suši na krušni peči ali v električni pečici. Koliko časa in pri kakšni temperaturi, je odvisno od debeline testa. Kljub velikemu zanimanju za njene izdelke in četudi ni zaposlena, bo to ostal le njen hobi. Zatrjuje pa, da bo pri izdelovanju igrak ostala zvesta testu, ki daje velike možnosti za oblikovanje.

M. B.-J.

IGRAČE IZ SLANEGA TESTA - Karmen Medic s hčerko Ano, ki je bila "kriva", da je Karmen začela izdelovati igrake iz slanega testa, pred izdelki, razstavljenimi v črnomaljski knjižnici. (Foto: M. B.-J.)

SANJA POSNELA PRVO KASETO - Te dni bo na police glasbenih trgovin iz založbe Korodisk prišla prva samostojana kaset 13-letne Novomeščanke Sanje Cerjak. Na njej pa Sanja prepeva tudi Nagajvega brata, s katerim se je pred dvema letoma prebila na lestvico revije Kaj Mini pet ter postala zmagovalka leta. Lani je zmagala na tekmovanju Talent leta. Na kaseti nastopa tudi njen mlajši brat Simon, ki Sanjo redno spremlja na nastopih. Pesem Ti se bojiš poje skupaj s sošolkami grmske šole, ki jih povezuje skupina Dream girls. Sanja bo v soboto, 26. decembra, skoraj ves dan nastopala v dvorani Marof, kjer bo sodelovala na prireditvah za mestne predšolske otroke in njihove starše. Med najpomembnejša nastopa v iztekajočem se letu uvršča Sanja gostovanje s skupino Zarija in sonce pri papežu v Rimu in svoj nastop na otroškem festivalu Kalinka v Makedoniji, od koder je posnetek.

Halo, tukaj je bralec Dolenjca!

Pazite, ko kupujete na čeke! - Skočil s smučmi in popravil radiator - Vprašanje parkirišč v Plavi laguni ostaja odprto - Drugi tehnični pregled za traktorje je bedarija

Bralka Z. K. z Bučke se je ta četrtek odzvala na pisanje staršev, da so bučenski otroci manjvredni, ker v darilu dedka Mraza niso dobili videokasete. "Imam sina, ki do 4. leta ni dobil nobenega darila od občine Sevnica, zdaj pa ga dobi vsako leto. Vprašujem se, zakaj so ti starši, če so res tako ogorčeni, kljub vsemu vzeli ta vredna darila."

Darinka iz Mirne Peči je v dveh novomeških trgovinah kupovala za večje vsote. S trgovci se je dogovorila, da vzame blago na 5 čekov, vendar so ji čeke vnovčevali drugače, kot je bilo dogovorjeno - celo po tri čeke na en mesec. Zdi se ji, da to ni prav, zato bo drugič premislila, kje kupuje. Pohvalila pa je trgovino Tiko v Trebnjem.

Pohvala se je ta večer slišala tudi z Dvora, od kod je poklicala Marija Korelc. V soboto sredi

decembra ji je počila cev in je ostala brez ogrevanja. Napako je prijavila PIN biroju iz Novega mesta, ki ga vodi Mirko Pirnar. "Na moje presenečenje se je v 15-ih minutah po telefonu oglašil njegov delavec Samo Krušič, ki je bil sicer na smučanju, a je v eni uri že prišel k nam in okvaro popravil."

Andreja iz Ločne v Novem mestu je opozorila na pomanjkanje parkirnih prostorov v naselju Plava laguna, ki je izrazilo še posebej zato, ker tu puščajo avtomobile tudi delavke sosednjega Laboda. "Stanovalci smo dosegli, da je Cestno podjetje postavilo tablo, ki dovoljuje parkiranje le nam, vendar rezultatov ni, saj na policiji pravijo, da je to javna površina. Če je to res, zakaj je potem postavljen znak?" se je spraševala. Tuji v občinski upravi so nam potrdili, da gre za javno površino, na kateri lahko parkira vsak, prepoved velja le za tovorna vozila. Naš sogovornik je poudaril, da zadeva ostaja nerešena, še posebej, ker še niso določena funkcionalna zemljišča blokov v Plavi laguni.

"Vse kaže, da se nacionalna stranka ne more sprijazniti z rezultati volitev in krivdo za neuspeh vrača na stranko DeSUS. Upokojevcem pozivamo liderja nacionalne stranke, naj nas pusti pri miru, saj je v občini veliko resnejših zadev, ki bi jih lahko skupaj reševali," je predlagala Olga iz Semiča.

France Kebe iz Brežic bi rad preko časopisa spomnil občinsko volilno komisijo, da je dolžna objaviti rezultate volitev v občinski svet. "Pred volitvami nas vsi poznajo, potem pa nismo več zanimivi," je menil. Po besedah namestnika predsednika občinske volilne komisije v Brežicah Ivana Čakarja volitve razpiše župan,

medtem ko komisija skrbi le za izvedbo. Komisija je v predpisnem roku dostavila županu uradne izide volitev. Ingrid Molan iz tajništva občinske uprave dodaja, da so zapisnik o volitvah poslali 15 različnim medijem in tako na običajen način poskrbeli za obveščenost javnosti. Mandate izvoljenih svetnikov in župana potrjuje svet. Brežiški se je sestal ravno minuli ponedeljek.

Stari kmet iz Bele krajine ocenjuje, da gre pri drugih tehničnih pregledih za traktorje, stare nad 12 let, zgolj za pobiranje denarja. "To je bedarija, saj traktorji do spomladi itak niso v uporabi. Pregled je končan v 5 minutah in stane 4.000 tolarjev. To se mi zdi dosti: kombajn žanje za toliko celo uro, specialist za oči te pregleda za 2 tisočaka, pa je študiran človek!" se je jezil.

Ireno Š. iz Črnomlja moti način, kako na radiu Krka objavlja obvestila o radarjih. "Ne vem, če je pametno, da povedo točno, za katerim orehom stoji, ko je pa toliko nesreč na Dolenjskem. Obvestila naj bi preprečevala velike hitrosti, ne pa služila zgolj povečanju poslušnosti!" O zadevi je naša novinarka že večkrat govorila s policisti, ki načeloma niso proti objavljanju opozoril o radarjih na cesti. Kljub temu se lahko pridružimo mnenju, da obvestila dostikrat presegajo mejo morale. Kaj bi sicer lahko rekli o priporočilu, naj poslušalci zaradi radarja uberejo drugo pot? (Tam si lahko privoščijo hitro vožnjo.)

Na nedavnem srečanju vinogradnikov, ki se ga je udeležil tudi Anton iz okolice Čateža pri Veliki Loki, je med pokušanjem vin in predavanji neka gospa prižgala cigareto. Na 140 drugih udeležencev se pri tem ni ozirala. B. D. G.

NIČ VEČ TEKMOVANJ ZA POKAL CLIO

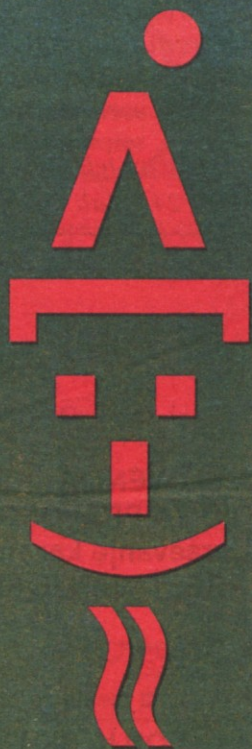
NOVO MESTO - V Revozu so se odločili, da v prihodnji sezoni ne bodo več organizirali avtomobilskega tekmovanja za pokal clio, ki je bil v minulih petih letih pomemben del slovenskega avtomobilskega športa, štiri leta pa so z enakimi avtomobili tekmovali tudi na Hrvaškem. Povod za tako odločitev so bile težave z dolgoročnim izborom različice novega modela pa tudi premajhna odmevnost avtomobilskega športa v slovenski javnosti.

SMRT ZARADI PRETEPA

SEMIČ - V petek jutraj je sin v avtomobilu ob cesti v Črmošnjicah našel mrtvega 66-letnega R. D. iz okolice Semiča. Policisti so z zbiranjem obvestil ugotovili, da sta sinova R. in Z. D. v četrtek zvečer prišla po vinjenega očeta, ki je hodil po cesti v Črmošnjicah. Med njimi je prišlo do prepira, med katerim je Z. D. očeta večkrat brnil, nato pa je odšel. R. D., ki je ostal na kraju dejanja, je očeta s pomočjo sovaščana spravil v avto, kjer je že večkrat prenočil. Kriminalisti so Z. D.-ju odvzeli prostost in ga s kazensko ovadbo zaradi utemeljenega suma, da je očeta hudo poškodoval, zaradi česar je umrl, privredli k preiskovalnemu sodniku okrožnega sodišča v Novem mestu.

Halo, tukaj DOLENJSKI LIST!

Novinarji Dolenjskega lista si želimo še več sodelovanja z bralci. Vemo, da je težko pisati, zato pa je lažje telefonirati. Če vas kaj žuli, če bi radi kaj spremenili, morda koga pohvaliti, ali pa le opozoriti na zanimiv dogodek iz domačih krajev - pokličite nas! Priluhnil vam bomo, zapisali, morda dali kakšen nasvet in po možnosti poiskali odgovor na vaše vprašanje. Na telefonski številki (068)323-606 vas čakamo vsak četrtek med 18. in 19. uro. Dežurni novinar vam bo pozorno prisluhnil.

<http://www.krka.si/srečno-novo-leto-1999>

Vesele božične praznike in srečno novo leto vam želi

